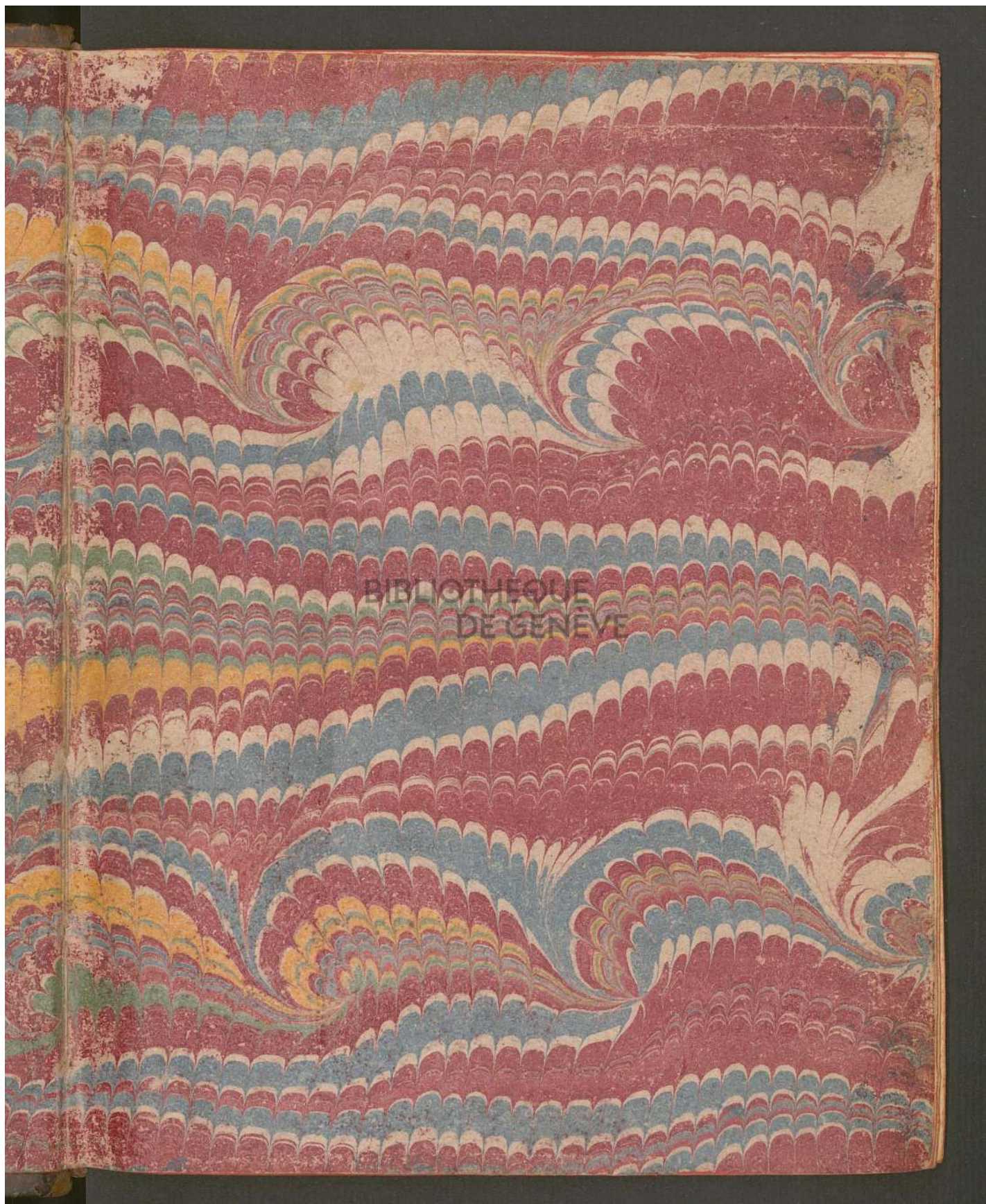

Ex Libris Roberti Pilliet
anno 1751 - mense martii.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

et

*Juris Naturalis
Compendium*

A

Domino Celeberrimo Juris

utriusque Juris

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Consultum Compositum

Ex Typographia R. Reller

Anno 1752

- BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Juris Naturalis
Compendium
A
Domino Celeberrimo Juris
utriusq; Professore
Burlamaqui Compositum

Ex Typographia . R. Killiet.

Anno 1732.

Sur la Nature

Composée

A

Domino Celestino Sur

libro de la

Substantive Compositum

et

Ex Bibliotheca. R. R. R.

Anno 1735.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Adenda quaedam Capiti XVI. Burlamaqui
de Interpretatione

Cap. XVI. *Præterea Interpretatio ad jus Naturæ propriè*
P. I. par. 5. 7. non pertinet, cum per ipsam victam rationem
sit promulgatum, ipsaque principia ita sine
naturæ rerum adhaerentia ut quisvis absque
hesitatione, ratione utendo, possit ea noscere,
et ex verbis aliisque signis mens summi legis-
latoris enui non possit, quod ex hiis eruenda
foret ut interpretarentur.

§. 9. Interpretatio distinguitur in Authenticam
usualem et Doctrinalem. Authentica ea est
quam facit Imperans ipse. Usualis quæ ab usu
forensi dependet; Doctrinalis ea est quæ
à Doctoribus Jurisprudentialibus fit, quæque sed
cum illa et ista pro auctoritate fieri soleat,
nec certis regulis admittenda sit, ideo ad hanc
unicè princeps erit respiciendum.

§. 13. Hi potissimum de Interpretatione voluntatis
per verba declarata erimus solliciti, addend.
quamvis et voluntati factis declarata ea
quæ tacitus oritur consensus rectè quoque

applicentur regulae Interpretationis ut ex
definitione patet.

poet. §. 17.

§. 14. Verba autem signa sunt Cogitationum atque
hinc generalem hanc colligimus regulam,
nimirum verba menti, non verò mentem
verbis esse accommodandam. Verumtamen
videndum an non Legislator vel contrahens
aliud quid innuere voluit quam locutus est:
scilicet aliquando verba applicamus ad mentem
nostram, ut loquamur quae sentimus; ali-
quando verba mentem nostram ex parte
saltem referunt, ut minus loquamur quam
sentimus; aliquando verba latiora sint quam
mens, ut plus loquamur quam sentimus.
Oritur verò ex his diversis loquendi modis
triplex Interpretationis species; Declarativa,
quae mentem aliorum exponit prout verba
jacent; Latensiva quae verba angustiora ad
aliud casum sub mente comprehendit; et
Restrictiva quae docet non omnia, quae sub
verbis comprehenduntur, pertinere ad mentem

loquens

por. 5. 17. Quo quis voluntatem dubiam recte interpretetur

aptitudo in eo requiritur: Hanc conciliat

1.º Nativa ingenii bonitas quo, ut alibi, ita hic etiam utramque facit paginam. 2.º Cognitio

indiciorum, quam quomodo quis sibi comparat id ex illorum diversitate judicandum. Sermo
minus articulat^{um} ~~quis~~ intelligit qui frequen-

tius cum male loquente conversatur; litteras perperam
scriptas is interpretabitur, qui earum lectioni
adversus est; denique linguam collere illa
censendus est qui ejus idiosyncrasias novit.

3.º Materia interpretanda. 4.º Preceptorum

logitorum, nam qui in genere recte ratiocinari

rit, is ad interpretandum quoque, ceteris
paribus, aptus erit, cum interpretatio sit

species ratiocinationis. 5.º Regularum inter-

pretandi, haec capiuntur juxta aetas
circumstantias quas agentes respiciunt et
ea quibus ad eas voluntas eorum probabiliter
potest colligi.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

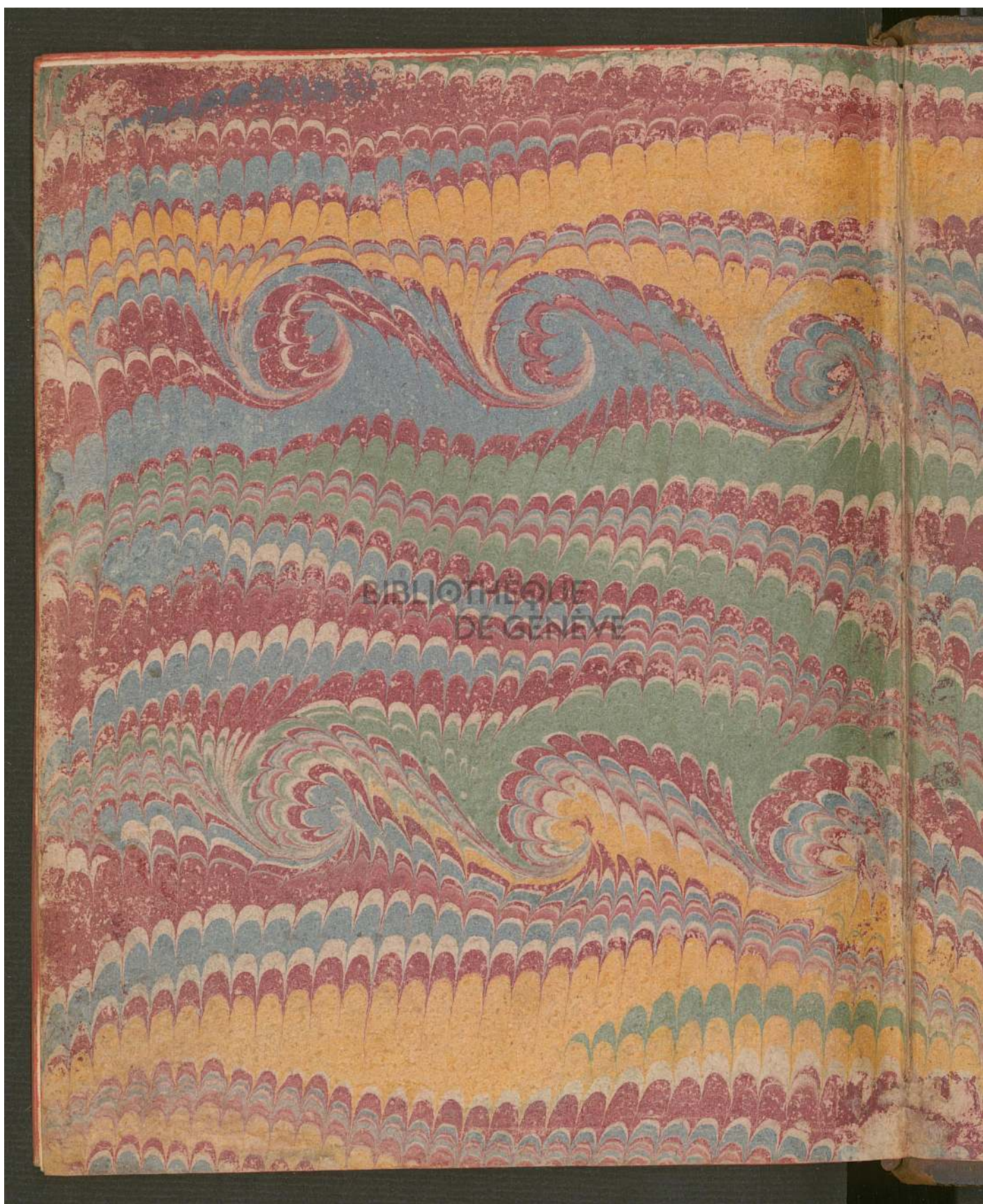
BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ms 3841

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ms 2841

De recte instituendo
Juris Naturalis Studio
Proemium

Divisio Generalis
Juris.

Duce omnino sunt Generales Juris studii partes,
una scilicet Juris naturalis, altera Juris Civilis

Divisio generis
Juris studii

Juris naturalis quod
fundamentum.

2. Juris naturalis studium reliquis Jurisprudentiae par-
tibus jungendum esse et veluti fundamentum promitten-
dum, apud omnes in Confesso est,

3. Cum vero quoniam sint Legum Civilium princi-
pia, quodnam illarum fundamentum, unde nam repe-
ti debeant, et quare tandem non habeant obligandi
haec omnia non aliunde erui possunt, quam ex genui-
tis Legum naturalium systematibus

4. Juris itaque; Naturalis et Civilis indivulso
nexu inter se colligata sunt, alia ex aliis nectuntur,
mutuamque mutuamque, sibi accomodant operam,
ut ubi Jus natura deficit, Civilis Prudentia in subsi-
dium veniat et vice versa

5. his itaque ut ea quae par est ratione instituan-
tur Juris naturalis studia, imprimis adaequata sibi
figenda est Juris illius idea, Jus itaque naturale

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Proemium

2.

nihil aliud est quam systema Legum illarum, quas
Deus omnibus hominibus praecepit, quasque solius ra-
tionis ope, ex humana natura contemplatione detege-
-re valent.

6. hinc in Juris naturalis studio auctoritati nihil tri- *Regula. obser-*
buendum est, sed veritati unice adsentendum et ad recte *vanda.*
rationis praescripta omnia exigenda sunt amicus itaq;
Grotius amicus est Puffendorfius, sed magis amicare-
-bitur,

7. Sed vero ut ex humana natura consideratione
Legum naturalium notitiam felici successu haurire
valeamus, id imprimis *Considerandum est* maxime no-
tlicet hominis natura abstractè nimis Consideretur,
sed potius in eo statu considerandus est homo in quo
re ipsa versatur: omnium circumstantiarum atq; re-
-lationum hic habenda est ratio, ut genuinæ Legum
naturalium principia ex iis colligere possimus,

8. Iuxta observatio maximi est in Jurisprudentiali
studio momenti: Praecipua namq; que in doctrinis
moralibus occurrit difficultas, exinde oritur, quod mul-
-ta simul suscipienda sunt, et inter se conferenda,
omniumque eodem tempore habenda sit ratio ut.

recta

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Qua Debeant
re primor
cipiorum

Proemium.

3.

tandem consequentia ex premissis elici possit.

9. Verum quoniam naturalis Juris prudentie partes necessariam habent inter se Conjunctionem ut alie ex aliis nectantur, ex indivulso nexu cum primis earundem principijs cohereant, hinc in pri-
-mis principijs Evolvendis et alijs in mente infigen-
-dis omne studium, operam omnem, vel ab initio impendere debemus. Nichil pretermittendum est quod perfectè non intelligatur, et lente festinandum ut longius progredi possimus.

*Qua debent esse natu-
-ra primorum prin-
-cipiorum.*

10. Equidem ea sunt primorum principiorum na-
-tura ut simplicia sint, per se clara et manifesta
et pauci quidem numero non ideo tamen levi tratan-
-da sunt brachio, ut fieri solet, sed potius in iis inteli-
-gendis diutius haerendum est et arctius ut tandem
assiduâ meditatione, et intentio studio in succum
quasi et sanguinem, vertantur. Enimvero prima
haec et simplicissima principia, vim suam Longè
latèque diffundunt, ad omnes disciplinae partes por-
-riguntur et ad innumeras Consequentias et abstru-
-siores usque recessus viam aperiunt et aditum.

11. Denique id observandum imprimis nempe

Juris

Proemium.

43

naturalis Scientiam intra meros sterili contemplationis fines non subsistere, sed totam practicam esse, totamque in agendo positam: Non eo tantum tendit ars illa ut doctiores nos efficiat, sed praesertim ut meliores, Cavendum est igitur ne animo inoperto leges naturales contrectemus, nostroque vitio geminum earum sensum corrumpamus, sed potius in eas aditandum ut interiorem identidem exvolamus Legem expromentes ex nobis, atque deferentes ad haec studia virtutem et honestatem, quibus sane nihilominus quam Praeceptorum vocibus Leges illuminantur.

Finit. DE GENÈVE

21. Jurisprudentia Naturalis dividitur in duas partes
scilicet principalis et preliminaris.

Preliminaris quae continet et explicare debet
naturam rerum Moralium

Principalis vero argumentum naturalium nobis tradit.

Pars Preliminaris continet sex priora Capita
scilicet Caput 1. De actione humana usque ad
Capitulum 6.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Duplex ho
considera

Libri Primus.

Caput I. De Actione humana.

45

Juris Naturalis.

Compendium secundum ordinem Puffendorffii

Caput Primum.

De Actione humana.

1. Homo ita in natura comparatus ut innatum sit ei felicitatis desiderium, hic est finis omnium actionum suarum, & hujus assequendae felicitatis causa omnes suas exerceat facultates.

2. Ut hunc finem homo assequi possit, imprimis in hoc incumbere debet, ut scilicet, accuratam habeat sui ipsius notitiam.

3. Duplex autem potissimum respectu homo considerari potest. 1° vel generaliter quatenus homo est et humanae societatis membrum. 2° vel quatenus civis est, et civilis societatis particeps.

4. hinc bipertitus est Puffendorffii libellus, de officio hominis et Civis, bipertitus quoque titulus.

5. In hoc Capite primo Puff. exponit naturam actionum earum quae ad Jurisprudentiam pertinent, ejusque objectum ~~extremum~~ constituent

Duplex hominis
consideratio.

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

20

Liber Primus

Capitulum I. De Actione humana

independentia Naturalis distincta in duas partes

1. liber principii

2. liber finis

namque

Principium est actus humanus in se habens

Primum Principium est actus humanus in se habens

Primum Principium est actus humanus in se habens

8. Sententia Historicorum Cui. de fin. bon. et mal. lib. 5. c. 12. in pag. 4.

cap. 1. A. C. B. quae lib. sonat.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1. liber principii

2. liber finis

3. liber principii

4. liber finis

5. liber principii

6. liber finis

7. liber principii

8. liber finis

9. liber principii

10. liber finis

11. liber principii

12. liber finis

Quid sit officium

ad. 6. 2.

Practicum
humanum

Lib. I

Cap. I De actione humana.

6.

earumque actionum principia et denique praecipuam actionem humanarum affectionem nimirum Imputationem.

Quid sit officium.

6. Officium est actio hominis pro ratione obligatio-
-nis ad praescriptum Legum ^{recte} attemperata.

7. Sub actionis nomine hic quoque intelligenda
venit actionis omissio.

8. Praeterea officium tunc complectitur omni-
-modam actionem cum lege convenientiam quod in
definitione inscribitur per verba recte attemperata (a

ad. 6. 2.

De actionibus
humanis.

9. Ut perfectè cognoscantur actiones illae quae sunt
objectum Legum earumque actionum principia,
altius repetenda ut doctrina de natura hominis,

10. Homo itaque Constat cōe et anima rationali

11. Quā cōe constat homo, ceteris animantibus fere
similis deprehenditur, Verum ea parte a ceteris animan-
tibus distinguitur quae anima Consistere dicitur.

12. hinc actiones duae in generis homo Eligit spiri-
-tuales nempe et corporales, vivit, nutritur et crescit,
videt et cogitat rerum ideas sibi format
ratiocinatur Eligit respicit et

161
Capit. de l'histoire humaine
BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Lib. I.

Capit. De actione humana

13. In omnibus istis actionibus et operationibus, duo consideranda sunt 1.º motus ut ut ad dicam naturalis et Physicus, vel ipsius mentis ut Cogitatio &c. vel cōis ut ambulare, moveri vel utriusque simul pro eā, quae intenetur mentis cum corpore conjunctione 11.º Omnium harum operationum a ratione dependentia quatenus sc. ratio has mentis et cōis actiones vel ipsa ad Libitum producit vel saltem dirigit et moderatur.

14. Eō autem ultimo respectu actiones humanae dicuntur, seu voluntariae, et quālibet in iure considerantur.

15. Mens humana ~~totum~~ ab operationibus tantum cognoscitur et pro diversitate operationum variasque fortitur denominationes seu appellationes

16. hinc in varias facultates distinguitur praecipue sunt intellectus, voluntas et Libertas.

17. Facultas hic est potentia Butis Liberi et intelligentis seu potentia agendi cum libertate et causa cognitione.

Capit. 20. De actionibus humanis

1. In omni re actio est vel bona vel mala. Bona est quae fit ex amore vel caritate. Mala est quae fit ex odio vel ira. Actio est vel libera vel necessaria. Libera est quae fit ex voluntate. Necessaria est quae fit ex necessitate. Actio est vel perfecta vel imperfecta. Perfecta est quae fit ex intentione. Imperfecta est quae fit ex ignorantia. Actio est vel iusta vel iniusta. Iusta est quae fit ex iure. Iniusta est quae fit ex iniuria. Actio est vel honesta vel inhonesta. Honestata est quae fit ex honestate. Inhonestata est quae fit ex inhonestate. Actio est vel utilis vel inutilis. Utilis est quae fit ex utilitate. Inutilis est quae fit ex inutilitate. Actio est vel necessaria vel voluntaria. Necessaria est quae fit ex necessitate. Voluntaria est quae fit ex voluntate. Actio est vel bona vel mala. Bona est quae fit ex amore vel caritate. Mala est quae fit ex odio vel ira. Actio est vel libera vel necessaria. Libera est quae fit ex voluntate. Necessaria est quae fit ex necessitate. Actio est vel perfecta vel imperfecta. Perfecta est quae fit ex intentione. Imperfecta est quae fit ex ignorantia. Actio est vel iusta vel iniusta. Iusta est quae fit ex iure. Iniusta est quae fit ex iniuria. Actio est vel honesta vel inhonesta. Honestata est quae fit ex honestate. Inhonestata est quae fit ex inhonestate. Actio est vel utilis vel inutilis. Utilis est quae fit ex utilitate. Inutilis est quae fit ex inutilitate. Actio est vel necessaria vel voluntaria. Necessaria est quae fit ex necessitate. Voluntaria est quae fit ex voluntate.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Quid sit inter

Quid sit

Lib. I.

Cap. I. De actione humana, Ignorantia 8

Quid sit Intellectus 18. Intellectus ea est mentis facultas, qua res percipit, earumque ideas sibi format, ut ad veritatis cognitionem perveniat, huc est mens ipsa quatenus res percipit.

Quid Veritas 19. Veritas hic est Deorum nostrorum cum natura rerum convenientia, Cognoscere veritatem est tales habere ideas quae res in natura sua representent.

20. Circa intellectum hoc primum principium statuendum est, tanquam fundamentum totius doctrinae moralis. Intellectui humano naturalem inesse rectitudinem, quae homo potest cognoscere generalia illa praecepta quae ad vitam tranquillam et honestam transigendam faciunt, dum modo necessaria Cultura et meditatio adhibeatur.

De Ignorantia et Errore.

1. Superius diximus objectum intellectus esse veritatem, quam obrem intellectus perfectio in eo consistit ut de rebus omnibus tales menti obveniant ideas quae naturae Rerum sint convenientes,
2. Hinc huius perfectioni duo potissimum sunt

Capitulum de rebus humanis, per Joannem de...

18. In rebus humanis, per Joannem de...

19. In rebus humanis, per Joannem de...

20. In rebus humanis, per Joannem de...

21. In rebus humanis, per Joannem de...

22. In rebus humanis, per Joannem de...

23. In rebus humanis, per Joannem de...

24. In rebus humanis, per Joannem de...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Quid sit homo

Capl. De Actione humana Ignorantia 9.

in pedimento, error scilicet et ignorantia.

Quid sit Ignorantia 3. Ignorantia simplex est cognitionis absentia nihil opinari de re aliqua nullam de illa re habere ideam.

Quid error 4. Error vero est difformitas conceptus et rei concepte quando scilicet non solum veri cognitio deficit sed et eius loco falsa persuasio animam occupat atque hinc patet ignorantiam veluti medium occupare locum veritatem inter et errorem.

5. Verum quoniam in Rebus agendis positiva quoddam persuasio semper praesupponenda est nec potest actionis susceptio ex nulla privatione seu Cognitionis absentia procedere, hinc patet quod in Disciplinis moralibus Ignorantia cum errore coincidat, quam obrem quaecunque de uno dicuntur, promiscue de utroque accipienda sunt.

Quid sit Error 6. Ignorantia itaque aut error tripliciter Considerari potest. I^o Ratione originis ex quo ignorantia est vel voluntaria vel involuntaria, vincibilis vel +
-invincibilis. II° Propter ad actiones aliquid confers vel non Confert et hinc vel efficax est vel simpli
+ x f 8.9
citer Concomitans seu Essentialis vel accidentalis.

Quid sit Error III° Propter ad actiones aliquid confers vel non Confert et hinc vel efficax est vel simpli

Capitulum de ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Quid sit error

Quid tri-
bilis

Quid sit error
ialis.

Indignosanti
audientalis.

Lib. I

Cap. I De actione humana, Ignorantia 10

III. Demique; ratione objecti circa quod versatur unde ignorantia vel error juris est aut facti. § 10.

Quid sit error vincibilis 7. Ignorantia vel error vincibilis ille quem quis > adhibitō necessariā attentione et diligentia evitare poterat, invincibilis autem seu involuntarius ille qui quem etiam omni adhibita diligentia evitare non poterat

Quid sit error vincibilis 8. Ignorantia vel error efficax seu essentialis ille est qui versatur circa cognitionem necessariam et essentialem in negotio de quo agitur. Cognitionis vero necessaria et essentialis dicitur illa quā natura negotii vel legitimae actionis intentio requirit. v.g. Error circa virginilitatem in matrimonio

Quid sit error vincibilis 9. Ignorantia vel error accidentaliter vel concomitans ille est qui versatur circa rem extrinsecam negotium agendum constitutam qui quæ nullam cum eo corruptionem habet. v.g. Error circa originem.

10. Quid sit juris et facti ignorantia vel error per se patet.

III. *Domine; latius daretur tibi quod veniamus tibi.*

Fig. 10. - Same as Fig. 9.

— all' indistinta — concezione — 7

Handwritten text: *Handwritten text, possibly a signature or name, written in cursive script.*

non enim dicitur quod sit

exemplum in regibus et principibus

BIBLIOTHEQUE

DE GENÈVE

Ergebnis v. d. 1. Versuchsreihe

admission to the school of the

Downloaded from <http://ajphaphysocpharm.sagepub.com/> at 11:01 11 November 2014

Lib. I.

Cap. 1 De actione humana, voluntate et Liberta-
10.

De Voluntate & Libertate

1. Altera facultas ⁱⁿ homine pra brutis eminet, quaeque humanarum actionum una cum Intellectu principium est, dicitur voluntas quae est illa facultas cuius ope objectis propositis et Cognitis ex principio quodam intrinseco et citra ullam necessitatem Physicam mens ad illa se movet, et Eligit quod bonum sibi videtur, et e contra ab illis se tenet quae mala esse iudicat.

2. Spontaneitas eadem est ⁱⁿ voluntate ac voluntas; mens enim nihil potest facere nisi sponte hoc est volendo; actio voluntaria et spontanea Coincidunt.

Quid sit Libertas. 3. Libertas autem ea est mentis facultas qua potest iudicium suspendere, cohibere appetitum aut actionem, vel etiam ceteris paribus, in quam velit pariter se se flectere.

4. Hinc patet omnes actiones Liberas equidem esse voluntarias sed e converso omnes actiones voluntarias non esse Liberas, coacta voluntas est etiam voluntas.

§. 5. Bonum et malum sunt duo nomina relativa; quae hominem
respicunt.

§. 7. Hinc tritum illud; Ignoti nulla cupido.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

Quid sit bonum

Quid malum

Lib. I.

Cap. 1. De actione humana voluntate & Liber 12

5. Voluntatis objectum est bonum in genere quemadmodum ex definitione patet.

Quid sit bonum 6. Bonum est id omne quoddam conservationem hominis, ejusdemque perfectionem, commodum aut voluptatem conferre potest; Malum è contra est id omne quod Conservationi hominis, ejusdemque perfectioni, et Commодо adversatur,

7. Hinc sequitur voluntatis actus cognitionem semper involvere et presupponere intellectum, qui enim fieri posset, ut hoc tanquam bonum assequi conaremur, illud vero tanquam malum vitare vitaremus nisi intelligeremus, et cognosceremus id de quo agitur. +

8. Ex acquisitione et possessione boni oritur felicitas qua nihil aliud est nisi ea mentis delectatio illa gratulus animi sensus qui ex possessione boni oritur.

9. Libertatis objectum constitutum omnes illæ actiones, vel operationes ^{quas} mens ad Libitum suspendere potest. Ea si quidem ex mentis humane natura, ut ubi relationes idearum quas contempletur summam preeminentiam sunt Consecutæ, non possunt propositioni, inde in

Lib. I
Cap. I De Actione humana 13.

animo enascenti ad sensum denegare: hinc nulla
libertas est iudicii in rebus evidenti-
bus.

11. Verum ubi Res quas mente Contemplamur
adhuc obscurae sunt, iudicium cohibere possumus, &
donec ulteriori adhibito examine veritas pateat, datur
itaque libertas iudicii in rebus obscuris aut probabili-
bus.

12. Quod attinet autem ea quae tanquam bonae
aut malae menti se se offerunt, uti de bono in genere
vel summo agitur bono, nulla est deliberandi libertas,
illud necessario concupiscimus.

13. At bona minora optare vel non optare, quere-
re aut negligere possumus, nec ulla ineluctabili ne-
cessitate ad ea complectenda sumur.

14. Deuterea dantur certi casus in quibus mens velu-
ti in aequilibrio posita, tum propter defectum rationum,
tum propter rationum oppositionem quae hinc et
inde pari pondere militat, sibi ipsi plane relinqui-
tur, adeo ut in quam velit partem se se flexere possit,
propter insitam mentis Libertatem

15. Ex his quae huc usque diximus sequitur nullum
aliud superesse medium ad felicitatem obtinendam

Capitulum I de Cognitione Humanorum

omnes enim sunt animalia sensibilia. Hinc patet
liberum esse hominem in rebus suis.
1. Item ubi. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
2. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
3. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
4. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
5. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
6. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
7. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
8. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
9. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.
10. Item. Hoc quod nunc contemplamus
ad hoc videtur. Item. Substantia videtur per se
sua natura. Adhuc. Hinc patet. Hinc patet.
Hinc patet. Hinc patet. Hinc patet.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. I.
Cap. 1 De Actione humana. 14.

præter rectam rationem rectumque facultatis illius usum.

16. Vnum quavis una eademque sit hominibus ~
natura, una eademque ratio. idemque finis et scopus,
nempe felicitas, magna tamen cernitur inter singulos
homines, actionum varietas, cujus diversitatis multe
afferi possunt rationes.

Primo est quod omnibus hominibus eadem non
sit ingenii perspicacia; Secunda quod objecta exter-
na diversas veluti diversorum hominum partes pecu-
liariter afficiant.

17. Non semper naturalis inclinatio in æquâ libris posi-
ta deprehenditur; sed sæpe natura vocat unam partem
potiusquàm alteram vehementer inclinât. Hæc referen-
da est peculiaris ingenii dispositio qua ad certum
genus actionis quidam valde proclives redduntur.

18. De illis autem inclinationibus tenendum est
hoc principium, scilicet naturalium harum dispo-
sitionum, tantam non esse vim ut homo non possit
in diversam partem, curâ necessariâ adhibitâ, vo-
luntatem flectere, easque proinde liberam pla-
ne non destruere.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. I

19. 4°. Verum si peculiari bus ~~consequentiis~~ ^{consequentiis} ~~modis~~ ^{modis} hisce propensionibus indulgeatur ²sepius, hinc. et actum frequentia Consuetudo contrahitur seu. habitus, quo id efficitur ut occasione natâ libenter et ~~a~~ ^{ad} pedita actio aliqua suscipiatur, cujusque maxi-
ma est vis et Efficacia, in actionibus hominum determinandis et nativâ Libertate imminuendâ aut impediendâ. *alias formidines mali cruciantur.*

20. De habitu aut consuetudine duo sunt obser-
vanda I.^o nulla tantæ tenuitatis efficacie videtur
esse Consuetudo, quin non adhiberi necessariâ di-
ligentiâ, homo exerceat, ut vel saltem ejus effe-
tus cohibere. II.º quod si tamen eo usque consuetudo
covaluerit, ut vis ei resisti possit, non tamen id eo actio
ex habitu suscepta ab Actionibus Liberis eximenda
est si quidem penes hominem fuit saltem ab ini-
tius tales actus cohibere.

21. Non parùm quoque verius centas ~~pa~~actiones
impellunt violenti illi animi motus qui quibusdam
objectis proponitis, cum vehementissimè rapiunt quosq[ue]
affectus appellant.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. I.

Cap. I. De actione humana et de Imputatione.

22. Circa affectus tria sunt observanda. I^o. ~
quouscumque vehementes sint, vim tamen li-
beratis omnino non extinguunt. II°. quoniam affe-
tus perpetuo non occupant, hinc vir sapiens di-
lucidis illis intervallis quibus animus totus sui ar-
bitrii est ad moderandos et eradicandos affectus ubi
debet. III°. Denique observandum est affectuum
alios specie boni, alios formidine mali excitari.
harumce observationum usum infra, suo loco vide-
bimus.

BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE
De Imputatione actionum humanarum.

1. Actionum humanarum quæ ab intellectu et volun-
tate proficiuntur, præcipua affectio est, quod illæ
homini imputari possint id est quod homo pro earum
authore reus haberi possit et ad reddendam rationem.
de iis adstringi, quodque agendi adhibeantur ac-
tionis effectus et in eum redundent.

2. Generale circa Imputationem principium
hæc supponendum est, omnis actio vel actionis
omissio, quam patrare aut omittere possumus et
debemus nobis imputatur.

Lib. I

Capl De Imputatione actionum humana^{18.}

efficaciter contribuit ut absque illius actione hic omi-
-seret quod fecit, aut fecisset quod omisit.

Quid sit Causa 8. Causas vero minus principalis, seu secundaria-
et secundarias illas dicimus, qui ad alterius actionem ad id parum
contulit ut actionis a principali auctore jam deter-
-minatae existentiam non quidem ipse produxerit
sed eidem incrementum dumtaxat addiderit et faci-
-liorem quodammodo praebuerit executionem.

Qui denique 9. Pari denique passu ambulare dicuntur illi qui
causam ambulanti aequaliter ad actionem, conspirarunt atque pro diver-
conspiratori sis huius speciebus dicimus, quae quoque imputationi
locus est.

10. Ulterius quaecunque mala alius contingunt
illis imputari possunt, qui eorum causam et occasio-
-nem, cum possent et deberent vitare vel praebuerint
vel saltem non subtraxerunt.

11. Quaecunque in quolibet homine sunt vel non
sunt, quaeque penes ipsum non fuit ut aderent vel
abessent non possunt illi imputari nisi quatenus
per indussum naturalem defectum non supplevit.

12. Quoad Imputationem eorum quae ignorantia

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

aud. Sit. Causa
municipalis.

Capit. De Imputatione actionum humanarum.

3. Actiones ab alio patrata regulariter aliis quàm authoribus non Imputantur.

4. Attamen societas humana ratio sepius exigit, ut uni commissum sit alterius actiones dirigere, hinc igitur si actio aliqua ab altero patrata sit circa quam iste omisit quod penes se erat et prestare insuper officio tenebatur, actio illa non solum ei imputabitur, qui immediate eam patravit sed etiam illi qui ex debita et possibili directione aliquid omisit exemplum est in preceptore in pueri institutione negligenter nimis se gerente.

5. Præterea ubi plures ad eandem actionem conspirant, ad hoc ut Cognoscatur qua ratione fieri debeat imputatio; sequentes regulæ sunt observandæ.

6. Ex pluribus qui ad actionem aliquam perpetrandam conspirant, quidam pro Causâ primariâ ac principali hujus actionis habentur, quidam vero pro causâ minus principali, seu secundaria, alii denique pari veluti passim ambulant.

7. Causa principalis seu primaria hæc dicitur
 - ille, qui aliquid faciundo ad alterius actionem adeo

ad hanc Causam
 principalis.

BIBLIOTHÈQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

inc. coaction

enies.

100.

12^u

Lib. I

Capitulum De Imputatione actionum humana. 20.

2° ut rursus alia fortiori obligatione actio fieri po-
tuit

que coactionis, 18. Circa ea quae per coactionem facta sunt se-
quuntia observari debent. 1° duplex est coactionis
species. 1^a est quando quis violentior per violentiam
nostra membra ad aliquid agendum aut patiendum
applicat, et actio quae hinc oritur proprie involunta-
ria dicitur v.g. si quis violentum stuprum fami-
liae intulerit.

11°

19 Altera coactionis species ea est quae ex gravi
aliquo malo, aut periculo nobis a potentiori intenta-
to, procedit nisi nos ad aliquid faciendum movea-
mus aut a faciendo abstinemus et actio quae hinc
oritur coacta proprie dicitur seu mixta.

20. Itio talem intelligimus metum qui cadit in
constantem rivum, praeterea metum ex parte inferen-
tis Injustum intelligimus.

21. his ita praemissis actio involuntaria nunquam
imputatur

22 Actio vero coacta vel mixta eatenus impu-
tari potest quatenus voluntaria est nisi probetur

Capit. De Importatione Librorum

1. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

2. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

3. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

4. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

5. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

6. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

7. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

8. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

9. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

10. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

11. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

12. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

13. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

14. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

15. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

16. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

17. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

18. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

19. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

20. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

21. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

22. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

23. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

24. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

25. ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit, ut librorum ratio sit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. I De Imputatione actionum humana-19.

fiunt sic distinguendum est, concomitans ig. si sit
sit vincibilis si sit invincibilis imputationem non
impedit, Ignorantia vero aut error efficax impedit
imputationem si sit invincibilis.

13. Quoad generalia et fundamentalia Legum natu-
ralium et officiorum praecepta ignorantia non potest
esse invincibilis saltem inter eos qui usu rationis
polent.

14. Impossibile nulla est obligatio adeoque nec
imputatio. Exceptio hujus regule est in eo qui culpa
sua naturales perdidit vires.

15. Qui occasio agendi una suam culpam deesse
illi non imputantur quod non egerit, defectus enim
occasionis impossibilitatem quandam moralem instat-
dit.

16. Occasio autem est pars temporis habens in se
alicujus rei idoneam faciendi vel non faciendi op-
portunitatem.

17. Occasio itaque duo praecipue complectitur 1.
ut omnia ad sint quae ad agendum necessariae
sunt tam ex parte agentis quam ex parte objecti.

Imperatoris auctoritas est quae in omnibus rebus
et in iudiciis suis per se habet imperium
et in rebus suis non est subiecta
Imperatoris auctoritas est in rebus suis.

1. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

2. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

3. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

4. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

5. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

6. Quod generalis et singularis auctoritas
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis
auctoritas est generalis et singularis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. I.

Capitulum De Imputatione Actionum humana- 21.

necessitatis exceptio.

23. Toties autem adven legitima necessitatis exceptio
quoties actio in se suscepta et exorta minus malum
in se continet quam erat illud quod agenti im mine-
bat, in eadem namque mala, minus eligendum est.

24. Ultima denique Regula hæc est eorum qui ra-
tionis usum deest, actiones non Imputantur. -
ratio generalis hæc est quod se. quid agant liquet & dis-
-ponere non possumus et ad normam Comparare,

25. huius I^o Referendi sunt Infantes

II° Furiosi et mente Capti.

III° Ebrii.

26. Circa ebrietatem tamen, Ebrietas est vel mo-
-dica que rationis usum in totum non perimit et hæc
actionem Imputabilem ~~non~~ relinquit vel Ebrietas est
summa que omnem rationis usum aufert, hæc autem
si fuit Voluntaria imputationem non Impedit. si vero
Involuntaria fuerit, Imputationis locus non est.

27. Actiones illæ que ex Impetu cuiusdam affectus
- proficiuntur, nihilominus Imputantur.

28. Verum mitius imputantur actiones illæ que
proveniunt ex affectibus formidine mali quod declinare

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

Lib. I.

Capit. De Imputatione Actionum humana 22.

excitatis volumus, gravius vero illa actiones quae pro-
veniunt ex affectu specie boni, quod acquirendum.
cupimus, excitato proficiuntur.

29. Quae in somniis quis agere sibi videtur, vel reve-
ra agit, imputari non possunt nisi quatenus cogitatio-
nes et Consilios quibus interdum qui saepius cum delec-
tatione immoratur est. talibus somniis occasionem pre-
buerino. Hec de imputatione.

Sic imputationi obnoxia est ea ab Dr. me. IX 468 descripta

Placida resoluta quiete

Saepe videt quod amat, vna ut quocumque jungeret fratri

Corpus, et ambuit, quamvis operta jacebat.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

Capit. de impunitate delictorum lib. I.

Exstitit volens promissum esse ut si quis
voluerit afflicto esse, non sit impunitus
cuiuslibet delicti profectum.
Et si quis in delictis qui ad hoc non sunt
sed qui impuniti non sunt in delictis
et in delictis qui ad hoc non sunt
tamen in delictis ut delicti qui ad hoc
sunt in delictis.
Et impuniti delicti in delictis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

Quid sit lex

Quid sit lex
marius ge

Lib. I.

Cap. II. De Jurisprudentia et Lege in Genere 23.

Caput secundum.

De

Jurisprudentia et Lege in Genere

1. Exposita actionum humanarum natura, et inde
-ter, naturali ratione ad earum actionum normam
seu legem progredimur.

Quid sit Lex.

2. Lex itaque Generaliori sensu accepta nihil aliud
est quam norma seu Regula actionum humanarum

3. hujusmodi regulæ necessitas probatur, et eo quod
homo insuperabili desiderio felicitatem exoptet, perinde
autem non sit quamcunque homo selegat viam ad
propositum sibi finem obtinendum. unica est recta
ad felicitatem via, nisi itaque homo certas vivendi
regulas observet, vix ac ne vix quidem obtinere pote-
-rit.

4. Ut natura Legis perfectè intelligatur. 1° de Juris-
prudentia in genere quoddam præmittenda sunt

Quid sit Jurispru-

dentia in genere

5. Itaque Jurisprudentia in genere nihil est aliud
quam prudentia Juris seu Legis.

Caps

no list made

BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and a dark horizontal crease near the bottom edge. A small, faint mark is visible near the top center.

Lib. I.

Cap. II De Jurisprudencia et Lege in Generat

6. Jurisprudencia vocabulum duas involvit voces
simul et ideas unam scilicet prudentie alteram juris.
ad sit Prudentia. Prudentia itaque est habitus ille quo homo suis
facultatibus et rebus omnibus quibus hinc in terris cir-
-cundatur, bene utitur, ita nimirum ut ea omnia
ad propositum sibi finem ad propriam nempe veramque
felicitem necessario vergant.

7. Dixi prudentiam esse habitum facultatibus suis
bene utendi; hinc prudentia nobis primum suggerit
rationem colendam esse, consulendam et sequendam.
si quidem solo recte rationis usu homo ad felicitem
pervenire potest.

8. Prudentia eo sensu usurpata opponitur im-
-prudencia, quae in pravo faultatum usu positae est.

9. Verum quoniam ad vitam tuedam, felicitate
-temque promovendam innumeris rebus extra nos posi-
-tis indigemus, quoniam insuper omnes homines ipsis
premiuntur necessitatibus et alii aliorum ope om-
-nino indigent, hinc prudentia hoc respectu in duobus

Capit. De Institutionibus et de Officiis

De Institutionibus et de Officiis. In hoc libro tractatur de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.
 In primis de institutionibus et de officiis. In primis de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.

De Institutionibus et de Officiis. In hoc libro tractatur de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.
 In primis de institutionibus et de officiis. In primis de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.

De Institutionibus et de Officiis. In hoc libro tractatur de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.
 In primis de institutionibus et de officiis. In primis de
 institutionibus et de officiis. In primis de institutionibus
 et de officiis. In primis de institutionibus et de officiis.

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Lib. I.

Capitulum De Iurisperitencia et Lege in Genere 25.

potissimum consistit I^o in moderato omnium harumce
usu Rerum et ad veram felicitatem accommodato.

II° in hoc nedum nobis hac in parte Consulimus a-
-liis noceamus aut simus Impedimento sed in potius
prospiciamus.

11. Effectus itaque prudentie hic duplex est I^{us} hor
ad felicitatem dirigendi II^{us} secundus vero ita dirigendi
ut ceteris potius Consulamus, quam noceamus.

12. Prudentia hoc sensu usurpata contraria est
astutia quia nimirum ex laesione alterius propria
Capimus Commoda.

13. Iue observatio maxima est momenti et frequen-
-tissimum usum in vita Civili. sibi Vindicat, que-
-cumque enim ita sunt Comparata ut dum quibus-
-dam prosunt, ceteris omnino noceant, illas, quamvis
in se nec bona nec mala esse videantur penitus ta-
-men rejicienda sunt, quippe que cum ad astutiam
pertineant. societati sunt exitiosa. Rursum prudentia.

[Faint handwritten signature]

BIBLIOTHEQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

De ambigua
vocabuli In

Quid sit Inus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De Jure.

De ambiguitate
vocabuli Juri Juris vocabulum valde ambiguum est, et vario-
usurpatur sensu: qui ut bene omnes intelligentur
ad primigeniam qua huius vocis subiecta est notitiam
statim recurrendum, ~~et~~ ad quam particulares omnes
juris significationes referri debent.

Quid sit Jus 2. Jus itaque dicitur quasi jussum, jura quasi
jussa.

3. Quoniam autem jussum ad hominem spectat ei
datur, et injungitur nullam ~~viam~~ habere poterit nul-
-lam virtutem nullumque effectum, nisi volunta-
-tem ad sui obsequium vertat, et ad obedientiam flectat
nunquam vero voluntatem ad obsequium flectere
poterit, nisi prius a ratione tanquam medium quod-
-dam, quod ad felicitatem pervenire liceat comproba-
-tum fuerit.

4. Quamobrem prima et latior et juris significa-
-tio ea est qua jus accipitur pro eo omni quod a ra-
-tione comprobatur, tanquam medium quo Compen-

Lib. I.

28.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Compendiosissima simul ac tutissima via felicitatem assequi possumus.

4. Idea itaque juris duas ideas in se evoluit, una est idea juris seu precepti altera vero est idea talis jussus, qui a ratione comprobatur, tanquam medium directionis, quo ad felicitatem pervenire possumus.

6. Quod Latini jus dixerunt a Galis Droit fuit nuncupatum, quasi a recto, vel directo vel dirigendo, Droit En françois est tout ce qui dirige ou qui est bien dirigé.

7. Appellationis autem diversitas exinde fluere videtur, quod nimirum jus a Galis eo potissimum parte Consideratum est, qua medium est directioni ad felicitatem obtinendam, dum et ad veris Latini ad ideam jussus seu precepti, praesentim respexisse videantur.

8. Veniam quicquid sit nunquam sejungendi illi duo conceptus qui in idea juris includuntur, quippe qui partes sunt essentielles perfectae et adaequatae juris ideae. Neque enim ullum aliud superest homini erig-

BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

Cap. II. De Jure

28.

cryserium quo ea quae revera jura sunt et praescripta
dignosce possit. quam haec ratio approbatia.

9. Particulariter vero jus duplici potissimum sensu
usurpatur: I. vel pro facultate personae Competente
II. pro Legē 3. denique pro systemate Legum homo-
-genearum

10. Jus pro facultate seu attributo personae compe-
-tente acceptum definiri potest facultas Libertatis na-
-turali utendi cum iis quibuscum vivimus, a recta ratio-
-ne comprobata

11. Eo igitur sensu jus accipitur pro ipsa natu-
-rali Libertate ea omnia facienda, quae viri-
-bus naturalibus exequi possumus, quatenus scilicet hu-
-jus Libertatis exercitium comprobat ratio eiq-
-ue auctoritatem tribuit.

12. Verum quoniam frustra cupiamus jura conade-
-rentur et prerogative nisi simul a Ceteris homini-
-bus, sacro sancta haberentur, et servarentur intacta
hinc eadem ratio quae jura quibusdam attribuit ac-
-tens omnibus etiam injungit ne suo jure utentibus
resistant eos vero in hujusce facultatis exercitio

28.
L. I.
Cap. II. De Jure
X 13. Obligatio itaque nihil aliud est quam liberatis
naturalis circumscriptio quatenus Ratio nobis injungit
ne alios jure suo utentes turbemus visque vestigamus.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Quid sit Jus
connatum

Quid sit Jus
Acquisitum

Divisio Jus

Quid sit Jus
consuetudinum

Lib. I.

Cap. II. De Jure 29.

turbent quod uno nomine obligatio nuncupatur,

X 14. Ex dictis itaque, tria haec axiomata colligere
licet, I^{um} jus et obligationem esse Correlata adeo
ut nullum sit jus sibi nulla obligatio et vice versa
II^{um} nullum esse jus ubi nullus est societas, III^{um} in om
ni societate jus est.

15. Jus pro facultate acceptum diversimode
distinguitur, I^o enim est vel Connatum vel adven-
-titiu.

Quid sit Jus ~ 16. Jus connatum illud est quod ab ipsa natura
connatum hominibus competit ^{extra} ~~et~~ ^{ad} ~~itaque~~ ^{factum} aut
institutum humanum. DE GENÈVE

Quid sit Jus ~ 17. Adventitium vero illud est, quod non ipsa
Adventitium natura hominibus competit ^{sed} ~~et~~ ^{mediante aliquo facto} ~~et~~ ^{itaque} ~~itaque~~ ^{factum}
aut institutum humanum, aut instituto humano

Divisio Juris 18. Jus dividitur in perfectum et imperfectum
quibus respondet obligatio vel perfecta vel imperfec
ta.

Quid sit jus ~ 19. Jus perfectum illud est ad Cujus exercitium
imperfectum vis adhiberi potest per vires illos qui illegitimè
nos turbant.

Capitulum III De Jure

§. I. De Jure Naturae
§. II. De Jure Gentium
§. III. De Jure Civili
§. IV. De Jure Mathematico
§. V. De Jure Physico
§. VI. De Jure Medico
§. VII. De Jure Historico
§. VIII. De Jure Philosophico
§. IX. De Jure Politico
§. X. De Jure Ecclesiastico
§. XI. De Jure Canonico
§. XII. De Jure Romano
§. XIII. De Jure Germanico
§. XIV. De Jure Gallico
§. XV. De Jure Anglicano
§. XVI. De Jure Saxonico
§. XVII. De Jure Bohemico
§. XVIII. De Jure Hungarico
§. XIX. De Jure Polonico
§. XX. De Jure Lithuanico
§. XXI. De Jure Prussico
§. XXII. De Jure Russico
§. XXIII. De Jure Turcico
§. XXIV. De Jure Persico
§. XXV. De Jure Indico
§. XXVI. De Jure Sino
§. XXVII. De Jure Japonico
§. XXVIII. De Jure Coreano
§. XXIX. De Jure Annamico
§. XXX. De Jure Siamico
§. XXXI. De Jure Cambogico
§. XXXII. De Jure Laotico
§. XXXIII. De Jure Vietnamico
§. XXXIV. De Jure Burmese
§. XXXV. De Jure Sinciano
§. XXXVI. De Jure Tibetano
§. XXXVII. De Jure Nepalesi
§. XXXVIII. De Jure Bhutanesi
§. XXXIX. De Jure Sikkimesi
§. XL. De Jure Nepalesi
§. XLI. De Jure Bhutanesi
§. XLII. De Jure Sikkimesi
§. XLIII. De Jure Nepalesi
§. XLIV. De Jure Bhutanesi
§. XLV. De Jure Sikkimesi
§. XLVI. De Jure Nepalesi
§. XLVII. De Jure Bhutanesi
§. XLVIII. De Jure Sikkimesi
§. XLIX. De Jure Nepalesi
§. L. De Jure Bhutanesi

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

20. Jus vero imperfectum illud est cuius exercitio si quis illegitimè prohibitus inhumaniter tractatus non ita tamen ut vis adversus turbantem adhiberi possit.

20. si v. g. ad vitam adversus injustum aggressorem defendendam, jus perfectum nobis competit verum si agatur de aliquo humanitatis officio quod ab alio exigimus v. g. ut viam nobis monstraret ut perfundum suum nobis transitum permittat jus imperfectum dumtaxat nobis competit.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. I

Capit. De Jure pro Lege accepto ~ 31.

De Jure pro Lege accepto.

1. II. Jus aliquando pro Lege accipitur eoq. sensu
definiri debet regula ab Imperante cujusdam societa-
tis: Subditis illius societatis sub intimatione pene
prescripta ad hoc ut juxta eam actiones suas com-
ponant.

2. Diximus 1.º Legem esse Regulam, omnis enim
Imperantis voluntas, Lex non est, sed illa dumtaxat
que tanquam Regula proponitur id est, ita ut
omnes Subditos vel saltem partem eorum in
perpetuum obliget, et quidem ad ea que ad publi-
cam pertinent utilitatem. Et in hoc lex distin-
gitur a jussis illis momentaneis, et ut ita dicam
fugitivis que ad publicam utilitatem non per-
tinent queque mandata proprie appellantur.

3. Præterea ut perfectè intelligatur Legis defi-
nitio Sciendum est quid sit Societas, quid Imperium
quis nam Subditi quo fundamenta nitatur Jus ~

11
Capit. de l'usage des livres
De l'usage des livres

II. Les personnes qui sont admissibles aux places
de la bibliothèque de la ville de Genève
sont les citoyens de la ville de Genève
et les étrangers qui ont obtenu la bourgeoisie
de la ville de Genève. Les personnes qui
sont admissibles aux places de la bibliothèque
de la ville de Genève sont les citoyens de la
ville de Genève et les étrangers qui ont obtenu
la bourgeoisie de la ville de Genève. Les personnes
qui sont admissibles aux places de la bibliothèque
de la ville de Genève sont les citoyens de la
ville de Genève et les étrangers qui ont obtenu
la bourgeoisie de la ville de Genève.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

ad. 10. 10. 10.
ad. 10. 10. 10.
ad. 10. 10. 10.
ad. 10. 10. 10.

Cap. 11. De Jure pro Lege accepto 32.

Imperandi, quid sit obligatio in subditis, denique
quid sint praece intelligendum

Quid sit societas 4. Societas itaque est multorum hominum
in certum aliquem finem conjunctio. unanimi-
tas atque Consensus

Divisio societatis 5. Societas est vel aequalis, vel inaequalis, a-
qualis illa dicitur in qua omnes pari jure gau-
dent neque unus Ceteris Imperat, inaequalis, ve-
ro eadem dicitur, in qua unus Imperat, ceteris
parent.

Quid sit Impe-
rans. 6. Imperans ille societatis est qui jure seu
facultate Imperandi gaudet.

7. Imperans ^{vero} ~~illic~~ societatis est, contendere, ut
alii ad praescriptum voluntatis nostrae suas com-
ponant actiones

8. Immo patet ridiculum esse sibi Imperium
vindicare nisi revera per Imperandi nobis com-
petat, id est nisi Recta ratio hanc facultatem
nobis Competere agnoscat. Simulque ejus

Capitulum II. De Imperio Romano

Imperium, quod in rebus in laudibus
quod sine fine intelligitur
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus

ad hunc
imperandi

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus
Imperium, quod sine fine intelligitur
in rebus in laudibus

exhibuit approbat.

Jus imperandi

9. Jus imperandi itaque est facultas illa quam recta Ratio in aliquo ente agnoscit dum assenti-
tur ut ens aliquod imperet ceteris vero pareant.

10. Superest ut videamus quibus fundamentis nitatur jus imperandi

11. In varias abeunt Doctores sententias, quidam enim Jus Imperandi, a solis viribus omni conten-
dunt, eo in potentia Imperabili positum esse alii vero a sola prestantia et dignitate natu-
re illius qui Imperat, jus illud Imperandi derivant.

12. Venerunt hæc fundamenta per Jus Imperandi aut
falsa nobis videntur aut falsem insufficientia

13. Itaque ut intelligamus quæ nam sint vera
et genuina juris Imperandi fundamenta, hoc
unum dumtaxat inquirendum est. scilicet
quibus fundamentis nitatur hæc rationis appro-
batio, quæ assentiatur ut ens aliquod hanc sibi
vindictur Imperandi facultatem.

14. Facile autem animadvertimus hanc ob

causam, dumtaxat ratio nemo assentire ut ens aliquod
alteri Imperet quod illud summa et benefica si-
militer potentia donatum esse intelligat.

15. Dixi I^o. Potentiam alias enim Imperium
esset inane atque inefficax nisi potentia videretur
et Corroboraretur.

16. II°. Beneficam vero requirimus potentiam,
si enim eam maleficam supponamus coactionem
ea quidem et metum in animos injicere poterit
qui metus est major aut quod majori potentia ens
illud donatum esse intelligat. nam voluntatem
ad obsequium nunquam flectere poterit aut obli-
gationem parere.

17. Ea enim est hominis in quem Imperi-
um exercetur natura, ut quaecunque agat ea
felicitatis assequendae causa agit, neq. quidquam
ratio, pro recto agnoscere possit, nisi quod ad hunc
finem tendat ac proinde nunquam malefica
potentia assentire poterit homo, aut se se man-
cipare.

Cap. II. De Jure pro Lege accepto 35.

18. Divina itaque sunt cogere et obligare, illud enim solis viribus naturalibus efficitur, hoc vero non nunquam sed vis omnis obligationis et virtus in ratione posita est.

19. Uno verbo ut eius ratione præditum alterius Curis subeat Imperium, illud Imperium tale esse debet, ut etiam omni potentia metus remoto, sola ratio ei suggerat aptissimam formam et efficacissimam sibi Consulendi viam hanc enim si ad huius Imperium se se submittat.

20. Et hisce itaque fontibus utriusque summam potentiam beneficentia Concomitata derivat per omne Imperandi.

21. Neque enim beneficentia unquam a potentia sejungenda, aut hæc ab illa et enim apud eos apud quos Beneficentia rationes insufficientes sunt, que voluntatem ab obsequium flexere possint. et obligationem parere, vis et metus Imperantis, eundem proquit effectum, eosque ut ^{utrum} invitos ad obsequium rapit.

Cap. II. De l'usage des loix

17. L'usage des loix est de les faire servir à la conservation de la liberté et de la propriété des citoyens. C'est pourquoi les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination.

18. Les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination. C'est pourquoi les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination.

19. Les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination. C'est pourquoi les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination.

20. Les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination. C'est pourquoi les loix doivent être telles qu'elles ne puissent être interprétées d'une manière qui leur donne une autre destination.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. II. De Jure pro lege accepto ~ 36.

22. homo cuius Liber legis perfecta dicitur distinguitur
- in partes, una Legislatoris dispositionem continet
scil. quid sit faciendum aut omittendum, altera
penam indicat quae proposita est illis qui contra
legem fecerint quaeque sanctione nuncupatur.

23. Ex dictis facile intelligi potest, qui nam sint
subditi, scil. subditi dicuntur illi quibus incumbit
obligatio alterius Entis imperio obtemperandi.

24. Quod autem homo ad Recipiendam obliga-
tionem aptus sit duplex est ratio. Prima est
quod homo habeat animum rationis, cuius ope et
iussu imperantis cognoscere potest, et in diver-
sas partes actiones suas flectere, secunda ratio est
quod homo natura Superiorem agnoscat quae duo
requisita omnino necessaria sunt ut ens aliquod
obligationis sit Capax.

25. Legum finis et scopus est ut iuxta illarum
prescriptum, subditi actiones suas componant
quod ut obtineatur imprimis requiritur hominum
Legislatoris, tum etiam Legis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

31. In I. Regula. Nihil solum potest legibus, nisi Imperium et
tantum Legibus Civilibus nam Naturalia immutabilia.

Capitulum II De Jure pro Lege accepto 37.

26. Legum materia sunt actiones subditorum ~ Quid sit Legum
quatenus earum directio ~~est~~ ^{est} ~~impossibilis~~ ^{est} ~~et~~ ^{est} maad.
utilis

27. Illi omnes obligari possunt qui Legislatoris
imperio sunt subiecti.

28. Quos autem voluerit obligare Legislator ex
ipsa Lege satis percipitur.

29. Regulariter itaque Lex obligat omnes Legis-
latoris subiectos in quos Ratio Legis quadrat et
ad quos materia Legis applicari potest.

30. Haec ita se se habent quoad Lex subsistit ~
eadem, venim fieri potest ut Legislator Legem variâ ra-
tione immutet, eam enim penitus et simpliciter Legem
solvit, vel Legem Contrariam Janet, vel aliquid Legi
adjuvit vel eadem aufert, vel denique quosdam ~
subiectos a Legis obligatione solvit quod dispensare.

31. Circa dispensationem duo sunt observanda I^{um}
dixit axat pone Legibus solvere qui Legis ferenda
competit potestas. II° Legislatori cavendum ne citra

Capitulum de iure p[ro]p[ri]o

26. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

27.

27. In iure obligatio est ius in re. De iure
obligatio est ius in re.

28. In iure obligatio est ius in re. De iure
obligatio est ius in re.

29. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

30. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

31. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

32. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

33. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

34. Legum materiae sunt actiones iudiciorum. De iure
quoniam eorum iudicio est ius in re.

Cap. II De variis actionum humanarum 98.

gravissimas causas indulgent Legibus solutionem
alias enim Legum auctoritas exinde convelleretur.

De Variis Actionum humanarum Respectu
Legis Qualitatibus.

1. Actiones humanae ex Relatione quam cum Lege habent
varias contrahunt qualitates & denominationes.
2. In genere actiones humanae ex Relatione Lege dicun-
tur Morales, ex itaque moralitas actionum affutio-
illa quae ex relatione ad Legem omnibus actionibus
inest, omnis ergo Moralitas est a Lege
3. Dupliciter autem actionum humanarum mor-
talitas Considerari potest. I^o Ratione modi quae
Lex de iis disponit; eoque sensu actiones sunt vel
necessariae vel licitae.
*Moralitas actionum
humanarum dupliciter
sumitur.*
4. Necessariae actiones sunt illae quas exprimit Lex
in iungit vel prohibet, hinc actiones necessariae
in praecipuas et prohibitas dividuntur.

Capitulum de vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

De vitiis actionibus humanarum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capitulum II De Variis Actionum humanarum 39.

5. Liste vero dicuntur illae quarum suscipiendarum Quid sit actio licet
et omittendarum Lex ius nobis concedit.

6. 2°. Moralitas actionum considerari potest ratione
convenientiae vel pugnantiae actionum cum ipsa lege
eoque Respectu actiones humanae in bonas et malas
et indifferentes dividuntur.

7. Actio bona ea est quae in omnibus cum Lex obligante Quid sit actio bona
convenit, dicitur in omnibus etenim ut actio aliqua
bona sit, omni ex parte, et quoad omnes circumstantias
cum Lex congruere debet.

8. Actio mala ea dicitur quae cum Lex obligante Quid sit mala
vel in totum vel saltem aliqua ex parte repugnat.

9. Actio denique indifferens multiplici sensu ~ Quid sit denique
dicitur, primo vel enim actio dicitur indifferens ~ Indifferens.
eo quod indiscriminatim quamlibet Legis disposi-
tionem, recipere queat, id est vel a Lex praecipiri
vel prohiberi vel simpliciter permitti: id quod
sensu non omnes humanae actiones indifferentes
sunt quae enim cum humana felicitate neces-
sariam habent convenientiam vel pugnantiam.

Capitulum 11. De variis actionum humanarum - 40.

necessario quoque vel juberi vel prohibere debentur

10. Secundo actiones humane si Physice considerentur Quid sit actio hu-
-manæ, id est simpliciter tanquam motus naturales citra Physice con-
-siderata

allum respectum ad Legem indifferentes quoque,
dicuntur.

11. Tercio denique actio dicitur indifferens quatenus
a Lege ejus susceptio aut omisio homini permittitur

12. Actio justa in genere eadem est ac bona actio Quid sit actio just-
-vox enim justa necessariam involvit cum Lege -
convenientiam.

13. Interdum justitia personis interdum actioni -
-bus tribuitur, viz justus, actio justa.

14. Cum justitia personis tribuitur virtutem seu
habituum animæ, designat eoque sensu vel generali-
-ter usurpatur pro collectione, omnium virtutum, vel
particulariter pro officiis illis que ad alios homines
pertinent.

15. Eo respectu justitia definitur constantis et perpe- Definitio justitia
-tua voluntas jus suum cuique tribuendi.

16. Injustitia que justitia opponitur duplex - Def. Injustitia
quoque sensu usurpari potest vel generaliter pro

Capit. de vobis vobis vobis vobis vobis

10. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
11. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
12. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
13. Item de vobis vobis vobis vobis vobis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

14. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
15. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
16. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
17. Item de vobis vobis vobis vobis vobis
18. Item de vobis vobis vobis vobis vobis

Cap. II. De Consientia

41.

pugnancia actionum humanarum cum Lege;
vel particulariter pro denegatione eorum officio-
rum quæ cæteris debemus.

De Consientia

1. his de Legis natura et actionibus humanis cum
Lege consideratis præmissis sequitur nunc ut Cons
cientia videamus, quæ etiam suo modo humana-
rum actionum normâ secundaria dici potest.

2. Intellectus autem cognitione Legis imbutus ac de
actionibus hominis juxta eam quam habet Legis-
ideam judicans, earumque actionum cum Lege
convenientiam vel discrepantiam colligens conse-
scientia vocatur.

3. Dux regulæ generales circa Consientiam ob-
servandæ sunt 1.^a in illuminandâ consientia
cura omnis adhibenda ut 2.^a Consientia ut præ-
est illuminata in omnibus actionibus consulenda
et inque dictata Religione sequenda Pactis ratio
colenda consulenda sequenda.

propositio autem hanc habet
vel propositio hanc pro hanc
cum quo est hanc

De Civitate

1. In de legibus hanc et est hanc
legis hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc

2. hanc hanc hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc

3. hanc hanc hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. II. De Conscientia

42

4. Iudicium autem hoc de humanis actionibus ~
cum Lege collatis respicit actiones vel perpetrandas,
vel jam perpetratas, hinc conscientia dividitur
in antecedentem et subsequentem.

5. Huius divisionis respectu tenenda hae regulae: *Regula adhibenda*
Ut omne evitetur in agendo periculum utraque conscientia *respectu huius divisionis*
sive antecedens et subsequens quantum fieri poterit ~
comulenda

6. Porro antecedens circa actiones nostras ratiocinatio
circa actionem suscipiendam aut plane pronuntiat
aut in ipsa ratiocinatione fluctuat et incerta ha-
ret, hinc conscientia antecedens dividitur in deciden-
tem et dubiam.

7. Rursus in decidendo aut recte procedimus, veram
scilicet conclusionem ex veris principiis elicientes, aut
in decidendo decipimur. hinc decidens conscientia
in rectam vel erroneam distinguitur.

8. Praeterea in Conscientia recta ratiocinatio vel
ex certis atque indubitatis principiis procedit, quae ~
conscientia certa demonstrat, dicitur, vel ex proba-
-bilibus tantum principiis et Conscientia probabilis

Capitulum II De Commissionibus

§. 1. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

§. 2. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

§. 3. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

§. 4. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

§. 5. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

§. 6. Commissiones sunt litterae alicuius auctoritatis
per quas alicuius auctoritatis alicuius auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis
auctoritatis auctoritatis auctoritatis auctoritatis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. II. De Conscientia. 47.

nuncupatur, quæque pro ut probabilitas cum Legem
convenit vel eodem adversatur iterum vel recta esse
potest vel erronea.

9. Conscientia vero subsequens in duas potissimum Divisio Conscientie
species dividi potest nimirum in tranquillam et inquietam subsequens.

-tiam

10. Tranquilla vero Conscientia ea est quæ factum In Tranquilla
approbat ut pote Legi Comemaneum propitiumque et inquietam
Legislatorem promittit inquietam vero ea est quæ fac-
tum damnat ut pote Legi repugnans, iramque Legis-
latois præcipuas imputat denique et hoc observan-
dum conscientiam vel ex iusta causa vel ex errore
tranquilam esse aut inquietam.

11. Regule vero quæ circa varias hasce conscien- Regula imma
ticipes observandæ veniunt. hæc sunt variar Conscientie

12. Et primo quidem omnis actio vel actionis omis- species observandæ
sio quæ conscientie recte contrariatur ex præceptum 1^a Regula

13. Et conscientia probabili actio nunquam susci- 11^a Reg.
pienda, nisi prius omnem operam adhibuerimus
ut plenior rei notitiam adipiscamur et quan-
tum fieri potest augeatur probabilitas et accedat
ad demonstrationem.

Capitulum I. De Consuetudinibus

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio. Consuetudo est quodammodo lex, quodammodo ius, quodammodo ratio.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. II. De Conscientia. ∞ 44.

14. Quoad Conscientiam erroneam si conscientia vene-
-tur in errorem inevitabilem, circa rem legem veritam
aut praecipiam, peccat homo, tam si secundum quam
si contra eam Conscientiam agat: Quod si autem
erret contra rem Indifferentem, id est, nec lege
praecipiam nec veritam, peccat saltem si contra
conscientiam agat.

15. De Conscientia dubia duae sunt regulae pri- Regula circa
I^a modum quando in anigibili haeret iudicium, actio est Conscientiam dub.
suspendenda donec ulterius ad libito examine pa-
beat veritas, II^a Si vero per tempus actionem suspen-
dere non liceat, tunc in tutiorem partem eundem
est, pari autem Tutior plerumque ea in qua affecti-
-bus est Contraria.

Cap. II. De la Conscience

44

La conscience est un don de Dieu par lequel
nous sommes avertis de ce qui est bien ou mal
et nous sommes obligés de nous conformer
à sa voix. Elle est la source de la morale
et de la religion. Elle nous fait sentir
le poids de nos péchés et nous pousse
à la repentance. Elle est le miroir de
notre âme et nous révèle l'état de
notre conscience.

La conscience est un don de Dieu par lequel
nous sommes avertis de ce qui est bien ou mal
et nous sommes obligés de nous conformer
à sa voix. Elle est la source de la morale
et de la religion. Elle nous fait sentir
le poids de nos péchés et nous pousse
à la repentance. Elle est le miroir de
notre âme et nous révèle l'état de
notre conscience.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

La conscience est un don de Dieu par lequel
nous sommes avertis de ce qui est bien ou mal
et nous sommes obligés de nous conformer
à sa voix. Elle est la source de la morale
et de la religion. Elle nous fait sentir
le poids de nos péchés et nous pousse
à la repentance. Elle est le miroir de
notre âme et nous révèle l'état de
notre conscience.

∞ Caput Secundum. ∞

15.

De variis Legis divisionibus.

1. Lex in genere varias patitur divisiones ex prima quidem ab auctore. Lex est vel divina vel humana. Prima Legis divi
2. scilicet imperii simul et imperantis duo genera distinguuntur, unum est imperium eminens seu primarium, alterum vero secundarium. Hinc imperans vel superior vel inferior, divinus vel humanus, hinc quoque Lex Divina vel humana.
3. Superior Imperans dicitur ille qui propria et intrinseca sui natura omnibus illis qualitatibus ex quibus eminens in eo gradu praeditus est quae sui imperandi tribuunt. ex qua definitione Liquidopater soli Deo eminens, hoc et primarium Imperium componere.
4. Imperans vero inferior est qui non ex ipsis et propria natura gaudet facultate Imperandi sed dumtaxat ex voluntate supremi illius et communis omnium Imperantis nimirum Dei.
5. Hoc autem duplici ratione fieri potest, vel immediate ex expresso Dei jussu vel mediate nimirum per

34 *Le livre des Rois*

Le livre des Rois

1. Le premier chapitre de ce livre est consacré à la description de la ville de Jérusalem, et de son fortification. Le second chapitre raconte la mort de Achaz, et la succession de son fils Ezechias. Le troisième chapitre raconte la mort de Manassès, et la succession de son fils Amon. Le quatrième chapitre raconte la mort de Amon, et la succession de son fils Josias. Le cinquième chapitre raconte la mort de Josias, et la succession de son fils Jojakim. Le sixième chapitre raconte la mort de Jojakim, et la succession de son fils Jeconias. Le septième chapitre raconte la mort de Jeconias, et la succession de son fils Zedekias. Le huitième chapitre raconte la mort de Zedekias, et la destruction de Jérusalem. Le neuvième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dixième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le onzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le douzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le treizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quatorzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quinzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le seizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-septième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-huitième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-neuvième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le vingtième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias.

2. Le second chapitre de ce livre est consacré à la description de la ville de Jérusalem, et de son fortification. Le troisième chapitre raconte la mort de Achaz, et la succession de son fils Ezechias. Le quatrième chapitre raconte la mort de Manassès, et la succession de son fils Amon. Le cinquième chapitre raconte la mort de Amon, et la succession de son fils Josias. Le sixième chapitre raconte la mort de Josias, et la succession de son fils Jojakim. Le septième chapitre raconte la mort de Jojakim, et la succession de son fils Jeconias. Le huitième chapitre raconte la mort de Jeconias, et la succession de son fils Zedekias. Le neuvième chapitre raconte la mort de Zedekias, et la destruction de Jérusalem. Le dixième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le onzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le douzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le treizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quatorzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quinzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le seizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-septième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-huitième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-neuvième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le vingtième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias.

3. Le troisième chapitre de ce livre est consacré à la description de la ville de Jérusalem, et de son fortification. Le quatrième chapitre raconte la mort de Achaz, et la succession de son fils Ezechias. Le cinquième chapitre raconte la mort de Manassès, et la succession de son fils Amon. Le sixième chapitre raconte la mort de Amon, et la succession de son fils Josias. Le septième chapitre raconte la mort de Josias, et la succession de son fils Jojakim. Le huitième chapitre raconte la mort de Jojakim, et la succession de son fils Jeconias. Le neuvième chapitre raconte la mort de Jeconias, et la succession de son fils Zedekias. Le dixième chapitre raconte la mort de Zedekias, et la destruction de Jérusalem. Le onzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le douzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le treizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quatorzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le quinzième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le seizième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-septième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-huitième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le dix-neuvième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias. Le vingtième chapitre raconte la captivité de Jeconias, et la mort de Zedekias.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. II De variis Legis divisionibus. 46.

Conventiones et Pacta.

6. In eo tantum durat jus secundarii Imperantis, quam:
ius jussu Divinum idem consent et permanet, aut quam ^{Duratio juri}
ius pactis conventa subsistere possunt, Et hujus generis ^{secundarii Impe}
est omne Imperium humanum. ^{tantis.}

7. Lex divina tenet vel naturalis vel positiva ^{Secunda Divisio Leg}

8. Naturalis illa est, quae cum natura humana adeo ~ Definitio naturalis
convenit ut solius rationis ope cognosci possit.

9. Positiva vero ea est quae necessarium non habet Positiva
cum hominis natura convenientiam quaeque non nisi
expressa Dei promulgatione ^{Cognoscitur} potest.

10. His ita de prudentia et jure separatim expo-
sit jam perfecte Intelligemus quid sit Jurisprudencia

11. Jurisprudencia nihil est aliud quam prudentia Quid Juris
Juri seu Legis. prudentia

12. Cum enim eo sit hominis natura et Condicio
ut naturali Ratione et necessario a Superioris Imperio
et potestate pendeat, hinc manifestum sequitur, veram
et unicam humanae felicitati Consultandi viam hanc
esse, si homo proprio arbitrio non amplius vivat sed ad
praescriptum voluntatis superioris, sicut Componat actionem.

Constitutiones et Decreta

De his legibus sunt quae continentur in scriptis
divinis. Quibusdam legibus continentur in
scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis.

De his legibus sunt quae continentur in scriptis
divinis. Quibusdam legibus continentur in
scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De his legibus sunt quae continentur in scriptis
divinis. Quibusdam legibus continentur in
scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis.

De his legibus sunt quae continentur in scriptis
divinis. Quibusdam legibus continentur in
scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis. Quibusdam legibus continentur
in scriptis divinis.

Cap. II. De variis Legis divisionibus 47.

ad proinde veram prudentiam esse prudentiam superioris
sive Legis uno verbo Jurisprudentiam

13. Generaliter itaque Jurisprudentia definitur potest Generalis Jurispru-
dens illa qua Leges conduntur explicantur et ad hominum ^{finem definitio}
actiones applicantur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Caput Tertium

De Lege naturali in Genere

1. Natura Legis exposita, sequitur nunc ut ad Legis naturalis Considerationem deveniamus, siquidem Lex naturalis aliarum omnium Legum basis, et a fundamentum.

2. Quaecumque autem de Lege Naturali dicenda sunt Divisio de Lege naturalis ad duo generalia Capita revocantur, 1°. scilicet videbimus, Quod sit Lex Naturalis, et an revera debeat, 2°. vero naturam illius Legis et modum particularium explicabimus.

3. Lex Naturalis itaque definitur Lex Divina omni Unde Lex tra- bus hominibus a Deo conditorum praescripta quaecumque ex humanae naturae contemplatione, et solius rationis, quae cognoscere valeamus, ponimus.

4. Invenitur igitur ante omnia tria Investiganda sunt Tria Investiganda I^o. scilicet an detur Deus, II°. an Deo in homine, Competat Imperium III°. denique an Revera suum Imperium Deus in homine, exerceat usque Leges recipere debeat.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap III. De Lege naturali in genere. 49

3. Dei existentia multis argumentis conicitur 1um *Argumenta exist-*
deducitur a necessitate entis alicujus aeterni, quodque per *-tiam probantia*
se existat. 2um argumentum deducitur ab Origine mun-
di. 3um argumentum a miris illis finibus quae ubique depre-
henduntur. 4um petitur ab Origine motus, alia multa hu-
superaddi possint, quae brevitatis Causa praetermittimus.

6. Quod autem Deo eminens et primum Imperium *Argumentum pro*
in homines omnes Competat ex eo probatur quod Deus *Deum in homines magis*
propria et integra sui natura, iis qualitatibus, et quibus *prae dictum est*
Deum in Eminētissimo gradu prae dictus sit quae juri Impe-
randi tribuunt, *Imperio*
Beneficentia ac bonitate. Quae prae dicta est, ex quibus
fontibus derivat juri omne Imperandi, adeo ut naturali
ratione nascatur, omnibus hominibus obligatio divini
Imperio se se inancipandi, neque exceptionem ullam huic
Imperio objicere possint, constat itaque et Deum esse, eiq.
summum in homines Competere Imperium.

7. Quod vero Deus Imperium suum in homines exerceat
usque Leges praescripserit, ex eo probatur quod natura
hominis non patitur ut vivat ex lex quando qui deus
hominis non licet esse salvo et incolunt nisi certas agendi

Cap. III. De la manière de gouverner.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. III.º De Lege naturali in Genere. 50.

regulas observet.

8. Cum itaque Deus velit hominibus bene esse, vult etiam ut ad præscriptum certarum Regularum suas componant actiones. qui enim vult finem, vult etiam media intelli-

gibut atque sic probatur Deum hominibus Leges dedisse. Summa itaque demonstrationis huc redit et hinc parit. Summa demon-
- bus Constat **I.** Datur eis aliquod æternum Deus nempe nationis
a quo Genus humanum habet originem. **II.** Eius illud
proprie et interius sui natura summum habet in homi-
- nes omnes Imperium **III.** Deus providentia sua genus
humanum complectitur, sed quod idem est eius Conserva-
- tionem vult et intendit. **IV.** Sed vero genus humanum sine
Legibus Naturalibus salvum esse nequit. **V.** Ea est insuper
hominis natura ut sit regula Capax. Id est Leges cognosce-
- re possit et ad illarum præscriptum actiones suas attem-
- perare, **VI.** Ergo Deus generi humano Leges naturales
dedit.

9. Jam itaque Imperantem habemus nimirum Deum
jam subditos, scilicet homines omnes, restat tantum in ob-
- servo, unde voluntas illa divina et quo Iudicio cognosci possit,

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. III. De Lege naturali in Genere

51.

10. Nulla autem alia via hic nobis superest ad Inves-
tigandas Leges naturales eorumque principia quam li-
ter ratione duce naturam et conditionem hominis accuratius
contemplemur.

11. Unum ante omnia hæc duo principia supponenda Duo principia an-
sunt; I. Quicquid est in natura humana, vel quicquid omnia supponen-
ex ea natura necessariis deducitur Consequentis Deum
ipsum habet authorem, ac proinde pro Dei voluntate ~
pro Lege naturali merito haberi potest.

12. Secundum principium ~~in personam et ad aequatam sym-~~
-metris Legum naturalium ~~notitiam~~ DE GENEVE ~~modum~~ hominis ~
naturæ, in se ipsa Consideranda est, et abstractè ab ~
aliis entibus quæ hominem undique Circumdant. Sed ~
insuper homo in eo statæ, et Conditione in quibus vivit
considerandus est. et sub variis Relationibus quæ cum in-
ter et aliis Entia intercedunt.

13. Generale itaque Legum naturalium fundamentum Quodnam sit
est natura humana in omnibus suis Circumstantiis consi- Legum naturalium
derata, et a Deo in Certum finem Creatæ quatenus generale fundam-
se. ex Consideratione humane nature voluntatem Dei tum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Caps III. De Lege naturali in Genere

52.

errare possumus,

14. His ita premisiis homo triplici potissimum ratione considerari potest,

I^o. Vel quatenus a Deo creatus omnia ex eius potentia Prima facies et beneficentia percipit.

II°. Vel quatenus animo et Corpore constans utitur. II^a Facies qua Conservationem et felicitatem necessariò appetit.

III°. vel denique tanquam ~~humanum~~ Societatis membrum. III^a Facies sub

15. His tres sunt Jurisprudentia naturalis partes, triplex qua potissimum quoque Juris naturalis principium, Religiò scilicet erga. ratione homo co-
Deum, sui ipsius BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE considerari potest erga hominem ips-

- sum, et denique socialitas advenas aliorum homines.

16. Ex Religione itaque derivandum jus omne Dei in homines et eundem hominum erga Deum obligationes,

et officia. In I^o ergo Juris naturalis Parte primum. Primum princip-
principium hoc est. Deo pare vel Deum Cole. um Juris naturalis

17. Obligationi huius primæ erga Dei aut hominem proxime sunt. alia tum erga nosmet ipsos, tum erga alios homi-
- nes alia itaque Jurisprudentia naturalis pars Liges.

Suas rite derivabit ex hoc principio. sic hæc omnia

1. De la Bibliothèque de la Ville de Genève
2. De la Bibliothèque de la Ville de Lausanne
3. De la Bibliothèque de la Ville de Neuchâtel
4. De la Bibliothèque de la Ville de Yverdon
5. De la Bibliothèque de la Ville de Grenchen
6. De la Bibliothèque de la Ville de Solothurn
7. De la Bibliothèque de la Ville de Schaffhouse
8. De la Bibliothèque de la Ville de St. Gallen
9. De la Bibliothèque de la Ville de Appenzel A. O.
10. De la Bibliothèque de la Ville de Appenzel E. O.
11. De la Bibliothèque de la Ville de Lucerne
12. De la Bibliothèque de la Ville de Uri
13. De la Bibliothèque de la Ville de Schwytz
14. De la Bibliothèque de la Ville de Unterwalden A. O.
15. De la Bibliothèque de la Ville de Unterwalden E. O.
16. De la Bibliothèque de la Ville de Glarous A. O.
17. De la Bibliothèque de la Ville de Glarous E. O.
18. De la Bibliothèque de la Ville de Zug
19. De la Bibliothèque de la Ville de Fribourg
20. De la Bibliothèque de la Ville de Valais
21. De la Bibliothèque de la Ville de Vaud
22. De la Bibliothèque de la Ville de Neuchâtel
23. De la Bibliothèque de la Ville de Jura
24. De la Bibliothèque de la Ville de Bâle A. O.
25. De la Bibliothèque de la Ville de Bâle E. O.
26. De la Bibliothèque de la Ville de Bâle C. O.
27. De la Bibliothèque de la Ville de Basle A. O.
28. De la Bibliothèque de la Ville de Basle E. O.
29. De la Bibliothèque de la Ville de Basle C. O.
30. De la Bibliothèque de la Ville de Zurich

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. III. De Lege naturali in Genere 53.

que ad vitæ Conservationem, animique perfectionem ~
ac proinde ad veram felicitatem Conferre possunt,

hoc enim ab homine ex postulat huiusmodi amor ~
omnium Cordibus ac naturâ Insitus,

18. Denique et quia res ipsa loquitur. hominem non
ad solitudinem sed ad societatem esse natum adeoque
extra societatem vitam feliciter transigere non posse ~
consequens ut pronus sit et Inclinator. in plenioris illam
cum aliis excolendam. Hinc in tertia Junip. Nat. parte.
militat hoc I.^{um} principium societatis vice.

19. Hic autem non loquimur de Societate Civili aut
aliqua particulari societate, sed de naturali illa et
universali societate que intercedit inter illos homines
et ab ipso Deo fuit instituta, queque adeo definiri poterit
omnium hominum in Certum aliquem finem commu-
nem nempe felicitatem ab ipso naturæ auctore ins-
tituta. Conjunctio.

20. Ex hoc Insuper observandum est, sc. Trias hæc gene-
ralia principia ut ut a se Invicem distincta nihilomi-
nus tamen sibi non esse opposita. imo vero naturali

Cap. III De Lege naturali in Genere 54.
inter se Colligata esse; quippe quæ omnia ex eodem -
fonte nimirum ex natura humana deducuntur.

21. His ita observatis omnis illi frustra se torquent, qui
unicum aliquod principium juris naturalis querunt quod
omnia officiorum genera sub se Complectatur.

22. Medium autem quo ad Legum naturalium no-
ticiam pervenimus, est recta ratio, rectusque illius -
facultatis usus. quo ipso etiam Lex naturalis sufficien-
ter a Deo promulgata intelligitur ita ut nemo ratio-
nis usu pollens, invincibilem ejus ignorantiam ostendere
possit.

23. Legis naturalis effectus est obligatio quæ omnibus
hominibus Invenit, juxta illius præscriptum actiones
suas attemperandi.

24. Obligatio autem hæc I^o est universalis, omnes
scilicet homines adstringens quippe qui omnes naturæ di-
vini Imperio. Sunt subjeti.

25. II° hæc obligatio est immutabilis, nec ullam pati-
tur dispensationem ratio est quod Legum naturalium
fundamentum sit ipsa hominis natura et Condicio

Capitulum de legibus naturalibus in genere

Primum Principium est quod omnis homo est liber

secundum naturam suam et non sub iure hominum

§ 1. Hic ita ordinatur omnis iustitia

ut sit in eo perfectissima iustitia naturalis

omnis officium gentis sub la compositione

§ 2. Maximum autem quod ad legem naturalem

est perfectissimum, ut sit in eo perfectissima

perfectio naturae quod est in eo perfectissima

§ 3. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

§ 4. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

§ 5. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

§ 6. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

§ 7. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

§ 8. Et hoc est perfectissimum in eo in quo est

perfectissima iustitia naturalis et perfectissima

Cap. III. De Sanctione Legum naturalium.

que cum eadem semper remanent, necne ex quoque
ut ipsum naturæ jus sit immutabile.

26. III. Denique hæc legum naturalium obligatio vera
est obligatio. et efficax sc. sub Interminatione pene
prescripta, quod paulo fusiùs probandum est.

De Sanctione Legum Naturalium.

1. Cujuslibet Legis perfectæ duæ sunt partes, una sc. que
legislatoris præceptum aut prohibitionem continet. altera
vero que penam minatur, queque Sanctio dicitur.

2. Vis autem omnis Legum et efficacia ab eandem
Sanctione pendet, adeo ut Leges illæ que Sanctione carent
vim obligandi non habeant.

3. Que cum ita sint aut dicendum est Leges naturales
penis et sanctionibus a Deo earum auctore revera
esse munitas, aut nullas omnino dari Leges naturales.

4. Iis itaque Legum Naturalium sanctionem negam
systema Juris naturalis funditis evertunt.

5. I.º igitur circa Legum naturalium sanctionem. Observatio admittenda
observandum est eas sanctiones quadam naturali spe

Cap. IV. De la nature des animaux

Les animaux sont divisés en deux classes, les animaux à sang froid et les animaux à sang chaud.

Les animaux à sang froid sont les poissons, les reptiles, les amphibiens et les insectes.

Les animaux à sang chaud sont les oiseaux, les mammifères et les humains.

Les animaux à sang froid ont une température corporelle qui varie avec celle de leur environnement.

Les animaux à sang chaud ont une température corporelle constante, quelle que soit la température de leur environnement.

Les animaux à sang froid ont une durée de vie plus courte que les animaux à sang chaud.

Les animaux à sang chaud ont une durée de vie plus longue que les animaux à sang froid.

Les animaux à sang froid ont une reproduction plus rapide que les animaux à sang chaud.

Les animaux à sang chaud ont une reproduction plus lente que les animaux à sang froid.

Les animaux à sang froid ont une sensibilité plus faible que les animaux à sang chaud.

Les animaux à sang chaud ont une sensibilité plus forte que les animaux à sang froid.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister au froid.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister au froid.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la chaleur.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la chaleur.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la soif.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la soif.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la faim.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la faim.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la fatigue.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la fatigue.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la douleur.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la douleur.

Les animaux à sang froid ont une capacité plus faible de résister à la maladie.

Les animaux à sang chaud ont une capacité plus forte de résister à la maladie.

Cap. III. De Sanctione Legum nat^l. 56.

in eo quod eorum observatio premiis quibusdam naturali-
-bus eorum vicissim violatio poenis etiam naturalibus
plenumque Concomitata sit

6. Verum quoniam premium, poenamque natu-
-ralium tam ante non est et necessaria cum observatio-
-ne, aut violatione Legum naturalium conjunctio
quin sepeissime hominis Industria evitari possint
irrita reddi aut etiam in Contrarios effectus conversi,
hinc haec Legum naturalium Sanctio, sufficiens esse
non videtur. ad observationem Legum naturalium

7. Invenitur itaque ^{inter} praeter ^{modum} ~~modum~~ et in- Quaestio
-commoda illa quae Legum naturalium observa-
-tionem aut violationem, plenumque Concomitan-
-tur, alia detur Sanctio pprie sic dicta, quaeque tota
pendeat ex arbitrio Legislatoris, minimum Dei.

8. Quaecunque autem adferri possunt argumenta
ad probandam hanc Legum naturalium Sanctio-
-nem huc redeunt.

9. I.^o humanum omne Genus a Deo habet origi- Argumentum -
-nem, Deoque Summum in homines competit Im- probatum Sanctio
nam Legum Nat^lium

Copie de la lettre de M. de la Roche à M. de la Roche

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. III. De sanctione Legum Nat. 57.

10. Deus talem finxit hominis naturam ut insuperabili ei dederit felicitatis desiderium.
11. Vult itaque Deus ut homines sint felices.
12. Jam autem hanc felicitatem assequi non possumus homines nisi certis agendi regulis observatis.
13. Vult ergo Deus ut homines illas regulas observent qui enim vult finem velle etiam Media Intelligit.
14. Verum ea est hominis natura ut Leges illae, efficaciter observari nequeant, neque veram praecepti obligationem nisi praemiis praenique munirentur.
15. Ergo Deus Leges illas praemiis praenique sancivit.
16. Natura Dei insuper non patitur ut nullo divinimine habeat Legum illarum observantes et violatores sed illorum mores necessario approbat. bonum vero improbat.
17. Jam vero Sterilis esse nequit iners aut otiosa divini numinis erga homines benevolentia aut indignatio: Ergo praemiis praenique se se manifestare debet.
18. Quod ulterius Confirmatur ex eo quod alias in Humano Societatis systemate, manifesta erit pug-

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

Cap. III. De sanctione Legum nat. 58.

prognostico. Humana enim societas salva esse
nequit, nisi premia et poenae legibus naturalibus
admo.

19. Verum quandoquidem haec Legum natura-
lium Sanctio, haec in vita non manifestatur, superest
ut dicamus eam in vita futura se se explicaturam.

20. Quod ulterius ex eo probatur quod ea sit mentis
humanae natura, ut coris intentibus animo destine-
tionem seu inferri non possit,

21. Animo praeterea ea sit excellentia ut ad paucos
summatat annos eam aetatem pervenire vix ac ne vix
quidem credibile sit.

22. Insuperabili insuper immortalitatis desiderio
ab ipso Naturae auctore donata, quodque eo vehemen-
tius ac vividius est, quo majorem in facultatibus
recta ratione colendis, homo curam adhibet.

23. Ea denique sit hominis natura ut sit Em omnibus
requisitis illis, praeditum quae necessaria sunt ad ho-
nis actionum rationem reddere possit.

24. Merito itaque ex iis quae tum de natura Dei

Copy of the original manuscript of the

original manuscript of the original manuscript of the

original manuscript of the original manuscript of the

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

original manuscript of the original manuscript of the

original manuscript of the original manuscript of the

original manuscript of the original manuscript of the

Cap III. De Jure Gentium

39

tum de hominis natura cognoscimus, concludere licet
Leges naturales praeiis paeisq; revera esse sanctas
hominumque animos esse immortales; Haec de san-
-tione Legum naturalium;

De Jure Gentium.

1. Denique et hoc observandum est, scilicet juris ^{Distinctio adhiben-}
naturalis duo distinguere possunt genera, unum est, ^{da}
jus naturale primarium, alterum vero secundarium.

2. Jus naturale primarium, illud est quod ex ipsa ^{Definitio juris}
hominis natura, et naturali Conditione citra illum ^{naturalis primari-}
factum aut institutum humanum deducitur, sic.
v.g. pietas erga Deum, cultura animi erga alios
hominis Benevolentia &c sunt hujus generis.

3. Jus vero naturale secundarium illud est quod ^{Definitio juris}
factum aliquod aut institutum humanum supponit ^{naturalis secundari-}
v.g. Dominium divisionem, Regnum seu ha-
-tionum constitutionem &c

4. Huc itaque Referimus jus gentium et quaecum ^{Quid sit Jus Gen-}
-que hinc juri attribuantur, quod proinde nihil ^{tium.}

Il est évident que l'écriture est une invention
qui a été faite par l'homme pour se servir
d'un moyen plus sûr et plus exact de
communiquer ses idées à d'autres hommes.

De l'usage de l'écriture

1. L'usage de l'écriture est d'être utile à l'homme
en lui permettant de conserver ses idées
et de les communiquer à d'autres hommes.

2. L'usage de l'écriture est d'être utile à l'homme
en lui permettant de se servir d'un moyen plus sûr
et plus exact de communiquer ses idées à d'autres hommes.

3. L'usage de l'écriture est d'être utile à l'homme
en lui permettant de se servir d'un moyen plus sûr
et plus exact de communiquer ses idées à d'autres hommes.

4. L'usage de l'écriture est d'être utile à l'homme
en lui permettant de se servir d'un moyen plus sûr
et plus exact de communiquer ses idées à d'autres hommes.

5. L'usage de l'écriture est d'être utile à l'homme
en lui permettant de se servir d'un moyen plus sûr
et plus exact de communiquer ses idées à d'autres hommes.

Caps. III. De Jure Gentium - 60.

est aliud quam Systema seu collectio earum Legum naturalium quae post regna condita et gentes discretas inter easdem observande veniunt.

5. Fundamentum itaque Juris gentium idem est Fundamentum omnino ac fundamentum ipsius Juris naturalis, Juris gentium nimirum voluntas Dei supremi omnium Gentium Regis, et arbitri, cujus voluntas dubio prout haec est scilicet ut gentes omnes paci studiant eamque Religiose Colant.

6. hinc 1.um ~~fundamentum~~ Juris gentium precep- Precepta inter
-tum jubet, ut gens una alteram sibi aequalem ha- Gentes. I.^{um}
-beat

7. II^{um} ut nulla gens alteram laedat, si vero laeserit, Secundum
damnum restituat.

8. III^{um} hinc si gens una ab altera laesa sit, haec Terrium
autem damnum resarcire nolit illa jure merito huius
bileum Inducere poterit.

9. IV. Pacta autem inter gentes servanda haec, Quantum
autem pacta fœdera appellantur.

10. V^{um} Quoniam autem pacta plerumque inveniuntur Quintum
-tur opera Legationum hinc Legati non laedendi, -

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap 111. De Jure Gentium.

61.

imo sacro sancta debet esse bonum persona ut munus
sui functionem adimplere possint.

11. Et dicitur itaque sequitur non minorem esse juris
gentium, ac ipsius juris naturalis auctoritatem,
quippe quod ab eodem authore nimirum Deo
proficiscitur. Non minus itaque peccant qui jus
gentium, quam qui jus ipsum naturae transgre-
duntur. Hec de jure gentium.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

H

Caput IV.

De officio hominis erga Deum seu de Religione naturali.

1. Postquam generalia Jurisprudentie naturalis principia supposuimus, sequitur nunc ut ipsas disseramus naturae Leges.
2. Triplex autem est Legum naturalium objectum Deus. scil. homo ipse et ceteri homines inisium est ab officiis illis quae Deum spectant, quaeque Religionis naturalis vocabulo continentur.
3. Religionis vocabulum dupliciter potissimum usurpatur sensu generali nimirum et particulari.
4. Generaliter accipitur Religio nihil est aliud quam <sup>Definitio Religio-
nis.</sup> Systema seu Collectio omnium Legum quas Deus hominibus praescripsit, eoque sensu Religio etiam continet ea officia quibus tum erga alios homines, tum etiam erga nosmet ipsos. adstringimur.
5. Particulariter vero si accipiat Religio, definitio Religionis ^{particulariter accip-} test, notitia quam De Deo sibi fingunt homines et ¹² cultus ex illa notitia redundans. In autem particulari.

De officio hominis ad Deum, Patriam, & Neptem
naturalis.

1. Principium primum est, deus, creator, conservator, & redemptor
hominis, & totius mundi, cuius omnia sunt in potestate, & in manu.

2. Principium secundum est, Patria, & Neptem, & totius
mundi, & totius hominis, cuius omnia sunt in potestate, & in manu.

3. Principium tertium est, Neptem, & totius mundi, & totius
hominis, cuius omnia sunt in potestate, & in manu.

4. Principium quartum est, Neptem, & totius mundi, & totius
hominis, cuius omnia sunt in potestate, & in manu.

5. Principium quintum est, Neptem, & totius mundi, & totius
hominis, cuius omnia sunt in potestate, & in manu.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. IV. De officio hom. erga Deum 63.

particulariter sumitur Religio.

6. Praeterea Religio duplex distinguitur, naturalis scilicet et Divisio Religionis
Revelata; illa est quam solus rationis operis sibi fingunt
homines, revelata vero est illa quae ex ~~expressa~~ Ratione
expressa luminis Revelatione proficiscitur.

7. Religio itaque naturalis de qua hic agitur, est Quid Religio naturalis
illa Cognitio Dei quam solius Rationis ope adipsiuntur
homines et Cultus quem exinde ipsi trahunt.

8. Ex illa definitione sequitur Religionem naturalem
duabus partibus constare I.^o Notitia II.º Cultu Dei inde.
Religio naturalis propositionibus Theoreticis et practicis
atque soluitur?

9. Notitia Dei naturalis ad 4. DE GENÈVE Capita revoca- Capita principia
ei potest, notitia Dei natura
lis.

I.^{um} Deum Existere.

II.^{um} Deum huius universi esse Conditorum.

III. Deum in hoc universum tum maxime in humanum
genus regimen exercere.

IV. Denique nullum attributum in Deum Cadere posse quod
aliquam involvat Imperfectionem.

v. I.^o Itaque notitia de Deo Caput est, Deum existere,
nemo enim potest Colere Deum nisi fiat an Deus.

Capitulum IV. De officio hominis extra mundum.

¶ Hic tractatus est de officio hominis extra mundum. Et primo de officio hominis in genere. Et secundo de officio hominis in specie. Et tertio de officio hominis in individuo. Et quarto de officio hominis in universum.

¶ Hic tractatus est de officio hominis in specie. Et primo de officio hominis in specie in genere. Et secundo de officio hominis in specie in individuo. Et tertio de officio hominis in specie in universum.

¶ Hic tractatus est de officio hominis in individuo. Et primo de officio hominis in individuo in genere. Et secundo de officio hominis in individuo in specie. Et tertio de officio hominis in individuo in universum.

¶ Hic tractatus est de officio hominis in universum. Et primo de officio hominis in universum in genere. Et secundo de officio hominis in universum in specie. Et tertio de officio hominis in universum in individuo.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

¶ Hic tractatus est de officio hominis in universum. Et primo de officio hominis in universum in genere. Et secundo de officio hominis in universum in specie. Et tertio de officio hominis in universum in individuo.

¶ Hic tractatus est de officio hominis in universum. Et primo de officio hominis in universum in genere. Et secundo de officio hominis in universum in specie. Et tertio de officio hominis in universum in individuo.

¶ Hic tractatus est de officio hominis in universum. Et primo de officio hominis in universum in genere. Et secundo de officio hominis in universum in specie. Et tertio de officio hominis in universum in individuo.

Cap. IV. De officio hominis erga Deum 64

11. Dum autem dari superius probavimus, tum ex necessitate aliquis Entis aeterni, tum ex subordinatione causarum, tum etiam ex firmitate et pulchritudine huius universi,

12. II.^{um} Notitiae de Deo Caput est Deum esse huius universi Conditorum, quod quidem eadem quae superius praecedens demonstratio nititur, Deum enim non aliter quam ex natura Cognoscimus.

13. Quod itaque a Deo Conditus sit Mundus hic ~ Obiectio evincit, mundus est vel a se vel ab alio si ab alio a Deo est fin vero dicitur mundum a se existere, ergo aut sui ipsius est Causa aut per se et necessario existit, utrumque autem cum ratione pugnat.

14. Ulterius ad Dei notitiam spectat, I.^{um} quod Deus tum in hoc universo tum maxime in humanum genus, regimen exerceat et provida sua curae res omnes complectatur. quod uno nomine Providentia dicitur.

15. Haec autem Dei Providentia dupliciter se te et explicat, I.^o in genere respectu machinae huius universi si II.º tum maxime et singulariter respectu generis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

66

Russ

10.

fin

et o.

17

104.

- см.

ven

ami.

lige

-2a

-1at

pen

-nes.

```

pre

```

ab

ma

1

ca

Cap. IV. De officio homin. erga Deum. 65.

humanis

16. Generalis illa Providentia ex Dei potentia et sapientia evincitur tum etiam ex rerum creaturarum natura et ordine quem constantes et immutabiles, observant.

17. Humanum genus quod attinet quo corpore consistat homo eadem illa et generali providentia-cura complectitur, quae cetera animalia fovet-venum respectu huius partis quia homo a ceteris-animalibus distinguitur ut pote rationis et intel-ligentie particeps. Providentiam ratione provi-da Dei cura hu. Intervent. de. se. l. anime facit-tates in statu perfecto Conservat, eamque libenter permittit exercitium. II. dum varias hominis actio-nes attendit et perpendit ut secundum ea quae egerint, praemium ipsis tribuat aut poenam arroget quod-abund. satis probatum est ex iis quae circa Legum naturalium sanctionem diximus.

18. Aliud denique notitia de Deo Naturalis-caput est hoc, sc. nullum attributum in Deum,

que
1)
can
pre
aut
2.
- sig
ing
2.
- m
- m
no.
2.
lic
fat
con
m
2.
-

Cap. IV. De officio hominis erga Deum 66.

quod aliquando involvat Imperfectionem.

19. Ratio haec est quod cum Deus rerum omnium causa sit, et origo, absurdum foret rem aliquam sibi prae perfectionem animo Concipere quae a Deo omnium authore abesse potest.

20. Neque itaque Dei est idea Entis omnium perfectissimi, quodque intellectus nostri Imbecillitatem, infinitis modis superat.

21. Verum tamen omnino Cavendum est ne dum omni-
-modam Deo perfectionem subiacere asserere volu-
-mus commentitium, aut fantastikum aliquod Ens nobis fingamus.

22. Quamvis enim per limites humani Ingenii non liceat perfectam adipisci Dei Deam utique tamen fatendum est nos aliquo modo, Deum ratione nostra concipere posse, alias enim nulla Religio, nulla Lex, nulla Deum interet homines forent.

23. Immo vero quod est notatu dignissimum, quod

Cap. 14. De officio hominis super Deum

1. Quod aliquando homines super Deum
12. Quod homines super Deum
13. Quod homines super Deum
14. Quod homines super Deum
15. Quod homines super Deum
16. Quod homines super Deum
17. Quod homines super Deum
18. Quod homines super Deum
19. Quod homines super Deum
20. Quod homines super Deum
21. Quod homines super Deum
22. Quod homines super Deum
23. Quod homines super Deum
24. Quod homines super Deum
25. Quod homines super Deum
26. Quod homines super Deum
27. Quod homines super Deum
28. Quod homines super Deum
29. Quod homines super Deum
30. Quod homines super Deum
31. Quod homines super Deum
32. Quod homines super Deum
33. Quod homines super Deum
34. Quod homines super Deum
35. Quod homines super Deum
36. Quod homines super Deum
37. Quod homines super Deum
38. Quod homines super Deum
39. Quod homines super Deum
40. Quod homines super Deum
41. Quod homines super Deum
42. Quod homines super Deum
43. Quod homines super Deum
44. Quod homines super Deum
45. Quod homines super Deum
46. Quod homines super Deum
47. Quod homines super Deum
48. Quod homines super Deum
49. Quod homines super Deum
50. Quod homines super Deum
51. Quod homines super Deum
52. Quod homines super Deum
53. Quod homines super Deum
54. Quod homines super Deum
55. Quod homines super Deum
56. Quod homines super Deum
57. Quod homines super Deum
58. Quod homines super Deum
59. Quod homines super Deum
60. Quod homines super Deum
61. Quod homines super Deum
62. Quod homines super Deum
63. Quod homines super Deum
64. Quod homines super Deum
65. Quod homines super Deum
66. Quod homines super Deum
67. Quod homines super Deum
68. Quod homines super Deum
69. Quod homines super Deum
70. Quod homines super Deum
71. Quod homines super Deum
72. Quod homines super Deum
73. Quod homines super Deum
74. Quod homines super Deum
75. Quod homines super Deum
76. Quod homines super Deum
77. Quod homines super Deum
78. Quod homines super Deum
79. Quod homines super Deum
80. Quod homines super Deum
81. Quod homines super Deum
82. Quod homines super Deum
83. Quod homines super Deum
84. Quod homines super Deum
85. Quod homines super Deum
86. Quod homines super Deum
87. Quod homines super Deum
88. Quod homines super Deum
89. Quod homines super Deum
90. Quod homines super Deum
91. Quod homines super Deum
92. Quod homines super Deum
93. Quod homines super Deum
94. Quod homines super Deum
95. Quod homines super Deum
96. Quod homines super Deum
97. Quod homines super Deum
98. Quod homines super Deum
99. Quod homines super Deum
100. Quod homines super Deum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

quo
- 111
gio
le
bis
Dep
rio
Th
1
ple
ver
2
- 111
- ne
3
- 111

Cap. IV. De Cultu Dei seu de 67.

quaecunque de Deo cognoscenda sunt, ut solide cons-
tituantur fundamenta Legum naturalium et Reli-
gionis, ea omnia adequatè satis cognoscimus,
sc. summam Dei potentiam quidemque in homines,
beneficentiam naturalem ab eo hominum ab eo
dependentiam, ac proinde divinum in homines impe-
rium perficere novimus. atque haec de propositionibus
Theoricis Religionis naturalis.

De Cultu Dei seu de Propositionibus
Practicis Religionis naturalis.

1. Cultus Dei in genere nihil est aliud præter Com- Definitio Cultus
plexum actuum omnium et modorum quibus Deum Dei
veneramur.

2. Hinc patet Cultum numinis ejusdem noti-
tiam tanquam fundamentum necessario presuppo-
nere

3. singula itaque numinis perfectiones accurati-
us consideratè aliam atque aliam in mente hominis

Page 14. De l'usage des livres

Le premier usage des livres est de les lire avec attention et de les méditer. Le second usage est de les lire avec plaisir et de les lire avec profit. Le troisième usage est de les lire avec utilité et de les lire avec honneur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

1. L'usage des livres est de les lire avec attention et de les méditer. 2. L'usage des livres est de les lire avec plaisir et de les lire avec profit. 3. L'usage des livres est de les lire avec utilité et de les lire avec honneur.

Cap. IV. De Cultu Dei seu de variis

68.

excitando Commotionem: prout autem illae animi -
commotiones vel intus et in ipsa anima subsistunt -
vel sequis etiam externis aliis se se explicant; hinc
quoque cultus, numinis duplex, internus scilicet et externus.

1. Internus Dei cultus ad tria praecipua Capita
revocari potest, adorationem, nempe amorem Dei
ejusdemque timorem, ex quibus omnes reliqui cultus
interiores partes tanquam ex geminis fontibus dedu-
ci possunt;

5. Adoratio nihil est aliud nisi illa Religiosa ve-
neratio quae ex Contemplatione naturae
omniumque illius perfectionum Deum Colimus
et prosequimur.

Quid sit Adora-
tio.

6. Porro inter omnes numinis perfectiones quae pro-
pius ad hominem spectant, continet ejus Bonitas
infinita enim sunt quae a Benignissimo numine
accepimus beneficia.

7. Haec ergo cum secum revolvit homo, amorem
summum in ejus animo excitari necesse est;

1800

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

DE GENÈVE

Cap. IV. De Cultu Dei seu de 69.

8. Inter ea ex more Dei procedunt preces et gratiarum actiones.

9. Ex eo quod potentissimus sit aequè ac justissimus Deus recte Colligimus eum esse timendum optimus enim hominibus talis Leges, quas nemo impunè migrabit, verbo Deus ut Deus venerandus, et adorandus, ut justus et timendus ut bonus amandus.

10. Cultum externum quod attinet 1° observandum est Observatio externi Cultus nos intelligere omnes illas actiones externas quibus nostram erga numen reverentiam et pietatem testificamur ut inq. hominibus notas facimus.

11. hinc liquetò patet omnem circa externum Deum cultum controversiam hominum inter se foecitatem necessario presupponere internum enim et externum distinctio ad Deum immediate pertinere nequit quippe cui tanquam Cordium scrutatori omnia perfecte cognita sunt, sed omnes illi externi cultus signa sunt cogitationum inter homines, Deo necessaria quia homo hominis Cogitationes non novit, novit autem Deus.

BIBLIOTHÈQUE

DE GENEVE

1870 Census - 1870 Census - 1870 Census

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and a dark horizontal smudge near the bottom edge. There are also some faint, illegible markings near the top right corner.

Cap. IV. De cultu Dei seu de ~ 80

12. Summa totius Religionis naturalis in cultu
numinis Interno, seu pietate posita est, seu consistit,
adeo ut externus numinis Cultus, si in se ipso
consideretur et ab omni Cultu interno separatus,
ad res Indifferentes merito Referi possit.

13. hinc igitur generale hoc principium quoad
externum Dei Cultum colligere licet unum Religionem
naturalem. de externo numinis Cultu nihil
omnino praecipere nisi quatenus cum Cultu interno
potest habere conjunctionem.

14. Cultus externus duplex distinguitur scilicet Indirectus Divisio cultus
et directus. externi.

15. Ad cultum numinis Indirectum referri possunt
omnes actiones externae quae Deum immediate non respi-
ciunt. quibus tamen juris divini obsequium prestat-
mus ^{etiam} nostramque erga Deum reverentiam et pietatem
quoquo modo testificamur.

16. De Mo generali et indirecto Dei Cultu bene dicenda est Regula observan-
dae da Regula, quaecunque actiones externae non pietate
Internae tam arcta et necessaria Conjunctione Copulantur

Caps. IV. De Cultu Dei *fundere* 71.

ut haec sim illis adepto nequeat illae actiones et Cultus
inde Redundans jure natura praecipua intelligi debent
quae cumque ex adverso cum pietate pugnant. vel ita in-
felliguntur.

17. Discretus vero et externus Dei Cultus consistit in
actionibus illis externis, ritibus et Ceremoniis quos
directo in honorem Dei Instituit homines, qui cul-
tus distinctionis gratia Cultus publicus potest appella-
-ri.

18. Publico hinc cultui referuntur Religioni carus, ~
Ministrorum Religionis *caro ritibus* *civium omnium*
deregulationis institutio.

19. Publici autem Cultus necessitas et obligatio ex
eo probatur. 1.º quod ille efficacissimum sed medium
quo pietas Intima in Cordibus hominum excitetur fo-
-veatur et perficiatur.

20. 11.º Ea ut maximae partis hominum Indoles uter
vi et perspicacitã Ingenii destituantur ut absque om-
-ni extrinseco auxilio excitentur ad Cogitandum. de-

Capitulum 14. De Cunctis Dei Filiis

in hac vita esse debent ut in hac
vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini

17. In hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini

18. In hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini

19. In hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini

20. In hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini
et in hac vita gloriantur in nomine Domini

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca
rec
-mi
dem
-bur
21
prot
pate
erū
in f
22
un
pub
23
-un
in
24
supp
non
vida
dom

Caps. IV. De Cultu Dei seu De 72.

rebus divinis, adeo ut merito judicare liceat omnem numi-
-nis notitiam et Religionem brevi extinctas iri nisi identi-
-dem cultu numinis publico, in eorum animis foveantur.
-tur.

21. III.º Porro Cultus publici necessitas ex eo ulterius
probatur quod etiam in statu naturali unusquisque
paterfamilias tenetur suos de religionis rebusque divinis
erudire liberos adeoque Ministri Religionis personam
in familia sustinere.

22. Denique siquid in societate Civili de exterio-
-minis Cultu suadet Ratio, Inquiramus cultus
publici necessitas luculentius multo patebit.

23. I.^o Cum Princeps pater est patrie, adeoque qua-
-cunque Paterfamilias in familia eadem et Princeps
in Civitate praestare debet.

24. II.º Quoniam proprium Principis munus est eas
supplere, aut perficere quae a privatis aut omnino
non aut saltem imperfecte fiunt, hinc Princeps pro
vida sua Cura supplere tenetur ea quae ex vitio,
domestica Institutionis Cura Religionem deficiunt.

Capitulum IV. De Cultu Dei per se.

§ 1. Cultus Dei est actus exterior, qui fit per
verbum, et signum, et actionem, et
hunc cultum dicitur, in eorum ratione consistere.

§ 2. Cultus Dei habet respectum ad deum
propter quod etiam in hoc mundo unumquodque
propter meritum suum per deum recipit salutem
etiam si hoc recipit per deum, et non per seipsum
in seipso facit.

§ 3. Cultus Dei est actus exterior, qui fit per
verbum, et signum, et actionem, et
hunc cultum dicitur, in eorum ratione consistere.

§ 4. Cultus Dei est actus exterior, qui fit per
verbum, et signum, et actionem, et
hunc cultum dicitur, in eorum ratione consistere.

§ 5. Cultus Dei est actus exterior, qui fit per
verbum, et signum, et actionem, et
hunc cultum dicitur, in eorum ratione consistere.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Quo
in
fos
25
-bis
26
mo
-trio
vet
isa
piu
-sem
omo

Cap. IV. De Cultu Dei seu de

73.

Quod quidem alia ratione exequi nequit nisi publicis
in Religione ministros ipse Constituat et Religio-
sos Pios.

25. Et magis quod per Cultum publicum Civita-
tis beatitudo augeri possit.

26. Denique quoad Cultus publici tempus, locum,
modum atque generis ejusdem, haec omnia arbi-
trio hominum relicta sunt dummodo tamen obser-
vetur, haec Regula, sc. omnem Cultum publicum
ita ex Lege naturali atemperandum esse ut cum
pietate Internam necessarium habeat Conjunctio-
nem et ad eam tanquam ad finem et extremum
omnino Referatur. Haec de Cultu externo.

Cap. IV. De l'Église de Genève

Les pasteurs de l'Église de Genève, après avoir
réfléchi sur l'état de l'Église, ont cru
devoir proposer aux citoyens les
suivantes propositions :
1. Que les pasteurs de l'Église de Genève
soient élus par les citoyens, et non
par le conseil de la ville.
2. Que les pasteurs de l'Église de Genève
soient élus pour un terme de cinq ans.
3. Que les pasteurs de l'Église de Genève
soient élus par les citoyens, et non
par le conseil de la ville.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

9

Cap IV De Impietate

74.

De Impietate.

1. Postquam de pietate diximus de Impietate nunc qua cum pietate pugnat nonnulla sunt subjungenda
2. Denotat autem in genere Impietas ejusmodi Quid Impietas vitium quo nec de Deo recte sentimus. nec ita ut par sit cum Colimus.
3. Quemadmodum ergo primum de Deo noticia caput est, Deum esse, et prima Impietatis species eius Atheismus. id est sententia eorum qui Deum negant.
4. Quamvis Atheismus humane societatis sit exitiosus. facile patet, sed quaeritur an ex eo quod Atheismus sit detestabilis gravissimis poenis coëcti possint. et debeant qui eum fovent.
5. Cum hac distinctione respondendum est si Atheus publice doceat ut errorem propaget suum, tunc utique Atheus paenis et quidem proportionis circumstantiarum etiam, gravissimis merito Poenaei poterit.
6. Ratio quod Atheus ejusmodi firmissima

Cap IV De Impietate

De Impietate

1. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
cum pietas fuerit contempta et pietas fuerit contempta
2. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
utique propter hoc de impietate dicitur
per hoc enim dicitur
3. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
per hoc enim dicitur et impietate dicitur
utique propter hoc de impietate dicitur
4. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
per hoc enim dicitur et impietate dicitur
utique propter hoc de impietate dicitur
5. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
per hoc enim dicitur et impietate dicitur
utique propter hoc de impietate dicitur
6. Propter in pietatem hominum de impietate dicitur
per hoc enim dicitur et impietate dicitur
utique propter hoc de impietate dicitur

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. IV. De Impietate

75.

et ultima societatis humanae vincula et funda-
-menta penitus subvertat ac proinde a quo puniri
possit ac ille qui furtum v. g. licitum ^{esse} diceret.

7. sed vero si Atheus errorem suum additum gerat
nec ulla ratione eum propagare tenet, sane adver-
sus talem penam nullam dicitur. ratio errantis,
pena est doceri. exitus Deo commendandus.

8. Verum quod hic probi observandum est hoc
est nimirum summa circumspectione opus esse, ne
temere et citra justam rationem Atheismi notam
probi ceteroquin et cordati ^{hominis} faciamus.

9. Non minus Deo injuri sunt illi qui providen-
-tiam tollunt: Quoad effectum enim moralem perire
de omni re est utrumquis neget Deum existere vel,
ab eodem res humanas curari cum utrumque omnes
Leges naturales omnemque Religionem tollat.

10. Frustra enim metueretur aut Coleretur ens
illud quod nulla nostri cura tangeretur nihilque
boni aut mali in nos conferre vellet.

et intima familiarité, comme si l'on
 n'eût point de pitié pour les autres, et qu'on
 ne les regardât que comme des machines
 à faire du mal, et à se faire du bien.
 C'est ce qui a fait que les hommes
 ont été si longtemps à se reconnaître
 pour des êtres sensibles, et à se
 donner la peine de les plaindre.

Il y a deux choses qui ont contribué
 à cette ignorance. La première est
 que les hommes ont été si longtemps
 à se reconnaître pour des êtres
 sensibles, et à se donner la peine
 de les plaindre. La seconde est
 que les hommes ont été si longtemps
 à se reconnaître pour des êtres
 sensibles, et à se donner la peine
 de les plaindre.

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Cap. IV. De Impietate.

76.

II. Cultum numinis quod accinet triplici potissimum Distinctio.
ratione adversus eum peccatur.

I.^o scilicet si Deus plane non Colatur.

II.º Deinde si res creatura Deus colatur.

III.º Denique si non eo modo Deus Colatur quo ex ratio
nis prescripto coli debet

12. Hinc ergo Deismus, Idololatia et Superstitio
originem ducunt

13. Deismus itaque est vitium quo quis Deum
plane non Colit, ex eo quod providentia res mor
taliū Regi Inficitur.

14. Idololatia vero est vitium quo rem creatam
divinis prosequimur honoribus.

15. Superstitio denique cetera vitia omnia circa
numinis Cultum in se Complectitur, quæ contra
rectæ rationis prescriptum fiunt, id est ita ut
cultus ille ad pietatem internam nihil omnino
Conferat vel etiam Cum ea pugnat atque hæc
de Impietate.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. IV. De Impietate.

77.

16. Denique et hoc observandum superest, sc. Reli Observatio.
-gionem firmissimum esse. enim et ultimum societa-
tis humane vinculum et quidem tum respectu
societatis naturalis tum etiam respectu societatis
Civilis.

17. Verum non indistincte qualibet Religio illis
præstabit effectus nisi enim 1.º sociabilis sit et 2.º
adjunctam habeat de vita futura persuasionem
vix ac ne vix quidem societatis humane felicitate
tem promovere poterit. sed ex adverso enormiter eam
subvertit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Page 14. De l'impitoyance.

16. L'impitoyance est une passion qui se fait
généraliser l'humanité. Elle est le contraire de la
pitié. Elle est une espèce de dureté de cœur.
Elle est une espèce de cruauté. Elle est une
espèce de violence.

17. L'impitoyance est une passion qui se fait
généraliser l'humanité. Elle est le contraire de la
pitié. Elle est une espèce de dureté de cœur.
Elle est une espèce de cruauté. Elle est une
espèce de violence.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capit. V. De officiis hominis erga se ipsum.

De officiis hominis erga se ipsum.

1. Expositis officiis illis quæ ad Deum immediate pertinent, sequitur ut ad ea deveniamus officia quæ ad hominem ipsum spectant.

2. Officia autem hominis erga se ipsum omnia ex Philautia seu ex bene ordinato sui amore tanquam ex fonte deduci possunt; si quidem alia multa via se offert, quæ Dei voluntatem hoc respectu certius cognoscere possimus.

3. Quod enim natura omnibus insitus sit sui ipsius amor, et propriæ felicitatis desiderium quod omnes homines statim ac nati sunt, ita sibi commendantur, ut nihil se cuique carius sit, quod ad bona atque utilia natura singulos non modo ducat, sed trahat pariter vi a contrariis absterreat. hæc omnia Inquam latis superis demonstrant. voluntatem Dei hanc esse ut homo

29.
Capitulum V. De officiis hominis erga se ipsum
propriae conservationi perfectioni ac proinde
verae felicitati frudeat

4. Quoniam homo nec solus nec sibi solus natus
est et peculiarem habet Imperium cum Deo Rela-
-tionem ita sui ipsius amor, exornandus est et
attemperandus ut neque Religio exinde cadatur
neque societas.

5. Primum itaque principium et fundamen-
-tum officiorum hominis erga se ipsum, hoc est
se exornandam esse Philanthropiam si autem cuiusvis
conveniens et sine Lectione Religionis et societatibus.

6. Praemissis hinc generalibus principiis videa-
-mus jam particulatim quibus partibus Consistent officia
ad quae homo ad se ipsum obligatur.

7. Primum et generale praeceptum quod hic se
se offert hoc est, conservationi suae fruide, hoc enim
aliorum omnium fundamentum est.

8. Velle autem ut Deus ut homo se se Conser-
vet, exinde probatur quod vita totius humanae

9. §. 1. L. 2. C. 4. Buff. Du Droit de la nat. & des gens.

10. 11. §. 2. Idem.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

12. §. 3. Idem.

Caps. V. De officiis hominis erga se ipsum 80.

felicitatis est fundamentum, Deus ergo dum vult ut
homini bene sit, vult etiam ut vivat.

9. Quoniam autem homo duabus partibus constat
scilicet corpore et anima, anima vero nobilissima sui ipsius
pars, hinc nascitur aliud speciale preceptum nimi-
rum Culturam animi ceteris partibus Culture
corporis præferre.

10. Hæc autem animi Cultura ad duo generalia
capita revocari potest, sapientiam nempe et virtu-
tem.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

11. Illius ope assuescit animus ad recte de rebus om-
nibus iudicandum presentim in quæ ad felicitatem
conferre possunt, virtus vero in eo consistit, ut motus
animi eo voluntatis ad normam rectæ rationis cons-
tanter revocentur et adimplerentur,

12. Ad rationis Culturam pertinet, 1° notitia Dei
cultusque Divini, qualem eam superiori Capite des-
cripsimus: Qui enim fieri posset ut homo propriis

Cap. 4. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 1. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 2. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 3. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 4. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 5. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 6. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 7. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 8. De officiis hominum in rebus publicis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

§. 9. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 10. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 11. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 12. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 13. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 14. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 15. De officiis hominum in rebus publicis.

§. 16. De officiis hominum in rebus publicis.

Cap. V. De officiis hominis erga se 81.

feliuitati eâ qua par est ratione Consuleret nisi agnosceret ens illud a quo habet originem et natum pendet,

13. Post hæc cultum animi circa hoc versari debet, ut homo se ipsum, suamq. naturam et Conditionem in qua hæc in terris vivit exploret et noscere discat

14. Hinc itaque Ex hisce principiis non paucas homo Conclusiones eliciet. Ilino itaque 1°. addiscet homo se divino Imperio subiectum in hoc potissimum incumbere debere ut voluntatem Dei cognoscat ei que in omni bus obtemperet

15. 2°. Hinc etiam Colligit homo humano societatibus membrum esse non modo sibi sed et aliis naturæ per Consequens omni medio Colendam esse socialitatem.

16. 3°. Quoniam præ ceteris animantibus homo præclaris facultatibus a Deo fuit donatus, hinc certe intelligere debet non cælo Impetu sibi vivendum esse sed quæ agenda sibi sunt prius recte expen-

Cap. V. De officio hominis in rebus

sollicitus ad propriam et rationis conservationem
conducere non debet a quo habet originem et naturam

10. Per se autem non debet
ut homo se ipsum in rebus conservet. Hanc enim et per
se rationem in rebus habet in tantum ut ex parte

11. Hanc rationem et per se
homo conservare debet. Hanc rationem et per se
homo se debet in rebus conservare in rebus

12. Hanc rationem et per se
homo conservare debet. Hanc rationem et per se
homo se debet in rebus conservare in rebus

13. Hanc rationem et per se
homo conservare debet. Hanc rationem et per se
homo se debet in rebus conservare in rebus

14. Hanc rationem et per se
homo conservare debet. Hanc rationem et per se
homo se debet in rebus conservare in rebus

15. Hanc rationem et per se
homo conservare debet. Hanc rationem et per se
homo se debet in rebus conservare in rebus

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap. VI

- den
17
illa
- me
- me
- mi
14
non
- sen
app
vir
10
- sit
ut
his
- ria
uni
ho
con

Cap. I. De officiis hominis erga se ipsum 82.

rendo et disponendo.

17. IV.º Unum ut ut praeclara et nobiles sint facultates, illae quas homo a Creatore accepit nihilominus tamen finire sunt, et potentiae animi ~~apparent~~ ~~non~~ simulque Cois vires certis Circumscribuntur Limitibus.

18. Hinc sedulo Inquirendum quousque facultates nostrae progredi possint, quibus vero Limitibus circumscribantur, Stultum enim aequae frustraneum foret appetere ea quae ^{BIBLIOTHÈQUE} supra vires posita sunt, supra vires non nitendum ^{DE GENÈVE}

19. Verum quoniam homo Innumereis extra se positis indiget tum ad sui conservationem tum etiam ut vitam Commodè, et ornate possit transigere hinc et illa pars Culturae animi maxime necessaria est, sc. ut homo justum rebus quae ipsum undique circumdant, pretium ponere discat, ex hoc enim addiscet quantum circa quamque earum committi deceat.

Cap. V. De officiis hominis erga se 43.

20. Omnia autem bona externa ad tria precipua
revocari possunt. 1° honorem nempe et gloriam 11°
opes 3° voluptates.

21. Inter haec bona externa primo loco ponenda
est opinio prestantior et excellentior, unde honor et
gloria.

22. Duplex autem distingui potest gloria una est sim-
plex seu Communis, altera nobilior seu Intensiva,

23. Simplex et Communis existimatio ea est viri
boni opinio, quae regulariter a legibus naturalibus et
officii nostri observantia procedit.

24. Circa hanc sequentes regulae observandae
sunt. 1^a omni opera omniq^{ue} studio paranda est
sibi hae viri probi opinio et Conservanda.

11^a Si vero penes nos non fuerit, calumnias et falso
de nobis conceptas ideas discutere conscientiae
rectitudo nos merito solari debet.

25. Nobilior vero seu intensiva existimatio quae
honorem et gloriam propriè suam ducit parit.

De officiis hominum erga se.

[Faint, illegible handwriting]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

ea
26
que
ran
Sou
27.
ria
In
gle
28
hor
sig
ob.
29
mo
30
em
tem
ran

Cap V. De officiis hominis erga se 84.

ea est quae ex praecelari aliquo facinore nascitur.

26. Illas itaque; eatenus dumtaxat querenda quatenus cum factis revera praecelans id est, rationi Congruentibus et notabilem humano ~ Societati utilitatem, adferentibus Conjuncta est.

27. Praeterea Cavendum est ne postquam gloriam Consecuti sumus, animus arrogantiae et Insolentia Superbiat sed potius honoribus et gloria ita utendum est ut aliis beneficiamus.

28. Praeterea BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE bonis fortunae et opibus Indiget homo ad vitam Conservandam et feliciter transigendam hinc circa divitias frequentes sunt observanda regula

29. 1^a Paranda sunt opes si deficient et quidem modo Legitimo id est sine laesione aliorum,

30. 11^a. Verum quoniam Indigentia nostra non est Infinita hinc ad naturae modum necessitatem et sobrietatem divitiarum desiderium attemperandum est.

Cap. V. De officiis hominis erga se 85.

31. 3°. Partis divitiij non alio loco habende sunt, quam pro subsidio nostre necessitatis et materia de aliis bene merendi.

32. 4°. Ita temperandus est divitiarum usus ut avaritiam aequae ac prodigalitatem pedulo fugiamus.

33. 5°. Denique sunt possidenda opes tanquam incerta et ita animus assuefaciendus ut amissis opibus non Coinidat.

34. De voluptatibus vero sequentia observanda sunt 1°. voluptates duplicis generis nimirum, vel innocentes, vel perniciosae vel prohibita.

35. Innocentes seu licite voluptates illae sunt quae sui naturae ad Conservationem perfectionemque hominis potius Conferant, quam noceant. quibusque sui possumus illaeso aliorum hominum jure.

36. Prohibitae vero voluptates dicuntur illae, quae conservationi hominis ejusdemque perfectioni potius nocent quam prosunt vel etiamque cum aliorum hominum damno conjunctae sunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V De officiis hominis erga se 46.

37. his ita praemissis licitas et innocentes degusta-
re voluptates omnino licet.

38. Verum tamen maximè cavendum est ne
immoderato eorum voluptatum usus homo enerv-
etur. et Corporis animi que vigor opprimatur;
tunc enim voluptates illae quae in se ipsis licitae
sunt, illicitae esse incipiunt ab illicitis autem sedu-
lo abstinendum.

39. atque hinc prope modum partibus Constat
animi cultura et absovitur.

40. Verum praeter hanc generalem animi Culturam
que omnibus necessaria est, alia datur peculiaris
animi Cultura in varia rerum artium et scien-
tiarum notitiâ Consistens quaeque non quibusvis
adeo necessaria est. sed eatenus dumtaxat qua-
tenus naturalis dispositio statum et conditio ocu-
runt. De Artibus et Scientiis sequentia sunt obser-
vanda

41. 1.º De utilitate artium villarum quae ne-
cessitatibus vite aut incommodis intervniunt

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

cap. W. De officio...
42
-fieri
con
43
hab
44
-ti a
44
gan
-tes.
45
Imp
alic
-pus
offi
lius
hab
-tia
gen

Cap. V. De officio hominis erga se 47.

nemo est qui dubitet.

42. 11° Scientiarum vero liberarum, studia ad perficiendam bonam innatam Indolem non parum conferunt.

43. Unum non omnes scientias parâ dignatione habende sunt, earum quatuor distinguere possunt classes pro ratione utilitatis, quam humane societati adferunt.

44. Aliæ sc. necessariae sunt aliæ utiles elegantiores aliæ et curiosæ, aliæ denique vane et utiles.

45. Illis qui circa litterarum studium venantur imprimis observandum ut ea ad usum ad usum aliquem vite humane referant non vero tempus fallendi gratia et cum neglectu aliorum officiorum iis se se immergant longe præstabilius est de rebus utilibus mediocrem scientiam habere, quam de inutilibus exquisitam scientiam; homo si quidem non speculandi sed agendi causa natus.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap
40.
cre
-quin
-dum
hab.
47.
et p
non
-dan
et ex
1.
nec
et
2
Jan
-tia
9.

Cap. V. De Cura Corporis

88.

46. Hinc quoque et hanc Consequentiam eliciere licet nimirum unicuique tempestivè honorem et utile vite genus seligendum esse secundum Impulsum genii, corporis, atque Ingenii habilitatem natalium Conditionem.

47. Verum quoniam hanc animi culturam et perfectionem proprio marte omnes sibi parare non possunt. hinc denique ad hanc Consequendam ab hominibus probis atque sapientibus proba necessaria auxilia postulare debemus et erga illos dociles nos esse debere.

DE CURA CORPORIS

1. Hactenus de animâ usque quæ ad ejus culturam necessaria sunt, peragenda nunc ad ea quæ cum et cultura Còis exigat

2. Inter bona Còis eminet, 1.º vita. 11.º propterea hanc Quenam Bonam Còis. Sanitas Còis 3.º tum membrorum Integritas etiam occupat classem.

3. hinc fluit præceptum vitæ sanitatis sani

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V. De Cura Corporis

89

Sanitatem integritati membrorum prefer.

4. De obligatione ad propriam vitam conservandam, res manifesta, si quidem vita bonorum omnium principium est ac fundamentum.

Rationes, De obligatione ad propriam vitam conservandam. I.

5. Preterea quoniam nemo sibi ipsi vitam dedit, sed etiam à benignissimæ manus Creatoris accepit, et quidem non sibi modo sed et aliis, hinc necessario sequitur, homini in propriam vitam ham non competere potestatem ut eam pro lubitu derelinquere possit.

II.ª Ratio.

6. Porro quoniam vita et per sanitatem et membrorum integritatem conservatur hinc est quod ad utrumque homo obligatus sit.

7. Quæcumque igitur sanitati prosunt sequenda contraria fugienda.

8. Hinc Eis vires congruentibus alimentis ac laboribus firmanda sunt et Conservanda.

Sic ut ex adverso Intemperantia Cibi potusque fugienda. Quo nomine vitanda Ingluvies ebrietas.

fugienda et Intemperantia.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap V De Cura Corporis

90

immodica Venus et similia.

9. haec Principia et quaecunque ex illis emanant officia manifesta sunt et extra omnem dubitationem posita.

10. Vnum superius nonnullae quaestiones solutae difficultates, de quibus nonnulla subiungenda sunt.

11. Prima itaque quae hic se offert quaestio Quaestio exa-
examinanda est de iure in propriam vitam minanda. de po-
quaeritur si. an et quousque homini aliqua testate hominis
in propriam vitam in se ipsam potestas vitam.

12. Igitur ut rem a principio repetamus et iis quae
superius diximus, generale hoc principium colligere
licet, nimirum, omnimodam homini non compe-
tere in propriam vitam potestatem neque eum non tantam hab
prope pro arbitrio eandem dare linquere, sed pro potestatem ut
possit eandem bi
-tute in eos usus vitam impendere quibus ab ipso quere.
Deo est destinata.

13. Qui hanc regulam et officium redundans

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca
xi
14
Indi
15
ad
-dat.
in
11
mul
dest
16
hi
in
con
17
ced
-ti

Cap. V. De Cura Corporis

91.

exinde violant Proprieta appellatur

14. Proprieta itaque dicitur ille qui vitam Quid est Proprieta
contra Legis prohibitionem sibi ultio directam vel cidat.
Indirectam aufert.

15. Duo igitur uti alias ita hic requiruntur Duo requirenda
ad hoc ut propria Interemptio in crimen incidat. propria Interem-
ptio in crimen
dat. 1° semper voluntas seu Consilium quod Incidat

in definitione immittitur per adverbium ultio

11° Insuper requiritur Legis prohibitio, alias enim
nullum esset peccatum quod etiam aperte in
definitione declaratur.

16. Hinc sequitur duplicis generis exceptiones Exceptiones dup-
hic occurrere posse, ubi propria Interemptio -cio generis
in crimen non Incidat, si scilicet 1° voluntas seu
consilium, vel 11° Legis prohibitio deficiat

17. Ad primam exceptionem classem pertinet
caedes huiusmodi ab eo facta qui alienatione men-
tis vel perpetua vel temporaria laborabat

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca
18.
pre
sis
nor
-que
-ces.
19
Sub
cala
legi
20
vit.
-cen
-tio
Im
dun
21
-bus
pre

Cap. V. De Cura Corporis.

92.

18. Legis vero prohibitionem quod attinet caesariæ
presumitur, 1° Quotiescunque Dei gloria vel societas ^{Exceptiones de}
humana felicitas non nisi ^{prohibitione leg} cum aliquo vitæ
nostre periculo promoveri potest. 11° Quotiescum-
que finis a Deo intentus dum vitam hominibus con-
cessit amplius obtineri nequit.

19. Sic v.g. Reip. salute merito milites certissimum
subeunt vitæ periculum vel etiam ad reprimendum
calamitatem Inundis simili vel causa excitatam
legitimè sibi propriam præsumunt.

20. Sed vero ex miseriis et calamitatibus illis qua
vitam humanam communiter concomitantur?
censuræ Legis prohibitionem sufficiens non est presump-
tio si quidem communes vitæ calamitates non
impediunt quominus vita et nobis et aliis adhu-
dam utilis esse possit.

21. Verum si agatur de Ingentibus miseriis qui-
bus æquo animo tolerandis, homo imparens se
præbent quæque non nisi morte terminari possunt

Page 11. De l'usage des livres

90

18. Les livres sont distribués en deux classes : ceux qui sont
destinés à l'usage des particuliers, et ceux qui sont
destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la première
classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des particuliers
et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la
deuxième classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des
particuliers et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques.

19. Les livres sont distribués en deux classes : ceux qui sont
destinés à l'usage des particuliers, et ceux qui sont
destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la première
classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des particuliers
et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la
deuxième classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des
particuliers et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques.

BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE

20. Les livres sont distribués en deux classes : ceux qui sont
destinés à l'usage des particuliers, et ceux qui sont
destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la première
classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des particuliers
et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la
deuxième classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des
particuliers et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques.

21. Les livres sont distribués en deux classes : ceux qui sont
destinés à l'usage des particuliers, et ceux qui sont
destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la première
classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des particuliers
et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques. Les livres de la
deuxième classe sont ceux qui sont destinés à l'usage des
particuliers et qui sont destinés à l'usage des bibliothèques.

Lap. V. De Cura Corporis. 93.

tunc cessare legis prohibitionem. verosimile est eo
etiam Casus vita nec nobis nec ceteris amplius
utilis esse potest.

22. Exemplum est si fingamus hominem Canero
aliore morbo eo usque laborantem ut ei om-
ni preclusa sit sanationis spes fides advero
certissimum sit cum in acerrimis cruciatibus
brevis vita futurum.

23. Verum hec tria sedulo sunt observanda. *Tria sedulo obse-
vanda.*
1° nos de hac questione plane non pronuntiamus
aut sine ulla consideratione. *I^a Regula
aut proinde Bap-
ta.*
aut sine ulla consideratione. *aut proinde Bap-
ta.*
opinionem in medium proferre que verissi-
mior videtur.

24. 2° Hujusmodi Casus in quibus licita videtur *II^a Regula
Bap-
ta.*
sui ipsius Intersumptio periri sunt et admodum
Insoliti adeo ut si ex illis qui fata tibi prospera
sunt decem a. 3. numerentur atque unus repen-
titer qui in Circumstantiis necessariis fuerit positus
ad hoc ut sui homicidium in crimen non incidat

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V. De Violenta sui defensione - 94.

25. 1^a denique quod sedulo hic observandum est, hoc in III^a Basus-
scilicet quaecunque hic in medium attulimus, de homine
sibi ipsi relicto et solus rationis ducamine nunc in-
telligenda sunt enim vero naturae dabitur est quoniam
Christiana Religio sui ipsius Interruptionem in
quocunque Casu omnino prohibeat

26. Ratio autem differentia, haec est quod minimum Quid sit autem
in extremis vitae malis extraordinaria enim auxilia ratio differentia
nobis promittat, Christiana Religio de quibus extra-
ordinariis auxiliis homini soli rationi relicto non
adi. Constat nec ulla esse potest ratio cognita, atque
haec de jure in propriam vitam.

De Violenta sui defensione,

1. Secunda quae hic se offert examinanda. Quaestio de
quaestio, ex de jure quod quisque habet se se adver examinando jure
sus Injustum aggressorem defendendi et quocunque quod quisque habe
jus illud extendi debeat de Injusto, aggre
sore.

2. Saepe itaque evenire potest ut Philousia 1^a Basus viole
et socialitas, conflictentur, dum sit. talis enim haec sua defens
io.

ab
 -lum
 -ve
 cum
 -tun
 3
 mo
 -ert.
 4.
 -rato
 -xime
 fili
 me
 -ria
 vis
 inj
 5
 reg
 -lut.
 6

Cap. V. De violenta sui defensione, 93.

ab alio homine pendeat insurrectio in periculum conjunctior ut vel nobis sit periculi aut grave aliquod incommodum sit subeundum vel alterum lesionem vel etiam ad necem usque propulsandus sit.

3. Violentam sui defensionem hoc Casu non modo licitam sed et preceptam esse manifestum est. Solutio I. Cap.

4. Et enim nostri ipsius primario esse habendum rationem et natura satis patet, quippe enim sibi proximior est quam aliis. Natura etenim unumquemque sibi committit et vitæ conservandæ tam adiungit. media quoque ad hunc finem obtinendum necessaria itidem jubet. Jam autem inter ea media in violenta sui defensione, uti alias vitæ sibi adversus injustum aggressorem conservare non possumus.

5. Verum violenta sui defensio quasdam cautelas requirit quæ omnes sub moderamine inculpatae tutelæ continentur.

6. In genere ad hoc ut inculpatae tutelæ moderamen

Capitulum IV. De vitiis suis defensionibus

Ad omnes homines pertinet in vitiis suis
defensionibus ut non negligant periculum suum
et ad ipsos pertinet in vitiis suis defensionibus
suis defensionibus ut non negligant periculum suum
et ad ipsos pertinet in vitiis suis defensionibus

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

De vitiis suis defensionibus per Caput IV. De vitiis
suis defensionibus ut non negligant periculum suum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

C

obse

ut

ipso

7. 2

quon

igit

fiat

gula

acqu

6.

atten

men

9

-truu

10

Vit

11

fite

jus

illu

Cap. V. De violenta sui defensione.

observetur, tria haec concurrant necesse est, 1° scilicet ut injusta sit aggressio alias enim si justa foret in ipsa injusta foret defensio. 96. Tria observanda ut violenta sui defensio sit perm.

7. 2° ut alias periculum tuto removere non possimus quam per lesionem vel etiam mortem adgradientis si igitur sine leione aliorum repelli queat dum modo id fiat sine damno nostro ipsi parandum erit, quae regula ex Philantia et locis litatis fonte profluit — aquabili enim hoc temperamento utrique satis fit. II. ^a Observatio

8. 3° Denique requiritur ut defensio aggressoris sit III. ^a Observatio ~~attemperata~~ ~~illius~~ ~~requiritur~~ ~~est~~ ~~a~~ ~~funda~~ ~~mentum~~ ~~;~~

9. his generaliter ita praemissis videamus jam par- Regula adha-
ticulariter quibus regulis Contare debeat sui defensio. -benda.

10. Ante omnia distinguendum utrum qui se defen- Distinctio adha-
dit in statu naturali aut in Civitate vitam agat -benda.

11. In statu naturali dum quis se se hostem ⁱⁿ Capus.
fitetur quandiu in statu hostilitatis perseverat
jus mihi adversus ipsum indefinitum computat et
illimitatum, donec injuriam a me repellere securum

Cap. V. De violato sui defensoris
§. 1. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 2. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 3. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 4. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 5. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 6. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 7. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 8. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 9. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.
§. 10. Si quis in domo sua vel in loco a se habito
violenter intrusus fuerit, et se defendere conatus
erit, non tenetur se abstinere a vi.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

et
nem
12
ad e
fals
13
fucig
14
min
inva
to de
15
Infer
pree
non
-vita
-fion
cepe
Indul
R.

Cap. V. De violenta sui defensione 96.

et tutum ab eo me praestititum denique reparatio-
nem obtulit.

12. Idque non modo si vitam meam directè aggredatur Pagus.
sed et si vulnerare et ledere dumtaxat aut etiam res
salvo corpore violare Conetur.

13. Circa vero tempus quo sui defensio legitime Regulae circa
suscipi potest sequentes regulae sunt observandae benigne observan-
do.

14. Ob solam invasionis speciem ex Communi ho-
minum malitia ortam nemini est occupandus sed qui Casus.

Invasionem. metuit cautionibus innoxius si bi Consule-
re debet et juxta regulas procedere.

15. Verum ubi Liquido apparet alienum circa
inferendam mihi Injuriam occupari, v.g. arma
preparare milites Convenire Licut Conatus tuos
nonnullum expropreris tum ei velut hosti concur-
ritur Tempus enim legitimum suscipiendae defen- Prescriptio
sionis quoad statum naturalem non ut praevise
repetendum ab actuali Invasione sed a certa et
Indubitata ad Invasionem preparatione.

R.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V. De violenta sui defensione

16. ^{98.} Præterea in naturali statu non solum in-
presens intentatum periculum repellere licet, sed ^{Quid permittitur}
et hoc depulso eo usque Invasorem prosequi possum ^{in naturali statu}
quoad ab illo sufficienter cautum in futurum mihi
fuerit, alias enim inutilis esset defensio.

17. Si vero qui prius injuriam mihi intulerat ^{Causa penitentie}
penitentia ductus veniam petat damni que repara-
tionem offerat, in gratiam cum ipso, fides accepta
redire debet, hoc enim expostulat sociabilitas hu-
manitas.

18. Quod si aggressus ultra modum, huiusque pres-
criptum defensionem, prosequatur et depulso jam
periculo sufficientem de non sedendo in portum
cautionem, damni que restitutionem ab aggressore obla-
tas accipere recuset tum persone veluti mutantur
et prius aggressor legitimam habet sui defensio-
nem, atque hinc prope modum regulis constat
in statu naturali violenta sui defensio.

Capitulum V. De Statu et de Officiis

80

De Officiis

De Officiis

De Officiis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca

197n

ata

civ

20.

ad

pot

ist

et

21.

tan

vite

non

que

-plo

22.

-te

leg

-mi

Cap. V. De violenta sui defensione

99.

19. In statu vero Civili paulo aliter res se se habet. Quomodo res
et aultas se se defendendi actionibus Limitibus se se habet in
circumscripta est. statu Civili.

20. Ratio generalis haec est quod in Civitate Ratio generalis
adest Magistratus aut Princeps qui cum ~
potestate universorum fuerit instructus, effica-
cissime potest injustum aggressorem reprimere,
et ab ejus violentiis alium tutum reddere.

21. Itaque tum temporis dumtaxat violenti-
tam sui defensionem adhibent illi qui in Ci-
vitate vivunt quando per Circumstantias Casus
non licet ad Magistratum recurrere ejus
que auxilium ad arcendam injuriam im-
plorare.

22. Praeterea violenta sui defensio in Civitate Casus
ad necem usque aggressoris tum demum
legitime progredi potest si periculum vitae im-
mincat aut boni vite equipollentis quodvis

Cap. V. De violenta sui defensione

100

irreparabile sit.

23. Si enim ageretur de re minoris momenti
viuere ablatio a magistratu reparari posset
tum equidem aggressioni resistendi. Lientia
mihi non conceditur usque ad illius necem

24. Et usque autem progredi dumtaxat potest
violenta sui defensio donec praesens tantum
modo periculum depellatur, cautio vero de non
offendendo in posterum magistratus arbitrio
relinquenda est.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

25. In statu civili temporumque expedienda
defensionis tam laxum non est quam in statu
naturali. Impius enim Legitimum Institu-
tione defensionis a certa ⁱⁿ et dubitata ad In-
vasionem preparatione non incipit sed ab actuali
demum Lesione.

26. Denique si Magistratus ad quem confugerimus
imminens periculum a nobis arceri deniget neque

Capitulum in fine

1871

23. At present appears to be somewhat
 inferior to that of the preceding
 two specimens, especially in the
 color of the wood.

offensendo in posterum. ~~et ad tractum ad ditione~~
 magis bene colliguntur. ~~namque non ditione~~
 voluntate sua defensora ~~et ad tractum ad ditione~~
 et se magis in posterum ~~et ad tractum ad ditione~~

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

— James de Bevington, and another, merchants.

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.]

Cap. V. De violenta sui defenſu

101

meo tutum ab hoc preſtare velit, bene utique eodem
modo ſaluti mee mihi Conſulere licebit ac ſi in Liber
tate naturali eum Conſtitutus, Locus referri poſſet
exemplum Moſis qui Egyptium Iſraelitam male
habentem occidit

27. Quod de defenſione vite diximus Locum etiam De illis qui Liber
habet adverſus eos qui Libertati noſtræ Inſidiantur, ^{tati noſtræ In}
^{ſidiantur?}
Libertas enim ipſius vite bonorumque omnium
vinculum præſidium eſt et quaſi propugnaculum

28. Denique quæ nobis Competit, adverſus eum
qui membrum noſtrum ^{DE GENÈVE} Intende De illis qui
et, idque tam in naturali ſtatu quam in Civili mutilationem
membrum
noſtrum In
tenderent.
29. Prædictam quod attinet pari præſum ea cum
vita ambulat ac per Conſequens idem jus ad
utriuſque defenſionem Competit adeo ut etiam
Denique prædicti
cum aggreſſoris Cæde poſſit mulier prædictam
defendere, Ea ſiquidem bonum eſt inſeparabile

30. Denique etiam jus quoad prædictam defen
ſionem in ſocietate Civili obtinet cum in Civil

Capitulum de voluntate sui defuncti

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

...et de his quibus actus...
...et de his quibus actus...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V. De violenta sui defensione 102

Statu iudicia prestantius videatur esse bonum
quam in naturali Societate.

31. Fama vero Laeso si ea usque procedat ut vita Fama Laeso
ex Calumniis miserrima alieni reddatur etiam si nimis longè
per eadem ledentis defendi poterit procedatur

32. Venio in Societate quoniam unusquisque
quo fama et existimatio ex privatorum arbitrio
non pendet, sed ex Principis iudicio hinc ad Prin-
cipem vel Magistratum hoc in Casu semper
recurrendum est.

33. Ex quo haec usque duximus sequitur defen-
sionem a vindicta longè differre, haecque pene
habere omnino esse prohibitam

34. Vindicta scilicet nihil aliud est praeter Quid sit vindic
aggressoris dolorem et perniciem habet propo- ta.
-tum, ideoque etiam finito periculo exenetur

35. Nullum autem jus in aliorum vitam
aut bona, Lex naturalis nobis concedit nisi quate-
-nus illud ad Injuriam propulsendam necessarium

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

[illegible]

22. Baum in Gärten gebräuchlich.

the form or extension of individual

non fuerit, sed in principio finis ad finem

Digitized by Google

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

DE GENÈVE

the same as some other large islands in the sea

motility and eye movements considered

40

— *Exposition Universelle* — *Paris 1889* —

Handwritten text at the bottom of the page, likely a signature or date, is partially obscured and difficult to decipher.

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

...the ... of ...

1

Cap. V. De violenta sui defensione^{103.}

est quamobrem etiam statim atque sui defensio
eo usque procedit ut iram in sapientiam in crimen
incidit, atque haec de Casibus illis in quibus ex
facto alterius doloso aggressi sumus.

36. si vero aggressor non ex dolo sed ex errore nos
aggrediarer. Licet eo casu nullum sit in eo delictum
nihilominus tamen ad versus eum licita est defen-
-sio etiam ad necem usque si Circumstantiae id
exigant.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

37. Verum hic omnino requiritur 1.º ut nulla
aliis vias quam per errantis lesionem periculum
effugere potuerimus. II.º ut per nos non debeant
quominus errans errorem excuteret suum. III.º ut mitius
cum eo agamus quam cum aggressore doloso -
Denique hoc dumtaxat intendamus ut praesens pe-
-riculum a nobis propuleamus
Atque haec de Legitima sui defensione sufficiunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Quid sit necesse
101

Obsecro

Cap. IV. De Jure et favore necessitatis

104.

De Jure et favore

necessitatis.

1 Philanthropia cum ferialitate conflictari potest
vel ex facto atque dolo vel ex mera neces-
sitate.

Quid sit necessi-

101

2 Est autem necessitas hoc loco periculum vite
membrorum aut etiam rerum sine Culpa nos-
tra excitatum et nobis imminens ex quo unius
ratione dumtaxat evadere possumus, si scilicet
actum vel Religionem vel ferialitatem vel etiam
sui ipsius amore prohibitum suscipiamus vel
preceptum omittamus.

Observatio

3. scilicet observandum est tres omnino dari
obligationes principales quae perpetuo hominem
stringunt, ac veluti premunt obligationem
nempe erga Deum nemetipsum et alios homines.

4 scilicet autem ex Concursu harum obligationum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

C
appa
eodem
ques
neen
giam
5.
-tion
ven
pres
6.6+
-bis
legi
biavi
7.
ad h
-ri po
-pōs
si cu

Cap. V. De Dure et favore necessitatis

105.

apparens inter eas oritur pugna quæ fieri omnibus
eodem tempore satisfieri nequeat quaeritur itaque
quænam ex illis obligationibus, in Concursu ex
necessitate orto prior esse debeat et prærogativam
gaudere

5. Ut questioni faciamus satis nonnullis distinc-
tionibus opus est pro variis Casibus qui dari possunt
venum antequam per varias easdem species nonnullas
prænotanda sunt.

6. Et 1° quidem quaeritur *hanc de Dure necessita-*
tem *Legum duntaxat* habere, in dubio, ubi scilicet
Legislator in neutram partem directè quid pronun-
tiavit tunc igitur Conjecturis datur Locus.

7. 11° et hoc in prænotandum, nimirum
ad hoc ut necessitatis exceptio legitime allega-
ri possit, omnino in prænotandum requiritur ut sine cul-
pâ nostra periculum nobis immineat, alias enim
si culpa periculum præcesserit frustra et inutiliter

Cap. IV. De l'usage et de la force des lois

Apparemment que ces lois ne sont pas
seulement pour les citoyens, mais
aussi pour les étrangers, et que
par conséquent, ils doivent se conformer
à ces lois.

1. De l'usage des lois. Les lois
sont faites pour être exécutées, et
non pour être oubliées.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

2. De la force des lois. Les lois
ont une force obligatoire, et
il faut s'y conformer.

3. De la sanction des lois. Les lois
sont sanctionnées par le pouvoir
exécutif.

4. De la violation des lois. Les lois
sont violées par ceux qui ne
s'y conforment pas.

5. De la responsabilité des lois. Les lois
sont responsables devant le
peuple.

6. De la modification des lois. Les lois
peuvent être modifiées par
le pouvoir législatif.

Cap

qui ne
sont
pas

et

que
d'un

sur
de

conten

Les

-itatis

10

que

ca

11. se

-nis al

Dei no

: nem a

Cap. V. De Jure et favore necessitatis 106.

quis necessitatis exceptionem profecto vult, cum nequi-
-tum sic necessitas

8 his ita premisis, jam per singulas eundem est -
que dari possunt species et 1. quidem quoad leges illas
que Deum immediate respiciunt sequentes observanda
sunt regulæ

9 Primo quoties susceptio vel omisio actionis, Dei -
contemptum aut abnegationem in se involvit toties
Lex que illam actionem prohibet aut precipit neces-
sitatis exceptio non admittit

10 Ratio generalis est quod omnium obligationum
que hominem adstringunt maxima ac potissima
ea sit que erga Deum tenetur.

11. secunda quoties vero susceptio aut omisio actio-
nis alias prohibita vel precepta contemptum
Dei non involvit toties Lex necessitatis exceptio
non admittit

12 Ratio, cum enim tunc temporis Dei honor

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

non
vols
proe
num
fres
mus
13.
v. g
aus
lenu
in
redu
14
puic
- hui
- lumi
14
cum

Cap. V. De Jure et favore necessitatis 107

non periclitetur, sed in tuto sit et securus ex ejus bene-
volentia erga humanum genus obligatio suspensa
presumitur neque enim Coniicere fas est, humanum
numen a nobis expostulare ut vitam aut bonam
frustra et inutiliter summo periculo committa-
mus

13. Ad exempla ut regulas applicemus sic
v. g. mortis vitando gratia, Deum blasphemare,
aut ipsum abnegare cultuique ejus et obsequiis
renunciare nefas ~~eximio est~~ ~~omnes enim illi actus~~
in Deo Contemptum ~~et abnegationem~~ necessario
cedunt

14. Quia cum sumus truci periculis Dei honor non
periclitetur, sed in tuto sit et securus ex ejus benevolen-
tia erga humanum genus obligatio suspensa pre-
sumitur

14. Si vero precepta quae hominem ipsum spectant
cum iis preceptis quae ad alios homines spectant con-

Capitulum de iure et ratione necessitate
non possit haberi in iure sit etiam in iure
possit esse in iure sit etiam in iure
possit esse in iure sit etiam in iure
possit esse in iure sit etiam in iure
possit esse in iure sit etiam in iure

1. de iure et ratione necessitate
2. de iure et ratione necessitate
3. de iure et ratione necessitate
4. de iure et ratione necessitate
5. de iure et ratione necessitate
6. de iure et ratione necessitate

7. de iure et ratione necessitate
8. de iure et ratione necessitate
9. de iure et ratione necessitate
10. de iure et ratione necessitate
11. de iure et ratione necessitate
12. de iure et ratione necessitate

13. de iure et ratione necessitate
14. de iure et ratione necessitate
15. de iure et ratione necessitate
16. de iure et ratione necessitate
17. de iure et ratione necessitate
18. de iure et ratione necessitate

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capitulum de iure et ratione necessitate
15. de iure et ratione necessitate
16. de iure et ratione necessitate
17. de iure et ratione necessitate
18. de iure et ratione necessitate
19. de iure et ratione necessitate
20. de iure et ratione necessitate
21. de iure et ratione necessitate
22. de iure et ratione necessitate
23. de iure et ratione necessitate
24. de iure et ratione necessitate
25. de iure et ratione necessitate
26. de iure et ratione necessitate
27. de iure et ratione necessitate
28. de iure et ratione necessitate
29. de iure et ratione necessitate
30. de iure et ratione necessitate

Cap. V. De Jure et favore ne-cess.
conflictantur sequentes observanda sunt Regulae

15. Interpretatione alios hominum Conservantia
affirmativa quae aliquid fieri jubent distinguenda
sunt a negativis quae quid fieri prohibent

16. Affirmativa praecepta necessitatis exceptionem
admittunt. sic v. g. Lex naturalis jubet ut alieni
egenti et famelico libum imperficemus dare
famelico et sic de Ceteris

17. Ratio autem huiusmodi regulae haec est quod
scilicet Deus dum praecepto affirmativo voluit
ut in alios bonum conferamus, voluit item nobis
injunctum propriam vitae conservationem cum
autem unusquisque sibi proximus sit, hinc pro-
cedit illa voluntas Dei quae alios nobis commendat
ex proximiori quae nostri Curam nobis injungit
restringenda videbitur

18. Praecepta vero negativa alios spectantia
indistincta necessitatis exceptionem non admit-
tunt sed ita distinguendum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Caps V 2

19

méd

aut

-m

:nem

20

méd

aut

-m

exce

21

cum

ph

-bit

con

recc

22

qua

en

L.

Cap V De Jure et favore necessitatis ~

109.

19. Quoties perceptio actionis alias prohibita est
medium certum depellendi periculum nec majus
aut aequale malum in se continet, quam in-
-mensurans necessitas, toties lex necessitatis exceptio-
nem admittit.

20. Sed è contrà, quoties actio prohibita, est
medium incertum depellendi periculum et majus
aut aequale malum in se continet ^{tur} necessitas
-mensurans necessitas, toties lex necessitatis
exceptionem ~~lex~~ naturalis non admittit.

21. Dicitur autem medium certum illud quod
cum cessatione periculi conjunctionem habet
physicam et necessariam incertum vero quod ar-
bitrariam dumtaxat, cum cessatione periculi ~
conjunctionem habet, vel a libidine ejus qui ~
necessitatem attulit dependentem.

22. Proterea et hic observandum est quod mali
quantitas physice estimari debeat ad moralem
enim estimationem respici non potest nec debet.

L.

CV De Jure et favore necessitatis 110

cum de eo sit questio.

23. Ratio autem generalis harum et regularum haec est quod scilicet, ex circumstantiis a nobis memoratis satis probabiliter conjicere liceat, Dei voluntatem hanc esse ut exceptionem necessitatis approbet.

24. Lex enim naturalis ad utilitatem generis humani data est adeoque bonum et malum morale ex bono et malo physico metiri et aestimari debeat.

25. Porro his regulis ad exempla nunc applicanda sunt. Si plures v.g. in theatro insiluerint quam illos ferre possit adeo ut vitae periculum omnibus emineat nisi quidam eorum in theatro ejiciantur, et forte definitum fuerit qui nam ejici debeant tum si quis sortis periculum subiretrectaverit quaeritur an hic absque ulteriori deliberatione precipitari queat, ut reliqui serventur, Respondemus affirmative.

26. Hoc enim est medium certum evadendi e

CV 24. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

per
- ne
ma
ex
27.
viri
un
dan
- ve
28
mon
vita
ex
me
- mi
mle
- rion
29
alio

249
Cap. V. De Jure et favore necessitatis

periculo quod physicam et necessariam cum cessatio-
- ne pericul. Conjunctionem habet, quodque minus -
malum in se Complectitur, quam erat illud quod
ex necessitate iminebat

27. Aliud exemplum duobus fugientibus, hostis -
viribus longe superior et mortem intentans iustis
unus eorum vel ponte post se directo, vel portam
clausa, alterum in presenti in vitae periculo destitu-
- ere poterit. si uterque simul servari nequeat.

28. Verum si foveus hostis aut Princeps mihi
mortem intentans, liberationem pollicetur et -
vitam si tertium innocentem egomet occidero, tunc
exceptis necessitatis ab homicidii crimine et pena
me non liberaret medium enim quod mihi sub-
- ministratur averrendi periculum, incertum in-
miliam habens cum periculi evasione necessa-
- riam conjunctionem.

29. Ratio autem propterquam precepta negativa
alios Conscientia difficilius necessitatis exceptionem.

Cap. V. De Jure et favore necessarij 112

admittant, quam præcepta affirmativa. hæc est
quod si. præcepta negativa ad humane societatis
felicitatem longe magis necessaria sunt quam præcep-
ta affirmativa, adeo que sequum est ut illa difficilius
exceptionem admittant quam hæc.

30 Denique tantus est necessitatis favor, ut quam-
vis regulariter homini non sit jus in sua membra
neque illa mutilare pro Libitu aut perdere proinde
licet tamen in Casu necessitatis abrindere mem-
brum insanabili vitio correptum ne totum pereat
corpus Inter deumque multa minus diligendum
est.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Copie de l'original et de l'autre version

118
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version

30. L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version
L'original est une copie de l'original et de l'autre version

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1
-nem
et
2.
Deb
ex
a 2
3.
-mo
inn
eed
4.
aux
abg
ge

Cap. VI.

De officiis hominis erga alios homines &

1° quidem.

De custodiendâ aequalitate naturali.

1. Expositis officiis erga Deum, iisque quae hominem ipsum spectant, sequitur tertia pars quae est de officiis erga alios homines.

2. Fontes autem et principia ex quibus deducibunt officia hominis erga alios homines, etidem ex statu et conditione in quo genus humanum a deo positum est repetenda sunt.

3. Egitur haec est humani generis Conditiō ut homo hinc in terris non vivat solus, sed una cum innumereis aliis hominibus quibus eadem est natura eadem facultates, idem quoque felicitatis desiderium.

4. Praeterea homines omnes alii aliorum oppe et auxilio adeo indigent ut nullus sit qui ex se ipso et absque aliorum adjumento vitam feliciter transigere possit.

Cap. VI

De officio hominis erga alios homines

1. primum

1. Caput officii erga Deum, ipsum Deum
namque spiritum sanctum, patriam, totumque populum
in se officio erga alios homines

2. Tunc autem et principibus et populo debemus
debitum officii hominis erga alios homines
in hoc et in eo quod homines

3. Quia hoc est humani generis debitum
non solum in terra, sed etiam in caelis, ubi
innumeri alii homines quos cogit creatura
creaturae, spiritus sanctus, ipsumque spiritus sanctus
4. Proinde homines omnes alii homines
aut illi ad ea habent ut nullum sit qui ex his
ad hoc aliorum hominum officio debent
et primum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

5-
conjo
-cedit
neq
rem
ipso
6.
in t
soli
felic
7.
inse
aliu
ad h
omn
vero
nat
-min
-tan
oppo
mod
ma

Cap. V. De off. hominis erga alios 114.

5. Porro si ulterius inquiremus in originem conjunctionis illius quæ inter homines omnes intercedit, animadvertere licebit conjunctionem illam neque fortuito natam esse neque hominem conditorem habuisse, aut Architectum, sed eam a Deo ipso humani generis auctore fuisse institutam.

6. Scopus vero Dei dum homines condidit, corpus in terra collocavit, hic fuit sc. ut mutuis officiis societatem hanc naturalem colerent eoque ad felicitatem pervenirent.

7. Quorsum enim spectat singulorum cordibus insculptum illud felicitatis desiderium, quorsum alii aliorum opes et auxilia, necessario indigeamus, ad hanc felicitatem assequendam? Quorsum quod omnes a solitaria vita abhorreamus, societatem vero appetamus, suspiremus, Quorsum quod homo naturali et tam arcta conjunctione cum aliis hominibus sit sociatus, ut velit pollet, cum iis necessario vitam transigere debeat? Quorsum denique opportunitates habilitates Reliqui corporis usus moderatio vis orationis quæ consiliatrix humane maxime societatis, Quorsum inquam hæc om-

Cap. VI. De off. hom. erga alios hom. 115

omnia nisi ut intelligamus nos ad societatem esse
natos ac providè ad tuendam et fovendam natura-
lem quæ inter homines intercedit conjunctionem
vimque propiores, omnesque proprias vires atque
facultates huius in finem in medium confra-
mus.

§. Humana itaque et naturalis societas nihil est
aliud quam hominum omnium ⁱⁿ certum aliquem
finem communem nempe felicitatem ab ipso
Deo instituta conjunctio.

g Ex dictis itaque ^{primum} hoc et generale
preceptum, quodque ^{aliquam} ^{omnem} ^{primum}
uno est Colligere Licet nimirum socialiter vive-
re fac omnia quæ societatis humane felici-
tatem promovere possunt eamque adjuvare
contraria vero sedulo fuge

10 Uno verbo Deus humani generis author
voluit, quæcumque ad illius conservationem
et felicitatem tendunt ~~sed~~ extra societatem
nec genus humanum conservari potest nec
felicitas illius promoveri. Ergo Deus vult ut

Cap. VI. De off. hom. erga alios homines. 116.

homines in societate vivant, ergo probat quaecumque ad societatis conservationem tendunt. Ergo - improbat quae ab illo scopo abluunt

11. Ex iis quae huc usque diximus manifeste sequitur statum hominis naturalem esse statum pacis non vero statum belli omnium in omnes. Atque haec de fontibus principijs officiorum hominis erga alios homines.

12. Omnia autem socialitatis praecepta non sunt unius generis alia enim sunt absoluta et generalia alia hypothetica seu Conditionalia

13. Absoluta ea sunt quae omnes homines quales et in quovis statu viventes obligant, citra et ante ullum factum aut institutum humanum.

14. Hypothetica ^{verg} seu Conditionalia ea sunt quae aliquod factum aut institutum humanum supponunt ac inde ortam conditionem adventitiam

15. Inter absoluta et generalia praecepta alios Concernentia primum locum occupare

Cap. VI. De officio et potestate
116.

convenit in faciendo uti et in potestate
que ad faciendo pertinet uti et in potestate
impedire que ad hoc facio debent

11. Et in quibus facio debent uti et in potestate
ut facio faciendo uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

12. Constat autem facio debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

13. Aboluitur facio debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

14. Aboluitur facio debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

15. Aboluitur facio debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

16. Aboluitur facio debent uti et in potestate
ut uti et in potestate debent uti et in potestate

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

32

Debe

nat

16

no

Debe

hendo

Supp

aequ

17.

in

una

ead

una

omn

vor

lit

nos

18.

in

com

omn

Cap. VI. De officiis ^{ergo} ab hominibus ~~ab hominibus~~ 117.

Debet, illud quod est de agnoscenda et custodienda naturali hominum aequalitate.

16. Fundamentum enim juris societatis humanae ex natura singulorum hominum estimari debent quae natura cum eadem in omnibus deprehendatur hinc pro 1° socialitatis precepto merito supponere licet, illud quod naturalis hominum aequalitas commendatur.

17. Quia vero naturam humanam in hominibus, in universum eandem esse manifestum est, una est omnibus ^{LIBRERIE} ^{DE GENÈVE} eademque, ratio ~ eademque facultates, vires ^{pro} ^{modum} eadem una eademque omnium a Deo dependentia, unus omnium finis, idemque felicitatis desiderium, unò verbo una omnes continet definitio, ut nihil ~ sit uni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmet ipsos sumus.

18. Ex illa autem paritate seu aequalitate communio ejusdemque natura sequitur quoque juris communio et paritas inter omnes, adeo ut eadem omnibus hominibus ad Colendam vitam socialem,

Cap. VI. De off. hom. erga alios homin., 143.

inimbat obligatio, quaeque homines omnes
aequaliter adstringat.

19. In cō itaque consistit quam commenda-
mus aequalitas, scilicet ut homines omnes tenean-
tur ceteris paribus officia alij prestare quae ab
iisdem exprostantur adeo ut nemo huius respectu
pne ceteris aliqua prerogativa gaudeat.

20. Cavendum est itaque ne aequalitas de qua
hic agitur pro aequalitate merè physica quae
in paritate virium et facultatum consistit
accipiat. Quam commendamus aequalitas
est aequalitas moralis. seu potius juris qua
unusquisque eodem jure quod in alios statu-
erit, ipse met erga se ipsum uti tenetur.

21. hoc autem socialitatis praeceptum de
custodienda aequalitate naturali hominum,
non modo omnibus hominibus commune est,
sed et perpetuam parit obligationem nec ullam
patitur exceptionem.

22. Ratio est quod fundamentum ejus sit
ipsa hominis natura. Status et Conditio quae

Page 11. 2e. 11. 18.
invenit et dicitur quodam homine emen-
cipatorem dicitur.
12. In 2o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
13. In 3o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
14. In 4o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
15. In 5o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
16. In 6o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
17. In 7o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
18. In 8o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
19. In 9o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.
20. In 10o. tractu. comitit quodam comen-
tus apud istos. hic in homine emen-
tus. etiam in istis officiis. etiam in istis
invenit. etiam in istis. etiam in istis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

in
2
qu
- m
m
- ne
en
24
ag
ra
vi
16
25
7
ce
fac
m
2
ta
ne

Caps. VI De off. hom. erga alios homines 119.
immutabilia sunt.

23. Quomodounque igitur aequalitas hominum
que facti est statu adventitia et ex facto homi-
num immutetur: illa tamen juris aequalitas
manet perpetuo eadem, adeoque inter homi-
nes omnes cujuscunque demum sint conditionis,
est observanda.

24. Ex illo de naturali hominum aequalitate
agnoscenda et custodienda præcepto naturali
ratione fluit vitandam esse superbiam seu
vitium illud quod sine ^{causa} plus juris
sibi tribuit quam alius

25. Quod ut plenius intelligatur observan-
dum est nullam aliam justam adesse normam
estimandi causam præter eam que ex ^{recto} ~~recto~~
facultatibus nostris et libertatis nostrae um
proveniat.

26. Venum a superbia longe differt generosi-
tas illa que in recta sui ipsius estimatio-
ne consistit et cum modestia semper ~

Copy of the original manuscript 119.

23. The original manuscript is written in Latin and contains a list of names and dates. The text is written in a cursive hand and is somewhat faded.

24. The original manuscript is written in Latin and contains a list of names and dates. The text is written in a cursive hand and is somewhat faded.

25. The original manuscript is written in Latin and contains a list of names and dates. The text is written in a cursive hand and is somewhat faded.

26. The original manuscript is written in Latin and contains a list of names and dates. The text is written in a cursive hand and is somewhat faded.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. VI De off hom. erga alios homi-120.

unijuncta est quoque virum 'ingenuum
et Cordatum omnino dicitur atque haec de homi-
num naturali aequalitate.

1. Alium generale praeceptum quoddam boni-
tatis, tum maximè ex praecepto de iustitia
aequalitate profluit, hoc est, neminem laedere.

2. Est autem hoc praeceptum latissimum, &
quippe quod omnes homines obligat, facili-

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

simus ut perinde ac si diceretur, neminem
laedere, cum ultra illud localis hominum vita
nulla modo consistere queat.

3. Alios laedere periculis est in corpore per
eandem, vulnere ut. ut in bonis formis
per rapinam, furtum, fraudem, & ut in
pauca dicitur, ea incensuramus in eorum pro-
prietate qua per se perfecti alii debemus in
eandem innocentia & neminem alium ad
viam corrigendam et excolendam facere.

Al.

Cap. VI. Deff. hinc. etiam. etiam. etiam.
universis in quibus vivunt in universis
et fortissimum universum etiam in hinc.
non notari copulata.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De
1. A
- lital
cequa
2. E.
quipp
- mun
- rung
- rium
nulla
3. v
caden
per
juris
- tam
etiam
men
M.

Cap. VII.

De non lædendis aliis et damno si quod
datum est reparandò

1. Alterum generale præceptum quod ex Po-
- litate, tum maxime ex præcepto de custodienda
æqualitate profliat, hoc est, neminem læde-
- re.
2. Est autem hoc præceptum latissimum &
- quippe quod omnes homines obligat; facili-
- -tatem ut potè, nulla actionis intermissione ple-
- -rumque constant, et denique maxime necessa-
- -rium, cum citra illud socialis hominum vita
nullo modo Consistere queat.
3. Alios lædere possumus vel in corpore per
- cadem, vulnera &c. vel in bonis fortune
- per rapinam, furtum fraudem &c. vel in
- juribus dum ea intempimus vel non præ-
- -stamus quæ jure perfecto aliis debemus imo
- etiam in mente si nimirum alter ad ~~recte~~
mentem Corrigendam et excolendam fuerit

M.

Cap. VII. De non legibus alia et bonis si quis
datum est reportans

Cap. VII.

De non legibus alia et bonis si quis
datum est reportans

1. Alium generale preceptum dedit
- lites sunt maxime et precepto si quis
- exaltat preceptum hoc est minimum legem
2. Et contra hoc preceptum latimur
- preceptum quod omnia dominia debent
- minus ut hoc est minimum legem
- preceptum contra minimum legem
- tunc cum ista legem debent si quis non
- nullo modo committit preceptum
3. Aliis legibus preceptum hoc est minimum
- legem debent si quis non debent
- per capitulum, factum preceptum hoc est
- preceptum quod minimum legem debent
- tamen preceptum debent alia debent
- tamen preceptum debent alia debent
- tamen preceptum debent alia debent
- tamen preceptum debent alia debent

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

.M.

Cap

oblig

4. De

- hione

se. in

- tur

conju

huo

III. D.

bus.

5. 7.

inju

anim

nostr

6. G.

- ri por

ablati

7. C.

dam

8. A.

prae

ad pe

Cap VII De non lœdendis aliis ^{122.}

obligatus nec tamen id præstiterit

4. Damnum itaque varias recipit denominationes est enim I.^o vel positivum quando scilicet intercipio lucrum quod juste sperabatur II.º Damnum vel cum lucro lœdenti conjunctum est ut in furto vel non est cum lucro Conjunctum ut in Combustione ædium III.º Damnum datur vel ab uno vel a pluribus.

5. Hoc præcepto itaque intuitu ab aliorum injuriis collocantur omnia bona corporis, vel animi, quæ vel ab ipsa natura vel ex facto nostro possidemus

6. Ex lœsione vero damnum oritur quod defini-
ri potest rei perfectio jure ad nos pertinentis ~
ablatio aut Corruptio

7. Ex quo aliud oritur præceptum scilicet ~
damnum si quod damnum est reparandum

8. Alias enim vanum esset et illusorium
præceptum de non lœdendis aliis si lœden-
do permitteretur finitæ injuriæ impunitæ

Cap Wm Beaman Esq

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca

ситуа

9. 2

- neat

legis p

volunt

seeing

10 5

per ip

что е

Sieni

omin

11. e

-nem

- di di

qui e

- glige

Damp

Visit

12. 9

near

носта

Cap VII De non lædendis aliis

123.

citra ullam restitutionem gaudere.

9. Vnum ut quis ad damnum reparandum te-
-neatur, tria concurrant necessum est, 1.º ut contra
legis prohibitionem damnum datum sit, 11.º ut scilicet
voluntate aut Culpa directa vel indirecta id
fecerit 3.º denique ut invito noceat

10. In genere autem damnum reparatur vel
per ipsius rei restitutionem in eodem statu in
quo erat ante damnum datum vel si hoc
fieri nequeat per rei estimationem unā cum
omni interesse.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

11. Non modo autem ad damni reparatio-
-nem tenentur qui voluntate et Consilio nocen-
-di directò damnum dederunt sed etiam illi
qui citra directum nocendi consilium, ex ne-
-gligentia et indirecta quadam voluntate
damnum dederunt quod uno nomine culpa
dicitur.

12. Ratio generalis est quod ex loci alitate te-
-neamur ita circumspicere et Caute agere ut
nostra conversatio aliis non sit formidolosa aut

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca,
intot
13. p
-dibus
est la
14. p
vel
-rande
suade
illius
quam
magis
verna
non a
15. C
fame
-num
16. C
part
-genda
revoe
circa
15.

Cap. VII. De non lædendis aliis 124.
intolerabilis.

13. hæc autem culpa tribus potissimum gradibus constat et distinguitur, alia si quidem est lata, alia levis, alia vero levissima.

14. His ita, damnum, ex quacunque culpa vel negligentia etiam levissima, datum reparandum est. Nisi tamen 1º vel natura negotii suadeat ut in plerisque contractibus vel 1º illius qui damnum accepit potius culpa sit quam ejus qui damnum dedit, 3º denique nisi magna animi perturbatio in qua legitime versabatur, ille qui damnum dedit, tantum non admittat circumspeditionem.

15. Venimus qui per Casum fortuitum factum tamen suo sed sine voluntate et culpa damnum alteri dedit ad reparationem non tenetur.

16. Ubi vero plures ad damnum dandum participant, ut de ratione qua ab eis exigenda est damni restitutio, judicari possint, hic revocandus sunt ea principia quæ superius circa imputationem constitimus.

17. Scilicet 1º Ut quis teneatur ad damnum

Capitulum de rebus et personis 124

1. Item de rebus et personis
2. Item de rebus et personis
3. Item de rebus et personis
4. Item de rebus et personis
5. Item de rebus et personis
6. Item de rebus et personis
7. Item de rebus et personis
8. Item de rebus et personis
9. Item de rebus et personis
10. Item de rebus et personis
11. Item de rebus et personis
12. Item de rebus et personis
13. Item de rebus et personis
14. Item de rebus et personis
15. Item de rebus et personis
16. Item de rebus et personis
17. Item de rebus et personis
18. Item de rebus et personis
19. Item de rebus et personis
20. Item de rebus et personis
21. Item de rebus et personis
22. Item de rebus et personis
23. Item de rebus et personis
24. Item de rebus et personis
25. Item de rebus et personis
26. Item de rebus et personis
27. Item de rebus et personis
28. Item de rebus et personis
29. Item de rebus et personis
30. Item de rebus et personis
31. Item de rebus et personis
32. Item de rebus et personis
33. Item de rebus et personis
34. Item de rebus et personis
35. Item de rebus et personis
36. Item de rebus et personis
37. Item de rebus et personis
38. Item de rebus et personis
39. Item de rebus et personis
40. Item de rebus et personis
41. Item de rebus et personis
42. Item de rebus et personis
43. Item de rebus et personis
44. Item de rebus et personis
45. Item de rebus et personis
46. Item de rebus et personis
47. Item de rebus et personis
48. Item de rebus et personis
49. Item de rebus et personis
50. Item de rebus et personis
51. Item de rebus et personis
52. Item de rebus et personis
53. Item de rebus et personis
54. Item de rebus et personis
55. Item de rebus et personis
56. Item de rebus et personis
57. Item de rebus et personis
58. Item de rebus et personis
59. Item de rebus et personis
60. Item de rebus et personis
61. Item de rebus et personis
62. Item de rebus et personis
63. Item de rebus et personis
64. Item de rebus et personis
65. Item de rebus et personis
66. Item de rebus et personis
67. Item de rebus et personis
68. Item de rebus et personis
69. Item de rebus et personis
70. Item de rebus et personis
71. Item de rebus et personis
72. Item de rebus et personis
73. Item de rebus et personis
74. Item de rebus et personis
75. Item de rebus et personis
76. Item de rebus et personis
77. Item de rebus et personis
78. Item de rebus et personis
79. Item de rebus et personis
80. Item de rebus et personis
81. Item de rebus et personis
82. Item de rebus et personis
83. Item de rebus et personis
84. Item de rebus et personis
85. Item de rebus et personis
86. Item de rebus et personis
87. Item de rebus et personis
88. Item de rebus et personis
89. Item de rebus et personis
90. Item de rebus et personis
91. Item de rebus et personis
92. Item de rebus et personis
93. Item de rebus et personis
94. Item de rebus et personis
95. Item de rebus et personis
96. Item de rebus et personis
97. Item de rebus et personis
98. Item de rebus et personis
99. Item de rebus et personis
100. Item de rebus et personis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

usar
et u
vel p
18. l
-pira
-ria c
accen
omne
omni
-vuno,
et ab
19. l
oblig
-xerun
tate
20. l
-ni fu
-tur u
21. c
-tibus
guli
solida

Cap. VII. De non laedendis aliis et 125.

resarciendum tanquam Causa solida, necesse est ut revera causa damni fuerit vel in totum vel pro parte

18. 11° Ubi plures ad damnum dandum conspiraverunt, quidam pro principali et primaria causa habentur alii vero pro Causa accessoria seu secundaria, quandoque etiam omnes pari passu ambulant, his itaque omnibus damnum datum pro circumstantiis, diversitate diversimode imputatur et ab iis reparandum est

19. Primo itaque ad damnum resarciendum obligantur illi qui principaliter illud prodixerunt qualis sunt v.g. qui imperio vel auctoritate alios ad factum impulerunt

20. Quoniam vero omnes intuitu unius damni sunt obligati ideo quocunque ordine teneantur uno solvente omnium premitur obligatio

21. Si vero a pluribus pari passu ambulantes damnum datum sit queritur an singuli pro damni reparatione teneantur in solidum an vero pro rata duntaxat parte

his cause, he has been

BIBLIOTHÈQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

99 Sta ho

aplum

сита с

23. 1

-Ducum

- nibus

omnes

gute /

resave

24

недче

-rit.

25 2

pirate

- sum

act in

26. 4

mult +

опера

emer,

assign

pro li

Cap VII De non lædendis aliis 126.

22 Ita hoc in casu distinguendum est damnum
a pluribus, vel per conspirationem datum et vel
citra conspirationem.

23. Si per conspirationem plures damnum de-
derunt, omnes pro singulis, et singuli pro om-
nibus ad reparationem ~~tenentur~~ adeo ut si
omnes comprehendantur et sint solvendo, sin-
guli pro rata dumtaxat parte damnum
resarcire teneantur.

24 Venum si Lesus suum a singulis consequi
nequeat, tunc a reliquis solidum exigere pote-
rit.

25 Venum si damnum a pluribus citra con-
spirationem datum est, hoc casu distinguen-
dum utrum damnum datum sit dividuum
aut individuum

26. Individuum damnum dicitur illud ad quod
multi concurrunt, ita tamen ut ex cuius-
operâ integer actus nihilominus consequitur
enat, ita ut singulis censas veluti damni pars
assignari nequeat eoque Casu nocentes singuli
pro singulis enunt obligati, juxta ea que proxi-

Cap. VII. De iurisdictione episcopali in clericos

§. I. De iurisdictione episcopali in clericos in generalibus

§. II. De iurisdictione episcopali in clericos in particularibus

§. III. De iurisdictione episcopali in clericos in causis

§. IV. De iurisdictione episcopali in clericos in rebus

§. V. De iurisdictione episcopali in clericos in personis

§. VI. De iurisdictione episcopali in clericos in causis

§. VII. De iurisdictione episcopali in clericos in rebus

§. VIII. De iurisdictione episcopali in clericos in personis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

prox

aplu

27. E

Den

ad Van

taxat

ipio p

ptate

lum q

de ou

-ritur

Cap. VII. De non lædendis aliis et

127.

proxime diximus: Exemplum est in incendio
apluribus citra conspirationem excitato.

27. Et contra si damnum datum sit dividuum,
id est si quòdo discerni possit quantum quisque
ad damnum contulerit, tunc unusquisque dam-
taxat, ad id pensandum tenebitur quod ab
ipso procehit (NB.) Ex. est in duobus citra cons-
piratorem tertium aggredientibus alter ou-
lum effodit, alter eum enumpit, ille tenetur
de oulo hic de eum, siquidò enim discer-
nitur unusquisque damnum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De
1. Ter
quoniam
tate pu
utilita
2. Ca
homin
hinc p
a lesi
talia
- tam
homin
3. An
absol
ad om
tionis
4. Igi
offici
para

Caput VIII

De Promiscuis humanitatis officiis.

1. Tertium generale et absolutum praeceptum quonum libet erga quos libet quodque ex socialitate profluit, hoc erit, scilicet, ut quislibet alterius utilitates quantum commode poterit promoveat.
2. Cum enim humana societas sit omnium hominum in communem felicitatem conjunctio, hinc socialitati in totum non satis facit qui a lesione dumtaxat abstinere, sed tum demum si talia in medium conferat, quibus vitam beatam et tranquillam promoveat, mutuum inter homines foveat benevolentiam.
3. Atque hinc etiam patet praeceptum hoc esse absolutum cum enim sequela sit humanitatis ad omnes homines cujuscunque demum sint conditionis pertinet et extenditur.
4. Igitur quae homo erga alium praestare tenetur officia, duplicis sunt generis, aut enim ita comparata sunt, ut illa quae inter homines inter

C4. De promiscuis humanitatis officiis 129.

interedit societas, nullo modo sine iis subsistere pos-
-sit, adeoque obligationem perfectam constituunt.
aut ita sunt Comparata ut illa quae inter ho-
-mines interedit societas nullo modo sine iis sub-
-sistere possit adeoque obligationem perfectam
constituunt, aut ita sunt Comparata, ut socie-
-tas absque iis consistere quidem, sed non satis
commode possit, adeoque imperfectam dumtaxat
injunget obligationem quae etiam sunt regula-
riter omnia humanitatis officia.

5. Cum enim praecpta humanitatis jubeant
alterius utilitates promovere, quodem tales
quae si ab uno non praestantur alii supple-
-re facile possunt inde non opus erat ut singuli
homines ad ea humanitatis officia perfecte
obligarentur sed satius fuit hoc pudori unius
-cujusque relinquere.

6. Ceterum hoc uti diximus sic se habent
regulariter enimvero etiam aliquando con-
-tingere potest ut obligatio ad humanitatis
officia praestanda ex imperfecta, perfecta

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

evadant

7. Pri

-tulat

vel sac

11. ut

desider

-um ex

-tutus

6. sic

penitu

-ti in

-antur

vitam

-entes,

-secte o

huc de

9. ha

-tur v

ad cen

in mi

Cap. 8 De promiscuis human. officiis 130.

evadat si modo ha concurrant circumstantiae

7. Primo ut ille qui humanitatis officia expos-
-ulat absque; ejus consecutione sit periturus
vel saltem grave aliquod periculum expectetur
II° ut non aequis ab aliis hominibus possit ea qua
desiderat consequi. III° denique ut is a quo offici-
um exigitur non sit in pari necessitate consti-
-tutus

8. sic v.g. si duo patres familias dicentes re-
-peditus nationis nullaque necessitudine conjun-
-ti in desertam regionem per naufragium ejici-
-antur, simulq; res saltem uno propius et ad
-vitam utriusque abunde sustentandam suffici-
-entes, tum sane humane rerum dominus per-
-fecte obligabitur solo de abundantia succurrere
hac de natura officiorum humanitatis in genere

9. humanitatis officia vel indefinite prestan-
-tur vel definitè Indefinitè si sine respectum
ad certum hominem exhibeantur, sed veluti
in medium ea Conferamus et quibus vis expo

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

expon

10. su

utilit

cultar

coque

habiti

11. H

qui no

-rum co

per no

ideo m

quod a

comm

12. D

insero

-dulger

affeme

13. H

alione

et gro

gravo

Cap. VIII. De promiscuis Humanitatis off.
131.

exponamus.

10. *ſu v. g. indefinitè aliorum Commoda et utilitates promovent qui in animæ et Eoſa facultatibus excolendis omnem adhibent operam coque ad aliorum promovenda commoda ſunt habiliores.*

11. *Ille præter in Legem nature præuare eos qui nullum amplectuntur vitæ genus quo aliorum commoda et utilitates promovere poſſint nec non illos qui opibus a maioribus acceptis idè impune a ſe ignavia trahi poſſe aut ſunt quod aliorum induſtria opes ſit partem eundè commode vivant.*

12. *Definitè vero aliorum ~~inductia~~ utilitati inſervimus dum certis hominibus aliquæ indulgemus quod utilitatem quampram ipsis afferre poſſit*

13. *Id autem duplici modo fieri potest vel enim aliorum Commoda promovemus abique ſumtu et gravamine noſtro vel etiam cum ſumtu gravamine aut impenſis.*

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Caps.

14. Si p

tur, un

-ter ma

eranti

Lunin

proflu

15. Ver

si quis

alterus

-boriosa

-eidem

dicitur

16. Co

ma ve

videtur

quibus

'mendi

vel ce

-dam p

17. 11

culta

Cap. VIII De promiscuis humanita-

132.

14. Si prius officia illa innoxia utilitatis appellan-
tur, unde qui ea denegant, a ceteris pro insigni-
ter malis et inhumanis habentur exempla sunt
eranti Comiter monstrare viam alteri de suo
lumine lumen accendere non prohibere aqua
profluente ex

15. Venit sublimior humanitatis gradus est
si quis ex singulari benevolentia, gratis quid in
alterum conferat quod summe aut opera la-
boriosa constet, quoque insignis quaedam utilitas
eidem afferatur quod unum nomine beneficium
dicitur

16. Circa beneficiorum collationem pluri-
ma veniunt observanda Cautiones et I. quidem
videndum ne obicit benignitas vel in ipsis
quibus benignè videtur fieri ut si roborato
mendico et valido Eleemosinam erogemus,
vel ceteris ut si pecuniam creditori solven-
dam pauperi demus.

17. II. cavendum ne benignitas excedat fa-
cultates nostras III. ut pro dignitate et Condi-

Cap. III. De promotionibus honorum

132
14. Si quis officium vel in ecclesia vel in saeculo
habet, cuius dignitas ex se non sit honorifica
sed ex officio vel ex dignitate debet honorari
ut in ecclesia. Canonici et presbyteri non sunt
honorati ex se sed ex officio. Item in saeculo
magistri et doctores non sunt honorati ex se
sed ex officio.

15. Canonici et presbyteri non sunt honorati
ex se sed ex officio. Item in saeculo
magistri et doctores non sunt honorati ex se
sed ex officio.

16. Canonici et presbyteri non sunt honorati
ex se sed ex officio. Item in saeculo
magistri et doctores non sunt honorati ex se
sed ex officio.

17. Canonici et presbyteri non sunt honorati
ex se sed ex officio. Item in saeculo
magistri et doctores non sunt honorati ex se
sed ex officio.

18. Canonici et presbyteri non sunt honorati
ex se sed ex officio. Item in saeculo
magistri et doctores non sunt honorati ex se
sed ex officio.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap
condit
-tionis
max
mult
fronte
18. Ut
exerce
requi
benefi
recept
19. U
deten
20. E
unum
-tatis
fidei
traher
pro a
per b
hum

Cap. VIII. De promissis humanitatis

133.

conditione cuique tribuatur servatis quoque condi-
tionis gradibus 18. videndum etiam quid cuique
maxime necessarium sit: Denique modus dandi
multum gratiae beneficius addit, si scilicet hilari
fronte et promptè demus

18 Ut vero homines ad haec humanitatis officia
exercenda eo magis excitentur in accipientibus
requiritur, animus gratus: hoc est ut is qui
beneficium accepit ostendat hoc sibi gratum fuisse
seps ad paria ^{onenda} ~~reperanda~~ quantum fieri poterit

19 Merito itaque ingrati animi vitium
detestabile omnibus cordatis viris habetur.

20 Est autem hoc vitium duplex, simplex -
unum quod denegat, saltem officia humani-
tatis et societatibus descendit ~~la le habet~~

• ~~fidem datur in Conventionibus et pactis~~
talem atrox et perniciosum quod non tantum
pro accepto beneficio nihil rependit sed immo
per benefactorem laedit atque haec de officio
humanitatis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

2

1. Alle
gener.
-nitatis
-dem d
-ose se
2. Ror
erit gē
3. Pa
in id.
sacient
4. S
ut no
is reb
natu
futa no
-titute
modo
-rentu
dition

Cap. IX.

De

Officio paciscentium in genere.

1. Altum denique officium erga alios homines generale et absolutum quodque ex statu humanitatis et socialitatis descendit, sic se habet fidem datam in conventionibus et pactis religiose servat.

2. Hoc loco igitur de pactis eorumque natura erit agendum, tunc de paciscentium officio.

3. Pactum autem est duorum aut plurium in idem placitum de dando aliquid. vel faciendo consensus.

4. Pacta vero idcirco necessaria erant tum ut nova constituerentur, obligationes super iis rebus que uniuscuiusque rationi arbitrio natura relinquit ^{tum ut obligationes} tum ut ^{imper-} obligationes consuetudine tollerentur, tum denique, ut quovis modo extincte obligationes de novo suscitarentur que modum videre est in pacti conditionibus.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

5. Ut

produca

quibet

ut uter

conclit

6. Div

divisio

uncus de

obligat

-tur, ve

utergue

7. Pro

et ment

-da est

qua rex

-visio

promit

8. H

-tio, pr

9. Im

volum

aliqui

Cap IX. De officio pacipientium 135.

5. Ut hoc effectus pacis et Conventiones
producere possint lex naturalis precipit ut
quilibet fidem datam religiose servet tum etiam
ut ceteri pacientes non cedant sed potius in-
consiliando pacto humanitatem eis cohibeant.

6. Diversimode pactum distinguitur precipua
divisio est quod pactum unilaterale sit, cum
unus duntaxat in gratiam alterius se se-
obligat quod promissum gratuitum appella-
tur, vel donatio vel bilaterale cum scilicet
uterque obligatur et pactum proprie dicitur.

7. Promissionis autem virtus omnis et efficacia
ex mente et intentione promittentis repeten-
da est quamobrem accuratè observandum,
qua ratione mentem suam explicuere pro-
missor dum se quidpiam praestaturum
promittit.

8. Hinc duplex distingui potest promissio,
perfecta scilicet et imperfecta.

9. Imperfecta promissio est declaratio
voluntatis quod alteri velim gratuito
aliquid prestare ita tamen ut ipsi non liceat.

Cap. IX De off. paciscentium in genere 136.

debitum vi a me exigere, sed ad hoc jus dum-
taxat ^{im} perfectum habeat nec referri poten-
tium virorum sollicitationes possunt

10. Perfecta vero promissio ea est quo alteri
aliquid prestatutum ita promitto ut inde ius per-
fectum ipsi nascatur rem illam tanquam debi-
tam vi a me exigendi

11. Præterea autem essentia in consensu pacis-
centium consistit, nulla enim alia de causa
ex pactis obligamur, nisi quod in id ultro consen-
simus, quod si voluissimus a nobis repudiari po-
terat.

12. Verum ut Consensus veram pariat obliga-
tionem, requiritur, 1° ut ea quæ par est ratione
sit declaratus alius enim de eo inter homines
constare non posset.

13. Declaratur vero Consensus per signa, signa
autem quibus utuntur homines ad declarandum
consensum, vel exprimendo Consensui, vulgò re-
cepta sunt et hinc consensus expressus oritur,
quemadmodum regulariter sunt verba et scripta.

Capitulum 17. De Officiis Praedicatorum in genere.

1. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

2. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

3. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

4. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

5. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

6. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

7. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

8. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

9. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

10. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

11. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

12. Praedicatorum officium est deus per seipsum
in hominibus praedicare, ut eos ad gloriam suam
conducant.

Capitulum

vel

-lunat

conser

alia f

14. E

laistum

lacita

15. S

-cuses

Declor

et vulg

eceter

16. S

-cent

declat

adhit

quibu

-rum

17. S

-grinac

esi

-men

Cap. IX De off patiscientium in genere

137.

vel signis illa talia sunt quae declaranda vo-
luntati directo et vulgo non adhibentur, unde
consensus tacitus nascitur quemadmodum sunt
alia facta.

14. Ex illa consensus divisione in expremum et
tacitum nova nascitur pactorum in expressa et
tacita distinctio.

15. Pactum vero ^{expremum} ~~tacitum~~ illud est in quo patis-
centes non per ejusmodi signa voluntatem suam
declarandam iis signis utuntur quae regulariter
et vulgo adhibentur hominibus ad voluntatem suam
ceteris manifestandam.

16. Pactum vero tacitum illud est in quo patis-
centes non per ejusmodi signa voluntatem suam
declariant quae regulariter in hominum commercio
adhiberi solent, sed aliis factis vel non factis ex
quibus tamen pro natura negotii consensus eo-
rum naturali ratione deduci potest.

17. Pacti taciti exemplum hoc est si quis pere-
grinus v.g. in Civitatem aliquam accedat, ille
cui nunquam expresse fidem dederit, tacite ta-
men et ex ipso accessionis actu fidem deduxit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

-fetur,

attenu

18. V

nimir

presum

remu

-cumsta

veluo

-ci.

19. fe

paria

conser

-umq

-tuno e

20. S

dicitur

quid v

21. S

cogno

agitur

22. S

Cap. IX De off. paucientium 138.

-setur, quod velit legibus huius civitatis sepe
attemperare.

18. Verum quod hic fedulo observandum hoc est
nimirum ut Consensus illi tantus legitime
presumi possit, necesse omnino est, ut praesens
eius conditio ita comparata sit ut omnes cir-
-cumstantiae ad Consensum hunc veliciendum
veluti Conspirent nec in diversum possint deduc-
-ti.

19. secundo ut Consensus in pacis obligationem
pariat necesse est ut paciscens facultatem
consentendi Physicam et moralem habeat feri-
-umq; et Librum intervenit huiusmodi faculta-
-tibus exercitium.

20. Facultatem consentendi Physicam habere
dicitur ille qui rationis ~~non~~ praeditus est, quique,
quid velit, ac sentiat manifestare potest.

21. Rationis usus hic necessarius est ut paciscens
cognoscere possit an et quatenus negotium de quo
agitur sibi Conveniat.

22. Plene omnes illi qui facultate Consentendi

Cap. IX. De officio iudicis

1. Iudex est qui iuxta legem
causas inter homines
ad iustitiam perducit
et a iniuria liberat
2. Iudex debet esse
impartialis et non
habere favorem
propter personam
3. Iudex debet esse
sapienter et non
impetere sententiam
propter iram
4. Iudex debet esse
severus et non
indulgenter
5. Iudex debet esse
clementer et non
crudelis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

6. Iudex debet esse
modicus et non
superbus
7. Iudex debet esse
humilis et non
arrogans
8. Iudex debet esse
candidus et non
obscurus
9. Iudex debet esse
severus et non
indulgenter
10. Iudex debet esse
clementer et non
crudelis

Cap

physi
pact
bece
23.
cillit
oblig
passi
nequit
in qu
huc le
24.
-mas
requir
divina
adimu
25.
et fac
-mana
natu
bitio
26.

Cap. 17. De off. paciscentium in ge. 129

physicā destituuntur, consentire nequeant aut
pactis obligare, hinc arcentur infantes amen-
tes, furiosi et summe ebrii

23. Ceterum quousque daret in pueris imbe-
cillitas ^{illa} rationis que Consensum ac proinde
obligationem impedit quæve ætas ineundi
pactis sit idonea, iure naturali definiri
nequit in quibusdam ~~namque~~, citius, tardius
in quibusdam maturescit iudicium, verum
hoc Legibus civilibus definitum est

24. Facultas ~~vere paciscenti~~ Moralis testi-
moniorum ~~permissione legis~~ Definit itaque hoc
requisitum in illis omnibus quibus Leges vel
divina vel humane facultatem paciscenti-
adimunt.

25. Cum enim socialitas exigat ut homo viribus
et facultatibus suis naturalibus in societate hu-
mane detrimentum non utatur hinc facultas
naturalis paciscenti et permissione aut probi-
bitione Legis neceſſariè circumſcribitur

26. Denique hanc facultatem consentiendi

Copied by [illegible]

der Oeffnung des Schloßes

Adiposum

Handwritten note: "Handwritten note: 'I have been very much interested in the study of the history of the United States since I was a child.'" (written on the back of the letter)

[illegible]

in der 1. Aufl. 1841

the nation, for which is not yet

BIBLIOTHEQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

conservato in un corno di capra

— *Quercus macrocarpa* Nutt.

22. Omnia enim facta sunt ex terra et aqua.

— *in statu in statu in statu* —

Wiederholungsfrage: Was ist die Bedeutung der ...?

Exemplum in forma et materia

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Ed. D. [illegible]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

Sericum

vinu ol

1000

gracia

ferro e

27. D.

perfo

91° in

1911

in us

220m

28 En

vel re

to be

21

2020

29.

nos Le

0.01

force

от с/у.

Cap. IX De off. paciscentium in genere et
 serium et liberum epidebet exercitium ut consensu
 vim obligandi habeat, Proxima enim ratio quare
 pacta vim obligandi habeant, haec est, si licet,
 facio et libere ea inveniuntur

27. Deficit hoc requiritum I.^o in illis qui vel
 per jocum vel verba honoris aliquid promittunt
 II.º in evanidis III.º in dolo deceptis IV.º denique
 in iis qui per vim aut metum paciscentur aut
 promittunt.

28. Error in pactis intervenire dicitur, quando
 vel rei ~~factum~~ statum ignoramus vel aliter
 se se habere putamus, absque tamen alterius
 dolo vel fallacia.

29. Circa errorem hic imprimis observandum
 nos loqui de errore efficaci aut essentiali, qui
 scilicet versatur circa cognitionem necessariam
 et essentialem in negotio de quo ~~fit~~ agitur

30. Essentialia autem pacti non modo ea dicun-
 tur, quae essentiam physicam rei de qua pactum
 constituunt, sed etiam qualitates illae quas pacis-
 centis paciscentis praecipue ob oculos habuit.

33. Secunda Regula. Verum si circumstantia illa
circa quam erratum est expressi pacto per modum
conditionis fuerit adjecta, adeo ut citra hujus circum-
stantia intuitum non promissurus fuisset, pacti nulla
erit vis.

34. Ratio hoc est, quod scilicet Res vel Circumstantia
circa quam erratum est ex legitima intentione con-
trahentis necessaria sit et essentialis, ac per consequens
error circa eam commissus sit efficax et consensum
impediat.

Cap

31 his

venies

-per u

32

-tium

-re pre

alteri

33. se

~~deco~~

-ne for

conseq

et imp

35. fa

-fus n

ad eye

emit,

domi

nullu

36.

errat

-tuer,

Caps. 1^a De officio praeiudicium in 141.

31. his ita prima circa errorem in pactis intervenientem regula haec est, error in dubio semper nocere debet erranti.

32. Ratio haec est, quod qui praeiudicatur negotium circa quod contrahit sufficienter cognoscere presumitur, teneaturque animi sui sensum alteri clare manifestare.

33. ~~Secunda regula, utrum si circumstantia illa circa quam erratum est ex degitis intentione contrahentis necessaria sit et essentialis ad per consequens errorem eam ipsam causam sit efficax et impediat consensum~~

34. In v.g. patifamilias perire reverenti falsus nuntius venit equos ipsius domi perire, ille ad equorum mangonem auctit et equos ab eo emit, sub expressa conditione, si revera equos domi reliquerat perirent, re postea comperta nullus erit illius pacti effectus.

35. Tertia, quod si conditio in circa quam erratum est et cuius intuitu pactum inibatur, ea sit natura, ut necessitatem habeat

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Dep
um ip
a cont
cias ion
condio
est qu
pauce
37.
se se p
semp
-it, co
nihil
38.
remij
-no vi
39
-mens
fente
vita
40
-lia n

Cap. 1^a De off. ~~Promissionum~~ ^{Promissionum} in genere 142.

cum ipso negotio conjunctionem adeo ut omnino
a contrahentibus intelli gi possint, tum si defi-
ctas conditio eo ipso corrumpitur, etiam si de
conditionis defectu nihil fuerit dictum. Ratio
est quod hae conditio ex ipso negotii natura
promissionibus sufficiens cogita intelligatur

37. sic v.g. Titius sempronium quae virginem
se se proficetur ducendum promittit, postea
semproniam cum alio viro concubuisse compe-
rit, eo ipso corrumpitur promissio, quamvis de eo Cam
nihil a Contrahentibus fuerit dictum.

38. Quarta ubi vero Error contigerit circa
rem ipsam de qua contrahitur pactum omni-
no vitatur hoc de errore

39. Dolus quoque, in contractibus interve-
niens impedit ne liberum sit facultatis con-
sentendi exitium adeoque obligationem
vitiat.

40. Dolus in genere est omnis calliditas falla-
cia machinatio ad circumveniendum, fallendum

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Caps.

Decipien

-ta.

41. Dol

vel a to

42. si

contrah

erit firm

epi ten

43. se

suo ma

cum co

quam

44. l

*to aliq

juam.

45. Te

causan

circa

intere

Plac

46. 2

Cap. IX. De officio paucientium in genere

143.

deiciendum alterum directe vel indirecte adhibi-
ta.

41. Dolus autem vel ab eo qu^o paucimur provenit
vel a tertio

42. si ex dolo tertii non colludentis cum eo quicum
contrahimus decepti sumus pactum ⁿ si l. cominus
erit firmum tertius vero dolum adhibens ad inter-
esse tenebitur

43. secunda de dolo regula haec est. Qui dolo
suo malo causam dedit ut ipsi quid promitterem
cum eo pauciscer ei ex tali pacto haec quic
quam obligor sed negotium nullum erit.

44. Absurdum enim erit si quis ex suo deli-
cto aliquem sibi obligare possit aut meliorem
suam conditionem facere.

45. Tertia regula si dolus equidem contractui
causam non dedit in ipso tamen negotio puta
circa objectum contractus ejusve qualitates
intercesserint, utique negotium nullum erit.

Atque de dolo

46. Denique verus consensus non est in metu.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Pap

metuen

-bendo co

47. m

petur p

quo cum

48. C

-vanda

factis i

pavi pe

cam. Du

-tum. 1

49. R

altero, i

videor

-ribus p

50. Se

-tum ja

De nov

prasta

-versus

Capitulum 17 De off. pacis centum in genere 44
metuentibus, metus enim obstat Libertati in adhi-
bendo consensu necessariae.

47. Metus dupliciter accipitur vel enim 1º: usur-
petur pro suspitione probabili fore ut ab altero
quo cum contractum sumus decipiamur.

48. Circa hanc metus speciem sequentes obser-
vanda sunt regulæ, Prima qui promissis aut
factis illius confidit qui fidei datæ religionem
parvi pendit, ille imprudenter quidem agit sed
eam tamen taxat ob causam pactum non est ini-
-tum, sed omnino substat.

49. Ratio est quod ex eo ipso quod paciscor cum
altero, cujus animum novi facile renunciare
videor exceptionibus illis quæ ex ejusdem mo-
-ribus peri poterant.

50. Secunda quod si ejusmodi metum sponte pac-
-tum jam initum ex indiciis sufficientibus ex
de novo emergentibus suscipiam non prius ad-
prestationem promissi adigi potero quam ad-
-versus hanc quam metus deceptionem mihi.

Almus in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

in manu sua

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De

caute

51. s

anim

mine

partu

-entes

52. s

-tam

-cum

53. s

qui m

qui ju

autem

54. s

partu

omni

-vim

55. s

metu

et ini

56. s

De officio Paciscentium in genere

145

cautum sit donec

51. Altera metus species consistit in vehementi-
animi terrore qui ex intentato aliquo malo vel
imminenti periculo oritur nisi promissum aut
pactum inire velimus, circa illum metum sequen-
tes observentur regulae.

52. Primae promissa aut pacta per vim injus-
tam ab illo ipso extorta cui promittimus vel quo-
cum paciscimur, nulla sunt.

53. Ratio hujusce regulae haec est quod scilicet
qui metum mihi incutit eo ipso incapax est
qui jus aliquod sibi acquirere possit citra jus
autem obligatio nulla intelligi potest.

54. Praeterea in omnibus Conventionibus et
pactis ut potè actibus meræ libertatis, Libertas
omnino necessaria est, cujus tamen usus per-
vim et metum omnino impeditur.

55. Secunda promissa vero et pacta propter
metum justum v. g. Imperii, aut pene facta
et iniusta valida sunt.

56. Ratio haec est, quod scilicet tunc in co-

241

22. *Primeras provisiones para el gobierno de la Nueva España*

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

24. Patres in omnibus Conventionibus et
 Conciliis in quibus fuerit inter eos
 consensus et consensus est.

[Faint, illegible handwriting]

cogem
 - minus
 - sit in
 ad illu
 - cipere
 57. l
 cadat
 ut dic
 libet
 rectan
 dum a
 - tatem
 nullum
 58.
 hoc ut
 - re po
 59 I
 prop
 - ligam
 mur a
 60

De officio Paiscentium in genere

146.

cogente nullum adesse vitium quod impediat quo-
- minus vel sibi vel alteri aliquid stipulari pos-
- sit imo si bi imputet illi qui metu se cogi voluit
ad illud suscipiendum quod ultro et ex officio sus-
- cipere debebat.

57. Vulgo hic requiritur ut metustalis sit qui
cedat in Constantem virum, Venum fatius est
ut dicamus et hoc est tertia regula quam-
libet Coactionem seu vim directam vel Indi-
rectam et quemlibet metum quoad promitten-
dum vel paiscendum contra naturalem liber-
-tatem Cogimur pactum et promissum efficere
nullum.

58. sufficit enim quod hic adsit Injuria ad
hoc ut Injuria author nullum jus sibi acquirere
-re possit.

59 IV.^a Regula pacta vero que inveniuntur
propter metum a tertio incassum non ins-
-tigante aut colludente eo quocum paisci-
mur valida sunt

60 Ratio est quia in eo quocum paiscor -

De officio pauciscendum in genere

147.

nullum vitium est quod obligationem impedire possit.

61. sive v. g. si quis in latronum manus inciderit et pecuniam a tertio acceperit mutuo quae a latronibus se se redimeret utique pecunia accepta restituenda erit, hoc de metu.

62. Ex iis quae huc usque diximus sequitur eisdumtaxat pauci posse qui gaudent facultate Consentendi physica et morali. et seruum ac libentem hanc facultatem exercitium adhibent.

63. Superest nunc ut videamus quonam esse possit pactum materialiter licitum.

64. In genere autem de iis tantum pauci possumus quaeabilia sunt et licita.

65. fluit ex dictis quod nemo per promissionem pactumve se ad impossibilia obligare possit, qui enim talia promittit simulque qui eadem acceptat signa edit non tamen mentis.

66. Exceptis tamen huiusce regule est in eo qui per dolum vel culpam impossibilitati originem dedit.

151

Dr. J. W. D. J. in the name of the author

of persons and a letter suspecting them to be a

La certitudină a fost învinsă.

Dr. C. in the New England Repository

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page, appearing as a mirror image of the printed text.

1. *Chrysomelidae* (see p. 100)

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

...que para el fin de la obra

Dr. J. A. G. de Vries

— ringeragido adit inquisi Co. de cummation

in the collection of the
British Museum

86. *Expositio de rebus divinis* in 10 lib.

1840

1696

67. 2

illicit

68. 2

lim 0.

See a

legis a

- bi debr

69. f.

fit un

fit, m

surpe

-ces, nu

70 Du

valdi

visit

has d.

71. E

et sim

-ditio

72. C

12. 12. 1900

From

confer

exites

imper

De officio Paciscentium in genere ^{146.}

67. Praeterea ex eo quoque sequitur pacta de re illicita vel turpi vel legibus prohibita non valere

68. Quavis enim promissio vel quod libet pactum vim omnem accipit ex paciscentium potestate. Nec autem paciscentium potestas ex permissione legis estimari, ejusdemque prohibitione circumscripta debet.

69. siue igitur pactum de re illicita saltem sit unitum siue turpe factum jam praestitum sit, merces vero nondum soluta siue denique et turpe factum commissum fuerit, solutaque merces, nulla est in omnibus hisce casibus conventio.

70. Denique ex dictis quoque sequitur neminem valde promittere posse, ut ad actiones alienas, nisi tamen jus aliquod in eas nobis competat. haec de materia pactonum

71. Ex libertate naturali pacisci mar. vel pure et simpliciter vel cum aliqua adjectione conditionis vel temporis.

72. Conditio est adjectio temporis quo pacti vel promissi efficacia in aliquem eventum incertum confertur, eo animo ut ejus existentia, vel non existentia negotium perfectum resolvat vel imperfectum perficiat vel etiam ei aliquid immutet.

De officio publicorum in geneve
 73. Publici et eo quod legibus non tenentur
 74. Publici et eo quod legibus non tenentur
 75. Publici et eo quod legibus non tenentur
 76. Publici et eo quod legibus non tenentur
 77. Publici et eo quod legibus non tenentur
 78. Publici et eo quod legibus non tenentur
 79. Publici et eo quod legibus non tenentur
 80. Publici et eo quod legibus non tenentur
 81. Publici et eo quod legibus non tenentur
 82. Publici et eo quod legibus non tenentur
 83. Publici et eo quod legibus non tenentur
 84. Publici et eo quod legibus non tenentur
 85. Publici et eo quod legibus non tenentur
 86. Publici et eo quod legibus non tenentur
 87. Publici et eo quod legibus non tenentur
 88. Publici et eo quod legibus non tenentur
 89. Publici et eo quod legibus non tenentur
 90. Publici et eo quod legibus non tenentur
 91. Publici et eo quod legibus non tenentur
 92. Publici et eo quod legibus non tenentur
 93. Publici et eo quod legibus non tenentur
 94. Publici et eo quod legibus non tenentur
 95. Publici et eo quod legibus non tenentur
 96. Publici et eo quod legibus non tenentur
 97. Publici et eo quod legibus non tenentur
 98. Publici et eo quod legibus non tenentur
 99. Publici et eo quod legibus non tenentur
 100. Publici et eo quod legibus non tenentur

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

73. so
 impos
 condit
 resolu
 vel cu
 tur
 74. Ph
 fortuit
 mixta
 75. Ph
 et ex
 cui ful
 76. C
 aliquid
 et ex
 et for
 utone
 non p
 77. v
 parti
 a can
 -am u
 78. 5
 pacto

De officio paiscentium in Genere

149

73. solent conditiones distinguui in possibiles et impossibiles; verum Impossibilis Conditio, revera conditio non est, ~~revera~~ neque enim suspendit aut resolvit negotium. sed vel actum primum relinquit, vel eum destruit vel etiam eum origi non patitur

74. Possibiles vero conditiones vel casuales sunt seu fortitae vel potestativa seu arbitraria, vel denique mixtae.

75. Potestativa Conditio ea est cujus eventus et existentia dependet ab ejus arbitrio et viribus cui sub ea ^{conditio} ~~promissio~~ promissum est

76. Casualis seu fortitae ea est ^{que ex arbitrio} ~~ea est in de qua potestatis~~ ^{aliquis tunc nobis non subjecti, vel ex puro casu} ~~et existentia dependet ab ejus arbitrio et viribus~~ et fortuna dependet, v.g. dabo tibi decem si Caio uxorem ducat mariam vel si intra triennium non pluat.

77. Mixta denique conditio illa est, quae partim ab arbitrio ejus in quem confertur partim a casu dependet. v.g. dabo tibi decem si sempronius uxorem duxeris vel si Consul factus fueris.

78. Interdum etiam tempus aliquod definitum partis vel promissis adjicitur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De
79. Te
centum
vel ut
qua di
-ad orig
80. Si
prom
condit
461 Ex
prom
-tio v. g
tempo
-plendu
lit in
482. &
pauc
ipios
-ventu
vel m
-litati
483 &
en in

De officio paciscentium in genere

150.

79. Tempus autem ratione conditionis humane incertum distinguitur. et incertum ac adjicitur pactis vel ut terminus, a quo vel ut terminus ad quem ex qua diversitate diversitas quoque obligationis quoad originem, vel durationem intelligi debet.

80. Si vero tempus aliquod incertum pacis vel promissis adjiciatur, tunc hae adjectio vim habet conditionis

81. Ex hoc innuper addendum viximur si in promissionibus, vel pactis fiat loci alicujus mentio v.g. Roma dabo centum, intelligitur tantum temporis tractum ad promissionem vel pactum implendum indulgeri quod commodum pervenire possit in locum ubi praestanda est promissio

82. Denique et ad modum promittendi aut paciscendi pertinet quod non modo per nosmet ipsos paciscamur sed et aliorum hominum interventu, qui hinc consultorum stylo procuratores vel mandatarii appellantur. quod ratio socialitatis et communis utilitatis introduxit.

83. Quoties itaque alius nostra voluntate et instructus, illamque iudicii habilibus. ~

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De
explic
jus al
fines m
-super

De officio praesentium in genere 151
explicat, id est potest nos obligare et vicissim ~
juri aliquod nobis acquirere, dum modo tamen
fines mandati non excesserit et bona fide in
-super egerit atque huc de pactis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Caput X.

De officio sermocinantium.

1. Expositis officiis generalibus, erga alios homines et absolutis nunc specialiter eundem tractatio, juxta varia objecta, in socialitate occurrentia, institui debet seu quod idem est seu quoddidum est ad precepta hypothetica deveniendum est.

2. Primo itaque de sermone agemus ejus scilicet natura, usus, et destinationes, tum de sermocinantium officio videbimus.

3. Sermo igitur est vox articulata quae ex impositione hominum sibi invicem animis sensa significant, et inter se ratiocinantur.

4. Diximus sermonem esse vocem articulatam ut tam a voce in genere quam a sono distinguatur sonus quippe est quicquid ab auribus ex quo nam cunque corporum collisione percipitur vox vero est sonus ab animalibus quibusvis ore editus, sermo denique est vox hominum propria et

Capitulum X

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

articu
5. De
homin
observ
sen an
6. N
-turales
-juncti
valeat
7. fige
homin
tamen
6. fu
enume
eset c
homin
9. D
invice
-inari
10. Cu
-sur u
prodes
-tu co

De officio sermonis in tantum.

153.

articulata.

5. Diximus præterea sermonem esse signum ex hominum impositione quod ut intelligatur, observandum est signa rerum esse vel naturalia seu arbitraria, seu ex instituto.

6. Naturalia signa ea dicuntur quæ per se naturalem et necessariam cum re significata conjunctionem habent adeo ut apud omnes pariter valeant, sic v.g. aurora signum est orientis solis.

7. signa vero ex instituto sunt quæ ex impositione hominum eo absque ulla necessaria conjunctione certarum rerum idcirco ut unicuique animo representantur.

8. Inter ea signa quæ sunt ex instituto hominum enumeramus sermonem, si enim sermo signum esset cogitationum naturale, unica esset omnibus hominibus et communis lingua.

9. Diximus denique sermonis ope homines sibi invicem animi sensa significare et inter se rationari hic enim est sermonis finis primarius.

10. Cum autem homines adeo inter se rationentur ut Cogitationum communicatione sibi invicem prodesse possint hinc sequitur sermonem hoc respectu considerandum esse medium colendæ et adju-

De officio sermocinantium

154.

-vanda societatis adeoque finem sermonis secundarium
seu ultimum esse societatis humane felicitatem

11. Quae observatio ut pote praecipua et essentialis
notata dignissima est si quidem finis consideratus
in moralibus maximum momentum adfert ad
finem enim media semper attempesanda sunt.

12. Sermonem autem medium esse omnium ad
societatem colendam aptissimum adeo mani-
festum est ut circa sermonem vix ulla hominum
societas pax et disciplina foret.

13. Quod adeo verum est ut hominem ad societatem
a natura destinatum esse, vel hoc uno argumento
sufficienter probetur quod ipse propter naturam animanti-
bus concussa sit facultas vocibus articulatis uti ut
animi sensus alius significare posset. huius enim
facultatis extra societatem vix ullus usus intel-
ligi potest.

14. His ita de sermonis natura et uni generali-
ter praemissis, videamus jam quid circa sermo-
nem illiciusque usum lex naturalis ^{exigat} ~~proferat~~

15. Et 1° quidem sermonem in se ipso considera-
tum et reposita Lege rem esse omnem indiffe-
rentem liquido patet.

De officio sermonis in antium.

155.

16. Verum si ad Legem attendamus sermonis usum
bonum aut malum fieri prout, prout Lex huius vel
illius usum prohibet, vel precipit extra dubium
est.

17. Praecipue sermonis affectiones, sunt veritas et fal-
siloquium, Veritas est sermonis cum cogitationibus
nostris convenientia, Falsiloquium vero est loquela
cum menti discrepantia seu cogitatione discrepantia

18. Differunt itaque a veritate et falsitate
Logica quae in convenientia et discrepantia
conceptus et rei conceptus simpliciter consistit
nulla verborum habita ratione

19. Oppositum sermonis est silentium idem, sermo-
nis omisio

20. Itaque hic cavendum est, ne hoc omnes actus
veritatem silentium, falsiloquium, statim
pro virtutibus aut vitis moralibus habeamus
omnes enim hi actus seorsim a Lege considera-
ti sunt Indifferentes sed prout omnes aut
boni aut mali fieri prout leges illi vel iubent
vel prohibent

21. Jam autem ex natura sermonis, ejusque desti-
-natione colligi potest, quid Lex Naturalis circa

De officio Sermocinantium

156.

eum jubeat quidam prohibeat.

22. Cum enim sermo sit medium adjuvande
et ~~promovenda~~ ^{promovenda} ~~socialitatis~~ ^{socialitatis} media vero ad finem
semper accommodari debeant ex eo sequitur
generalem et primariam circa sermonis usum
naturae Legem hanc esse scilicet sermone et re-
-liquis animis figuris eo modo utere, qui ad colen-
-dam socialitatem et Communem tranquillita-
tem promovendam aptissimus est.

23. his ita premisiis ad peculiariora circa
sermonem officia veniendum est

24. Igitur observandum quod sermo non
modo ad alios referatur, sed intendum etiam
ad Deum et ad nosmetipsos, igitur sermonis u-
-sus tribus hisce principiis dirigi debet nimirum
1.º Religione 11.º Philantia 3.º denique socialitate

25. Quod Deum attinet preceptum de Deo
colendo exigit ne sermone ad contemptum Dei
abutamur imo vero sermone utamur ad Dei
gloriam, et cultum quoties id expostulat a no-
-bis pietas interna.

De officio Sermocinantium.

157.

26 Hinc sequitur quod si cum Deo agamus veritas semper dicenda est, non modo irreverens esset, advenas Deum falsiloquio uti sed etiam fastidiosum, quippe cui ad cogitationes nostras cognoscendas nequidem sermone, et opus.

27. Quod praeceptum Philantias attinet Lex naturalis generaliter ~~accepta~~ praecepit ut sermone utamur ad nostram conservationem, defensionem unò verbo ad innoxiam utilitatem id est quae neque honorem divinum neque socialitatem laedat.

28 Hinc juxta hanc regulam veritate falsiloquio vel silentio utendum est et prout illa cum utilitate innoxia conveniunt, pugnant vel in neutram partem tendunt, ita vel praecepta vel prohibita vel simpliciter licita, existimanda sunt.

29 Denique socialitatem, quod attinet, hinc eadem ratione philosophandum est, cum enim sermo medium sit Colenda et adjuvanda socialitatis, hinc ex socialitatis regulis de usu

De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis

De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis
 De officio demeritacionis

9

Summ
 -talem
 -tum
 30.
 induci
 -datur
 -curra
 par
 31.
 fluit
 -tate
 vel ta
 etiam
 32.
 ut fil
 impu
 -qua
 -gatio
 aliqu
 33.
 dicendo

Cap. X De Perlocinantium officio. 158.

Summus ex Perlocinantium officio circa veri-
tatem falsiloquium aut silentium iudican-
dum est.

30. Ex illo generali principio sequentes regulas
deducimus. 1^a tunc si perlocutionem tuam offen-
datur alii aut damnum praeter meritum in-
currant, aut humanitas pactum vel in genere
pax Communis civitatis exigit.

31. secunda Regula quaeque ex precedenti
fluit, hic se habet. Loquere quoties ex humani-
tate vel pacto ad loquendum obstrictus es
vel civitas damnum alii. Suffert aut
etiam communem licet tranquillitatem.

32. Ex quibus regulis manifesto sequitur, quod
ut silentium vel loquela vitio aut virtuti
imputari possint, omnino requiritur ut ali-
qua adit ad loquendum vel tacendum obli-
gatio quae obligatio necessario supponit ius
aliquod in eo qui talia a nobis exigit.

33. Utrum vero dum loquimur veritas semper
dicenda sit, an vero falsiloquium interdum adhi-

158. *[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]*

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X. De
adhi
en
34. II
cum a
vel pa
perfect
35 fe
ut u
36. 2
man
hum
-mun
ture
37. 1
-cent
via f
ipsi
-niv
-care
etiam
illud
-tam
à D

Cap. X. De officio fermocipantium 139.
adhibere liceat. ex sequentibus regulis dijudicandum
est

34. III^a. Falislogia abstinere, sed ea loquere quae
cum animo tuo conveniunt quoties vel foialitas
vel pactum hoc exigit et nisi id fuerit alterius per-
fectum aut imperfectum laederetur

35. sic v. g. fidele Consilium deliberanti dandum
ut erranti comiter monstranda via

36. Quarta quoties veritas cum foialitate
manifesto pugnat, adeo ut si ea diceretur vel
humanitas exinde laederetur, vel turbaretur com-
munis tranquillitas et sic falislogium iure na-
ture praecipitur. DE GENÈVE

37. sic v. g. si furiosus gladio armatus inno-
centem prosequatur et a nobis quærat quā-
viā fugiens transierit, non modo non teneor
ipsi monstrare viam sed ex humanitate om-
nium Insuper debeo diversam viam ipsi indi-
care ab eā qua fugiens iter suum caperit, et
etiam omni laqueo dignum est, falislogium
illud quo obstetrices Hebraeorum masculis vi-
tam servarunt, quam obrem etiam mercedem
à Deo acceperunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap 1

38.

loque

proter

39.

ad qu

quad

deter

40.

cum

ii q

vel

-da i

-mon

-gati

Specie

41.

-la e

-tione

42.

sempr

litia

Cap X De fennocinantium officio. 160.

38. Et sane quis dubitare potest, pessimum loquelae usum esse cum quo damnum ceteris praeter mentum inferimus.

39. Ex dictis colligere possumus quid sit veritas ad quam dicendam omnes homines obligantur quodve mendacium tantoperi viris probis detestatum.

40. scilicet veritas in eo Consistit ut sermo cum cogitationibus nostris conveniat, quoties ii quos alloquimur, jus habent perfectum. vel Imperfectum ad animi sermone cognoscenda ideoque breviter veritas moralis est sermonis cum cogitatione convenientia, ex obligatione perfecta vel Imperfecta veritas ipsa species est iustitia

41. Mendacium vero est voluntaria loquelae et animi discrepantia contra obligationem instituta.

42. Mendacium itaque cum Injustitia semper Coniunctum est imo species est Injustitiae, quippe quod aliis denegat jus ipsis que-

Cap. X. De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

De formatione officii. 100.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X.

quest

45.

-lari

-tis pro

-admo

44.

inde

en

duci

45. E.

luma

vocal

tus

46.

erva

-rat

-la

-tro a

-bis

-no

45.

um

Cap. X De fermocinantium officio 161
queritum.

43. Ius autem illud quod per mendacium vio-
-lari diximus oritur vel ex generalibus socialita-
-tis praeceptis vel ex aliquo peculiari pacto quem
-admodum jam superius innuimus.

44. Mendacium itaque species est falsilogi-
inde omnem quidem mendacium falsilogium
est sed ex adverso non omne falsilogium men-
dicii nomine venit.

45. Ex dictis quoque sequitur quod quoties ex
humanitate vel pacto ad loquendum obligamur.
vocabula eo tempore usurpanda sunt, qui usita-
tus est, et vulgoreceptus.

46. Quas hucusque constituimus regulas ob-
-servandae sunt quamdiu status socialitatis du-
-rat verum si per hostilitatem socialitas abrup-
-ta sit manifestum est, quod usus hominis nos-
-tro arbitrio relictus sit, nulla etenim adest nos-
-tris obligatio. animi fensae hostibus cum dam-
-no nostro aut periculo manifestandi.

47. Venum si agatur de pactis quibusdam
cum hoste finiendo aut suspendendo bello, initi,

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X

aliquid

puerum

- certam

48. a

- nes ill

- tificio

fensum

- di adent

49. L

tres ca

obliga

visita

ad critic

~~trans di~~

- quium

virtua

quod n

deniq

et tum

specie

hinc p

ius fue

Cap. X De sermone in officio 162.

aliud dicendum est lex enim naturae suadet ut
pacem omnino colamus. et media ad pacem ne-
cessaria usurpemus et ex fide seruemus.

145. Longe ^{maius} autem detestanda sunt reperiatio-
nes illae mentales. quas quidam sceleris plane ar-
tificio excogitant ad intervertendum verborum
sensum; etiam in casibus illis, ubi verum dicen-
di adest obligatio.

149. Duo igitur moralitas sermonis intelligatur
tres casus distinguendi sunt. Vel enim I^o adest
obligatio ad veritatem dicendam et hoc car-
veritas est virtus, falsiloquium vero et silentium
ad vitia pertinent. II° vel adest obligatio ad verita-
~~tem dicendam et silentium~~, vel etiam falsilo-
quium et tunc res invertitur, et utrumque pro
virtute veritas vero pro vitio haberi debet,
quod nomine garrulitatis exprimi potest. Vel
denique III° obligatio in nullam partem occurrat
et tunc veritas, falsiloquium et silentium sunt
species prudentiae, vel imprudentiae; atque
hinc ~~pro~~ ut quis prudenter aut imprudenter
ius fuerit usus, ita prudentis aut imprudentis.

Capitulum X. De formatione hominis. *[Faint handwritten text in Latin, likely a medical or anatomical treatise.]*

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1. for
permone
addere.
2. Por
-um of
-tulat
jaron
3. Co
divin
ad an
in ca
nee m
4. 74
faile
-solent
Deus
& Di
adent
a per

Cap XI De Iurejurando et de Jurantium off. 163.
nomen meretur atque huc de sermone et de ser-
mocinantium officio.

Cap XI. De Iurejurando

et

De Jurantium officio

1. solent homines sermoni, actibusque, in quibus-
sermonis usus se se exrit, firmamentum aliquod
addere, iurejurando.
2. Porro igitur de sermone et de sermocinanti-
um officio disceamus ordinis ratio nunc expos-
tulat ut de natura jurisjurandi disceramus et
jurantium officio.
3. Est autem iurjurandum deliberata numini
divini tanquam testis, et vindicis provocatio,
ad assertionis aut promissionis confirmationem
in casum perfidia aut mendacii ubi tamen
nec mendacium nec perfidia adert
4. Huius enim iuramentorum sensum esse
facile indicant formulae quibus illa concipi
solent puta ita me Deus adjuvet, Deus sit testis,
Deus sit vindex &c.
5. Diximus in definitione ubi nec mendacium
adert nec perfidia ut distinguatur iurjurandum
a perjurio. In perjurio etenim Deus tanquam

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap X

perito

quema

-junio 2

6 Luo

erindo

imprio

vidend

7. Fi

fidera

gratia

8 Ex

ut ver

-ventu

9 Duo

-tis et

jurju

prore

vanda

10 Ex

finie

certu

que p

que p

Cap XI De Jurejurando et de Jur. officio ~ 164.

perfidie et mendacii vindex utique provocatur, quemadmodum id fit in jurejurando; verum in perjurio revera mendacium adest, aut perfidia.

6. Quo melius intelligatur jurisjurandi natura et indoles, simulq; quatenam sint jurantis officium imprimis quatenam sit jurisjurandi finis et usus videndum est.

7. Finis autem jurisjurandi duplici ratione considerari potest 1° scilicet respectu illius cuius gratia juratur et 11° respectu ipsius jurantis.

8. Ex parte illius cuius gratia juratur finis est ut veritas probetur et reverentia et promissum a se servetur.

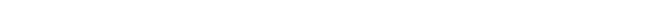
9. Dum enim homo memoriam Dei omnipotentis et omniscii revocat, ejusq; vindictam per jusjurandum in se provocat id finius adstringi promittitur ad verum dicendum fidemque servandam.

10. Ex intentione vero illius qui jurat juramenti finis est certitudo et fides ut nempe quodcum agit certus et firmus reddatur, vel de veritate eorum que profert vel denique de adimplerone eorum que promittit.

BIBLIOTHÈQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

Capt.

11. 4

rande

column

12. *F.*

consi

facta

grace

13. 1

2000

est. o.

14

crea

- bus for

225 11

quod

...fari e

- Simis

15.

Divid.

berne

creat

Cap XI De Juramento et de Juram. officio 165

11. Atque sic ex dictis manifestum est jusjurandum non solum ac sermonem esse medium colendae et adjuvandae societatis.

12. Forma itaque iurijurandi essentialis consistit in provocatione vindictae divinae factae sub Conditione mendacii aut perfidiae quae non aderit.

13. Hinc patet de Deo Concipiendum esse iurijurandum si quidem praeter Deum nemo est omniscius et omnipotens.

14. Repe tamen in iuramentis eorum creatarum fit mentio, quod velideo a veteribus factum quod vana persuasionem seducti res illas creatas pro numine haberent vel quod per res creatas iurantes tacito Deum obtestari crederentur ut in rebus tanquam sibi carissimis ultionem perjurii expeterent.

15. Quare potest hoc intuitu iuramentum dividi in expressum, et tacitum illud est si per numen ipsum juretur, hoc si per rem creatam quam iurans pro Deo non habet

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

10. Hinc patet quinam jurare possint, omnes nimirum
qui facultatem jurandi Physicam et moralem, ac trium
liberumque jurandi Propositum habent.

Caps. X

Ad unum
vocat.

16. Pro
pressionem
jurantis
criminit
per Deum
fuit.

17. Lue
v. g. au
requiri
tum fuit

18. O
cessaria
randi p
berum.

20. I
intenta
binati
cui ex

Cap. XI De Juramento et de Jurant ff. 166.

Ad vindictam divinam solummodo in eam in-
vocat.

16. Præterea et ad jurisjurandi essentiam
pertinet, quod juramenti formula religioni
jurantis accommodari debeat, frustra quippe
criminosè adigeretur quis ad jurandum
per Deum quem non credit nec quoque me-
ruit.

17. Quemadmodum in aliis actibus promissis
v. g. aut contractibus, ita in juramento
requiritur ut deliberato animo id suscep-
tum sit et ex animi sententia.

18. Uno verbo voluntas jurandi hic ne-
cessaria est, eaq[ue] supponit facultatem ju-
randi physicam et moralem ~~habentem~~ li-
berumq[ue] jurandi propositum.

20. Propositum autem hoc jurandi et
intentionem tam ex interna animi des-
tinatione estimari debet quam ex indi-
cibus externis et habitibus, si scilicet illa

Cap. XI. De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

De iuramentis et de iuramento. ff. de iur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X.

a quo
feno a
jurando

21. Quo.

q. effica
novam

cui acc

22. 6.

juram

non eff
catorum

23. Ju

pecula

sed ali

cui acc

24. Ho

non in

-bus au

vitium

nem

rem

rem

Cap. XI. De Juramento et de Jur. off. iio 167.

a quo juramentum postulaturs iis lignis
seno ad libere usus fuerit que vulgo ad
jurandum adhibent homines.

21. Quoad generalem effectum iurjurandi, epis-
q. efficaciam quaritur utrum iurjurandum
novam producat obligationem an vero eam
cui ^{mutaret} accedit Confirmet.

22. Ex dictis autem manifestum est iur-
jurandum propria et intestina sui natura
non esse actum obligatorium sed ~~et~~ provo-
catorium et acemonium.

23. Juramentum itaque in se novam et
peculiarem obligationem non producit -
sed aliam jam presupponit obligationem
cui accedit ejus Confirmanda gratia

24. Hinc Consequitur 1° quod Juramentum
non immutat naturam et substantiam ac-
tus cui accedit adeoque actus illi quibus
vitium atque quod intrinsecum est obligatio-
nem impediens inheret, obligationi non sunt

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap XI De

liet ju
juraret
-vrum p.

25. Hinc
fabilia
ita dem

26. III
los confe
Iuramen

-tem pua
non deb

27. IV
vidio qu
-lis dom

ne dele
rit imp
-ri cum

28. IV
presti
~~presti~~

effica
remotis

Capitulum de Iurejurando et de Turantium 168.

licet iurejurando accedente sic v.g. frustra qui
juraret se debitum non soluturum vel homici-
dium patraturum

25. Hinc II°. Iuramenta circa absolute impos-
sibilia non obligant et sic graviter peccat qui
ita temere iurejurando utitur.

26. III° hinc iurandum acius lege prohibi-
tos confirmare nequit, nam absurda per tale
Iuramentum a Deo postularentur scilicet ut iuran-
tem puniatur nisi faciat ea quae per Leges facere
non debet.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

27. Nobile super hac re est exemplum Da-
vidis qui cum per Iracundiam iurasset, se Sabu-
lis domum delecturum postea Abigailis oratio-
ne delentus, ultro Deo gratias egit quod fue-
rit impeditus ne illicitum iuramentum mayo-
ri cum peccato adimpleret

28. IV°. Si etiam iuramentum ex errore ~~pro-~~
~~prestitum~~ non obligat dum modo tamen error
efficax sit et involuntarius, sic v.g. si quis ex
remotis locis latum nuntium mihi attulerit

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap X

ob quem

-miseria

-hendero

29. No

quis qui

aut vin

30. De

consen

poter

31. fi

-um n

-tus qui

32. Th

obliga

qua

-to De

cui iur

33. E

gatio

ex ip

Cap XI De Iurejurando et de Jurantium officio. 169.

ob quem mercedem aliquam ipsi iurejurando promiserim postea vero falsa cum nuntiasse deprehendero, haud quicquam iuramento tenebor.

29. Item dicendum est de iuramento per dolum i eius qui iuratur extorto aut per metum iniustum aut vim.

30. Promissum enim coactum ob defectum consensus nullum est, nec iuramentum firmari potest.

31. si si praedonibus pactum pro Capite pretium non attuleris, nulla fides est nec si iuratus quidem id feceris ait Cicero.

32. Frustratur igitur duplicem in Iurejurando obligationem supponit, Grotius unam scilicet qua Deo obligamur quasi in omni iuramento Deo fieret promissio. alteram vero quae cui iuratum est obligamur.

33. Cum vero duplex haec iurijurandi obligatio gratis supponitur, quemadmodum vel ex ipsa iurijurandi definitione patet.

Cap XI. De Iurejurando et de Jurantium 170.

Hec de natura et effecta iurisjurandi ~

34. Quo vero melius intelligatur quenam sit vis iurisjurandi ejusdemque efficacia nonnulla de Juramenti Interpretatione subjun-
-da sunt.

35. In genere de Iurisjurandi Interpretatione, juxta generalem et communem de Interpre-
-tatione doctrinam dijudicandum est. Hinc -
quando latè, quandoque strictè juramenta
sunt explicanda per se habita scilicet materia

36. Presertim ad mentem et legitimam Inten-
-tionem partium tum illius qui jurat tum
etiam ejus cui juratur hic respiciendum est.

37. Cum enim juramentum sit actus volunta-
-rius quique a Libertate naturali Jurantium
dependet, hinc quoque pendet illius efficacia
et Interpretatio.

38. Maxime vero sensus orationis in jura-
-menti interpretari debet prout eum Caput
qui juramentum deservit exigit dum modo

Cap. XI. De Inquisitione et Excommunicatione.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. I

to men

alii q

39. 2

— meno

- bacita

tions
This

De.

40. i

- Dem

address
Luz 9

-dam

quidem

Levin

ad as

- man

- vera
- lunt

291

Cap. XI. De Iurejurando et de Jurantium off. 171

tamen huius diserte mentem suam explicent, -
enimvero non nobis loquimur aut juramus sed
alicuius cuius negotium est

39. Denique circa Interpretationem jura-
menti, et hoc observandum, Juramenta scilicet
-facitas omnes condiciones limitationes et excep-
-tiones quae ex ipsa rei natura fluunt admittere.
Fuit enim hoc ex natura et indole iurisjuran-

di. 40. Fuit quoque ex juramenti fine et usu qui-
dem divisio, quaedam enim promissis pactis ve
adduntur, ut eo maiorem Religionem observen-
tur, quaedam vero adhibentur ad Confirman-
-dam alicujus rei assertionem circa factum illi
quidam, Primum promissorium appellatur,
secundum assertorium, promissorium itaque
ad assecuranda futura assertorium ad Confir-
-manda praeterita adhibentur et haec duo ge-
-nera omnes juramentorum species referri poi-
-sunt

41. Iurisjurando opponitur 1.º Temeraria

Cop. XI. De Imperatoribus et de Imperatoribus

to have his first mission from England -
 commenced his work in 1811 and continued to

1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325

1. *Chrysomela* *Chrysomela* *Chrysomela*
 2. *Chrysomela* *Chrysomela* *Chrysomela*

1841

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

hanc ab ipso et antiquioribus circa fontem illi
bus quibusdam vasa adhibetur ad perficiendum.

1. The first of these is the fact that the
 2. second of these is the fact that the

1. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 2. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 3. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 4. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 5. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 6. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 7. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 8. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 9. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.
 10. *Chamaecyparis* *obliquata* (L.) Mill.

Cap:

vin du

res imp

velin

42 11

Divine

uti vel

43 II

ratio,

juram

jurato

obliga

Har g

mine.

nulla

51

44. a

juram
i. p.

Scilicet

quater

minis

Cap. XI. De Iurejurando et de Jurantium. 172

vindicta divina provocatio quae vel circa res impossibiles illicitas aut nullius momenti vel sine deliberatione fit.

42 II° Perjurium quod est provocatio vindictae Divinae sub Conditione mendacii aut perfidiae facta uti vel mendacium vel perfidia adert.

43 III° Denique iuri jurando opponitur, relaxatio, vel dispensatio quando scilicet superior jurantis fuisse nullum vel superior ejus qui jurato quod promissum est legitimis ex Causis obligationem, ^{indultam} juranti condonat. Haec quoad juramentum Theobaldus sufficiens - nunc de officio hominis circa juramentum nulla subiungenda sunt.

44. Quod ut recte intelligatur observandum. juramentum duplici modo Considerari potest scilicet I^o Ut actum hominis erga Deum, - quatenus nimirum juramentum divini nominis provocationem corpe putinet preceptum generale de Deo Colendo

Cap. XI. De hereditate et de iuramentis

in iuramento dicitur quod non est
in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

in iuramento dicitur quod non est

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X

45. 2

test. fa

Civili

46. 2

scilicet

-bum a

47. 2

enim

48. 7

-dem

49. 2

50. 2

-se fer

51. 2

puer

-menta

enim

revera

de

Cap. XI De Iurejurando et de Iur. officio. 133.

45. Vel Secundo iuramentum Considerari potest, tanquam medium quo negotia in vita Civili expediuntur.

46. His praemissis primum preceptum hoc est scilicet ut cum pietate et reverentia ad iuramentum accedamus.

47. Secundum hoc erit, non iura temere fluit enim hoc ex formula et fine iurijurandi. —

48. Tertium non iura nisi per Deum et quidem illum quem verum esse credis.

49. Quartum, Veritatem injurando Loquere.

50. Quintum quod iurato promissum religiose serva.

51. Sextum ille denique cui juratur et hoc preceptum observare debet, vimirum iuramentum temere non est proscendum: Est enim hoc contra finem iuramentorum et reverentiam a Deo debitam atque haec de Iurejurando & de Iurantium officio ~

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Cap 2

I. Jur

genera

Da ve

homie

est.

2. Le

jurce

1.° Po

homie

II.° Vi

rebus

domin

natur.

III.° 9.

- quiret

Cap XII. De Officio circa acqui. rer. Dominii 174.

I. Juxta hujus capitis inscriptionem deo hu-
generaliter facienda sunt. 1.º scilicet exponen-
da venit Dominii natura, tum de officio,
hominis circa rerum Dominium videndum
est.

2. Quod ut melius fieri possit, tres sunt hu-
jus tractationis Partes generales.

I.^o Prima pars erit de facultate seu de jure
hominibus in res hujus universi competente

II.º Videbimus quae ratione generalis illa
rebus utendi facultas per aliquod peculiare
Dominium nempe producent simulq. Dominii
naturam explicabimus

III.º Tertia denique pars varios Dominii ac-
quirendi modos particulatim explicabit.

Cap. XII. De officio curatores ecclesiarum. Dominum 174.

2. L'abbé de la Roche, évêque de La Rochelle.

1. Primus non est de multitudine sanctorum.

BIBLIOTHÈQUE

DE GENEVE

There is no more to be said.

Caps X

7

est cou

- at, et c.

quibus

L. H.

lui con

Was m

J. P.

-quam

homi

venia

qua

merit

сирно

fur.

4. 70

201 D

comp

Caps XII. De Officio circa aq. s. Pars Prima. 175.

1. Ita est homo a natura coninnatus corpore ut Cois humani constitutio ut conservari nequeat, et vitam producere, nisi rebus illis utatur quibus hinc in terris circumdatus est.

2. Hinc intelligimus voluntatem Dei hanc esse, scilicet ut homo rebus creatis utatur ad sui conservationem et hinc in finem vires suas naturales exerceat.

3. Cum autem quicquid approbat ratio tanquam medium ad promovendam felicitatem hominis aptum, non sine fide generaliter veniat, hinc quoque patet facultatem illam qua homo rebus creatis uti potest pro jure merito haberi prout si quidem et a ratione approbatur et ex permissione Dei proficiscitur.

4. Ius vero illud generale rebus creatis utendi Dominium universale appellari potest competit enim omnibus hominibus et funda

1. Quod sit officium civis, et quid sit
2. Quod sit officium civis, et quid sit
3. Quod sit officium civis, et quid sit
4. Quod sit officium civis, et quid sit
5. Quod sit officium civis, et quid sit
6. Quod sit officium civis, et quid sit
7. Quod sit officium civis, et quid sit
8. Quod sit officium civis, et quid sit
9. Quod sit officium civis, et quid sit
10. Quod sit officium civis, et quid sit

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capitulum XII
fundamentum
5. Quod sit
hominum
et ab
ad mi
recte
6. De
una
vires
jus il
comp
plus
quam
7. F
vel
-nem
vel a
8. Ve
ficulo

Caps XII. De offic. circa acq. rer. Dom. Pars Prima 176.

fundamentum est Domini: p. articulo.

5. Fundamentum juris illius sunt naturales, & hominis necessitates adeoque indisert minationem et absque ulla regula rebus illis uti nequit sed modus in earum usu adhibendus juxta recte rationis prescriptum.

6. Denique quoniam omnibus hominibus una eademque est natura, necessitates eadem vires prope modum eadem hinc sequitur jus illud quod hominibus in eis creatas competit, aequale est omnibus neque ullum plus juris hoc respectu sibi tribuere possit quam ceteris.

7. His ita generaliter premisis homines vel Rebus inanimatis ad sui Conservationem utuntur qualia sunt vegetabilia vel animatis vel animantibus.

8. Vegetabilia quod attinet res nulla difficultate premittitur, et hominem fructibus

Cap. XII. De offic. circa acq. rer. Dom. Pars I^a 177.

plantis &c. ad sui conservationem uti posse
apud omnes in Confesso est.

9. Animalibus vero hominem etiam uti
posse, eaque ad sui conservationem, absque
injuria occidere et comedere posse existima-
mus.

10. Primo enim nullus certo datur homines
inter et animalia societas. Tam autem
ubi nulla est societas nullum est jus nullaque
obligatio invicem intercedit.

11. Ex defectu autem communis juris -
sequitur nullam fieri prohibitionem posse
bestiis injuriam neque etiam hominem in-
juriam a bestiis accipere posse.

12. Ex ipsa itaque naturali brutorum condi-
tione intelligitur homines posse absque
injuria vires suas naturales advertere, ea
exerere.

13. Quod ulterius Confirmatur ex eo quod
brutorum Interemptio hominibus omnino

Cap XII De Affu. acq. rer. Dom. Pars I^a. 174

necessaria sit ad hoc ut vitam conservare
possint eamq. commode transigere

14. Nisi enim animalia occiderentur
eo usque tandem pullularent, ut homini-
bus infesta fierent et segetes, fructusq. ster-
-ra adeo vertarent, ut homo non amplius
posset necessitatibus suis providere

15 Colligamus itaque ex dictis homini-
competere facultatem non modo vegeta-
bilibus, sed etiam animalibus utendi, et
ad suos usus accommodandi

16. Venum usus ille rerum ^{crea-}accommodata-
rum juxta rectae rationis praescriptum
et pro ratione necessitatum humanarum.
Semper est instituendus et sedulo caven-
-dum ne cum inhumanitate conjungatur.

Cap. XII de Off. cap. 1. 174

reuerentia in ad hoc ut videretur

proinde campis communi

14. Nisi enim amicitia

et cupit tamquam

in inferta ferunt et

in ad hoc veritatem

proinde reuerentia

15. Colligimus itaque ex

comparatione

16. Nisi enim

17. Nisi enim

18. Nisi enim

19. Nisi enim

20. Nisi enim

21. Nisi enim

22. Nisi enim

23. Nisi enim

24. Nisi enim

25. Nisi enim

26. Nisi enim

27. Nisi enim

28. Nisi enim

29. Nisi enim

30. Nisi enim

31. Nisi enim

32. Nisi enim

33. Nisi enim

34. Nisi enim

35. Nisi enim

Cap. 1

1. leg

intra

ratio

illius

2. 3

petit

pro

poter

3. 6

-mitti

-verso

mitti

4. 6

jus q

plene

partia

ad al

5. 6

Cap. XII De offic. acq. rer. Domin. Pars Secunda. 179
Pars secunda.

1. Sequitur nunc propterea de facultate hominis circa res generaliter diximus ut videamus quā ratione dominium fuerit introducendum. Simulque illius objectum et naturam explicemus.

2. Itaque ius illud quod natura hominis competit rebus creatis utendi duplici ratione pro duplici ejusdem exercitio Considerari poterit.

3. Vel unum alios ad usum ejusdem rei ad-
-mittit et tunc communis dicitur et ex ad-
-verso alios omnes ab uno ejusdem rei ex-
-cludit. et dominium appellatur.

4. Est Igitur Dominium live proprietas
jus quo alicujus rei veluti substantia ad
plenissimum utendi effectum ad aliquem
pertinet, ita ut eodem modo in solidum
ad alium vel alios non pertinent.

5. Ea itaque est vis Dominii. et in eorun-

Cap. XII De officio et potestate
Papa secundum

1. Equitur nunc primum de facultate domini
viri et princeps totiusque ut videtur quia
ratione dominum fuerit institutus in imp
etiam ad totum et partem ipsius.

2. Huiusmodi itaque potestatem habet con
ferre totum orbem in totum populum
itaque potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

3. Vel etiam potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

4. Huiusmodi itaque potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

5. Et ita potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

6. Huiusmodi itaque potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

7. Et ita potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

8. Huiusmodi itaque potestatem habet conferre totum orbem
in totum populum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X

unus

visum

-mus,

6. 2

impē

ad di

-dem f

-mens,

vero

7. 2

eadem

possum

quisque

4. 6

-tur se

-ben

aliqui

vel

9. 2

unus

Cap. XII. De offic. acq. rer. Dominium. Pars II.^a 180.

consistit ejus essentia ut de rebus quae propria
dicuntur pro arbitrio nostro disporre possi-
mus, et ab eorumdem usu quosvis alios ane-

6. Dixi in definitione eadem modo nihil
impedit quominus res eadem diversa ratione
ad diversos homines spectet, sic v.g. in eun-
dem fundum civitas dominium habet emi-
-nens, Dominus fundi directum, Emphyteuta
vero utile

7. Dixi praeterea in solidum nam et plures
eandem rem eodem modo habendi tenere
possunt, non tamen in solidum sed pro rata
quisque parte

8. Communionis vocabulum vario usurpa-
tur sensu; in genere tantum^{en} definiti po-
-tuit jus quo res aliqua ita pertinet ad
aliquem ut eodem modo pertineat ad alium
vel alios

9. Duplicem vulgo faciunt Communionem
unam scilicet negativam, alteram positivam.

Cap. XII. De officio ad. res. Dominum. Pars II. 180.

omnibus qui sunt in rebus propriis
restituere pro arbitrio nostro huiusmodi possi-
-mus, et ad eorumque quos in alia omni-
-bus. De his in definitio est bene nota omni-
-busque personis in eadem dicitur satis
ad hoc non habere potestatem, sed in eam-
-dem sententia civitas dominum habet em-
-pium, Dominum fuit, dicitur, et supple-
-re debet.

De his personis in sententia est
-sententia bene nota, et huiusmodi, et
-potestatem non habent in his rebus, sed pro eis
-suppleantur.

De his personis in sententia est
-sententia bene nota, et huiusmodi, et
-potestatem non habent in his rebus, sed pro eis
-suppleantur.

De his personis in sententia est
-sententia bene nota, et huiusmodi, et
-potestatem non habent in his rebus, sed pro eis
-suppleantur.

Cap. 2

10.

-tinet

unius

11. f

-turque

desti.

-turn

ad ill

gati

12.

aliqu

sump

ut al

rii u

coha

13.

comm

res qu

accip

Domi

Cap. XII. De off. acq. rer. Domin. Pars Secunda 181

10. Negativa communio est cum res ita per-
tinet ad plures ut in nullius hominis neque
unius, neque plurium proprietate actus sit.

11. sic v.g. cum res huius terre consideren-
tur quatenus a Deo omnibus hominibus sunt
destinatae, nec ullum adhuc intervenit fac-
tum humanum quo ad hunc magis quam
ad illum pertinere declarantur, restales ne-
gativae communes dicuntur.

12. Positiva vero communio est cum res
aliqua in plurium hominum conjunctum
sumptuum proprietate seu dominio est ita
ut alii omnes praeter condominos ab illius
rei usu prohibeantur. Exemplum est in
cohaerentibus Titii v.g.

13. Ab his tribus iuribus, dominio scilicet
communione scilicet positiva et negativa
res quae horum sunt subjectum peculiaris
accipiunt denominationes, suntque vel in
Dominio seu proprietate vel Communes,

Cap. XII. De off. et pot. Comm. Lib. II. Tit. 18.

10. Nemo potest committere alii
potestatem suam, nisi sit
expressa in iure potestas
ad hoc. Item, si quis
potestatem suam committit
alio, non potest revocare
eam, nisi sit expressa
potestas revocandi.

11. Si quis potestatem suam
committit alio, non potest
revocare eam, nisi sit
expressa potestas revocandi.
Item, si quis potestatem
suam committit alio, non
potest revocare eam, nisi
sit expressa potestas
revocandi.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
vel.
14.
comm
-tur,
trinse
sed q
homin
dumt
respe
15. t
-mione
societ
nou
utend
omne
16.
funt
-mus
homi

Cap XII De off. acq. rer. Dom. Pars secunda 182.
vel nullius.

14. Ex dictis sequitur 1° Proprietatem et
communione[m] quatenus rebus ipsis tribun-
tur, non esse qualitates physicas quae in-
trinsecus et materialiter res ipsas afficiant
sed qualitates morales quae ab impositione
hominum originem ducunt quaeque effectum
dumtaxat moralem aliorum hominum
respectu,

15. Ex dictis patet 11° Dominium et Commu-
nionem supponere plures homines inter se
societate conjunctos, Dominii enim essentia
non modo consistit in facultate re aliqua
utendi, sed in tali facultate quae ceteros
omnes ab illius rei usu excludat,

16. Uno verbo Dominium et Communio
sunt juris species, supra vero demonstravi-
mus jus pro facultate acceptum supponere
hominum inter se societatem. adeo ut ~

Cap XII. De off. acq. rer. Dominium. Pars Secunda. 143.

nullum jus intelligatur, ubi nulla est societas.

17. Tertio non modo Dominium supponit hominum inter se societatem, sed et insuper factum aliquod humanum quo nimirum res a Deo in medio omnibus exposita proprie alicuius fierent.

18. Quod ut melius intelligatur, hic revocandum est quod superius jam diximus, nimirum Deum omnibus hominibus concessisse terram fruges et animalia et exinde necessitatibus suis providere.

19. Sed vero jus illud rebus creatis utendi jus est generale et indefinitum, indifferens tam ad communionem, quam ad Dominium adeo ut jure, illo uti potuerint homines ad libitum servata tamen socialitatis ratione.

20. Quo verbo per expressum Dei mandatum res neque proprie neque communes facta sunt. sed proprietates immediate ex facto aliqui hominum habuit originem.

21. His ita manifesto sequitur quod in statu communionis primario, si quis aliquid ex rebus in medio positis et sibi conveniens servata socia-

Cap. XII. De off. acq. rer. Dominium Pars II^a. 184.

Socialitatis ratione, occupaverit, ea intentione ut illud ad suos usus applicaret, id ipsi ab altero nisi iniuste erippi non potuine.

22. Haec regula voluntatis Divina sequela est necessaria, nec non et socialitatis. Cum enim aliquod indefinitè pluribus donatum, et destinatum est tum ex voluntate donantis, qui primus res quaedam occupat, eam Dominium contra alios valiturum necessario sibi acquirit.

23. Diximus autem servata socialitatis ratione, cum enim BIBLIOTHEQUE DE GENÈVE omnes homines quod res creatas gaudeant, hinc socialitas necessario expostulat ut nemo ex illis plusquam pars sit sibi asperat id est ita ut aliis supersit unde necessitatibus suis possint providere.

24. Origo itaque Domini singularis, ac factus hominum nimirum occupatione repetenda est.

25. Quod ita tamen accipiendum non est, quasi occupatio physice et materialiter in se considerata et quatenus actus merè corporeus

Cap. 7

effectu
enim.

26.0

animu

Parquet

1891

mark
1013

data:

-2um

a le.

27. 0

nuclei

facies

28.

conser

- cuques

James

allies

give

29.

natio

-bus e

Cap. XII De off. acq. rer. Dominium. Pars II^a 185.

effectum aliquem moralem habere propter, hoc enim foret absurdum.

26. Vnum occupatio hic consideratur tanquam animi signum, quo quis alius manifestat se velle facultate sibi a Deo concessa uti et rem aliquam suam facere, occupatio autem eo aspectu considerata effectus morales necessario producit, nimirum jus et obligationem, quæ obligatione a re ab uno occupata ceteris abstinere tenentur.

27. Occupatio itaque definitur potest, rei quæ minus est apprehensio cum animo eam suam faciendi.

28. Ex dictis manifesto sequitur prævio aliquo consensu eorum qui per dominium ab uno aliquis rei excluduntur, opus non fuisse, ad hoc ut occupatio vim haberet Constituendi Dominii quæ tamen est Puffendorffii sententia.

29. Sufficit enim sola Dei voluntas et destinatio quæ sola etiam invito aliis hominibus effectum fortitur. et dominium producit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

30.

-amus

-va res

et dom

31.

-tionem

jectum

32.

primu

dum.

quaeq

immu

33.

come

-nen

alio

ut

comm

34.

Cap. XII. De off. acq. rer. Dominium Pars II. 186.

30. Premissis hinc principiis, superest ut videamus qua ratione juxta illa principia primaeva rerum communio paulatim abolita fuerit et dominia inter homines introducta.

31. Et 1° quidem observandum est hanc questionem questionem esse facti quomobrem conjecturis dumtaxat locis hic esse poterit.

32. Hoc posito verisimile admodum videtur ut primis temporibus dum praeiis adhuc domum erant homines, eas de rebus onobilibus quaeque usui consumendi potius quam de immobilibus fuisse sollicitos.

33. si quis igitur fructus aliquos deessperat comedendi gratia aut ad futuros usus deponendi, fructus illi ejus fiebant neque ab aliis ipsi eripiri poterant sed ita tamen ut ipsa arbor vel fundus in medio eo communis omnium remaneret.

34. Praeterea vero quae labore et cultu

Cap. XII. De off. et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus
De officio et dignitatibus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. I

homi

is pr

opera

35.

immo

-ta vi

-bus su

-retur.

36.

-dem

-do, su

propa

37.

feme

ration

38.

gene

meli

si in

-one

Cap. XII. De off. acq. ut. Dominium Pars Secunda 187.

hominis producebantur. illius erant qui in
eis producendis operam impenderat, unusquisque
operarum suarum et Industria Dominus est.

35. Multiplicato deinceps genere humano
immobilium dominia tunc temporis Introduc-
ta videntur, ut scilicet unusquisque necessitati-
bus suis certius provideret neque ab aliis turba-
retur.

36. Itaque agri illi quos quis occupaverat eos-
dem colendo, muris aut sepe circumscriben-
do, suos faciebat et reliquos omnes ab eorum
proprietate et usu excluderebat.

37. Et dictis itaque sequitur non simul et
semel dominia fuisse introducta, sed pro-
ratione scilicet humanarum societatum.

38. Quibus autem an utilis fuerit humano
generi, hæc dominiorum distinctio an vito
melior fuisset Societatis humane Condicio-
si in primæva rerum omnium communi-
one homines permansissent.

Cap XII De off. acq. rer. Dominium Pars II^a. 138.

39 Dominium vero introductionem huma-
no generi per utilem fuisse sequentes rationes
probant.

40 I^a Enim Communio rerum omnium innum-
meras lites necessario peperisset terra enim
sponte facta res omnes vite necessarias non
producit sed culturam hominis Insuper desi-
derat; atque hinc non prociunt non que-
relæ exoriri propter scilicet inaequalitatem
Laboris uniuscuiusque et consumptionis

41 II°. Posita rerum communione nullæ
fuisent artes nullæ scientiæ nullum fuisset
enim industria et laboris premium

42. Imo segnitie atque negligentie plerique
homines se se dedissent alieno labori et indu-
strie Confidentes.

43. Denique si primæva rerum communio
substitisset necessaria exinde secuta esset
conditionum omnium inter homines equali-
tatem æquali omnes fuissent forte propter

Cap XII. De officio & potestate Pontificis. 188

Handwritten text (likely bleed-through from the reverse side):
 ... von ...

Robert; at least from your first statement there was

BIBLIOTHÈQUE

DE GÈNÈVE

Cap.

bono

inter

reda

cos m

сочин

44.0

inter

- 4erces

qua.

Wich.

45.

45
Linnæ

...
...
...

3

40.

quest

late

47.

из др

hence

illius

Cap. XII De off. acq. rer. Dominium Pars II. 189.

bonorum æqualitatem, adeo omnis cessaret
inter homines subordinatio, eoque tandem
reducti fuissent ut fere nulla fuisset inter
eos mutuum officiorum et auxiliorum
communicatio.

44. Quod enim homo homini serviat id ex
mutua illa dependentiâ quæ inter omnes in-
tercedit oritur, dum scilicet unus rem aliquam
qua indiget ab altero expectat quam ille
vicissim alia re huius compensare potest.

45. Colligamus itaque proprietatis institu-
tionem, dominiorumque distinctionem hu-
mano generi per utilem fieri

46. Videamus jam de objecto Dominiū seu
quenam res idoneæ sint quæ sub proprie-
tate veriant.

47. Itaque quoniam proprietatis finis est
ut quis finem sibi necessariam per appre-
hensionem acquirat, ita ut alios omnes ab
illius rei usu in posterum arcere possit, hinc

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. 1

tria

Subji

48.

-bus p

-foret

profe

49.

ut ib

perie

tum

tante

omni

qui b

quinq

velit

30.

-nio

hom

Cap. XII. De off. acq. rer. Dom. Pars secunda 190

tria vulgo requiruntur ex parte rei ut dominio
subjiciantur,

48. scilicet I.^o Vires usum aliquem homini-
bus præbere possit, verum difficile admodum
foret ejusmodi rei planè inutilis exemplum
proferre.

49. Requirant II.º ut res ejus sint nature
ut illius usus omnibus non sufficiat, citra
periculum dissidii verum neque hoc requisi-
tum aridet, ex eo enim quod res quedam
tantæ sunt amplitudinis ut earum usus
omnibus sufficiat siquæ inexhaustus se-
quitur potius quod ex rebus ejusmodi unus
quisque possit sibi ~~injuriā~~ quantum
velit asserere absque aliorum injuriā.

50. III.º Denique requiritur ut res Domi-
nio subjicienda apprehensionis et custodiæ
hominum aliquatenus sit obnoxia.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Pap.

51. C

alios.

hor,

tum

52 f

-vi, n

tian

53.

aper

foet,

nequ

54

-ras a

enim

proe

ri p

55

scili

Cap. XII. De off. acq. rer. Domi. Pars secundum 191

51. Cum enim Dominium includat jus
alios homines quapiam arcendi inutile foret
hoc, nisi advenius alios reipia ponet in ac-
tum deducit.

52. Nunc patet quid de controversia illus-
tri, nimirum de maris dominio sit pronun-
tandum

53. scilicet vasti Oceani Dominium sibi
asperere non modo solidum sed et injustum
foret, vastus enim Oceanus neque occupari
neque custodiri potest.

54. Verum alia est ratio maris quod ter-
ras alluit ac instar munimenti est hoc
enim cum litoribus merito occupatum
presumitur si quidem facillime custodi-
ri potest.

55. Ex dictis itaque fluit haec conclusio
scilicet objectum dominiū singularis esse

Capitulum XII. De Officio et Dignitate. Item de

61. Cum enim Dominus in hoc mundo
etiam homines proprios suos in hoc mundo
habet. Item de Officio et Dignitate. Item de

62. Item de Officio et Dignitate. Item de
- Item de Officio et Dignitate. Item de

63. Item de Officio et Dignitate. Item de
- Item de Officio et Dignitate. Item de

64. Item de Officio et Dignitate. Item de
- Item de Officio et Dignitate. Item de

65. Item de Officio et Dignitate. Item de
- Item de Officio et Dignitate. Item de

Capitulum X

res q
custo

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII De off. acq. rer. Dom. Pars Secunda 192.

res quae occupari possunt et quarum
custodia moraliter alicui est possibilis

Finis Partis II^{ae} De off.
acq. rerum Dominium.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De off. et car. Dom. P. 1. 1. 1.

De off. et car. Dom. P. 1. 1. 1.

De off. et car. Dom. P. 1. 1. 1.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

1 f.

non

intro

alter

2. 3.

aliu

ex pl

argu

3. 4.

disti

-ivat

nati

4. 5.

-tur,

5. 6.

scup

vel a

6. 7.

v. g.

adme

Cap. XII. De variis Domini acquir modis § III 193.

1. Semel Introducta rerum Dominio sola occupatio non amplius erat sufficiens sed alii insuper erant introducendi modi, quibus res alicujus facta in alterius Dominio de novo transire possint.

2. Itaque modus acquirendi Dominii, nihil aliud est quam factum quo mediante Dominium ex praescripto legis vel naturalis vel Civilis acquiritur.

3. Tripliciter autem modi acquirendi Dominii distinguuntur. I^o in Originarios et derivativos II° in Principales et Accessorios, III° in naturales et Civiles.

4. Modi acquirendi Dominii originarii dicuntur, qui in res nullius Dominium constituunt & Dominium originarie acquiritur per solam occupationem quoad res quae vel sunt nullius vel a Domino derelictae.

5. Poterit occupari possunt vel res immobiles v. g. terra aedificia &c. vel res mobiles quemadmodum sunt animalia fructus.

Cap. XII. De hincis domi regni nobis, III. p.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capp.

7. a

qui d

8-2114

- ter v

in qu

9.

part

Vendi

Down

vide

Discus

- culia

145 vi

10.5

18

1000

70

1860

11. $\frac{1}{2}$

De-se

Suan

Caps. XII. De Variis acq. Dom. modis Pars III 194.

7. Modi vero acquirendi Derivativi, illi sunt qui Dominium semel Constitutum in alios transferunt, ^{8.} Omnes autem illi modi Derivativi regulariter nituntur voluntate Domini prioris et ejus in quem Dominium est transferendum.

9. Illi sunt vel naturales qui mere et simpliciter partium consensu constant, v.g. Donatio, Emptio, Venditio &c. vel mere Civiles qui sine speciali Domini Consensu Dominia transferunt, ut videre est in usucapione, vel denique mixti dicuntur qui præter partium consensum peculiarem famam a jure civili adjunctam habent ut videre est in testamentis et Contractibus

10. II° Derivativi acquirendi modi vel Casum mortis respiciunt, ut testamenta et legata vel inter vivos plenum habent effectum quemadmodum est videre in contractibus

11. Testamentum est dispositio revocabilis de eo quod quis de bonis suis post mortem suam fieri velit.

Cap. XII. De Variis acq. Dom. modis. Pars III. 195.

12. Testandi facultas civis rationis usu gaudenti
et liberam rerum suarum administrationem ha-
benti naturaliter recte tribuitur.

13. Dupliciter autem transfertur successio vel
per Testamentum si aliquod adit vel ab inte-
-rato si quis nullum testamentum reliquerit

14. si quis igitur ab intestato decesserit illius bo-
-na sibi vindicat ille quem majori amicitia de-
functus prosequabatur.

15. Hic autem amicitia cernitur ex Causis
naturalibus, **BIBLIOTHEQUE** **DE GENEVE** **DE GENEVE** **DE GENEVE**
atque hinc omnes fere gentes in assignanda he-
reditate hanc secute sunt regulam nimirum
quod sanguine proximior eam debeat acquirere

16. Verbum quoque subjungendum est de un-
-capione quae imprimis ad modos acquirendi
civiles pertinet.

17. Usucapio definiri potest, acus quo rei alie-
-nae juxta certa requisita possidentur sine speciali
prioris Domini consensu Dominium per Legem
humanam consequimur

Cap. XII De Variis atq. Dom. modis Pars III^a 196.

18. Prescriptio est quidem Legis humane in-
-ventum sed omnibus fere gentibus usitatum.

19. Si quis tamen in prescriptione explican-
da rite versari velit ei confusio et prejudicium
juris Romani reponenda sunt.

20. Finis prescriptionis est societatis huma-
-ne tranquillitas, cujus interest, ut dominia
sint aliquando in certo et ne occupatio prebea-
-tur bellis quæ ex nimia rei quæ olim ad duos
vel nostros pertinuit vindicandi licentia neces-
-sario oriuntur hæc de modis acquirendi princi-
-palibus. Superent ut de modo acquirendi accessio
nonnulla dicemus.

21. Accessio est omnis amplificatio omne in-
-crementum alicui rei quæ tanquam principali
consideratur, accedens, sive propria rei substan-
-tia intrinsece dilatetur sive extrinsece ali-
quod augmentum ipsi accedat.

22. Omnes autem accessiones ad duas classes
refrui possunt vel enim sola natura et citra

Cap. XII De la nature et de l'usage du vin

Le vin est une liqueur qui se fait par la fermentation du raisin. Il est composé de deux parties, l'une d'eau et l'autre de sucre. L'eau est la partie la plus abondante, et le sucre est la partie la plus précieuse. Le vin est une liqueur qui se fait par la fermentation du raisin. Il est composé de deux parties, l'une d'eau et l'autre de sucre. L'eau est la partie la plus abondante, et le sucre est la partie la plus précieuse. Le vin est une liqueur qui se fait par la fermentation du raisin. Il est composé de deux parties, l'une d'eau et l'autre de sucre. L'eau est la partie la plus abondante, et le sucre est la partie la plus précieuse.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. I

factum
indus
23. Ci
tur, a
cipali
24. L
hibus
25. I
repro
aut e
natur
26. T
totum
-liter
rerum
-am
27. C
-num
-tantu

Cap. XII De variis Aeq. Dom. modis Pars III^a 197

factum hominis provenient, vel facto hominis et
Industria

23. Circa accessionem generalis hae regula tradi-
tur, Accessorium sequitur dominium rei prin-
cipalis.

24. Quae regula ut melius intelligatur sequen-
tibus regulis opus est.

25. I.^a si id quod rei nostrae accedit vel ex ipsa
re proveniat, vel opera nostrâ producatur
aut extrinsecus adveniens nullius sit accessio
naturali ratione dominarii acquiritur.

26. II.^a si vero res aut opera accedens vel in-
totum vel pro parte alterius sit, tum natura-
liter oritur quaedam communicio, sive conjunctio
rerum facta fuerit casu, sive voluntate ^{utriusque} ~~utriusque~~
~~utriusque~~ domini sive voluntate unius, sive et
-am ex facto tertii

27. Atque ex his principiis de singulis accessio-
-num exemplis quae in jure Romano memo-
-rantur. Haec de variis aeq. Dom. modis.

1800

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

ment accordé, ledi in aug. il questo anno

Caps. 2

26 E

commit

-mus ea

29 Feb

repeti

aliena

- biouis

30 -

Bertat

днат.

conver

at que

Cap. XII De variis arg. Dom. modis Per III. 198.

26 Effectus denique Domini in eo praesentius
consistit ut re nostra plenissime uti sui possi-
mus eamque a quolibet vindicare.

29 Facultas vero alienandi ex dominio frustra
repetitur quum ipsam sit dominium quod
alienatur neque res eadem possit esse aliena-
tionis causa et obiectum.

30 Facultas itaque alienandi fluit ex li-
bertate naturali, quae tam circa Dominium
quam alia jura tandiu occurrit quandiu lege
conventiones simili ~~va. acta non est~~ restricta.
atque haec de Dominio.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

4. Quod primum respectum Lex naturalis hoc præceptum
suadet, nimirum, non utere rebus creatis in contumeliam
Creatoris, sed potius in ejus gloriam, h. e. in hunc finem
propter quem hominibus sunt concessæ.
5. Censetur itaque hoc præcepto abusus rerum crea-
-tarum, quando scilicet inutiliter ~~aut~~ ^{et} perulenter perdun-
-tur aut dilapidantur.

Cap

De

1. Po

simu

conseq

et offic

bis ab

2. It

per D

dirigi

ne cor

3. I.

creato

creati

-rum

6. L

pro

Cap XIII De officiis quae ex Domino rer. oriuntur 199

Cap. XIII.

De officiis quae ex Dominio
rerum oriuntur.

1. Postquam de origine Domini, ejus natum
simulque modis quibus constituatur diximus
consequens est ut videamus de obligationibus
et officiis quae ex introducto Dominio homini-
bus observanda veniunt.

2 Itaque ^{BIBLIOTHEQUE DE GENÈVE} factas rebus creatis utendi quae
per Dominium exercetur ita lege naturali
dirigitur ac proinde triplici potissimum ratio-
ne considerari potest.

3. I.^o scilicet respectu Dei rerum omnium
creatoris II.º respectu ipsius hominis rebus
creatis utentis. III.º denique respectu alio-
rum hominum.

6. Quoad hominem rebus ^{creatis} utentem pertinet
hoc praeceptum, ita ~~ut~~ utere rebus creatis

Cap. XIII De officio pueri et puericie

Cap. XIII

De officio pueri et puericie

De officio pueri et puericie

1. Postquam de origine animi et de ratione
et de sensibus et de facultatibus animi
et de officiis pueri et puericie et de
de officiis pueri et puericie et de

2. Postquam de officiis pueri et puericie
et de officiis pueri et puericie et de
et de officiis pueri et puericie et de

3. Postquam de officiis pueri et puericie
et de officiis pueri et puericie et de
et de officiis pueri et puericie et de

4. Postquam de officiis pueri et puericie
et de officiis pueri et puericie et de
et de officiis pueri et puericie et de

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

ut per

mi v

7 7

officiu

Docuim

6 6

hic du

rum

-mines

erga

9. 9

adver

ut eg

abut

usu te

-vias

10 10

utent

nemo

ta ve

Cap. XIII De off. quae ex Dom. det. oriuntur - 200.

ut per istum unum non evitas bona vel ani-
mi vel Cois

7. Fuit hoc preceptum ex iis quae supra de
officiis hominis erga alios homines & ipsum
docuimus.

8. Officium denique adversus alios homines
hic duplici ratione considerari debet nimi-
rum 1° ratione ipsius utentis erga alios ho-
mines secundo ratione aliorum hominum
erga utentem

9. Obligatio hominis rebus creatis utentis
adversus alios haec est, sic utere rebus creatis
ut aequalitatem cum aliis terves scilicet ne
abutans iisdem ad superbiam neve alios
usu tuo laedas. Sed potius per eas iisdem in ser-
vatis.

10. Obligatio vero aliorum hominum erga
utentem generali hoc precepto includitur
nemo alterum in usu rerum creatarum direc-
te vel indirecte turbet. Sed potius patiatur

BIBLIOTHÈQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Cap. 1

ut un-

Summa

11. G

et fin

process

12. 14

homin

casus

13. Q

ad huc

14.

серти

uswz.

15 f

to re

16.

Sam.

Sam

- June -

170.

Posi

Cap. XIII. De Variis acq. Dom. modis. 201

ut unusquisque rebus suis quiete utatur et tranquillo fruatur.

11. Coerentur itaque hoc precepto furti, rapine et similia crimina, fluit hoc preceptum ex precepto de non luedendis aliis

12. Venim ut paulo distinctius officia aliorum hominum respectu Domini exponantur vari casus hic distinguendi veniunt.

13. Vel enim 1°. Res apud Dominum extat adhuc vel pervenit ad alium

14. Primo Cuius observandum est, si per enim preceptum de non turbando alius in possessione et usure rerum suarum

15. si vero res ad tertium devenit, id vel volente rei Domino factum est, vel id invito.

16. si volente Domino rem tertius detineat tam juxta tenorem conventionis, de utriusque tam Domini quam possessionis officio dijudicandum erit.

17. si vero invito Domino, quis rem alterius detineat, id fit vel a sciente seu male fidei

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

posse

posse

16. c

vel

fruct.

tenet.

dato

19. c

adhi

de qu

cam

lapu

20. c

qua

rem

no ex

emole

donc

21. c

Cap XIII De variis acq. Dominii modis 202.

possessore vel ab ignorante seu bone fidei
possessore

18. Male fidei possessor rem si adhuc extat
vel saltem rei pretium una cum omnibus
fructibus omni interese, Domino restituere
tenetur. deducitur hoc ex precepto, de damno
dato resarciendo;

19. Bone fidei possessor ille est qui omnem
adhibuit diligentiam ut cognosceret an res
de qua agitur revera illius fuerit a que-
cam acquisivit qui tamen ex justo errore
lapsus non Dominum pro Domino habuit.

20. Hoc posito quandiu bone fidei possessor
qua talis est Cum Domini alieni ignorantia
rem aliquam possidet tandiu pro vero Domi-
no est habundus communiaque jura et
emolumenta proprietatis ad ipsum pertinent.
donec verus Dominus appareat.

21. Ratio hec est quod scilicet societatis

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

... et bonis et malis. De bonis et malis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

et pro

fides

veritas

22. 1

actio

adver

iniqua

fides

23. 1

adhuc

utrum

titulu

24. 1

bona

rem

ulla

ypri

25. 1

pign

popi

aliqu

Cap. XIII. De Variis acq. Dominii modis ~ 203.

et proprietatis ratio exigere videtur ut bona -
fides tantum valeat et operetur, quantum ipsa
veritas.

22. Nunc igitur si vere illa bone fidei possessor
actu valido et irrevocabili disposuerit valebit -
adversus verum Dominum hac dispositio frue-
-turque et utilitates quas exinde percepit bone
fidei possessor, suas faciet.

23. si vero res apud bone fidei possesorem
adhuc esset, tunc distinguendum videtur,
utrum bone fidei possessor possideat rem
titulo lucrativo acquisitionis aut oneroso.

24. Priori Casu si v.g. rem titulo donati -
bone fidei possessor possideat acquiemat ut
rem illam vero Domino gratis, et absque
ulla pretii repetitione restituat tunc enim
ipsi nihil abest de suo.

25. Verum si titulo oneroso empti v.g. vel
pignoris bone fidei possessor rem alienam
possideat. tunc I. tenetur efficere quantum

aliqua hac de officiis quae ex dominio rer. oriuntur.

Cap. XIII. De Maria et Joanne in die 203.

Pro hinc inde volens et operans, percontanturque
et propolizantur latius et ipsis notat in domo.

22. *Thrinacospora* *gemmae* *form. nov.*

1. *Admiration* *de la bonté de Dieu*
 2. *de la bonté de Dieu*
 3. *de la bonté de Dieu*
 4. *de la bonté de Dieu*
 5. *de la bonté de Dieu*
 6. *de la bonté de Dieu*
 7. *de la bonté de Dieu*
 8. *de la bonté de Dieu*
 9. *de la bonté de Dieu*
 10. *de la bonté de Dieu*
 11. *de la bonté de Dieu*
 12. *de la bonté de Dieu*
 13. *de la bonté de Dieu*
 14. *de la bonté de Dieu*
 15. *de la bonté de Dieu*
 16. *de la bonté de Dieu*
 17. *de la bonté de Dieu*
 18. *de la bonté de Dieu*
 19. *de la bonté de Dieu*
 20. *de la bonté de Dieu*
 21. *de la bonté de Dieu*
 22. *de la bonté de Dieu*
 23. *de la bonté de Dieu*
 24. *de la bonté de Dieu*
 25. *de la bonté de Dieu*
 26. *de la bonté de Dieu*
 27. *de la bonté de Dieu*
 28. *de la bonté de Dieu*
 29. *de la bonté de Dieu*
 30. *de la bonté de Dieu*
 31. *de la bonté de Dieu*
 32. *de la bonté de Dieu*
 33. *de la bonté de Dieu*
 34. *de la bonté de Dieu*
 35. *de la bonté de Dieu*
 36. *de la bonté de Dieu*
 37. *de la bonté de Dieu*
 38. *de la bonté de Dieu*
 39. *de la bonté de Dieu*
 40. *de la bonté de Dieu*
 41. *de la bonté de Dieu*
 42. *de la bonté de Dieu*
 43. *de la bonté de Dieu*
 44. *de la bonté de Dieu*
 45. *de la bonté de Dieu*
 46. *de la bonté de Dieu*
 47. *de la bonté de Dieu*
 48. *de la bonté de Dieu*
 49. *de la bonté de Dieu*
 50. *de la bonté de Dieu*
 51. *de la bonté de Dieu*
 52. *de la bonté de Dieu*
 53. *de la bonté de Dieu*
 54. *de la bonté de Dieu*
 55. *de la bonté de Dieu*
 56. *de la bonté de Dieu*
 57. *de la bonté de Dieu*
 58. *de la bonté de Dieu*
 59. *de la bonté de Dieu*
 60. *de la bonté de Dieu*
 61. *de la bonté de Dieu*
 62. *de la bonté de Dieu*
 63. *de la bonté de Dieu*
 64. *de la bonté de Dieu*
 65. *de la bonté de Dieu*
 66. *de la bonté de Dieu*
 67. *de la bonté de Dieu*
 68. *de la bonté de Dieu*
 69. *de la bonté de Dieu*
 70. *de la bonté de Dieu*
 71. *de la bonté de Dieu*
 72. *de la bonté de Dieu*
 73. *de la bonté de Dieu*
 74. *de la bonté de Dieu*
 75. *de la bonté de Dieu*
 76. *de la bonté de Dieu*
 77. *de la bonté de Dieu*
 78. *de la bonté de Dieu*
 79. *de la bonté de Dieu*
 80. *de la bonté de Dieu*
 81. *de la bonté de Dieu*
 82. *de la bonté de Dieu*
 83. *de la bonté de Dieu*
 84. *de la bonté de Dieu*
 85. *de la bonté de Dieu*
 86. *de la bonté de Dieu*
 87. *de la bonté de Dieu*
 88. *de la bonté de Dieu*
 89. *de la bonté de Dieu*
 90. *de la bonté de Dieu*
 91. *de la bonté de Dieu*
 92. *de la bonté de Dieu*
 93. *de la bonté de Dieu*
 94. *de la bonté de Dieu*
 95. *de la bonté de Dieu*
 96. *de la bonté de Dieu*
 97. *de la bonté de Dieu*
 98. *de la bonté de Dieu*
 99. *de la bonté de Dieu*
 100. *de la bonté de Dieu*

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page, is visible at the bottom of the page.

23. *Si una de las espigas de la inflorescencia*

BIBLIOTHÈQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

capitulum vero 2. minus, et alius

18. *Veronica filifolia* Nutt. var. *g. var.*

[illegible]

Cap.

in se

сет

remg
26

20. *несущ*

tenet

Doni

resbit.

haben

Domis

venti

27. ✓

bone

ent C
12

here 8

negli

-ferri

28.

as in

Atque

Cap. XIII. De variis acq. Dominii modis 204

in se est, ut pretium quod dedit ab eo qui rem vendidit, vel oppignoravit, recuperet remque vero Domino restituat.

26. si vero pretium quod dedit recuperare nequeat, tum bonae fidei possessor non alias tenetur rem vero Domino restituere nisi verus Dominus tantundem bonae fidei possessori restituere sit paratus quantum hic ad rem habendam de suo contulit, salvo tamen Domini jure ad versus eum qui rem alienam vendidit aut oppignoravit.

27. Neque enim ulla apparet ratio quare bonae fidei possessor cuius ex hypothese nulla est culpa, potius pretium quod erogavit amittere debeat quam Dominus rem suam praesertim cum aliquam arguat Dominus negligentiam quod ille rem suam sibi auferri parus sit.

28. Atque ex hinc principis facilis erit casuum omnium qui dari possunt definitio atque haec de officiis quae ex dominio rer. oriuntur.

Cap. XIII. De Pœnia et Pœnitentia. 204

in se aut nequeat. Pœnia debet ad eam
cum veniat, ut appropinquet, et
omnes vero Pœnitentia existat.

22. Si vero Pœnitentia debet esse
repent, tunc debet fieri penitentia per
torturam, tunc vero Pœnitentia existat non
Pœnitentia, tunc debet fieri penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia

23. Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia

24. Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia
Pœnitentia, si Pœnitentia penitentia

Cap.

I. P.

humana

-bat ut

2. C.

verum

3. C.

heque

indige

-et qu

4. P.

-nis op

est.

5. C.

comm

accip

-care

seutu

affet

res

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

I. Post introducta rerum Dominia necessitas
humani generis ejusdemque utilitas exposita-
bat ut Commercia introducerentur.

2. Commercia nihil aliud sunt quam mutue
rerum et operarum communicationes.

3. Cum enim non omnia ferat omnis tellus
neque quislibet ea semper ea possideat qui
indiget, necesse fuit ut que sibi deessent prete-
ret quis ab altero.

4. Hoc autem primum temporibus permutatio-
nis ope factum fuisse verosimile admodum
est.

5. Verum quoniam ille qui rem suam alteri
communicabat, vellet vicissim æquivalens
accipere et vero sepius eveniret ut communis
carentur res diversi generis hinc sponte sua
seculum est ut rebus omnibus imponeretur
affectio quædam seu æstimatio juxta quam
res dispari nature invicem comparari.

et exequari possint ut scilicet alter ab altero tantumdem accipere possit, quantum ipse dederat

6. Haec vero rerum affectio seu qualitas pretium dicitur quod definiri potest quantitas moralis, rebus et actionibus juxta naturam earum consensu hominum imposita, cujusque eodem inter se Conferri et aequales vel inequales haberi possunt atque ita sine laesione in commercio deduci.

7. Dicitur quantitas moralis quia rerum aequalitas vel inequalitas hic non estimatur ex habitu rei physice in se spectato sed quatenus per illum res usum aliquem aut delectationem vite civili praestare possunt.

8. Pretium autem dividi potest in proprium seu Intrinsicum et virtuale seu extrinsecum.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

9. Proprium seu Intrinsicum pretium illud est quod rebus ipsis vel actionibus in commercio venientibus inherere concipitur pro ratione utilitatis aut delectationis quam hominibus adferunt.

10. Virtuale vero pretium illud est quod munus tribuitur, cuius ope pretium cuiuslibet rei proprium et intrinsicum definiti et aestimari potest, et veluti Communi quādam mensurā cum rebus aliis conferri et exaequari potest.

11. Ex dictis itaque sequitur obiectum pretii imponendi esse res et actiones in commercio venientes.

12. Hinc igitur res illae quae vel natura vel lex a commercio removet, pretio carere dicuntur vel inestimabiles aestimantur.

13. Ad hoc ut pretii Intrinsici natura recte percipiat, imprimis ejus fundamen-

1. Proprium fuit in omni poeta
ut quod edidit vel scripsit in
eis videretur in hoc casu
no interdictum aut selectum
india asserunt.

10. Poeta vero proprium
non habet in dicitur, quod
liber est proprium et interdictum
et continetur potest et alius
interdictum cum dicitur in
ex cap.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

11. Ex dictis statim sequitur
improvisum esse et actorem in
omnibus.

12. Poeta igitur et ille
vel lex et commentum tenent, pro
demonstratur per transmissibile
13. De hoc ut patet in
secte proprium imperium
india asserunt.

burn
idem

-stus

14.

plex

rei ad

vel

const.

15.

habere

dican

16.

seu u

17.

usus.

lius

exem

que

-ma

in p

usus.

bum considerandum est. tum etiam quare
idem aliquando augeatur, aliquando ~~auge-~~
~~atur~~ minuiatur.

14. Itaque pretii quod rebus tribuitur du-
plex videtur esse causa. scilicet aptitudo
rei ad prestandum aliquem usum & quidem
vel venum vel hominum dumtaxat opinione
constitutam.

15. Hinc est quod res nullius usus nullum soleant
habere pretium et nullius pretii in vulgari sermone
dicantur.

16. Secunda vero pretii causa est rerum raritas
seu ut res promiscue omnibus non sufficiat.

17. Alias enim si res aliqua adeo sit inextinguibilis
usus. ut promiscue sufficiat omnibus, tum nul-
lius eius pretii licet in se sit utilissima quod
exemplo aquae communis satis intelligitur
quae quomvis in se sit hominibus utilissi-
ma imo et omnino necessaria nullius tamen
est pretii quia tamen scilicet inextinguibilis est
usus.

14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

18.

uno

ejus

us et

hac

in vi

quen

funda

19.

di m

impo

nem

-tand

rari

20.

expe

.vatio

int

18. Præterea res una eademque non semper uno eodemque pretio aestimatur sed pretium ejus aliquando minus, aliquando majus est. res etiam una alteri aliquando præfertur, licet hæc æqualem aut etiam majorem usum in vita humana obtineat, quæritur itaque quænam sint pretii augendi vel minuendi fundamenta.

19. Respondemus fundamenta pretii augendi minuendive eadem esse omnino ac pretii imponendi fundamenta. nimirum aptitudinem rei ad aliquem usum hominibus præstandum, conjunctam cum rerum earundem raritate.

20. Non enim satisprobatur quotidiana experientia, rerum enim ad vite Conservationem necessarium pretium maximè intenditur, si oriatur eamdem raritas.

18. Quod si quis in rebus suis
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si

19. Quod si quis in rebus suis
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si

20. Quod si quis in rebus suis
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si
 aliquid deest, id est, si

BIBLIOTHEQUE
 DE GENEVE

ex a

copia

21.

ad a

etiam

22.

affera

quoque

23.

non n

tanta

tas,

24.

preto

resen

-tia

enim

rara

25.

Cap. XIV De Pretio.

210.

ex adverso remittitur, si magna sit earum copia.

21. sola tamen rei raritas sufficiens non foret ad augendum rei alicujus pretium sed usus, etiam aliquis concurrere debet.

22. Si enim res maxime rara et locis remotissimis offeratur ea vero nullum habeat usum pretio quoque carebit.

23. Talem autem hic intelligimus usum, qui non modo juxta **BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE** effectus aestimetur, tantumdem hic operatur quantum veritas, quemadmodum videre est in gemenis.

24. Quasunque vero Puffendorpius affert pretii intendendi causas, ad raritatem ultimum referuntur, nimirum subtilitas operis, aut elegantia ejusdem difficultas fama artificis &c. Haec enim omnia aestimationem rei augent quia rara sunt.

25. Atque haec de pretio in genere et generalibus

pretii fundamentis.

26. Verum quoties de pretio rebus singularibus assignando agitur, alia quoque consideranda sunt

27. Et I^o quidem vel pretia rerum definienda.
Sunt, inter eos qui in statu naturali vivunt, vel
inter eos qui in civitate vitam agunt.

24. In Statu itaque naturali, 1.º pretia rerum voluminate cujusque generaliter definiuntur.

*unusquisque enim in statu naturali vivit
rerum et operationum suarum legitimus et plerumque
reus est. Et proinde hoc quod est Libertate utitur.
Moderator.
agrest.*

DE GÈNÈVE

29. Utrum tamen haec pretii imponendi libertas
nimium extendenda non est. Sed socialitati semper
esse attemperanda: Hinc 11°. Ratio suadet ut
pretii impositio et definitio fiat juxta usum rerum
verum et necessarium. licitum ac honestum non
vero Ratione usus vani inanis aut inhonesti.

30. Tertio in definiendo rerum et actionum pretio.
communi hominum iudicio unusquisque se p-

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely a 17th-century French manuscript. The text appears to be a chapter or a section of a larger work.]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

[Faint handwritten text on the right page, continuing from the left page. The text is mostly illegible due to fading.]

accommodare debet. nisi enim hoc fieret adversus
praeceptum de naturali aequalitate ^{custodienda} ~~consideranda~~
peccaretur, quae aequalitas basis est commerciorum
et fundamentum.

31 Quod tamen ita limitandum est nisi iuste
quedam ^{ad} sint pretii affectionis cause, si nimi-
rum peculiare ad sint circumstantiae ob quas
et alii res suas pluri aestimare consueverint

32 IV°. Denique et hoc observandum scilicet huma-
nitate ^{id} omnino exigere ^{non} necessitate in quo
alter positus est abundanter. ad augendum praeter
modum rerum nostrarum pretium. Haec de
pretio in statu naturali.

33. sed vero in Civitatibus duplex est pretii deter-
minandi ratio, duplex quoque pretium exinde
exurgit, unum nempe Legitimum seu legale
partitum alterum seu Conventionale.

34. Pretium Legitimum illud est quod ab im-
perantis seu Legis definitione proficiscitur.

Cap XIV De Pretio.

213.

35. *Pactitum*, vero seu conventionale, pretium a voluntate contrahentium dependet.

36. *Pessimum* Imperans autem eorum rerum pretia definire solet, quae ad vitam praesentem necessariae sunt, quaeque sunt quotidiani usus. plurimum enim refert ut narumce rerumce - quabilis omnibus fiat dispensatio.

37. Porro quoniam lex hominis libertatem natura-lem adeo circumscindit, ut quae sunt adversus - leges neminem facere possunt presumitur, hinc adparet pretii ~~significum~~ nullam esse lati- tudinem, sed illud veluti in puncto subsistere adeo ut vob minimus excessus negotium faci- at nullum aut saltem vitiet.

38. Pretium vero conventionale quoniam a voluntate paciscentium dependet, aliquam - quoque latitudinem habet, juxta quam plus minusve exigere potest vel dari.

39. Si enim pretio legitimo omnino in - civitate aestimarentur nullus labori et industriae

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Super

40.

come

part

latitud

jeux to

Soria

41.2

исит

respice

give

42.

- 244

meri

4576

сум

- 44

adsi

45.

-nian

superfluisset locus.

40. Quamvis autem aliqua adsit in pretio conventionali latitudo, eaque a voluntate partium dependeat, nihilominus tamen latitudo illa nimis extendenda non est sed juxta certas Regulas et in genere juxta Socialitatis latitudo illa definienda est.

41. Ad fundamenta itaque antea relata ad usum nempe rei ejusdemque raritatem hinc respiciendum est et ad omnes circumstantias quae ad illa fundamenta colliguntur.

42. Et I.^o quidem ratio habenda est operarum mercatoris ejusdem impensarum in mercedibus adportandis aut aservandis.

43. Utrumne mercator aservatim vendat aut minutatim res singulas dispiciendum.

44. II. Utrum paucitas vel abundantia adsit pecuniae mercium aut Elementium.

45. IV.º Denique utrum paratam quis pecuniam an in certam diem solutionem

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

differe

46.

- le a

in d

in p

haben

47.

Dura

-tans

ac ip

turn

48

- ali

ver

49

Sim,

et a

est

pen

-2aru

differat cum etiam dies sit pars quedam pretii.
46. Ex dictis itaque sequitur pretium legale a conventionali potissimum differre in duobus I°. Ratione certitudinis illud enim in puncto veluti constat hoc vero aliquam habet latitudinem.

47. II°. Differunt hæc pretia ratione durationis pretium enim. regulariter constans est conventionale vero Inconstans ac ipsius rei variationes perpetuò sequitur

48. Restat nunc ut de pretio virtutis ali seu illo quod nummis tribuitur verba faciamus.

49. Itaque postquam gentes à primævâ simplicitate descivere ut commodior et amplior esset vitæ cultura visum est pretium aliquod virtuale, seu Eminens certæ rei imponere cuius ope cæterarum rerum propria et intrinseca pretia.

940

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

мен

Pretiu

est.

50.

Debet

crat.

51.

ius p

III° *g.*

-fatio

52.

- bilio

here

53.

отмн

- cum

Om n

ings

- 2cm

-62

Cap. XIV. De Pretio -- 206.

mensurari et inter se exaequari possem
Pretium illud virtuale nummi tributum
est.

50. Quoniam autem requisita habere
debet materia illa cui pretium virtuale
erat imponendum facile patet.

51. scilicet I^o Res illa debebat esse alicu-
jus pretii II° substantie valde compacte
III° facile in partes minutas dividi IV° tra-
-tationi et Custodie habilis.

52. Quae omnia requisita in metallis no-
-bilibus reperiuntur, adeoque haec a gentibus
hunc in usum merito sunt adhibita.

53. Cum autem valor nummi mensura sit
omnium aliarum rerum quae in commet-
-tium veniunt, mensura autem haec quoad
omnes in civitate aequalis esse debet hinc
imperanti merito tributum est ut valo-
-rem nummi ejusdem quae pretium virtual-
-le definiret.

memoria et inter se recipere primum
 primum illas virtutes animae tribuimus

50. Quoniam autem copiam habet
 debet materiam illam cui primum virtute

51. Primum I. primum debet esse ad
 primum II. primum debet esse ad
 III. primum debet esse ad

52. Primum debet esse ad
 primum debet esse ad

53. Primum debet esse ad
 primum debet esse ad

54. Primum debet esse ad
 primum debet esse ad

55. Primum debet esse ad
 primum debet esse ad

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

54.

solea

titu

55.

finis

salu

56

rum

ciem

vici

certa

57.

non

bus

et

58.

rum

59

54. Inde est quod publica signa nummis soleant imprimi quo scilicet de eorum quantitate et valore constet.

55. Verum tamen in pretio nummi de finiendis Imperans ad certas regulas ad salutem publicam facientes attendere debent.

56. Et I.^o quidem ad pretium metallorum proprium et intrinsecum hic respiciendum est, ut cum ab argento hoc vicissim ab auro nobilitate vincitur, certa igitur hic observanda proportio.

57. II.º In imponendo nummi valore, non modo Civium sed et exterorum quibus cum commercia tractantur, habenda est ratio.

58. III.º Metallum quantitas in unoquoque nummo et bonitas recte attemperanda

59. IV.º Quamvis virtuale nummi pre-

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca
pre
imp
valo
-vi d
Rij
60
-ta f
si ad
vige
61
-sitio
62
ne e
aut i
63
num
64
cujus

pretium omnino pendeat a voluntate
imperantis non debet tamen nummi
valor temere et sine justa causa muta-
ri sed tunc dumtaxat, si summa
Reipublice necessitas id suadeat.

60. Haec enim monetae mutatio mul-
ta fecum trahit incommoda praesertim
si ad extraneos qui commercia
vigint respiciantur.

61. De hominum officiis circa pretii im-
positionem sequentia observanda sunt.

62. In genere hic exigit a nobis Lex naturae
ne erga proximum inhumaniter nos geramus
aut illum positivè ledamus.

63. Illius rebus quibus alii indigent nimis mag-
num pretium statuendum non est.

64. Praeserea materiae quantitas et qualitas
cujus intuitu illa pretium habet non est imm-

Cap. XIV. De Pretio.

219.

immutanda aut adulteranda.

65. Denique rerum quotidiani usus caritas easdem emendo aut iniuste detinendo. non debet officii. Atque hec de pretio et hominum officiis circa pretium.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XIV. De la nature des livres

On appelle livres tous les ouvrages
écrits sur papier ou sur parchemin
et destinés à servir de mémoire
à l'homme. Les livres sont
divisés en deux classes : les
livres saints et les livres
profanes. Les livres saints
sont ceux qui contiennent
les écritures sacrées, et les
livres profanes sont ceux
qui contiennent des ouvrages
de l'homme.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

1. Q
-um
fusi
tracta
2. f
encl
differ
-venti
missi
-rum
3.
-tio q
-ve
4.
veni
-tract
revers

Cap. XV. De Contractibus qui pretia 220.

Cap. XV. De Contractibus qui pretia
rerum supponunt et inde fluentibus officiis

1. Quaecunque generale et Communem pacto-
rum seu Conventionum naturam spectant ea
fuisse satis jam explicuimus ubi de fide servanda
tractavimus.

2. Hic dumtaxat observandum est nullam
esse de jure naturali pactum inter et contractum
differentiam; imo vero contractus pactum con-
ventio synonyma sunt et promissum usque planctus
missis omnibus subtilitatibus, quas per Romano-
rum introduxerat.

3. Omnibus enim aequae convenit pacti defini-
tio quod scilicet sit Consensus, duorum plurium-
ve vere aliquam danda aut faciendam

4. Diversimode Contractus dividi possunt
verum hic Cavendum est ne divisiones con-
tractuum quae sunt juris Romani cum iis quae
revera sunt juris naturalis promissum pro po-

Cap. XVI. De Contractibus qui continentur in rebus

Cap. XVII. De Contractibus qui continentur in personis

Cap. XVIII. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XIX. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XX. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XXI. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XXII. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XXIII. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

Cap. XXIV. De Contractibus qui continentur in rebus et personis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

5.

ali

6.

trah

onero

adotr

7.

orum

mode

8.

us

grat

9

iste

enim

adeo

ipsi

uti

inter

est.

10.

Cap. XV. De Contractibus qui ex 221.

5. Praecipua Contractuum distinctio est quod alii beneficii, alii onerosi dicuntur.

6. Contractus beneficii illi sunt qui alteri contrahentium gratis aliquid afferunt commodum. onerosi vero utramque partem adaequale onus adstringunt.

7. Plures esse possunt contractuum benefici-
orum species, praecipue sunt mandatum com-
modatum depositum, donatio.

8. Mandatum est Contractus quo quis alteri-
us negotia, ipso requirente et committente
gratis expedienda suscipit.

9. Ex humanitate et amicitia ortum trahit
iste contractus, simulque ex necessitate non
enim possumus omnia per nosmet ipsos agere,
adeoque postulabat humanitas ut quibus in rebus
ipsi interesse non possumus, amicorum opera
uti liceret atq; hinc etiam ortus quod mandatum
inter Contractus beneficos semper adnumeratum
est.

10. Mandatarii officium est negotium sibi

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

comm

adhi

11 e

resar

quod

man

12. d

volu

ita d

-baric

13. e

contra

pote

14.

rei a

temp

15. d

tat

eam

tis i

Cap. XV. De Contractibus qui pretia ex 222.

commissum ex fide gerere et ad hoc omnem
adhibere diligentiam.

11. Mandans vero damnum et impensas
resarcire debet ad damnum tamen fortuitum
quod occasione mandati mandatarius accepit
mandans non est obligatus.

12. Potestas mandatarii in hoc contractu a
voluntate mandantis omnino pendet eaque
ita circumscribitur. ut fines mandati manda-
tarius transgredi non possit

13. Hinc quoque provenit quod diversimodè
contrahatur mandatum pro diversis scilicet
potestatis gradibus mandatario concessis.

14. Commodatum est contractus de usu
rei alicujus concedendo, hanc re illa praefinito
tempore restituenda.

15. Commodatarii officium hisce partibus cons-
tat I.^o ut re commodatâ bona fide utatur ne
eam ad alios usus adhibeat praeter commodan-
tis intentionem II.º Ut finito usu vel tempore

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

claps

per d

huc q

gibut

moda

11111

also

16.

Rem-

Bar-

same

com

- mode

```

      free

```

15.

117

aliqui

савес

10.

78

vitae

vel

Pen

W. L. G. 1871

17

Cap XV. De Contractibus qui preba 223.

elapso rem restituat illasam, nisi tamen quantum per ordinarium ac legitimum usum ei decessit hoc quippe commodans gratis concessisse intelli-
gitur III° De Casu fortuito non tenetur com-
modatarius nisi factum culpâ vel negligentia
eussuerit.

16. Vice versa tenetur Commodans I^o ad
rem promissam in usum gratuitum conceden-
dam. II° Eandem per tempus prefinitum
commodatorio relinquere, nisi tamen ipse com-
modans ex commodato ex Casu aliquo non
previsto egere incipiat.

17. Depositum vero est Contractus de re
aliquâ in gratuitam custodiam accipiendâ -
eâdemque ad deponentis libitum restituendâ

18. Depositarii officium hisce partibus absol-
vitur, I^o Rem debet in custodiam recipere -
vel saltem temporarii contractui renuntiare
Rem acceptam probe et pro ratione boni pro-
priâ famulâs debet Custodire III° non debet eam

Cap. XV. De Contractibus quibuslibet

Capitulum XV. De Contractibus quibuslibet
In hoc tractatu tractabitur de Contractibus
quibuslibet. Et primo de Contractibus
in genere. Et deinde de Contractibus
in specie. Et primo de Contractibus
in genere. Et deinde de Contractibus
in specie.

De Contractibus in genere. Contractus
est conventio inter duos vel plures
hominum per quam nascitur obligatio
iuris. Contractus est conventio inter
duos vel plures hominum per quam
nascitur obligatio iuris.

De Contractibus in specie. Contractus
est conventio inter duos vel plures
hominum per quam nascitur obligatio
iuris. Contractus est conventio inter
duos vel plures hominum per quam
nascitur obligatio iuris.

De Contractibus in specie. Contractus
est conventio inter duos vel plures
hominum per quam nascitur obligatio
iuris. Contractus est conventio inter
duos vel plures hominum per quam
nascitur obligatio iuris.

De Contractibus in specie. Contractus
est conventio inter duos vel plures
hominum per quam nascitur obligatio
iuris. Contractus est conventio inter
duos vel plures hominum per quam
nascitur obligatio iuris.

De Contractibus in specie. Contractus
est conventio inter duos vel plures
hominum per quam nascitur obligatio
iuris. Contractus est conventio inter
duos vel plures hominum per quam
nascitur obligatio iuris.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

ad un

ut d

depo

ut r

ypsiu

19.

depo

ver

1.

let

-tur e

-ente e

2.

-dame

ab a

3.

-lis in

Cap. XV. De Contractibus qui præstatur 224.

ad usus suos adhibere. IV.º Damnum culpâ sua
vel dolo datum debet præstare V.^o debet rem
depositam quandoque deponens eam peti-
vit restituere nisi tamen aliud suadeat vel
ipsius deponensis vel Reipublice utilitas.

19. Deponens vero tenetur sumptus in rem
depositam factos deponitario restituere. Hæc
de Contractibus beneficiis.

De Contractibus onerosis.

1. In omnibus contractibus hæc de hoc exposu-
lat Lex naturalis, nimirum ut in iis observe-
tur ex utraque parte æqualitas, cā vero defici-
ente emendetur lesio.

2. In eo autem consistit æqualitas quam commen-
damus ut uterque contrahentium tantumdem
ab altero recipiat, quantum ipse dedit.

3. Vt igitur æqualitas illa quantum vitæ civi-
lis indoles eam admittit, observari queat, Lex

Cap. XV. De Phlegma et Phlegmaticis

Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.
Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.
Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.

Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.
Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.
Phlegma est humor calidus et humidus, qui in corpore humano
est in parte inferiori, et in parte superiori, et in parte media.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

natu
cond
4.
cogn
obse
prote
medic
5.
cont
-lis. v.
6.
urru
proi
-m at
debe
7.
tant
bur
vero

Cap XV De Contractibus qui pretio 225.

naturalis insuper requirit, ut rerum circa quas contrahitur vitia et virtutes inducantur.

4. Nisi enim res una cum qualitatibus suis cognoscatur, de ejusdem pretio ac proinde de observata vel violata aequalitate constare non potest qui vult finem dubio providere vult etiam media.

5. Vicia itaque quae cum ipsam proprietatem contingunt indicare jubet omnino lex naturalis. v. g. si domus sit pestilens.

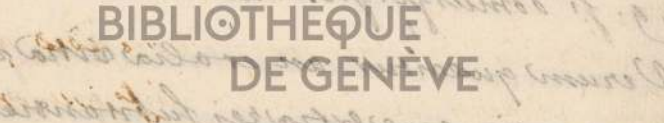
6. Verum quaeritur an et alia vitia vel circumstantiae quae extra rei substantiam posita sunt, quae tamen ad illius rei corruptionem facere quid possunt manifestari debeant.

7. Respondemus negativè aequitas hoc tantum suadere videtur ut ea manifestentur vitia quae rem ipsam afficiunt externa vero vitia quae oriuntur ex Circumstantiis

Cap. XV De Beneficiis et Officiis

[Faint, illegible handwriting]

16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

The first of these is the
 fact that the system of
 the world is not a
 system of the world.

Cap

ex tre

unt.

8

men

- cato

gross

9

- ci ms

pares

iv. 3

ab ee

new

Decla

requis

11.11

сеуна

гепард

etiam

mero

Cap. XV. De Contractibus onerosi 226.

extra rem ipsam positis ad rem nihil faci-
unt.

8. sic v. g. si mercator magnam fru-
menti copiam adferat et sciat plures mer-
catores magnam frumenti numerum paulo
post advekturos id declarare non teneatur.

9. Vicia quoque rei emptori jam cognita di-
ci minime attinet. Si enim utique per
pares quoque sunt contrahentes.

10. sic v. g. si Titius vendat Mervio aedes, quas
ab eodem Navio paucis ante annis ipse emerat
nec eorum aedium vicia servitutes puta Mervio
declaret, adversus aequalitatem in contractibus
requisitam Mervius non tamen peccabit.

11. Ex dictis sponte sequitur quod si violata
aequalitate lesio quaedam emergat ea illius
reparanda sit, quod eo usque procedit ut
etiam si sine culpa contrahentium, sed ex
mero errore vel ignorantia lesio proveniat

Capitulum XX. De Praelato et Episcopo.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Episcopus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

¶ Praelatus est qui in ecclesia
est superior omnium aliorum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca

ea n

12.

dicin

est d.

qual

si a

Indo

non

hic

13.

ut a

etia

min

emin

14.

-cum

tem

me

Cap. XV De Contractibus onerosis 227.

ea nihilominus cesarienda sit.

12. Verum tamen quod de reparanda Lesione dicimus ut aliqua sit pretii rerum ita non est. Intelligendum quasi ob quamlibet inaequalitatem illius contractus rescindi deberet. si alter contrahentium eam reparare nollet. Indoles enim negotiorum humanorum non patitur ut proportio omnino accurata hic constituatur.

13. Imo vero commerciorum ratio exigit ut aliqua sit pretii rerum latitudo adeo ut etiam absque Lesione aequalitatis pluri- minorisve liceat res suas aestimare alias enim Industrie nullus superesset locus.

14. Inter Contractus onerosos primum locum occupat permutatio. antiquissimis enim temporibus ante Inventam pecuniam commercia per solam rerum permutationem exer-

Cop. XV. De l'histoire naturelle de la Suisse.

12. Les animaux qui se trouvent dans la Suisse sont de deux sortes : les uns qui y sont nés, et les autres qui y ont été apportés. Les premiers sont les animaux domestiques, et les seconds les animaux sauvages. Les animaux domestiques sont les bœufs, les vaches, les chevaux, les moutons, les chèvres, les porcs, les chiens, les chats, les oiseaux domestiques, et les poissons domestiques. Les animaux sauvages sont les cerfs, les chamois, les bouquetins, les loups, les renards, les chats sauvages, les oiseaux sauvages, et les poissons sauvages. Les animaux domestiques sont élevés par l'homme, et les animaux sauvages se trouvent dans la nature. Les animaux domestiques sont utiles à l'homme, et les animaux sauvages sont utiles à la science. Les animaux domestiques sont élevés par l'homme, et les animaux sauvages se trouvent dans la nature. Les animaux domestiques sont utiles à l'homme, et les animaux sauvages sont utiles à la science.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca

aban

15.

de re

16.

-mis

-cian

17.

certa

-um

18.

inter

tar e

vero

19.

mod

nis

20

en b

Cap X ~~De Pretio~~ ^{an} Conductibus 228.

abamur.

15. Permutatio definiri potest Contractus
de re pro alia ~~per~~ ^{per}equivalente habenda.

16. Officia permiscandium sunt ut res pro
missas praestent damnaque voluntaria reser-
-ciant.

17. ² ~~Venditio~~ ^{Emptio} est contractus quo pro
certa pecunia summa rei alicujus domini-
-um seu ^{adquisitio} ~~similis~~ ^{ius} ~~requisitus~~.

18. statim atque de re certa ^{adquisitio} ~~pretio~~ ^{adquisitio} ~~tradenda~~
inter partes convenit emptio venditio perfec-
ta est, adeo ut Venditor rem tradere emptor
vero pretium solvere teneatur.

19. Multiplex datur emendi vendendi-
modus ex quo variae quoque species emptio-
nis venditionis resultant.

20. Emptio enim vel fit per aversionem
en bloc vel rerum singularium en detail.

Cap. XV. De Contractibus onerosis - 229.

21. Vel etiam emptio ita fit ut merx statim tradatur simul et solvatur pretium, vel merx tradatur quidem pretii vero solutio in aliquod tempus differatur.

22. Officia emptoris et venditoris quod spectat illa eadem sunt quae permutantium. In genere legibus contractus accurate standum est, unito vero contractu fortuitum rei periculum ad emptorem pertinet, quippe qui dominus est.

23. Sequitur Locatio Conductio quae nihil est aliud nisi contractus ille quo Conuenit de usu rei vel operae pro certa mercede habenda.

24. Duplex est itaque locatio et conductio scilicet, vel rerum vel operarum.

25. Officia partium haec sunt. Conductor tantum mercedis dare tenetur quantum de datarum promissit. Si vero merces non fuerit definita ad usum Communem recurrendum est.

Cap. XV. De Contractibus et actionibus

1. Ut etiam emptio et venditio sit contractus
quodammodo et solutio pretii vel mer-
cedis pro re vel actione in aliquid
tempore differtur

2. Officiarius emptoris et venditoris quod dicitur
et alia eadem sunt que promittuntur in
generis legibus contractibus et actionibus
in iure vero contractus fortis sunt et per
seculum ad emptorem pertinet, quippe qui
dominus est.

3. Legitur in iure quod si quis
in alio iure contractus sit, qui promittit
in eo vel operari pro eadem re vel
actione.

4. Duplex est contractus locatio et conductio
quodammodo et solutio pretii vel mer-
cedis.

5. Officiarius pretium habet conductus
tantum mercedis, hoc tenet in quantum
de contractibus promittit, si vero mercedem
facit rebus et actionibus promittit.

Cap.

26.

quam

possi

boni

temp

reson

27.

alter

- ens p

- nus r

- tate

28.

- nem

fung

- mer

29

nim

- ditio

70

mut

non

Cap. XV. De Contractibus onerosis 200.

26. Locans vicissim prestare tenetur ut res quam locat usum cui destinata est præbere possit, Conductor vero re illa ad modum boni patrisfamilias uti debet eandem finito tempore restituere, damnaque voluntaria resarcire.

Officia loca-
ris et Conduc-
toris.

27. Mutuum vero est contractus quo alter alteri rem frangibilem ea lege dat, ut accipiens post intervallum certi temporis idem genus restituat in eadem quantitate et quali-
-tate

Quid sit mu-
tuum.

28. Res fungibiles illæ dicuntur quæ junctio-
-nem recipiunt quæque alie aliarum vice funguntur, talia sunt ea omnia quæ adnu-
-merantur, ponderantur aut mensurantur

Quid sint re-
fungibiles

29. Mutuum duplici ratione fieri solet Duplex Mutu-
-um nimirum vel gratis vel sub usurarum con-
-ditione.

30. Cum enim ille qui pecuniam suam mutuo dat usum illius et utilitatem amittit nonne æquum est ut is qui pecuniam expe-

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

34.

Cap. XV. De Contractibus onerosis 281.

pecunia fructum suos facit quique revera luatur reseruat quodam modo damnum quod creditori ex mutuo contingit.

31. Societas denique est Contractus de rebus Quid sit societas vel operis conferendis ut Lucrum vel damnum inter Conferentes dividatur.

32. Quoad divisionem Lucri et damni inter socios sequentes regule sunt observandae. Regula observanda circa Lucrum

33. I.^a Legibus contractus si quaedam expressè - I.^a Regula interveniunt standum est.

34. II.^a si nihil inter socios definitum fuerit II.^a Reg. pro rata portione quam unusquisque socio- rum contulit parte Lucrum et damnum divi- dendum est.

35. III.^a Hinc si omnes contulerint aequalem III.^a Reg. pecunie quantitatem, partes singulorum et in lucro et in damno erunt aequales.

36. IV.^a Ubi vero inaequalem contulerint IV.^a Reg. in quantitatem quilibet eorum pro rata parte partes damni vel Lucri auferent.

37. V.^a Denique si de partibus Lucri tantum V.^a Reg.

Cap. IV. De Contractibus onerosis. 181

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

III. *Thalassidroma* *apud* III. *Thalassidroma*

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, characteristic of old paper. The left edge of the page is bound into a dark red or maroon cover material, which is visible as a vertical strip on the far left. The overall lighting is even, highlighting the subtle variations in the paper's tone.

Cap.

aut da
crit re

38.

buis. fa

99.

-cios res

-bis in

- ciunt a

cos que

40 D

Species

Dept

1000

41. 2

11. *Handwritten signature*

III. 2

42

even

cessem

43.

- went

Cap. XV De Contractibus onerosis. 252

aut damni inter socios convenit et pressum
erit regula omissi.

38. Sociorum officia ex fine illius contrac-
tus, facile dignosci poterunt.

39. In genere officia sociorum vel ipsos so- Officia socio-
cios respiciunt, et id quidem vel respectu societa- rum
-tis initae, consummatae vel solutae vel respi-
-ciunt alios quibus ex fide data obligantur.
eosque ex eodem principio sibi obligant.

40 Denique sunt etiam quaedam contractuum
species qui ab Eventu quodam fortuito pen- Species contrac-
dent et hinc aliquid aleae continere dicuntur tuum ab Eventu
quodam fortui-
to pendencia.

41. Huius pertinent I.° foris decisoria.

II.° sponsiones les gageures

III.° Ludorum varia genera

42 Alea hic denotat incertum aliquem
eventum qui lucrum vel damnum prout
cesserit nobis afferre potest

43. Contractus itaque qui aleam conti-
-nent consensum indefinitum utriusque

Cap. XV. De Contrahendis et Obligatis.

Interdum interdictum contrahendi et obligandi.

28. Contrahendi officium ex fidei iuris contrahendi.

29. Fidei iuris contrahendi officium.

30. In genere officium contrahendi vel obligandi.

31. In specie officium contrahendi vel obligandi.

32. In specie officium contrahendi vel obligandi.

33. In specie officium contrahendi vel obligandi.

34. In specie officium contrahendi vel obligandi.

35. In specie officium contrahendi vel obligandi.

36. In specie officium contrahendi vel obligandi.

37. In specie officium contrahendi vel obligandi.

38. In specie officium contrahendi vel obligandi.

39. In specie officium contrahendi vel obligandi.

40. In specie officium contrahendi vel obligandi.

41. In specie officium contrahendi vel obligandi.

42. In specie officium contrahendi vel obligandi.

43. In specie officium contrahendi vel obligandi.

44. In specie officium contrahendi vel obligandi.

Cap.

partitur.

44.

conser

causa

omnis

45.

volun

condit

v.g. a

-ditas.

46.

-lem p

-nere v

-sump

ratio

47.

spom

quo o

senten

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap. XV. De Contractibus onerosis 255.

partis et in quemlibet eventum complectun-
tur.

44. Quamobrem propter Indefinitam hanc
consensuendi rationem nulla subest querendi
causa, uscumque eventus ceciderit, modo tamen
omnis dolus absit

45. fors decisionia est actus ille quo id quod Quid sit fors
voluntate humana pure decidi poterat, sub decisionia.
conditione incerti eventus determinatur, sic
v.g. aliquando dividitur inter heredes here-
ditas.

46. Ceterum ad sortem decisioniam specia-
lem providentiae Divinae concursum suppo-
nere Superstitiosum est et stultum. cum pro-
sumpti illius concursus nulla possit afferi
ratio.

47. Haec quoque referri possunt sponsiones,
sponsio autem nihil est aliud nisi pactum
quo occasione Contradictionis duo pluresve
sententiae suae fiducia, sibi mutuo aliquid

Quid sit Spon-
sio

Cap. V. De Contractibus seu pactionibus

§. 1. Quamvis Contractus sit pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

§. 2. Contractus est pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

§. 3. Contractus est pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

§. 4. Contractus est pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

§. 5. Contractus est pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

§. 6. Contractus est pactionis generis, non tamen
omnes Contractus sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui
sunt pactionis generis, et non sunt pactiones, sed solummodo illi, qui

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. 2

promi
- sus resp

48. 1

impro

- ter a

49. 1

genero

idem

queza

50. 1

- no ve

51. 1

sit lu

52. 1

Suber

- tentia

53. 1

tudem

officio

parte

festo

Cap. XV. De Contractibus onerosis 234

promittunt, illi cessurum cujus assertioni even-
tus respondebit.

48. Hujusmodi pacta Lex naturalis non-
improbat, dummodo serio et bona fide in-
ter adeoque et in illis servanda est fides.

49. Tertio et huc pertinent omnia Ludorum
genera, in quibus aliquo pretio certatur, quique
eodem plerumque involvunt concutionem
que aliquid aleæ continet.

50. Ludi distinguuntur, in Ludos artis, fortu-
nae vel mixtos.

51. Circa ludum ^{BIBLIOTHÈQUE} ^{DE GENÈVE} querendum est an licitum
sit ludere.

52. Respondemus affirmative, nulla enim
subest ratio que contrariam suadeat sen-
tentiam.

53. Verum nimis non est extendenda hae
ludendi licentia qui enim in prejudicium
officiorum suorum maximam temporis-
partem in ludendo consumunt, illi mani-
festo adversus Legem naturalem peccant.

Cap. XV De Controversiis ethicis

Primum est de iustitia et iniustitia. Iustitia est virtus qua quisque suum alteri debet. Iniustitia est vitium contra iustitiam. Secundum est de temperantia et intemperantia. Temperantia est virtus qua quisque modum in rebus appetitis tenet. Intemperantia est vitium contra temperantiam. Tertium est de fortitudine et infirmitate. Fortitudo est virtus qua quisque modum in rebus timoribus tenet. Infirmitas est vitium contra fortitudinem. Quartum est de sobrietate et ebrietate. Sobrietas est virtus qua quisque modum in rebus potibus tenet. Ebrietas est vitium contra sobrietatem. Quintum est de castitate et impudicitia. Castitas est virtus qua quisque modum in rebus fornicationibus tenet. Impudicitia est vitium contra castitatem. Sextum est de modestia et immodestia. Modestia est virtus qua quisque modum in rebus honoribus tenet. Immodestia est vitium contra modestiam. Septimum est de liberalitate et prodigalitate. Liberalitas est virtus qua quisque modum in rebus pecuniis tenet. Prodigalitas est vitium contra liberalitatem. Octavum est de misericordia et crudelitate. Misericordia est virtus qua quisque modum in rebus doloribus tenet. Crudelitas est vitium contra misericordiam. Nonum est de pietate et impietate. Pietas est virtus qua quisque modum in rebus parentibus tenet. Impietas est vitium contra pietatem. Decimum est de religione et irreligione. Religio est virtus qua quisque modum in rebus divinis tenet. Irreligio est vitium contra religionem.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
non de
- timor
54. e
quo a
legem
- rum
moda
De rati
alio
quara
tis hu
55.
quiere
- sunt
premi
56.
Deber
plus
57.
ab on
fallac

Cap. XV. De Contractibus onerosis 255

non secus ac illi qui per ludos maximam partem
bonorum suorum in seculo deglutiunt.

54. Qui vero tale amplectuntur vitæ genus
quo a se omnino se se dedunt in hoc ad veram
legem naturalem peccant, quod scilicet ex alio-
rum damno et malo propria capereant com-
moda, juxta regulas astutiae. Cum ex adven-
to ratio ficadeat, nimirum ut non nisi cum
aliorum utilitate vel saltem eis illius propriae
quorundam commodis, id enim suadet societa-
tis humane ratio.

55. Merito itaque retores civitatum dis-
ponere debent quo usque ludi permittendi
sunt ne scilicet multa ex indefinita ludenti
permissione oriatur incommoda.

56. In genere observandum eos plus favoris
debere habere ludos, quo minus a se ac
plus solertia continent.

57. Ludentium denique officium quod attinet
ab omni dolo ludentes abstinere debent et
fallacia. Si vero licite et bona fide ludus.

Cap. XV. De Contractibus onerosis 236

peractus est ~~bona~~ fides data servari debet ac
promissa pecunia praestanda Haec de Contra-
-ctibus onerosis.

58. Hucusque de contractibus principali-
-bus quique per se subsistunt diximus, Super-
-est nunc ut de partibus accessoriis qui nimirum
contractibus adjuvantur. eorum confirmando-
-rum gratia verbum subiungamus.

59. Huc pertinet fidei jussio et pignus ~
Fidei jussio est ^{contractus} contractus quo aliquis in mayo-
-rem creditoris ^{curatorem} obligationem alie-
-nus accedit.

60. Pignus vero est Contractus accessorius de
-re in securitatem creditoris obliganda initus.

6. V. Si contrahentium alter perfidus sit et
a contractus recedat, tunc manifestum est
quod alter etiam cessare a contractibus licet.

7. VI. Quis vero temporis expirant obligationes
et censuras non absolute, sed restrictae ad.

Cap. XV. De Modis quibus solvuntur obli-
gationes quae ex pactis oriuntur. §

237.

1. *Exposita pactorum sive contractuum natura,*
sequitur nunc, ut de modis quibus obligationes
ex pactis oriundae solvuntur videamus.

2. *Et I.^o quidem obligationes ex contractibus veni-*
entes solvuntur primo. *Expletione ejus de quo*
fuit conventum seu solutione.

3. *II.º Tollitur obligatio per compensationem*
quae est debiti ob aliud debitum reciprocum subla-
tio ab eo tempore quo utrumque existit.

4. *III.º Obligationes unilaterales tolluntur con-*
donatione debiti seu remissione.

5. *IV.º Reciprocae vero obligationes mutuo discon-*
su dissolvuntur, si arbitrio obligationum sub-
sint, neque agatur de utilitate tertii.

6. *V.^o Si contrahentium alter perfidus fit et*
a contractu resiliat, tum manifestum est
quod alteri etiam recedere a contractu liceat.

7. *VI.º Ipso vero tempore expirant obligationes*
si consensus non absolute, sed restrictè ad.

Cap. XV. De Modis quibus solentur edi-
cantesque exposita continentur.

I. Quodam partem hinc continentur notum
legitur enim, ut de modis quibus edigantur
exposita continentur. Solentur hinc
II. Quodam edigantur ex continentur notum
notum solentur hinc. Quodamque hinc de quo
fuit continentur hinc de hinc.

III. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

IV. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

V. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

VI. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

VII. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

VIII. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

IX. Quodam edigantur hinc continentur notum
quodam edigantur hinc de hinc. Solentur hinc de hinc.

aliquot

8. VII

te, si n

te: al

gation

9. Sa

sed no

nem, q

ri fuo

ut is n

at. A

conser

Atque

Cap. XV. De Mediis quibus solvuntur obligati. 238.

aliquod tempus datus fit.

§. VII. Denique solvuntur obligationes morte, si nimirum in alicujus persona sunt radicate: alias enim in heredibus defunctorum obligationes continuantur.

§. Sape etiam obligatio non tollitur quidem sed transfertur in alium quod fit per delegationem, quæ nihil est aliud nisi actus quo creditor suus volenti alium debitorem quis delegat ut is nova promissione debitum in se suscipiat. Ad delegationem itaque trium partium consensum necessariam esse manifestum est. Atque hæc de Contractibus sufficiunt.

Cap. VII. De Moribus quibusdam...

Adhuc tempus habet...

Adhuc tempus habet...

Adhuc tempus habet...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

Tre

partes

-tione

II.º rec

causa

III.º d

-riasqu

obser

-terit

Gen

1. d

docet

-cat

2. d

ubi

et ta

-plic

d d

-tatio

Cap. XVI. De Interpretatione.

239

Tres distinguendae sunt huius Capitis partes. I.^a generalia quaedam de Interpretatione ejusque natura exhibebit.

II.^a recenset varias ac principales obscuritatis causas.

III.^a Denique conjecturarum fontes evolvit variasque suppeditabit regulas, quantum approposita legis vel pacti sententia explicari poterit.

Pars Prima.

Generales de Interpretatione observationes.

1. Jurisprudentia non modo Leges condere docet, sed et easdem interpretatur et applicat.
2. Frustra etenim Leges conderentur nisi ubi obscura apparent interpretarentur et tandem ad varias hominum actiones applicarentur.

Est autem Interpretatio in genere voluntatis alienae dubiae vel obscurae expositio.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X

4. Vol.
-genius
-tatio v

5. Leg
-va hi
turali

6. Inter
est ali
et pro

human
juxta

7. An
inter

change
dissemin

viò p
-prosin

Cap. XVI. De Interpretatione Pars Prima. 240.

4. Voluntas vero illa de qua agitur vel superioris est, vel paria, atque hinc interpretatio vel legis est vel pacti.

5. Leges vero vel naturales sunt vel positivae hinc alia est interpretatio legum naturalium alia legum positivarum.

6. Interpretatio legum naturalium nihil est aliud nisi i mentis actus quo veritatem et precepta legis naturalis ex diligenti humane naturae contemplatione explicat juxta scilicet BIBLIOTHEQUE DE GENÈVE ~~ea principia~~ quae superius constituimus.

7. Atque hinc patet legum naturalium interpretationem regulariter perpetuis demonstrationibus constare, simulque quaecunque huc usque de legibus naturalibus discessimus, ad eas interpretandas sufficere.

8. Quae igitur hoc capite trademus prima vii pertinent ad interpretationem legum positivarum et pactorum.

Cap. XVI. De Interpretatione Pars Prima 241.

9. Interpretatio itaque de qua ^{hic} agitur, ut voluntatis Legislatoris, aut patriscentium verbis aut factis declarata, sed tamen dubia vel obscura per probabiles plerumque conjecturas; juxta Legislatoris aut patriscentium mentem, facta expositio.

10. Cum enim in omnibus Legibus et patriscentia adhibeantur ad voluntatem declarandam signa: signa vero in diversos quodque sensus possint accipi, hinc maximopere necessarium est: certas nosse regulas quibus obscuritas illa tollatur; et genuinus Legum, et patriscentiarum sensus eruatur.

11. Praeterea cum quilibet ad ea dumtaxat obligetur, quae Legislator voluit aut ad quae ipse per voluntatem propriam se obligare voluit, inde sequitur Interpretationis normam et mensuram genuinam esse mensuram seu intentionem tum Legislatoris tum ipsorum patriscentium.

12. Quoniam vero de mente seu intentio

Cap. VII. De interpretatione per litteras

p. interpretatio proprie de qua agitur in eo
litteris legibus, aut per litteras
aut per litteras, sed non per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras

10. Cum enim in litteris legibus et per
litteras, aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras

11. Per litteras cum quibus et litteris
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras

12. Quoniam vero de litteris et litteris
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras

13. Quoniam vero de litteris et litteris
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras
aut per litteras, sed per litteras

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. VII

-ne
-per
-tionis
-mus
pro ba
13. 2

-bus m
verba
-lunta
-ti.

14. C
atque
-gulan
ment

15. In
sollic
collig
quon
ex ip
circun

16. C

Cap. XVI De Interpretatione Pars I^a 242.

-ne Legislatoris, vel paciscentium non nisi per signa constare potest, totius Interpretationis summa huc redit, scilicet ut Colligamus mentem auctoris ex signis maxime probabilibus.

13. Porro cum signa usitatissima sint quibus mentem suam declarant homines, sint verba ^{hic} notissimum de Interpretatione voluntatis per verba declarata erimus solliciti.

14. Verba autem signa sunt Cogitationum, atque hinc generalem hanc colligimus regulam, nimirum, verba menti, non vero mentem verbis esse accommodandam.

15. Imprimis itaque de mente loquentis solliciti esse debemus, Mens autem illa colligi debet, ex aliis signis, quam iis de quorum Interpretatione agitur puta vel ex ipsa negotii principalis natura vel circumstantiis illud concomitantibus.

16. Alias enim in vitiosum circulum

Capitulum VII De Interpretatione loci I. 24.

Interpretatio est quodammodo
translatio verborum ex
sensu in sensum. Interpretatio
est quodammodo translatio
verborum ex sensu in sensum.

Interpretatio est quodammodo
translatio verborum ex sensu
in sensum. Interpretatio est
quodammodo translatio verborum
ex sensu in sensum.

Interpretatio est quodammodo
translatio verborum ex sensu
in sensum. Interpretatio est
quodammodo translatio verborum
ex sensu in sensum.

Interpretatio est quodammodo
translatio verborum ex sensu
in sensum. Interpretatio est
quodammodo translatio verborum
ex sensu in sensum.

Interpretatio est quodammodo
translatio verborum ex sensu
in sensum. Interpretatio est
quodammodo translatio verborum
ex sensu in sensum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capitulum

resoluto

didim

mens

-beret

17. 0

per p

bigua

14 0

tandi

0 0

num

du p

4 0

obur

9 0

bas

ut na

0 0

hiqu

radit

7 0

Cap. XVI De Interpretatione Pars I^a 248.

resolverentur regulæ quas huc usque tradi-
didimus. si nimirum ita acciperentur quasi
mens authoris ex ipsis illis signis colligi de-
beret de quibus dubium est.

17. Uno verbo ex jam cognitis claris atq[ue]
perspicuis, ad incognita obscura aut am-
bigua hic progrediendum est.

18. Atque hæc de generalibus interpre-
tandi fundamentis ac principiis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Interpretatione Part. etc.

1. *Conferentia* regularis
 2. *Conferentia* irregularis
 3. *Conferentia* irregularis
 4. *Conferentia* irregularis
 5. *Conferentia* irregularis
 6. *Conferentia* irregularis
 7. *Conferentia* irregularis
 8. *Conferentia* irregularis
 9. *Conferentia* irregularis
 10. *Conferentia* irregularis

17. The words are from Latin class and

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Gay

1 De

-tio ve

vel u

2 Fa

alio p

termi

G. V.

run.

New York

4. 2

овснн

50

late

let me

6. Jan. 1864

Кижин

tabil

7. 2/2

Cap. XVI De Interpretatione Pars II. 244.

De variis obscuritatis

causis.

1. Verba circa quae versatur interpreta-
tio vel considerantur ut termini simplices
vel ut termini compositi seu propositiones.
2. Facit autem saepius compositio ut verba
alio planè sensu usurpentur quam si ut
termini simplices considerarentur.
3. Utraque autem verba termini nimi-
rum, et propositiones vel vulgaria sunt
seu popularia, vel sunt termini artis.
4. Utraque rursus vel perspicua sunt vel
obscura.
5. Obscura verba vel laborant obsuri-
tate quae tolli potest, vel ita sunt obscura
ut nemo possit intelligere quædā ~~liber~~ dicent.
6. Prior obscuritas curabilis nimirum est
hujus loci frustra enim de obscuritate incur-
rabili solliciti essemus.
7. His ita praemissis sermonis obsuri-

Cap. XII. De interpretatione Part. II. 244

De variis obicitatibus

Capitulum

I. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
vel ut terminus compositionis seu propositionis
II. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
III. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
IV. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
V. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
VI. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
VII. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
VIII. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
IX. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione
X. Labor est qui non potest interpretari
et vel contrarietur ut terminus in dictione

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

obscuro
vel ob
verbor
8. Q
litera
II. S
utatur
III. S
la ve
IV. S
-raveri
V. S
et rei
9. S
quam
traden
-tum
sing
-dum
preta

Cap. XVI De Interpretatione 245.

De variis obscuritatis causis.

obscuritas variis ex causis oritur in genere tamen
vel ob externum aliquod accidens, vel ob internum
verborum sensum.

8. Ob externum aliquod accidens. I.^o ex figura
litterarum male formata.

II.º si auctor inscribendo notis seu Compendiis
utatur.

III.º si Scriptura lituris inductionibus camella-
ta vel obscurata fuerit.

IV.º si Librarius in transcribendis verbis ex-
-caverit.

V.^o denique si Scriptura quantumvis sana
et recta, sola interpunctione laboret.

9. In his autem et similibus obscuritatibus
quamvis non parum adjuvent regulae mox
tradendae, protissimum tamen adjuvon-
-tum ex naturali quadam prudentia et
singulari dijudicandi acumine repeten-
-dum est. Unde et qui in huius modi inter-
pretationibus feliciter succedunt critici-

De variis interpretandi modis.

ad hunc modum ex hisce notis in genere tam
vel et extensum ad quod aliquis vel ad inter
veniens est.

8. De interpretatione ad quod addimus. I. ex figura
interpretandi formati.

II. De interpretatione ad quod addimus. II. ex figura
interpretandi formati.

III. De interpretatione ad quod addimus. III. ex figura
interpretandi formati.

IV. De interpretatione ad quod addimus. IV. ex figura
interpretandi formati.

V. De interpretatione ad quod addimus. V. ex figura
interpretandi formati.

6. De interpretatione ad quod addimus. VI. ex figura
interpretandi formati.

7. De interpretatione ad quod addimus. VII. ex figura
interpretandi formati.

8. De interpretatione ad quod addimus. VIII. ex figura
interpretandi formati.

9. De interpretatione ad quod addimus. IX. ex figura
interpretandi formati.

appel
10. De

que
aut p

11. De

I.° Vel
obsole

II.° vel
absque

III.° vel

12. IV.° De
verba

res re

13. V.°
que

omisi

14. V.°
yperp

in di

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XVI. De Interpretatione 246.

De variis obscuritatis Causis.

appellantur.

10 Pergamus nunc ad illam obscuritatem
que ex interno verborum sensu legibus
aut praeceptis inesse potest

11. Provenit autem hae obscuritas - - -

I^o. Vel ex eo quod loquenti verba adhibent
obsoleta.

II°. vel verba noviter conficta et quidem
absque necessaria explicatione.

III°. vel verba peregrina

12 IV°. Potissimum vero obscuritatem pariunt
verba ambigua quae scilicet duas vel plu-
res res significant

13 V^o. Est etiam aliquando ambiguitas
que ex nimia brevitate contingere potest.
omissis iis quae ad absolvendum sensum
omnino erant necessaria

14 VI°. Obscuritatem quoque parit sermo
perplexus cum scilicet talis videtur esse
in diversis legis ejusdem partibus pugnan

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

pugna
tituat
cat.

15. 2

morte

duas
altera

16. 2

conor

quogu

-da so

-Lien i

-na en

17. 2

-tis ve

fere o

Cap. XVI. De Interpretatione 247.

De variis obscuritatis Causis.

pugnancia ut quicquid ex duobus venum consti-
tuatur id falsum ex Interpretatione appa-
reat.

15. Verbi gratia Lex est rapta raptoris -
mortem feligat, aut nuptias; est vero qui
duas rapuit virgines, quarum altera mortem
altera nuptias eligit.

16. Huc quoque pertinet duarum orationum
contrarietas vel pugnae quae obscuritatem
quoque generat. Si una est, tyrannici-
dae statua ponatur in foro, altera, ne mu-
lieri in foro statua Collocetur. at femi-
na est quae Tyrannum occidit &c.

17. Atque haec sunt praecipuae obscurita-
tis vel ambiguitatis causae ad quas aliae
fere omnes revocari possunt.

I. Laquentis affectus et Coniectura

II. Sanguis huius legis aut poesis

III. Sanguis autem ad obscuritatem tollit

IV. Nam plures possunt Coniecturae

Cap. XVII De Virtutibus et vitiis

De Virtutibus et vitiis

Primum est de virtutibus et vitiis in genere
Deinde de virtutibus et vitiis in specie
Tertio de virtutibus et vitiis in individuo

Deinde de virtutibus et vitiis in specie
Tertio de virtutibus et vitiis in individuo

Deinde de virtutibus et vitiis in specie
Tertio de virtutibus et vitiis in individuo

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

De

1. De
jeune
bonne

2. De

font

I. De

git

II. De

sen

III. De

et

IV. De

V. De

VI. De

7. De

8. De

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III^a 248.

De Fontibus conjecturarum quibus uten-
dum est ad obscuritatem tollendam
et regulis bonae interpreta-
tionis inde deducen-
dis.

1. His igitur ita praemissis jam fontes con-
jecturarum aperienda sunt ut exinde regulas
bonae interpretationis efformare possimus

2. Varii autem dantur conjecturarum
fontes praecipui sunt

I^o Substantia ~~materialis~~ ~~la~~ ~~façet~~ ~~ont~~ ~~il~~ ~~ta~~
git

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

II° Communis et usitatus vocabulorum
sensus.

III° Eiusdem auctoris voluntas alibi dare
et perspicue proposita.

IV° Effectus et consequentia.

V^o Loquentis affectio et Conditio

VI° Denique lectio legis aut pacti.

S. saepe autem ad obscuritatem tollen-
dam plures possunt concurrere

Cap. XVI. De Interpretatione Part. III. 249

De verborum significatione quibusdam
verborum ad interpretationem pertinentium
et legibus bonae interpretationis
Hanc interpres dicitur.

I. Ad idem ista praesentia sunt facta con-
suetudinem apertam sunt in omnia regalia
omni interpretatione officio praesentibus
II. Verbi autem sunt interpretantur
fieri praesentibus sunt.

I. Interpretatio in ista est
II. Interpretatio et in ista est interpretatio.

III. Interpretatio autem in ista est interpretatio
interpretatio praesentibus.

IV. Interpretatio et interpretatio
V. Interpretatio et interpretatio
VI. Interpretatio et interpretatio
VII. Interpretatio et interpretatio
VIII. Interpretatio et interpretatio
IX. Interpretatio et interpretatio
X. Interpretatio et interpretatio

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

conjec-
-ram
-que
4. H
dum
vel p
5. h
juxta
mat
B. H
ille q
oculo
titulu
-bonum
7. C
omni
inò
-tura
et jux
8. H
mex

Caps. XVI. De Interpretatione L. M^o. 249.

conjecturarum fontes tunc vero ad conjecturam illam quae proxima est recurrendum, quaeque propius negotium attingit.

4. His ita praemissis, imprimis attendendum est ad negotium de quo vel legislator vel praesentes egerunt ejusque naturam.

5. hinc I^{ra} hanc elicimus regulam verba juxta naturam negotii, vel pro substrata materia intelligenda veniunt.

6. Hujus Regulae questio haec est, quod si ille qui loquitur, praesens sit, semper ob oculos habuisse materiam, et quod sermo institutus ero, ideoque ad materiam ipsam verborum sensus semper attemperari debet.

7. Ceterum hujus Regulae usus f. de in omnibus obscuritatis speciebus s. se exerit. inò vero huc tendunt pleneque aliconjecturae et regulae, ut de substrata materia et juxta eam fiat interpretatio.

8. Ita s. dubitem an qui merum loquitur merx dicere voluerit an merces si de emptio-

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1888

Cap. XVI. De Interpretatione Pars Tertia. 250.

emptione sermo fuit, prius, si de Locatio-
ne posterius vocabulum sit intelligendum.

9. Hæc quoque regula de Substrata materia
ad votum Septæ et Agamemnonis appli-
cari poterit; Unimvero qui de sacrificando
presumitur supponere materiam sacrifi-
cii idoneam

10. Secunda Regula hæc est bonæ interpre-
tationis hæc erit. Verba Regulariter et
in dubio in significato proprio intelligen-
da sunt. id est, quem sensum imposuit popu-
lari usus.

11. Hujusce regule ratio hæc est quod se-
obligantur homines in negotiis Civilibus
verba adhibere juxta Communem et
vulgatam significationem. quamobrem
usitatus verborum sensus pro interpreta-
tionis fundamento merito haberi potest.

12. Stulto igitur perfidie effugio usi-
sunt Locri dum polliciti sunt se amici-
tiam cum Sinalis tandem senatores

Cap. VII. De Interdictione Partibus. 230.

interdictione dicitur fieri p[er] iudicem
et p[er]sonas non debent esse interdicti
p[er] hoc p[ro]p[ri]e dicitur de iudicibus
et non de iudicibus et p[er]sonis
conferuntur iudicibus p[er] de iudicibus
p[er]sonis iudicibus p[er] de iudicibus

10. de iudicibus p[er] de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

11. de iudicibus p[er] de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus
interdictum dicitur de iudicibus

Cap. 2

quand
et p[er]
tea ve
et al
fuer
- hnt e

13. d
tertia
- benda

14. d
- tidium
tendu
figu
quam

15. d
- ta ad
enim
- lan f
ind e
- deat.

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.º 251.

quandiu terre huius pedibus suis insistere
et imposita humeris capita gestarent pos-
tea vero terram Calceamentis injectam
et aliorum capita humeris imposita ab-
jecerunt, quasi eo modo promissione se pos-
sint exsolvere.

13. Superioris regulæ valde affinis est hæc
tertia nimirum in vocabulis artium adhi-
benda est peritorum definitio.

14. Sic v. g. quid sit Majestas, quid pari-
tium a Magistris Jurisprudentia repe-
tendum est, Etenim in terminis artis illa
significatio præ usitatissimâ habenda est,
quam iis artifices vel periti imposuerunt.

15. Pertinet etiam suo modo tertia hæc regu-
la ad primam de substrata materia; quod
enim aliquando vocabula non sensu popu-
lari sed tecnico interpretari debeant, id
inde est quod ipsa natura negotii id sua-
deat.

Cap. XVII. De Interpretatione. §. III. 231.

quodam tunc dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

15. Si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

16. Si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

17. Si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

18. Si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

19. Si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis
et si quis dicitur quod si quis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

Cap. 2

16. f.

de ma

fero a

Astr

pro

17. C

- mita

aliqu

eviden

præ

postu

18. C

. tem

dam

uis o

inter

19.

mus

ex se

eade

Cap. XVI. De Interpretatione Pars Tertia. 252.

16. sic v.g. De venatione quis loquens de maiori urso mentionem faciat, id de fero animali erit intelligendum, si vero Astronomus maiori urso meminerit id pro Constellatione erit accipiendum.

17. Quarta regula quaeque graviorem limitat, haec est nimirum si loquens artem aliquam ignoret, tum facile circumstantiae evidentiores alium sensum insinua bunt praeter sensum artis atque adeo aliam postulabunt interpretationem.

18. Alius fons conjecturarum ad voluntatem dubiam vel obscuram interpretandam, deducitur ex antecedentibus orationis obscurae, vel Consequentibus quibus interjecta semper attemperari debent.

19. Hinc quintam hanc regulam eliciamus, obscurae locutiones explicandae sunt ex sermone ejusdem authoris alibi de eadem materia agentis. plane et perspicue

Cap. XVI De Interpretatione Pars Tertia 253.

expresso.

20. Si v. g. Si quis in testamento Sempronio partem tertiam ædium legaverit et deinceps in Codicillis legaverit scripserit, Sempronio præter ædes legatas, 30 lego, centum nummos, ædes in codicillis memoratæ de tertia ædium parte superius in testamento expressa intelligendæ erant.

21. Ratio vero hujus regulæ hæc est quod regulariter qui loquitur presumatur sibi consentire nisi tamen manifestò aliunde appareat eum sententiam mutasse.

22. Hinc igitur sexta nascitur regula prior em limitans, nimirum, si aliunde manifestò non appareat authorem sententiam mutasse tum unus locus ex altero non est interpretandus. sed quod ultimum placuit prævalere debet.

23. Cæterum hæc regula quintæ de loco obscuro ex loco claro et perspicuo interpre-

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III. 254.

tando, ad quemcunque obscuritatis speciem
se se applicare potest. Idem et de sequenti
-bus regulis, iudicium esto. quod semel mo-
-nuisse sufficiat.

24. Alius conjecturarum fons ad volunta-
tem obscuram interpretandam petitur ex
effectibus et Consequentibus.

25. Quoties namque sententia ad verbum
et simpliciter accepta, negotium efficeret
- nullum ^{absurdum} aut effectum aliquem involveret
toties a sensu, qui primo intuitu se se
offert, paulisper deflectendum ut vitetur
nullitas, aut absurditas.

26. Hinc itaque septima regula, nimirum
verba ita explicanda sunt ne careant affe-
-tu aut negotium fiat nullum, aut denique
effectus cum absurditate quadam fit con-
junctus quod fit praesertim cum exposi-
tio pugnat cum jure Divino vel huma-
no.

Cap. XVI De Interpretatione P. III. 255.

27. Hujus regula ratio haec est, quod scilicet ut nemo mentis compos presumatur, absurda velle, aut iniqua aut talia quae negotium effuerent nullum.

28. V. g. Lex est quae sub gravi poena prohibet alicui in platea sanguinem elicere, Chirurgus tamen alicui venam in medio foro secuit, nemo non videt absurdum fore imo et iniquum, si propter verba legis crade accepta, chirurgus ille tanquam legis transgressor puniretur.

29. Porro quoniam interpretatio nihil aliud est, nisi voluntatis dubiae vel obscurae juxta mentem auctoris facta expositio huius magnam momentum ad hanc mentem auctoris intelligendam afferre potest personae loquentis affectio, qualitas aut conditio.

30. Unde octava fluit regula nimirum verba obscura ex affectione loquentis in-

Cap. XVI. De Interdictis et c. III. 233

Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233
Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233

Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233
Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233
Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233

Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233
Interdictum est quod dicitur in
hoc libro de Interdictis et c. III. 233

Cap

inter

31.

insti

sem

desun

32.

-nis .t.

modo

-nem

sed et

quan

33.

-suo

reliq

-da es

et qu

porom

porom

34.

et qu

ne

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III. 256.

interpretationem accipiunt.

31. Sic v. g. si quis Sempsonium heredem instituit, plures vero sint Sempsonii ille Sempsonius heres erit, quem constat à defuncto maxime dilectum fuisse.

32. Una regula præcedenti valde affinis hæc est, scilicet verba obscura non modo exponenda sunt, secundum conditionem aut dignitatem personæ quæ loquitur, sed etiam juxta conditionem personæ ad quam sermo dirigitur.

33. Sic v. g. si quis dotem puellæ promissit aut alimenta alicui in testamento reliquerit, dos vel alimenta determinanda erunt, non modo secundum conditionem et qualitatem illius, cui hæc relictæ et promissæ, sed etiam juxta Conditionem promittentis.

34. Alius denique fons conjecturarum et quidem uberrimus desumitur. ex ratione Legis aut pacti, quæ in voluntatis-

Cap. XVI. De Interpretatione P. III.º 257.

dubio interpretatione considerari debet, potissimum.

35. Hinc generalem hanc et decimam efformamus regulam, illa legis aut pacti, interpretatio est sequenda, quæ ratione legis aut pacti consonit, et ex adverso ea rejicienda interpretatio, quæ ab eadem legis ratione discrepat.

36. Si v. g. si Princeps dixerit ob caritatem annonæ prohibitam esse frumenti exportationem, ratio legis ostendit non omnem exportationem prohibitam esse, sed exportationem vendendi causâ factam. Sic quoque v. g. si Princeps frumenti exportationem prohibuit, et dubium sit utrum sub voce frumenti universæ species frumentario vel saltem triticum aut aliud genus comprehendantur, ratio legis ad hanc obscuritatem tollendam inservire poterit prout nempe in omnibus vel saltem in quibusdam annonæ caritas quæ Principem ad legem condendam impulit timetur.

Cap. XVI. De Interpretatione. §. III.

Interpretatio est declaratio sensus verborum
quodammodo obscurorum vel ambiguum
in eo quod dicitur. Interpretatio fit
autem vel per litteras vel per spiritum
litterarum. Interpretatio per litteras fit
quando verbum interpretatur secundum
significationem litterarum. Interpretatio
per spiritum litterarum fit quando
verbum interpretatur secundum
sententiam auctoris. Interpretatio
per litteras fit vel per litteras
simplices vel per litteras compositas.
Interpretatio per spiritum litterarum
fit vel per spiritum litterarum
simplicem vel per spiritum litterarum
compositum. Interpretatio per litteras
simplices fit quando verbum
interpretatur secundum significationem
litterarum simplicium. Interpretatio
per litteras compositas fit quando
verbum interpretatur secundum
significationem litterarum compositarum.
Interpretatio per spiritum litterarum
simplicem fit quando verbum
interpretatur secundum sententiam
auctoris simplicem. Interpretatio
per spiritum litterarum compositum
fit quando verbum interpretatur
secundum sententiam auctoris
compositam.

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap.

37.
-um
sensu
movi
-puls
-dit le
38.
-iva
-sepe
-tat ad
39.
-fi au
-ritur
-diffu
-tio la
-jectu
-dam.
40.
-huc
-noti

Cap. XVI. De Interpretatione P. III° 258.

37. Quod ut melius intelligatur observan-
dum est rationem legis duplici usurpari -
sensu una scilicet est quae legis latorem
movit ad legem condendam seu Causa im-
pulsiva altera est id quod legislator inten-
dit legem condendo, seu Causa finalis

38. Cum autem Causa legislatoris impul-
siva a Causa finali plerumque differat imo
saepe ex adverso eidem opponatur, hinc cons-
tat ad utramque Causam hic respici debere

39. His ita observatis ratio legis vel pac-
ti aut in ipso pacto vel lege inserta repe-
ritur, et tunc interpretatio nullam habet
difficultatem aut eadem legis pactive ra-
tio latet, et non est expressa et tunc con-
jecturis opus est ad legis rationem elicien-
dam.

40. Quae conjecturae vel ex regulis quas
huc usque tradidimus, vel praesertim ex
notitia occasionis et circumstantiarum in

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. 1.
quibus
41. 2
legis
appli
42. 2
si dups
stricti
43. 2
tatione
uni ve
-ficum
-ut nes
-dam
Legem
44. 2
-vis ve
rema.
utrum
verbis
-sas Le

Cap. XVI. De Interpretatione P. III.

quibus lex lata est deduci poterunt.

41. Hujus autem regule usus de ratione, legis ad omnes obscuritatis species etiam applicari potest.

42. Quod vel maximè tum usum habebit si duplex sit vocis sensus laxior alter, alter strictior.

43. Hinc v. g. si Princeps frumenti exportationem prohibuit, sub voce frumenti vel universæ species frumentaria vel saltem triticum, aut aliud genus comprehendantur pro-ut nempe in omnibus, vel saltem in quibusdam annone Caritas quæ Principem ad Legem condendam impulit, timeatur.

44. Præterea etiam sæpe contingit ut quamvis verba legis perspicua sint, aliqua tamen remaneat obscuritas. et dubitatio oriatur, utrum scilicet ad quoddam species sub legum verbis vel comprehensas, vel non comprehensas Lex extendi. et applicari debeat.

Caps. XVI. De Interpretatione Pars III^a

45. Ad hanc obscuritatem tollendam plurimum facit haec nostra regula de ratione legis. hinc hanc colligimus regulam, ubi eadem est ratio, quamvis verba legis essent ibi eadem esse debet juris dispositio

46. Ratio hujus regulae manifesta est: Legislator nimirum sibi constare, praesumi debet quoties causa quae cum ad Legem ferendam moverunt, eadem in diversis casibus occurrunt, vel etiam quoties finis quem in uno Casu sibi proposuit aliter obtineri non potest, quam si Lex ad similes casus extendatur.

47. Quod ut melius intelligatur et hoc insuper observandum est: Scilicet vel plures fuisse rationes quae Legislatorem ad Legem ferendam moverunt, vel una duntaxat.

48. Si plures fuisse unius legis rationes, vel omnes istae rationes aequae principales sunt id est ad eas omnes aequae respexit Legislator.

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.

vel ex illis una dumtaxat primaria est, et efficax, relique vero secundario.

49. Priori Casu omnes legis rationes etiam in eo Casu ad quem extenditur concurrere debent ut ita dicam, ad eum fieri possibile -
-gis extensio.

50. secundo vero casu si scilicet ex rationi -
-bus que legis latorem movent una potissi -
ma sit et efficax, hae sola ratio ad legem
extendendam sufficiens est, si modo ad Casum
similem quadret, etiam si relique Cause
secundario cessent

51. Exempla, sic v. g. si lex jubeat eum -
qui suum patrem interfecit culco insui, insu -
-endus est et ille qui matrem interfecerit
sic quoque si pactum sit inter proprios vi -
-cinos, ne intra certum spatium liceat lo -
-cum maris cingere neque terreo aggere -
cingi possint si scilicet ratio prohibitionis
fuerit ne iste locus ad vim prohibendam
fieret idoneus.

Cap. XVI. De Interpretatione Pars Tertia

52. Insignem quoque usum adfert interpretatio illa quae fit juxta legis rationem, in diluendis cavillationibus. et fraudibus illis quae legibus eludendis ab hominibus solent excogitari.

53. Si v. g. si lex prohibeat pecuniam filio familias mutuo dare,enerator vero det fumentum, pammum, aliasve merces id in fraudem legis factum dicitur, Item si Princeps vetat lanam exportari, ille in fraudem legis faceret qui exportaret oves, Atque haec de Extensiva interpretatione.

54. Quemadmodum autem ratio legis ubi eadem est in diversis Casibus fundamentum est interpretationis extensionis ita etiam ubi eadem deficit ratio, verba legis quantumvis generalia nihilominus restringi debent.

55. Hinc nova nascitur regula nisi

Cap. XVI De Interrogationibus

52. Interrogationibus sunt quae
in iudicio propter legem
interrogantur. et sunt
legibus et iudicibus et hominibus
interrogantur.

53. Interrogationibus sunt quae
in iudicio propter legem
interrogantur. et sunt
legibus et iudicibus et hominibus
interrogantur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

54. Interrogationibus sunt quae
in iudicio propter legem
interrogantur. et sunt
legibus et iudicibus et hominibus
interrogantur.

Cap

rum
trio
56.
ille
sivam
57.
ca
58.
genda
59.
omne
et tu
venit
60.
ceser
tat,
61.
hoc
naves
-que
mag
lique

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.

rum, cessante legis dispositio que regula restrictiva interpretationis est fundamentum.

56. Hic autem repetenda veniunt distinctiones ille quas superius circa Interpretationem extensivam adhibuimus.

57. Sc. distinguendum est utrum dumtaxat unica fuerit legis pactive ratio an vero plures.

58. Si unica tum ea cessante legem esse restringendam manifestum est.

59. Vbi vero plures fuerint legis rationes aut omnes ille aequi principales sunt et necessario et tum una eorum deficiente restringenda venit interpretatio.

60. Si vero quedam ex secundariis rationibus essent, si modo principales ratio adhuc subsistat, legi restringende nondum erit locus.

61. Exemplum interpretationis restrictivae hoc erit: Lex est, qui propter tempestatem navem dereliquerunt, omnia perdant, navisque iis adjudicetur qui in navi remanserint, et magnitudine tempestatis omnes navem dereliquerunt praeter unum aegrotum qui propter.

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III^a.

morbum exire, et aufugere non potuit forte fortuna ad portum incolumis delata est, cegrotus eam sibi adjudicari petit, Dominus vero navis eam sibi restituendam asserit.

B2. Hujusce legis ratio haud dubio fuit ut qui ob navem servandam, vitam periculo exponeret aliquo gauderet premio quae ratio in cegrotum cadere non potest, quippe qui neque servandae navis gratia, in navi remansit, neque ad eam servandam quidquam contulit, Cessat itaque hoc in casu principalis legis ratio adeoque lex ad illum porrigi et applicari nequit.

B3. Vnum propter hanc regulam quae ex cessante legis ratione deducitur, restrictiva interpretatio etiam reliquas regulas quas superius tradidimus puta de subtrata materia de effectu et ^{consequentiis} circumstantiis, aliasque admittit.

Atque haec de interpretatione restrictiva.

B4. Ceterum quas huc usque de interpretatione extendenda, vel restringenda, tradidimus regulas ad generalem hanc regulam

Caps. XVI. De Interpretatione Pars III.º

de lege secundum aequitatem interpretando. —
referrí possunt.

BB. Aequitas nihil aliud est quam correc-
tio ejus in quo lex ~~ab~~ universalitatem vel
particularitatem deficit Ubi nempe ex natura
li ratione ostenditur casum quendam peculia-
rem, sub universali lege non comprehendi vel
vice versa casum aliquem in lege non Expressum
sub eadem tamen involvi.

BB. Uno verbo aequitas nihil est aliud quam
dictamen juris naturalis, adeoque illa omnem
interpretationem veluti dirigere debet; Ex quo
id quoque sequitur, aequitatem ab ipsis legibus
naturalibus non differre

BB. Denique observandum superest contingere
aliquando ut verba alicujus legis cum alia lege
non quidem directo pugnent, sed tamen propter
presentes Circumstantias, hi et nunc simul
ambae observari nequeant adeo ut veluti con-
flictus exinde ^{inter eas} oriatur. Queritur itaque que-
nam Lex prevalere debeat quoniam vero al-
teri cedere.

Cap. XVI. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

De l'usage de la langue Latine. De l'usage de la langue Latine.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

68.

prae

I.

taten

lum

69.

tura

nati

una

70

util

-taten

et al

re po

util

conf

util

71.

inte

-tis p

-ran

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.^a 266.

68. In genere tria principia generalia hic presupponenda sunt.

I.^{um} Lex illa que astrictius ligat hominis voluntatem, preferenda est illi que laxius vinculum imponit.

69. Huius principii ratio ex ipsa legis natura deducitur, Legum enim effectus erit ut naturalem hominis libertatem restringant una tamen magis quam altera.

70. Quoniam vero pro ratione communis utilitatis leges naturalem hominis libertatem magis minusve restringant, hinc et alio modo generale hoc principium afferre possumus, nimirum quod lex maiorem utilitatis gradum in se complectitur in conflictu, preferenda est illi que minorem utilitatem involvit.

71. **II.^{um}** Principium generale hoc esto inter leges que a potestatibus subordinatis proficiuntur, lex inferioris imperantis cedit legi superiori ubi utrique

Cap. XVI De Interdictis. Item III. 606.

De Interdictis. Item III. 606.

I. De Interdictis. Item III. 606.

De Interdictis. Item III. 606.

De Interdictis. Item III. 606.

De Interdictis. Item III. 606.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

simul

Prin

-sis po

72. II

leges

accidit

mate

ad cer

73. 3

-gulas

hac e

paris

74. 1

licita

tas ex

jussu

vit. 1

75.

Conce

-tum

mulo

Cap. XVI. De Interpretatione Pars. III. 267.

simul satisfieri nequit, Inde potius Deo quam Principi obediendum; hinc jura Principis, jus-
-sis patrisfamilias preponderant.

72. III^{um} & generale principium, inter conventiones, legesq; equalis peculiaris et que proprius ad rem accedit. generaliori profertur. hoc enim suadet materia substrata; et generalia per specialia ad certi quid determinantur et limitantur.

73. Positis hisce generalibus principiis ad regulas speciales jam deveniamus. Prima itaque hac erit quod tantum permissum est ceteris paribus cedit ei quod justum est vel prohibitum.

74. Ratio hujusce Regule evidens est, sc. quod licitum est pläne non vincit libertatem, libertas enim remanet agendi vel non agendi. At jussum vel prohibitum necessitatem involvit. hoc faciendi vel omittendi.

75. Sic. v. g. si una lege dispositum sit ~ Concubinam habere cuivis civi Romano licitum esto. et alia lege ita sit constitutum mulierem in castris miles non habeto mani-

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.^a 264.

manifestum est posteriorem legem priori pre-
valere debere.

76. Dixi notanter ceteris paribus id est si
utrumque tam permissio quam preceptum
vel prohibitio generaliter ^{con-}cepta sunt
ut in exemplo a me allato omnes enim ci-
ves in castris esse possunt.

77. Verum si prohibitionem generalem
epi supponamus. permissionem vero specia-
lem hæc dubio procul prevalebit tanquam
Legis exceptio ^{hæc} ~~adventu~~ ^{Legum}
materia juxta tertium generale princi-
pia a nobis supra positum n. 72.

78. II^a Regula quod jubetur, ceteris paribus
cedit ei quod vetatur, hoc est dummodo utra-
que Lex generaliter Concepta sit.

79 Ratio hujus regule hæc est, arctius
nimirum constringitur hominis libertas
negativo precepto quam affirmativo

80 Si v. g. non licet furari ut creditori
tuo solvas.

Cap. XVI. De interpretatione Rom. III. 2da.

it no binding interest whatever.

ver. pro h. bitis generaliter scripto.

Let me express a few words of appreciation to

17. *Phlox pilularis* Nutt.

BIBLIOTHÈQUE

DE GÈNÈVE

11th April 1841

no. 1000

negative of receipt from affirmative

So the p. has been found in evidence

Cap.

461. *Ca*

quod

ei quæ

hang

v. g. d.

-ais qu

42

4^a 2

прел

Species

24

~ps 474

oblig

2240

43

benes

Patro

-pere

Atq.

209

Cap. XVI. De Interpretatione Pars III.^a 269.

41. Codemonstratur fundamento 3^a regula
quod faciendum est certo tempore praefertur
ei quod quovis tempore fieri potest specialia
namque generalioribus preferenda sunt si
v.g. Sabathi Sanctificatio praeferenda offi-
ciis quotidianis

42. Ex 1° generali nostro principio fluit
4^a regula quod faciendum est certo tempore
praefertur ei quod quovis tempore fieri potest
specialia namque generalioribus preferen-
da sunt. Si v.g. Sabathi Sanctificatio
praeferenda est officiis quotidianis. nimirum
obligatio imperfecta cedit obligationi perfec-
tae si v.g. solutio debitorum praeferenda est
dationi Eleemosinae.

43. 5^a Regula lex gratitudinis lege
beneficentiae potior esse debet si v.g. si
Patronus egenus concurrat cum alio pau-
pere Ille huius est preferendus.

Atque haec de Interpretatione.

Cap. XVI. De Interrogationibus. Pars III. 669.

1. Interrogationes sunt amplexus 2. regulas
quod facientur cum tempore profectum
in quo quavis tempore sunt potestatem
tempore generalis in profectum. Item in
v. p. debet in Interrogatione
his partibus.

2. Et 1. generalis ratio principis sunt
2. regulas quod facientur cum tempore
3. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
4. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
5. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
6. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
7. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
8. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
9. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
10. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem

11. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
12. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
13. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
14. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
15. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
16. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
17. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
18. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
19. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem
20. Interrogationes de quod quavis tempore sunt potestatem

Compendium

Juris naturalis Domini Celeb.

Professoris

Burlamaqui

Liber secundus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Robertus Rillius

per annum 1774

36

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Liber secundus

1. Supra Compendium

Turis Naturalis Domini Celeb.

Professoris

Burlamaqui

Liber secundus

Quem
BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

Robertus Rilliet

per annum 1751.

B.6.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cop
1. 1.
Romi
2. 1.
absq
vero
- lunt
3. 1.
- que
mun
quas
lare
4. 1.
veni
in
- lunt
val
sp
in
de
val

101

Liber Secundus.

Cap. I. De Proemium.

1. Superius jam observatum est duplicem esse hominis statum, naturalem scilicet et adventitium

2. Naturalis ille est in quo homo ab ipso Deo et absque suo proprio facto positus est. Adventitius vero status dicitur ille quem homo libera sua voluntate subit.

3. Postquam igitur officia hominum in quacun-
-que societate viventium societate exposuimus
nunc pergendum est ad leges illas naturales
quae statum adventitium spectant et particu-
lares societates ab hominibus initas dirigunt.

II. Jam autem inter status adventitios I.^o loco
venit Matrimonium de quo ^{hic} agendum est.

Libri decimus

Prologus

I. Prologus huius operis est
 secundum Platonem, Aristoteli et Alexandrum
 2. Platonem huius est in Prologis ad Platonem
 3. Aristoteli huius est in Prologis ad Aristoteli
 4. Alexandrum huius est in Prologis ad Alexandrum
 5. Prologus huius est in Prologis ad Prologum
 6. Prologus huius est in Prologis ad Prologum
 7. Prologus huius est in Prologis ad Prologum
 8. Prologus huius est in Prologis ad Prologum
 9. Prologus huius est in Prologis ad Prologum
 10. Prologus huius est in Prologis ad Prologum

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Cap

I

per

diffi

2. C

ut

mal

conju

nemo

3. C

legen

cum

de le

est

4. I

lere

vel

soph

hoc

in

ad

rales

Liber II.^{us}.

Cap. I. De Societate Conjugali et officiis 271.
hominum ejus respectu.

I. Argumentum hujus capituli accurate omnino
pertractandum est. est enim maximi momenti,
difficile, simulq; periculi plenum;

2. Quantum enim Societatis humane intersit
ut bene ordinata sint matrimonia, quot quantaq;
mala sequerentur si ceco libidinis quibusvis
conjunctionibus, homines de se permitterent
nemo non videt.

3. Et I.^o quidem hic præcavendum est maxime ^{I.^o Causa}
leges positivas, tam divinas quam humanas, ^{adhibenda}
cum naturalibus confundimus, hæc enim non
de legibus positivis sed de naturalibus questio
est.

4. II.º Preterea et hic observandum est non va ^{II.^o Causa}
lere argumentum deductum ex Consensu usu
vel moribus plerarumque gentium vel ex Philo
sophorum gentilium autoritate ad probandum
hoc vel illud juris naturalis esse, aut vice, sed
in definiendis controversiis que hæc occurrunt,
ad naturam hominis ejusq; conditionem natu
ralem unice respiciendum est.

Lib. 11.
Cap. I. De libertate Corporali et Officio 271.
hominum quodammodo

1. Quodammodo homines liberi sunt auctoritate divina
postmodum autem ut sunt homines liberi sunt
liberi, in aliis quibuslibet personis.
2. Quodammodo sunt libertatis humanitatis
in hoc mundo sunt libertatis humanitatis
in hoc mundo sunt libertatis humanitatis
in hoc mundo sunt libertatis humanitatis
in hoc mundo sunt libertatis humanitatis
in hoc mundo sunt libertatis humanitatis

3. De libertate hominum quodammodo
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis

4. De libertate hominum quodammodo
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis
libertatis humanitatis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap
5. II
-galis
-mun
6. A
-ter q
est.
7. 2
et ge
inter
8. I
gran
mat
Duc
9. 1
in
10.
socie
-ralis
intr
11.
inter
-junc

272

Liber II.^{us}

Cap. I. De societate conjugali et de officiis

5. III.º Imprimis verò in natura societatis conjugalis explicanda ad finem illius societatis legitimum et genuinum respiciendum est.

6. Natura enim cuiuslibet societatis ex fine proprium quem ea initur cognoscitur, et in eo posita est.

7. Diximus autem finem matrimonii legitimum et genuinum id est, talem qui cum eo quem Deus intendit coincidat.

8. IV.º Denique et hoc omittendum non est, se non IV.º Cautio. paucula præjudicia ex falsis Cleri Pontificii de matrimonio Hypothesibus exorta fuisse a quibusiculo hic cavendum est.

9. Harum observationum usus et necessitas in sequentibus apparebit.

10. His ita præmissis ut naturam conjugalis societatis cognoscere possimus, quanam sit naturalis hominum constitutio huius societatis intrinsece imprimis considerandum est.

11. Quilibet homo facile in se deprehendit intestinam quandam propensionem ad conjunctionem cum individuo diversi sexus

Cap.

12. A

• *Sionen*

13.

Si m

in h

14.

- mis

re de

not so

Omni

15.

Scilicet

Амод

ni 4

48401

16.

Home

lines

Sit 94

mul

17.

Liber II^{us}.

Cap. I. De societate Coniugali et de officiis

12. Naturalem autem esse hanc hominis propensionem, ex ipsa hominis natura manifestum est.

13. Præterea quanta sit naturalium hominum stimulorum vis, quam fortiter ac vehementer in hominem agant, neminem latet.

14. Venit tamen quantacunque sit propensio vis illius vis non ideo tamen omni regula carere debet, sed ex adverso ita attemperanda venit ut rationi subiciatur, et ab ea moderetur in omnibus.

15. Quod ex eo ratio superius probatur quod scilicet homo sit ens, intelligentia præditum, quodque beatam vitam agere nequeat nisi rationi tanquam regule, omnia sua desideria omnesque facultates subiciat.

16. Ut autem intelligamus, quid eo respectu homini recta suadeat ratio id non aliunde melius intelligi potest, quam investigando quisnam sit genuinus et legitimus conjunctionis viri et mulieris finis.

17. Finis autem quem Deus sibi proposuit

Liber II^{us}

Cap. I. De Societate Coniugali et de offi

- dum hominem aptum ad societatem conjugalem
 fecit, hinc fuit nimirum, ut homo genus suum pro-
 -pagaret et quidem eo modo, qui et naturae propa-
 -gantium, rationali et sociali conveniret, homi-
 -nesque natos ad socialitatem quam maxime
 disponeret.

18. Societas itaque Coniugalis est veluti pra-
 -paratoria quaedam Societas relativa ad societa-
 tem paternam seu familiam.

19. Quamobrem matrimonium in genere de-
 -finiri potest, pactum maris et feminae, de
 corpore mutuo praebendo, mutuoque auxilio
 sobolis procreandae et Educandae gratia initum.

20. Quoniam vero in omni societate sociorum
 eorumque omnium quoniam interest utilitates
 praesentim respici debent, hinc quoque juxta
 hoc principium, de omnibus questionibus soci-
 -etatem Coniugalem spectantibus. pronun-
 -tiandum est.

21. Hinc continuo sequitur, quod ex tripli-
 -ci hoc principio utilitate nimirum patris

Cap. I. De Societate Conjugali et de officiis 275.

et liberum deducenda sunt omnes leges, naturales
Matrimonium spectantes ut id demum fas ha-
beat quod triplici huius convenit utilitati,
quod ^{uno} eidem adversatur nefas.

22. Preterea quoniam particularis omnis socie-
tas ad societatis humane utilitatem ultimo-
referri debeat hanc conjugalis societas ita attem-
peranda est ut generis humani commoditates
utilitatesque tandem promoveat

23. Non igitur quicquid suadet instinctus hic
statim pro legitimo habendum sed tum demum
si cum principiis illis consonantem sit. Hec de
natura Conjugalis societatis in genere

24. Sequitur ~~itaque~~ itaque nunc ut ex
illa matrimonii natura deducamus qualem eam
expluvimus omnes leges naturales matrimoni-
um spectantes ~~expluvimus~~. Deducamus.

25. Et I^o quidem ~~respondemus~~ queritur an ad
matrimonium incedendum homines aliqua obli-
gatione teneantur

26. Respondemus obligationem aliquam esse

Page 1. Be locustate Corporal et officina 275.

1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

28. The first part of the manuscript contains
 the following notes written by the author
 before he began his study of the subject.
 It is interesting to see how much of the
 material was already known to him at that time.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

DE GENEVE

[Faint, illegible handwriting]

1870

Cap

gene

cont

gene

est.

27.

resp.

fio ne

28.

gener

vand

Dever

four

29

est c

-nia

seen

едне

90

aliu

- 1 cm

exp.

Sum

Lib. II.

Cap. I. De Societate Coniugali et de officiis generalium et imperfectam ad matrimonium contrahendum, Coniugalis enim societas ad genus humani utilitatem omnino necessaria est.

27. sed vero obligatio illa singulorum hominum respectu imperfectam duntaxat parit obligationem.

28. Ut autem intelligamus quas leges hominem genere suo propagando sequi debeat. I.^o observandum est in matrimonio ea omnia adesse debere, que in quolibet alio pacto ex ipsa perfectione naturae adesse debent.

29. II.º Vero quoniam matrimonium pactum est de procreandis et educandis liberis, ea omnia insuper matrimonio essentialia dicenda sunt que liberorum procreatio eorumque educatio requirunt.

30. His ita matrimonium quemadmodum aliud omne pactum requirit mutuum partium consensum, qui consensus rationis usum expostulat ejusque liberum et serium exercitium.

Lib. II.

Cap. I. De societate Coniugali & de off. 277.

31. Hinc matrimonio impedimentum affert error dummodo tamen error ille fuerit essentialis et efficax

32. Error autem duplici ratione essentialis est
I^o nimirum si versetur circa rem quae se matrimonio essentialiam perficiat **II**^o vero error etiam essentialis est, si circumstantiae in quibus erratum est, non quidem per se matrimonii essentialiam perficiant sed tamen pacto per modum conditionis fuerint adiectae

33. Eadem est doli ac erroris essentialis ratio, -
 Docus enim in errorem inducit, ut plurimum essentialem, et insuper Indignus est qui dolum adhibet, qui possit jus aliquod ex dolo suo acquirere.

34. Metus denique ab una parte iniuste incussus pactum conjugale ut quodlibet aliud omnino vitiat. impedit enim Libertatem in omnibus contractibus necessariam. Atque haec de iis quae matrimonio quatenus pactum est essentialia sunt.

Cap. 1. De locis et personis. 27.

01. *Pinus strobus* L. *Pinus strobus* L. *Pinus strobus* L.

concordia in fine obsequio
tunc efficiantur etiam per deum
tunc est, non quidem per se manifeste ex-
pressum est, si circumstantiae in quibus ora-
tio manet spontanea perficitur II. vero error orator
I. nimium diu pariter sine sensu proloqui et
de hoc antequam ad causam spectemus est

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Dein ergebener Diener
Johann Baptist Schindler

Cap.

21

Madison . 22 pr.

1. 11. 11. - 11. 11. 11.

9 Dec

erko

35

cons

inst

• cam

36

Paci

vacu

- gave

- снв

37

- fio 4

192011.

nat

sexo

38

jug

Cap. I. De Societate Conjugali Pars I.

34. *Quid* humani matrimonii impedimentum est et ex
 repr. dum modo tamen error ipse fuerit essentia-
 -lix et efficax. I.^o primum si versetur circa rem
 que de matrimonio essentiam perficiat. II.º vero
 error etiam essentialis est si circumstantie

35. Si vero matrimonium ~~hinc~~ ea ratione
 consideretur qua societas est soboli procreandae
 instituta requiritur I.^o in contrahentibus Physi-
 -cam et naturalem aptitudinem.

36. II.º Ex dictis naturali ratione Consequitur
 Societati humane nequaquam convenire ut per
 vagos et solutos concubitus homo genus propa-
 -garet suum. sed quibusdam legibus incum-
 -cumbendam esse Conjugalem Societatem

37. Alias namque generis humani propaga-
 -tio non eo modo institueretur qui et nature
 propagantium naturali conveniret et sobolem
 natam ad Legis naturalis et Socialitatis ob-
 servantiam aptam efficeret.

38. *Hinc* I.^{um} Caput essentialis Societatis con-
 jugalis hoc est nimirum. ut Conjuges corporum

Lib. II.

Cap. I. De Societate Conjugali et de officiis 279.

usuram sibi mutuo promittant.

39. Fluit exinde eos qui vim virgini faciunt
manifesto adversus legem naturalem pecca-
re.

40 II°. Natura Societatis Conjugalis ulterius
expostulat ut Constante matrimonio fami-
na soli marito corporis usuram potliceatur

41. Hujus regula ratio ex Matrimonii finibus
manifesta ratione deducitur. Ubi enim vir
sibi uxorem adjunxit ipsi sine dubio animus
est sibi sobolem querere propriam non suppo-
sititiam aut adulterinam.

42. Præterea quantum Liberos inter sit
ut illi patrem certum habeant qui eorum
nutritionem et educationem in se sumat
nemo non videt.

43. Denique nullus legitimus finis tali
licentie potest assignari cum unice inservi-
at Libidini et finibus matrimonii essentia-
libus e Diametro advenietur.

Lib. II.

Cap. I. De Societate Conjugali et de officio 280.

44. III°. Et dictis continuo sequitur feminam marito Cohabitationem continuam debere promittere et mariti esse de domicilio Constituerendum modotamen jure suo utatur maritus ut et uxoris, et familia rationem habeat

45. Qu vero quemadmodum femina soli marito maritus etiam soli feminae corporis copiam polliceri debeat queritur.

46. Respondemus Polygamiam virilem non equidem tot tantaque Incommoda secum trahere quot Polygamia muliebri secum involvit.

47. Verum tamen perfectissimum matrimonii statum eum esse existimamus, quo unus una contentus vivit.

48. Quia vero Monogamia cum triplici quam supra diximus utilitate longe magis convenit quam Polygamia

49. I°. Enim conjugalis societas est societas equalitatis in qua æquum est ut utriusque conjugum utilitatibus et Commodis pariter consulatur. ~~quæ in Monogamia~~ Vix fieri fieri potest ut Liberorum educationi æque in Polygamia consulatur quàm in Monogamia.

Lib. II^{us}

Cap. I. De Societate Conjugali et de officiis 281.

51. Denique alia multa incommoda Polygamiam consequuntur, qualia sunt odia Domesticæ dissidia ~~et~~ discordiæ et Zelotypiæ necessario oriunda.

52. Quæritur ulterius an pactum et societas Conjugalis sint per se et naturâ sua in dissolubilia.

53. Respondemus Societatis conjugalis naturamque fines non permittere ut ob nulla vel leves admodum causas matrimonium dissolvatur.

54. Id enim prohibet non solum conjugis, utriusque utilitas sed et imprimis favor liberorum.

55. Nuptiæ si quidem non modo liberorum procreandum sed et educandum gratia inveniuntur. Quo circa maritus cum uxore tam diu saltem remanere debet donec omnes eorum liberi ad perfectam ætatem pervenerint.

56. Posito vero quod ad dies vitæ initum sit matrimonium quæritur an justæ quedam

Cap. I. De libertate corporis et animae.

§ 1. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

§ 2. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

§ 3. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

§ 4. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

§ 5. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

§ 6. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis. Libertas est libertas incommutabilis.

Cap.

possit

possit

finit

57. 6

mon

-mun

altera

is car

58.

aut n

mat

est

59

vorti

intr

60.

ferti

dies

dum

61

et u

ne se

aliqu

Lib. II^{us}

Cap. I. De Societate Conjugali et de 282.

possint existere causas ex quibus una pars possit vel altera invita ante tempus praefinitum a matrimonio discedere.

57. Quo circa observandum est quod matrimonium hoc habet cum omnibus aliis commune ut ubi Capita illius essentialia ab altera parte violata fuerint pars lesa non ascatur facultatem a matrimonio discedendi.

58. Hinc matrimonio propter adulterium aut malitiosam alterius conjugis desertionem, matrimonium dissolvi posse manifestum est

59. An vero propter mores intolerabiles Divortium concedendum sit, non conveniunt inter se Doctores.

60. In genere observandum est quod longe perfectior sit illa matrimonii species quae ad ~ dies vite contrahitur. quam ea quae ad certum dumtaxat tempus iniretur.

61. Soluta autem per Divortium matrimonio aequum est ut pars innocens ad alia vota possit transigere ne scilicet propter alterius delictum poenam aliquam sustineret. Haec de nãa conjugalis societatis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
1. Pr
Liber
jus e
et po
2. Se
-endo
coru
3. U
alin
recti
4. 3
ri p
ut m
loce
-tant
5. 3
qua
- nera
6. c

Lib. II^{us}.

Cap. II. De patria potestate et officiis Parentum et Liberorum. 285.

1. Principalis matrimonii scopus est procreatio ^{Quid est.} scopus matrimonii? Liberorum, si ergo liberi superveniunt mutuum jus et obligatio inter eos et parentes nascitur, et particularis quedam societas.
2. Scilicet parentes tenentur ad Liberos nutriendos, et educandos adeoque jus aliquod habent eorum actiones dirigendi. ^{Quanam sit.} Obligatio parentum?
3. Vice versa liberis competit jus exigendi ^{Quodnam sit.} jus liberorum? alimenta, et educationem; si ut etiam directionem parentum admittere illi tenentur.
4. Hinc oritur patria potestas, quae defini ^{Quanam sit.} origo patriae potestatis et ejus definitio. ri potest jus liberorum actiones dirigendi - ut mediante liberali educatione comoda societatis humane membra aliquando existant.
5. Huic juri in liberis respondet obligatio ^{Quanam sit.} Obligatio liberorum qua directionem parentum admittere eos venerari et commodae eorum promoveri tenentur.
6. Maxime autem Contendunt Doctores in.

Cap. II. De potestate et officio Patris
familie et liberorum.

1. Principalis institutio duplex est, scilicet
liberorum, et ipsi liberi sub potestate
sunt et obsequia inter eos et parentes habent.
et parentibus quibusdam potestas.
2. Liberi sunt liberi tam inter eos liberos matris
et patris et etiam inter eos et patrem et matrem
etiam inter eos et patrem.
3. Liber vero est liber qui est liber
alioquin, et liber est liber, et liber est liber.
4. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
5. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
6. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
7. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
8. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
9. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
10. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.
11. Liber vero est liber qui est liber
et liber est liber, et liber est liber.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Caps.
inter.
const
7. 6
- etati
- fis p
- simu
4. i
et l
- minu
agen
9 7
di Le
si qu
sensa
10.
nisi
tribu
illu
11.
- ciun
sed j

Lib. II.

Caps. II^{um} De patria potestate et de Parente 284
interesse, in fundamentis patrie potestatis
constituendis.

7. Quo circa imprimis de fine paternae soli-
-tatis solliciti esse debemus ut de fundamen-
-tis patrie potestatis recte pronuntiare pos-
-simus

6. Finis autem ille dubio procul est nutritio ^{Quia solum} Finis patrie po-
et educatio sobolis et quidem talis, quae ho- ^{testatis.}
-mines natos ad socialem vitam cum aliis
agendos aptos efficiat.

9. Hoc onus nutriendi liberos eosque educare ^{Orig. illius oblig-}
-di Lex naturalis merito iungit parentibus, ^{tionis est in Lege}
si quidem sobolem generando in illud con- ^{naturali.}
-senserunt

10. Cum autem educatio rite peragi nequeat. ^{Orig. Imperii pa-}
nisi aliquod Imperium parentibus in liberos ^{rentum in liberos}
tribuatur, hinc ex eodem fonte imperium
illud proficisci manifestum est.

11. Hinc igitur Probe observandum est offi-
-cium parentum non Incipere ab eorum iura
sed ius derivandum ex officio.

Cap. 17. De potestate potestatis et de potestate
potestatis in fundamentis potestatis potestatis

1. Quae sunt potestates potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis

2. Quae sunt potestates potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis

3. Quae sunt potestates potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis

4. Quae sunt potestates potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis

5. Quae sunt potestates potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis
potestatis potestatis potestatis potestatis

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap.

12.

renu.

lem.

offici.

13.

tas.

utru.

fund.

et ed.

patr.

14.

patr.

-tes.

finen.

-dum.

15.

liber.

educ.

-onum.

16.

par.

Lib. II^{us}

Cap. II^{um} De Patria potestate et de Paren- 285.

12. Deo quamvis regulariter quilibet iustus
renunciare possit parentes tamen juri inpro- *Regula*
-lem acquisito renunciare nequeunt quia de
officio suo nemo renunciare potest.

13. Haec autem parentum in Liberos potes- *Communis est au-*
tas secundum jus naturale regulariter pater, *thoritas parentum*
utrumque conjugem Communis est. Si quidem *in Liberos.*
fundamentum illius obligatio filios nutriendi
et educandi, non minus matri incumbit quam
patri.

14. His ita praemissis ut intelligatur quousque
patria potestas extendi debeat, quinam limi-
-tes superio patrio constitui debeant ad
finem illius potestatis praesertim respicien-
-dum sit.

15. Tanto se debet competere parentibus in *Extensio Patria*
Liberos suos potestas, quanta ad liberalem eorum *potestatis.*
educationem necessaria est, finis enim medi-
-orum regula est eaque omnino determinata

16. Praeterea ulterius Considerandum est, utrum *Cautio adhibenda*
parentes in statu naturali vivant an vero

Cap. II. De Patris potestate. Liber. 288.

12. The pressure regulator is not adjusted
correctly for the pressure, but is
too high or too low. The pressure
is too low or too high.

15. Hoc genus parentum in Libanotis
 tota Germania, in naturalibus regibus interpres
 utroque copiosum communis est. In quibus
 fundamentum illius obliquis fides habetur.
 et quibusdam, non minus inveniuntur.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

16. *Patella ulmina* (Pachydermus) ut in *Patella* addita
 communis legibus ut apud omnia determinata
 characterum necessarii ut *Patella* omnia
 libera propolita, quanta ad liberalem
 15. *Patella* h. deinde componere paratibus in *Patella* *Patella*
 bene est.

Case

in C

17.

рас

dam

18.

-сер

cas

- 1100

19

hate

20/10

25

1841

12

1.2

1862

(27)

For

eto

am.

22

Lib. II.

Cap. II. De Patria Potestate et de Patron. 286.

in Civili.

17. Cum vero in naturali statu major parentum potestas et auctoritas ad regendam familiam requiritur quam in civili

18. Ratio est quod in Civitate ipse Princeps paternum Imperium supplere potest-
easque duriores castigationes quae pona-
-tionem habent, sibi reservat.

19. Sive autem paternum Imperium in statu naturali Consideretur. Sive in Civili usque
ad jus vitae et necis in liberos se se extendere
non debet. Hoc enim ad finem paterno Socie-
-tatis non requiritur

20. Durat Imperium patrum quando pa-
-ternae Societatis fundamenta scilicet necessitate
liberorum subsistunt eadem permanent.

21. His enim expirantibus filiiq. novam
familiam constituent et Imperium patris
et obsequium filii desinunt sublata enim
causa tollitur effectus.

22. Interim tamen lex humanitati expos-

Lib. II.

Caps. II De Patria potestate et de Paren. 287.

tulatur ut filii paterna beneficia in se colla- humanitatis
ta grato animo semper agnoscant. et omni
modo reverentia suā erga parentes contesten-
tur.

23. Ex dictis sequitur quod si liberi aliquo Si liberi propriis
jam iudicio polentes, propria industria ali- industria acqui-
quid acquirant, id sibi acquirant non paren- rent aliquid id
tibus. sibi acquirunt

24. Si tamen parentes rebus a liberis acqui- Proceptio
sitis indigeant equitas exprobulat, ut eas
parentibus exprobulent.

25. Ceterum dissolvitur paterna Societas Modus dissolvere
si liberi propter delictum a familia ejician- di patriam potes-
tur. tatem

26. Tollitur etiam hec Societas si liberi Alius modus
consentientibus parentibus e familia exeam
novamque familiam ipsi constituent.

27. Quoniam sunt parentum officia ex
hactenus dictis facile potuit intelligi.

Cap. II De Patris potestate et de Paren. 288.

28. In summa ita dicendum Parentum - Officium Patrum
 officium ut vel commune quod ex generali
 Societatis principio fluit, vel proprium -
 vi cuius parentes sobolem nutrire tenentur
 eam in Dei cognitione bonis moribus arti
 bus aut scientiis instituere ut aliquando -
 utilia evadant Societatis humane membra

29. Officia autem liberorum in eo consistunt Officia libero
 ut obsequium in omnibus quae legibus Divi
 nis. aut humanis non repugnant parentibus
 exhibeant.

BIBLIOTHEQUE
 DE GENÈVE

30. Si vero societas paterna jam dissoluta sit
 gratum animum verbis factis demonstrare -
 debent. Atque haec de patris potestate.

Cap. II. De Patris Potestate et de Patre 188.

28. In humanis ita videtur, parentibus -
 officiis ut vel paterfamilias vel ex genere
 societas principia sunt vel proprium
 ut supra parentis debetatur naturae parentis
 cum in dei cognitione deus in eis aut
 deus aut deus est. In his autem est quod
 ut de eorum societas humanis parentibus
 29. Officiis autem deus in eis est societas
 ut deus in eis est societas que legibus divinis
 ut aut humanis non parentibus parentibus
 et deus. In his autem est quod
 30. De vero patris potestate jam diximus
 patrum autem vero societas parentibus
 debetur. Deinde de societas parentibus

BIBLIOTHEQUE
 DE GENÈVE

Cap

I.

Dom

vicit

2. t

et p

into

vel

3.

-nat

nato

4

-lis

perp

5. t

seve

aut

est

-tien

6.

-fatis

Lib II.

Cap. III. De officiis Dominorum et Servorum. 249

I. Tertius Status adventitius ille est qui inter Dominos et servos existit quae Societas Herilis dicitur.

2. Fundamentum autem huius Societatis est pactum quod inter Dominum et servum intercedit et vi cuius servus Domino alimenta vel salarium promittit.

3. Tale vero pactum juri naturae non repugnat. cum alteri obedire et servitium humane naturae non repugnat. aut adversatur.

4. Nec obstat qualitas hominum naturalis haec enim tandiu saltem obstat. quandiu perpetua non fuit diminuta.

5. Imo vero, cum hac ratione servi se se servent, quod ceteroquin forte, aut plane non aut non commode facere potuissent. dicendum est hanc Societatem approbante, et Consente Deo inter Homines constitui.

6. Limites autem Societatis Herilis ex Societatis illius fine estimandi sunt.

Lib. II.

Cap. III. De officiis Dominorum et servorum 290

7. Finis autem hujus Societatis consistit ut res familiares Domini promoveatur, simulque servus sustentetur.

8. Ad hunc finem facultate castigandi et emendi servum non opus est jure vitæ et neis

9. Sed nec facultas servum alienandi ad hunc finem requiritur: unde colligo servum etiam eum qui in perpetuam servitutem Domino se se addixit. ab eo alienari non posse

10. Solebant etiam olim et bello capti in perpetuam servitutem redigi

11. Verum tamen et hunc etiam Consensus quidam aut expressus aut tacitus requiritur. cujus ope Dominus ad vitam servi conservandam servus ~~enitens~~ ad quævis opera servilica obstringitur.

12. Qui ex ejusmodi servis bello facti nascebantur. tunc itidem servi erant et ad Dominos pertinebant, partim quod vitam suam ob servatos parentes, Dominis de-

2. 22 June 1891

BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. III. De officiis Dominorum et Servorum 291

debent, partim quod ex Dominorum bonis nutriti, sint et educati

13. Verum huiusmodi servitutis fundamenta insufficientia videntur beneficia namque ad gratum animum solummodo obligant non vero ad servitutem quae non nisi consensu servientis constitui potest.

14. Officia Domini praecipua sunt ut alimenta et quaecunque Servo promisit illi prebeat item ut Imperio suo in servos moderatè et prudenter utatur.

15. Officia vixim Domini sunt ut quaecunque ab Dominis illis demandantur bona fide exequantur cum modumque Dominum pro viribus promoveant eodemp amore et honore debito prosequantur.

16. Quaecunque autem huc referantur usque de servis dicta sunt facili negotio ad hodiernos mercenarios applicari poterunt
Haec de servitute.

Capitulum de officio commissarii et de
 debeat partem suam et commissarius
 recte in eadem
 1. Unum quidem debeat in
 2. Unum quidem debeat in
 3. Unum quidem debeat in
 4. Unum quidem debeat in
 5. Unum quidem debeat in
 6. Unum quidem debeat in
 7. Unum quidem debeat in
 8. Unum quidem debeat in
 9. Unum quidem debeat in
 10. Unum quidem debeat in
 11. Unum quidem debeat in
 12. Unum quidem debeat in
 13. Unum quidem debeat in
 14. Unum quidem debeat in
 15. Unum quidem debeat in
 16. Unum quidem debeat in
 17. Unum quidem debeat in
 18. Unum quidem debeat in
 19. Unum quidem debeat in
 20. Unum quidem debeat in
 21. Unum quidem debeat in
 22. Unum quidem debeat in
 23. Unum quidem debeat in
 24. Unum quidem debeat in
 25. Unum quidem debeat in
 26. Unum quidem debeat in
 27. Unum quidem debeat in
 28. Unum quidem debeat in
 29. Unum quidem debeat in
 30. Unum quidem debeat in
 31. Unum quidem debeat in
 32. Unum quidem debeat in
 33. Unum quidem debeat in
 34. Unum quidem debeat in
 35. Unum quidem debeat in
 36. Unum quidem debeat in
 37. Unum quidem debeat in
 38. Unum quidem debeat in
 39. Unum quidem debeat in
 40. Unum quidem debeat in
 41. Unum quidem debeat in
 42. Unum quidem debeat in
 43. Unum quidem debeat in
 44. Unum quidem debeat in
 45. Unum quidem debeat in
 46. Unum quidem debeat in
 47. Unum quidem debeat in
 48. Unum quidem debeat in
 49. Unum quidem debeat in
 50. Unum quidem debeat in
 51. Unum quidem debeat in
 52. Unum quidem debeat in
 53. Unum quidem debeat in
 54. Unum quidem debeat in
 55. Unum quidem debeat in
 56. Unum quidem debeat in
 57. Unum quidem debeat in
 58. Unum quidem debeat in
 59. Unum quidem debeat in
 60. Unum quidem debeat in
 61. Unum quidem debeat in
 62. Unum quidem debeat in
 63. Unum quidem debeat in
 64. Unum quidem debeat in
 65. Unum quidem debeat in
 66. Unum quidem debeat in
 67. Unum quidem debeat in
 68. Unum quidem debeat in
 69. Unum quidem debeat in
 70. Unum quidem debeat in
 71. Unum quidem debeat in
 72. Unum quidem debeat in
 73. Unum quidem debeat in
 74. Unum quidem debeat in
 75. Unum quidem debeat in
 76. Unum quidem debeat in
 77. Unum quidem debeat in
 78. Unum quidem debeat in
 79. Unum quidem debeat in
 80. Unum quidem debeat in
 81. Unum quidem debeat in
 82. Unum quidem debeat in
 83. Unum quidem debeat in
 84. Unum quidem debeat in
 85. Unum quidem debeat in
 86. Unum quidem debeat in
 87. Unum quidem debeat in
 88. Unum quidem debeat in
 89. Unum quidem debeat in
 90. Unum quidem debeat in
 91. Unum quidem debeat in
 92. Unum quidem debeat in
 93. Unum quidem debeat in
 94. Unum quidem debeat in
 95. Unum quidem debeat in
 96. Unum quidem debeat in
 97. Unum quidem debeat in
 98. Unum quidem debeat in
 99. Unum quidem debeat in
 100. Unum quidem debeat in

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Cap
 I
 ad ju
 jam
 - am
 - tum
 aggr
 2.
 prin
 defu
 certu
 felio
 conj
 3.
 titi
 prop
 4
 - ra
 conc
 li bu

Lib. II

Cap. IV. De Causa Impulsiva consti- 292.
-tuenda Civitatis.

I Quaecunque de jure naturali explicavimus
ad jus privatum spectant. Sequitur itaque
jam ut ad ea quae sunt publici juris deveni-
amus et momentosissimum illud argumen-
tum quod est de Civitate et Civili Imperio
aggrediamur.

2. Itaque inter omnes Status adventitios
primos dubio procul occupat Civitas quae Quid est Civitas
definiri potest, multorum hominum in
certum aliquem finem, communem nempe
felicitatem, sub unius imperio, instituta
conjunctio.

3. Dixerimus Civitatem statum esse adven- In modo probare
-titium hominis id est quem homo secum Civitatem esse sta-
tum adventitium
proprio facto ac voluntate subiit

4 Quod probamus I^o ex eo quod natu I^o probatio.
-ra nemini talem potestatem in alios
concesserit II° ^{quod} vero eadem omnes aequa II° prob.
libus facultatibus ~~habere~~ viderentur.

Cap. IV. De Civitate Imperialis
- Civitate

1. Quamvis de iure Civitas appellatur
non potest appellari Civitas
nisi sit in Imperio. Quia
Civitas non potest appellari
nisi sit in Imperio.

2. Civitas Imperialis
appellatur Civitas Imperialis

3. Civitas Imperialis
appellatur Civitas Imperialis
nisi sit in Imperio.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

4. Civitas Imperialis
appellatur Civitas Imperialis
nisi sit in Imperio.

5. Civitas Imperialis
appellatur Civitas Imperialis
nisi sit in Imperio.

Cap.
5.
Civitas
rum
cos
ave
6.
de
titu
7.
origi
pos
nob
8.
que
civi
con
I.
II.
9.
Sima
illi
mon

Lib. II.

Cap. IV. De Causa impulsiva constituenda 293.

5. Colligamus igitur Imperium in Civitate et civitates ipsas Constitutas fuisse per pacta, nimirum inter eos quibus Collatum est imperium et eos qui illud contulerunt, et communi iure uti, ac regi voluerunt.

6. His ita generaliter promissis, I.^o quæ hæc se Quanam I.^o se offert questio, ut de causa impulsiva constituenda Societatis. se offerunt exami
ni subiicienda.

7. Quæcumque autem Puffendorfius affert de origine Civitatum, quamvis partim vera expressant, nihilominus tamen neque accurata, nobis videntur neque distincta. Satis proposita

8. Imprimis itaque hæc observandum est hanc questionem de causa impulsiva constituenda civitatis seu de origine illius duplici ratione Quod duplici ra-
tione se de consi-
derare potest. considerari posse.

I.^o Scilicet ratione facti

II.º ratione juris.

9. Ratione facti si consideretur, cum antiqui Quomodo ratione
facti una sit Civitatum origo et de antiquissimis illis temporibus pauca admodum nobis supersint monumenta hinc conjecturis dumtaxat locus

dyperene potest.

10. Juxta Puffendorffium principalis causa ~ ^{Sententia Puffen}
quare patres familias. de se a naturali libertate ^{docti. de causis}
ad Civitates Constituendas devenerint, fuit ut ^{propter quas pa}
ticia sibi quaererent, contra mala quae hominibus ^{triam fam. insula}
ab hominibus metuenda sunt. ^{naali libertate}
^{Civitates constituere}

11. Verum ut dicamus quod res est, talis hypo- ^{Responsio huius}
thesis a vero similitudine videtur aliena, cum ^{sententia}
vero illa presupponit ingentem hominum
multitudinem in unum Convenisse et de Civi-
tate Constituenda deliberasse tandemque post
maturam Consultationem decrevisse civitates
esse Constituendas.

12. Praeterea causas impulsivas et occasionales
civitatum protulerunt esse infinito neque uni-
versalis aliquo et uniformis earum Causa sup-
poni potest.

13. Quod si tamen magis definite sit pronun-
tandum non improbabile videtur si I^o Civi-
tatum initia ab Ambitione repetamus.

14. Scilicet fallidi et ambitiosi homines coaduna-

1. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

2. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

3. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

4. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

5. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

6. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

7. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

8. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

9. Canonis Imperialis Constitutiones sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet. Hae sunt quae a Romano Pontifice promulgantur, et ad omnes Christianos pertinet.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. IV. De Causa Impulsiva Constituenda 295.

utrumque hominibus simpliciores et rebelles op-
-pressere et in eos ^{Dominatum} ~~dominatum~~ sibi arrogarent,
Hoc enim cum indole hominum satis conveni-
re videtur.

15. Factis ita primarium Civitatum fundamentis
alii postea homines variis de Causis accessere aut
etiam nova cōa civilia condidere.

16. Postquam enim unum aut alterum ejusmodi
corpus inter homines extitit tum satis probabile
est alios per metum precipui fuisse Impulsos
ut in similia cōa Coirent ne scilicet ab aliis
jam in Civitate ^{BIBLIOTHÈQUE} ~~dominatis~~ opprimerentur.

17. Verum quicquid sit ^{DE GENÈVE} ~~hanc~~ de origine Civita-
-tum questionem Curiosius investigare, nec fa-
-cile est nec ullius videtur esse utilitatis.

18. Satis itaque erit si questionem hanc ratione
juris Consideremus, sc. an ita suadente ratione
et hominis natura civitates institutae sint.

19. Quo circa Puffendorpius negat hominem
natura ad Civitatem, duci, ex eo quod homines,
in Civitatibus aliqua libertatis naturalis,
parte priventur ino vero homo sit animal per

Capitulum de Civitate Imperialis Constantiensis 199

Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio

Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio

Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio
Imperialis Constantiensis Civitatis descriptio

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Capitulum

indolentia

qui dicitur

natura

20.

similitudo

nobilis

is q

Hon

21.

desiderium

videtur

22.

tatione

in h

tum

23.

velit

licitum

enim

hom

24

Lib. II.

Cap. IV. De Causâ Impulsivâ constituen. 296.

indomitum, quodq. innumereis laboribus vitis
quibus pax societatis omnino perturbatur, nec iam
naturâ animal sic pollicitum, et bonus civis

20. Verum ut dicamus quod res est, hæc et
similia argumenta parvi admodum ponderis
nobis esse videntur, imò parum Cohærent cum
iis quæ Puffendorfius, ipse superius constituit
Hominem naturâ ad socialem vitam esse.

21. Ut igitur supplicamus ea quæ Puffendorfius
desiunt, sequentia principia constituenda nobis
videntur

22. I^{um} Homo a natura aptissimus est ad socie-
tatem quâdamque in genere, nihil enim est
in homine quod non ad eum finem compara-
tum et factum videatur.

23. II^{um} Homo a natura ipsâ jus habet quam
velit societatem cum aliis hominibus inveniendi,
licitam scil. et rationi Consentaneam. Nulla
enim inveniri potest ratio quæ naturalem
hominis libertatem hoc respectu restringat

24. III^{um} Imo vero homo ad societatem civilem

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. IV De Causa Impulsiva constituenda. 297.

omnino factus, videtur, si quidem in nulla alia
societate potest melius certius ac utilius omnes
suas exercere facultates. et socialem felicemque
vitam agere.

25. IV.^{ta} Constitutio Imperii non solum utilis
sed et necessaria est omnino scil. ut juris omni-
bus æqualis fiat distributio, dum e contra
sine Imperio nec domus ulla nec civitas nec
gens nec hominum universum genus stare
potest.

26. Colligamus itaque, nihil magis a natura
ratione alienum esse quam dicere Civitatem
quidem non esse contra naturam et rationem
ipsam suadere ut deserto statu naturali in
civitates homines concedant. illas tamen ab
ipsius naturæ instituto provenire

27. Non minus enim Civitatis constitutio ins-
titutum est naturæ quam alia bene multa
ad quæ natura hominem facultatibus, organis,
instinctibus necessitatibus finis instruxit præ-
paravit atque impellit

Cap. IV. De Causis Infectionis Constitutionis. Cap.

omnis fere virus, i. quod in universis
partibus corporis humani continetur, et in omni
loco, et in omni tempore, et in omni
parte corporis humani.

24. IV. Causa Infectionis Constitutionis
est, et continetur in omni parte corporis
humani, et in omni tempore, et in omni
loco, et in omni parte corporis humani.

25. Causa Infectionis Constitutionis
est, et continetur in omni parte corporis
humani, et in omni tempore, et in omni
loco, et in omni parte corporis humani.

26. Causa Infectionis Constitutionis
est, et continetur in omni parte corporis
humani, et in omni tempore, et in omni
loco, et in omni parte corporis humani.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

24.

meri

fere

hee

Lib. II.

Cap. IV. De Causa impulsiva constituta. 298.

25. Ex quibus summam hanc conclusionem
merito elicere possumus scil. statum homini
fero naturalem esse statum Civilem Atque
hec de Causa impulsiva constituenda civitatis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap

I

vidim

simu

Aruc

-junga

2. 2

fecui

lonio

possi

latro

5. 2

-tas e

4.

1. u

ad vi

-de I.

conu

obti

-severe

5.

Lib. II.

Cap. V. De natura Civilis Imperii et inde de Civitatis. 299.

I. Postquam de causa constituenda Civitati vidimus sequitur nunc ut de Civitatis indole simulque Civilis Imperii natura ejus nimirum structura, partibus et affectionibus nonnulla subiungamus.

2. Finis itaque civitatis duplex est I.^o quidem securitas, hoc est ut ad ductam recte rationis homines contra aliorum Injurias se defendere possint. Unde patet quomodo Civitas a ceteris latronum differat.

3. II.º Civitatis finis est vita una per commoditatem et sufficientiam

4. Hi fines ut obtineri possint necesse est I.^o ut tanta sit hominum multitudo, quanta ad vim aliorum propulsandam sufficiat. Deinde II.º ut cuncti inter se recte conjungantur et consentiant de mediis ad finem propositum obtinendum adhibendis et in eo Consensu perseverent.

5. Conjunctio autem haec aliter fieri nequit

Cap. V. De Naturis Civitatis Imperii et Regni
L. Civitatis

1. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

2. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

3. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

4. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

5. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

6. Imperium est totius universitatis Civitatis
universae Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni
Imperii et Regni Imperii et Regni Imperii et Regni

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
qua
6. a
Impe
-nant
avers
funt.
neces
-endia
7. v
volu
6. v
volu
aut
9.
aliqu
proso
fai
10.
aliqu
mul

Lib. II.

Cap. V. De natura Civilis Imp. et indole Civ. 300.

quanto per pacta.

6. At quidem quoniam in homine duo sunt. Impiis vitio que vitio Civili ediametro repugnant, proclivitas nim ab aliis dissentienti et aversatio ea faciendi que in commune utilia sunt. sed cum aliquo labore conjuncta, inde necesse fuit omnino ut in Civitatibus, constituendis istis vitiis occurreretur.

7. Priore vitio obviam itum est per unionem voluntatum; posteriori per unionem virium

8. Unio voluntatum fit quando unusquisque voluntatem suam voluntati ceteros hominis aut Consilii submittit.

9. Unio autem virium fit si Constituatur aliqua potestas que presens malum infligere possit iis qui contra communem utilitatem faciunt.

10. Ubi igitur voluntatum et virium in certam aliquam personam facta fuerit unio diem deinceps multitudo hominum in validissimum corpus

1. The first of these is the fact that the
 2. second of these is the fact that the
 3. third of these is the fact that the
 4. fourth of these is the fact that the
 5. fifth of these is the fact that the
 6. sixth of these is the fact that the
 7. seventh of these is the fact that the
 8. eighth of these is the fact that the
 9. ninth of these is the fact that the
 10. tenth of these is the fact that the

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
civit
12. C
tione
Decre
13. s
tate
in us
fieri
14.
ab or
sit i
15.
illi
Biv
16.
et r
17.
equi
fi h
- pla
huj

Lib. II.

Cap. V. De natura Civ. Imperii & modo Civitatis. 301

civitatem nimirum exurgit.

12. Ex dictis patet quod regulariter ad constitutionem Civitatis requiritur duo pacta, et unum decretum

13. I^{um} Pactum fit inter multos homines in libertate naturali hactenus Constitutos quod scilicet in unum et perpetuum ceterum coire et Conire fieri velint

14. Post I^{um} hoc pactum oportet ut decretum ab omnibus fiat, qualis nimirum regiminis forma sit introducenda

15. Denique altero pacto opus est, quo illi vel illi constituentur, in quem vel quos regimen Civitatis nascentis re ipsa conferendum est

16. Atque hæc est Puffendorfi doctrina, de modo et ratione quo civitates extrahuntur

17. Quæ doctrina si abstractè consideretur equidem quodam modo constare poterit, verum si historiam consulamus vix ullum exemplum deprehendere licebit civitatis quæ per huiusmodi pacta constituta fuerit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.

18 ✓

Rom

пров

5. ill

hab

40 Vier

१७.

vita

дм

init

урает

crit.

20.

gio e

And

21

Ans

Sub

22.

-ter

Cap. V. De nãa Civilis Imp. et indole Civitatis 1702.

18 Si enim supponamus prima Imperia inter homines constituta fuisse. quod sano valde probabile est, dum manifestum est, quod illud pactum et subsequens decretum locum habere nequeant sed cum solo Imperante. totum negotium geratur

19 Si vero hominum multitudo ultro civitatem constitueret vellet tunc quia non dum adest Imperans cum quo pactum inire queat. hactenus utique primum illud pactum et subsequens decretum admittenda erunt.

20 Interim fatendum est illud pactum magis re ipsa seu facto quam expresso multitudinis consensu fieri

21 Uno verbo duplex Casus hic distinguendus videtur aut enim Imperans sibi facit subditos aut subditi Imperantem sibi querunt

22. 1º Casu totum negotium unius pacti inter Imperantem et subditos peragitur.

Cap. 7. De rebus quibus in rebus...

1. Si quis in rebus...

2. Si quis in rebus...

3. Si quis in rebus...

4. Si quis in rebus...

5. Si quis in rebus...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap.
11.
rit
sem
23
imp
rel
24
fate
circ
uti
25
quo
om
fine
-sum
26
-hur
foi
fue

Lib. 11.

Cap. V. De nãa Civ. Imp. et indole Civitatis 303.

II°. vero casus duplex quidem factum occur-
rit sed I^{us} saltem temporarium est et Civitate
semel Constituta omnino expirat.

23. Civitate ita constituta ille in quem
imperium est Collatum dicitur Imperans
reliqui subditi dicuntur.

24. Imperans itaque ille est qui in Civi-
tate summa potestate gaudet, et habet jus
civium omnium actiones ad ea omnia que
utilitas Civitatis requirit. dirigendi.

25. subditi vero illi dicuntur qui Imperanti
quoad vitam et fortunam subsunt in iis sol.
omnibus que ad utilitatem Reipublicæ per-
tinent queque Imperio humano obtineri pos-
sunt.

26. subditi quandoque Cives etiam appellan-
tur quatenus scil. considerantur tanquam
socii qui juribus et immunitatibus Civitatis
fruantur.

Cap. V. De rebus Civitatis
11. vero eorum quibus potestas
est ad 1. sectionem pertinet et Civitas
sua Civitatis nomine dicitur.
2. Civitatis res civitatis in genere
comprehendit et Civitatis rebus propriis
et rebus publicis dicitur.
3. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
4. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
5. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
6. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
7. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
8. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
9. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.
10. Civitatis rebus illi qui in Civitate
sua sunt rebus publicis dicitur et rebus
civitatis omnium rebus dicitur et Civitatis
rebus dicitur et Civitatis rebus dicitur.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Cap
27.
nihil
ad
tas
tur
par
28
-m
-soci
vel
29
ma
30
qua
ma
31
qua
anc
led

Lb. II

Cap. V De nãa Civil. Imp. et indole Civitat. 304.

27. Summum itaque Imperium in civitate nihil aliud est nisi summa in omnibus que ad Civitatem spectant potestas, que potestas alio nomine etiam majestas nuncupatur, cujus indoles natura et variae affectiones particulatim explicandæ veniant.

28. I.^o Itaque observandum est quod summum hoc Imperium originario inhaeret toti societati et ab hac demum confertur uni vel pluribus

29. Potestas autem illa primo dicitur summa potestas seu independent.

30. Quod ita tamen intelligendum est ^{non} quasi Imperium Civile a voluntate humana non haberet originem

31. Verum hoc ita intelligendum est scilicet quod imperium illud semel constitutum a nemine tanquam superiori dependeat sed Imperans possit proprio non alieno

Cap V De nos Civilibus et Nobilibus 204.

27. Innumera sunt genera hominum in civitate
nata. Alii sunt nati in familia, in domo, in fine
ad civitatem spectantem potestatem, quos patet
tot esse homines, totumque populum, totumque
populum habere potestatem et civitatem. Efficitur
potestatem esse in eandem veniunt.

28. I. Populus ordinatus est quod iam
morum per populum originem in se habet tot
potestatem et ad hoc hominem confertur in

ut per civitatem
29. Potestatem autem in se habet totum
populum per se habet totum.

30. Quod ita totum in se habet totum
populum in se habet totum in se habet totum
morum per se habet totum.

31. Per se habet totum in se habet totum
per se habet totum in se habet totum
morum per se habet totum. Populus per se
ad populum per se habet totum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. V De nãa Civilis Imperii et inde Civ. 305.

scilicet discernere de illis que ad commodum et salutem societatis facere possunt.

32. Inde etiam est quod idem Imperium nemini mortalium obstrictum sit ad reddendas rationes, si enim superior non adest nemini etiam velut superiori ratio reddi potest.

33. Qua occasione queritur an salva Imperii independentia in Casu delicti Imperans iudicem habere queat.

34. Quod nobis affirmandum videtur tunc enim Imperans non ut Imperans sed ut delinquens iudicatur.

35. Quod ut melius intelligatur ulterius distinguendum est inter delicta leviora aut dubia et delicta atrocia et Evidentia.

36. Comm respectu Imperium Civile iudicem non admittit sed vero in delictis gravioribus habere iudicem Imperio Civili non repugnat imò vero salus Reipublice id omnino exigit.

Cap. V. De la vie de Louis XIV. et de son règne.

Le premier de ces deux livres est intitulé :

Le second est intitulé :

Le troisième est intitulé :

Le quatrième est intitulé :

Le cinquième est intitulé :

Le sixième est intitulé :

Le septième est intitulé :

Le huitième est intitulé :

Le neuvième est intitulé :

Le dixième est intitulé :

Le onzième est intitulé :

Le douzième est intitulé :

Le treizième est intitulé :

Le quatorzième est intitulé :

Le quinzième est intitulé :

Le seizième est intitulé :

Le dix-septième est intitulé :

Le dix-huitième est intitulé :

Le dix-neufième est intitulé :

Le vingtième est intitulé :

Lib. II.

Cap. V. De natâ Cio. Imp. et de Indole Civ. 306.

37. 3°. Consequens est ut summum Imperium legibus Civilibus et humanis sit superius, his demum non obligetur.

38. Cum enim leges ab ipso Imperante proficiantur et dependeant, hinc fieri nequitat per illas obligetur.

39. 4°. Natura summa potestatis ulterius requirit ut sanctitas quaedam et inviolabilitas ei concedatur.

40. Verumtamen si summus Imperans leges fundamentales aperte violat et hostilem erga civitatem animum induat, adeoque Imperans esse desinat. tunc nullum dubium est quin tali Imperanti subditi legitime resistere possint.

41. Quamvis autem Civile Imperium summum et independens dixerimus non tamen cum summitate vel independentia illa pugnat ejusdem Imperii restrictio; differt namque summitas Imperii ab ejus plenitudine.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. V. De natura Civ. Imp. et de Indole Civ. 307.

42. Hinc est quod summum Imperium divi-
datur in absolutum et limitatum.

43. Absolutum Imperium ille habet qui illud
administrare potest proprio ex iudicio non
vero ad normam ~~certum~~, ac perpetuum
statutorum.

44. Limitatum vero Imperium illud est, quod
juxta certas Leges aut juxta Consilium certi
iudicium non vero secundum proprium Imp-
rantis iudicium ~~exercendum~~ est.

45. Vocantur autem ~~certae~~ Leges quae potestatem
Principis ita limitant Leges fundamentales
vix Legis Impropriae et abusive acceptae
cum sint potius pacta quam Leges

46. De cetero praestat quidem regnum abso-
lutum, regno limitato quod celeritatem ope-
randi, Verum limitatum Imperium rebus
humanis longe magis convenire videtur

11. 12.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. V. De uia Civ. Imp. et de indole Civit. 308.

47. V^o denique summa potestas ad omnia in Civitate se se extendit quae scilicet ad ejus salutem et Conservationem pertinere possunt atque haec de natura et affectionibus Imperii Civilis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. V. De rebus in ius
et V. De rebus in ius
et V. De rebus in ius
et V. De rebus in ius
et V. De rebus in ius

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. VI. De partibus Summi Imperii 309.

1. Sequitur nunc ut de partibus Summi Imperii verba faciamus.

2. Igitur ut rem a principio repetamus, *Majestas* est Summa et independens potestas, per mutuum Imperantis et Subditorum Consensum Imperanti tributa que ad obtinendam Civilem beatitudinem Imperans non modo omnes Subditorum actiones dirigere potest, sed et quosvis actus cum exterius suscipere.

3. Ex qua Definitione statim patet, mensuram Majestatis ejusque partium esse Civitatis utilitatem ac per consequens ex hoc fine singulas etiam Majestatis partes procedere debere judicari.

4. Majestas itaque recte haberi potest pro Complexu variorum jurium quorum singula partes ejus veluti constituent.

5. Non itaque Majestas conspicienda est

Page 11. De l'importance de la

1. L'importance de la
2. L'importance de la
3. L'importance de la
4. L'importance de la
5. L'importance de la
6. L'importance de la
7. L'importance de la
8. L'importance de la
9. L'importance de la
10. L'importance de la

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1. L'importance de la
2. L'importance de la
3. L'importance de la
4. L'importance de la
5. L'importance de la
6. L'importance de la
7. L'importance de la
8. L'importance de la
9. L'importance de la
10. L'importance de la

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Lib. II.

Cap. VI. De partibus summi Imperii 310
tandem ens aliquod Phylum constat
emin effertur Morale.

6. His ita ex natura et fine Civitatum
colligi facile potest, partes *Majestatis* sive
juris Regalia esse sequentes.

7. I.^o Imperium Imperans ad finem Civitatis
civium actiones per regulas quasdam dirigere
debet, et hinc facultas Legislatoria, seu lege
ferendi, inter partes summe potestatis,
primum locum merito occupat.

8. II.º Eodem leges ad actus singulorum civi-
um recte veniunt applicandas, hinc facultas
Judicialis, Imperanti tribuitur.

9. III.º Frustius autem ferentur Leges nisi
vel reluctantes subditi ad earum observan-
tiam cogentur et earum violatores, et pa-
-lis publici turbatores poenis coerentur;
Hinc est quod Imperanti quoque competit jus
poenarum

10 IV.º Cumque Imperans summus hinc

Lib. II.

Cap. VI. De partibus summi Imperii. 311.

omnibus ipse semper superesse nequeat
hinc patet alios Constituendos esse, qui
vices ejus sustineant, unde oritur primum
- tros et Magistratus creandi.

11. V.^o Sed cum Civitas, aliquando contra hos-
tium Invasionem sit defendenda hinc Impe-
ranti tribui debet jus belli gerendi, et ad-
hoc vel Subditos cogendi, vel alios Condu-
- cendi, pacem item faciendi et fœdera Reipu-
- blicæ nomine augendi.

12. VI.º Quoniam sine sumptibus negotia,
ad Civitatis salutem necessaria expediri
non possunt. ita competere debet Imperan-
- ti aliqua potestas in bona Civium ut
illa ad finem legitimum impendat et
ex his decernat quantum Reipublicæ ne-
- cessarium est hinc jus tributorum im-
- perandorum Imperanti necessario com-

Cap. V. De partibus finium Imperii. 211.

1800
 1801
 1802
 1803
 1804
 1805
 1806
 1807
 1808
 1809
 1810
 1811
 1812
 1813
 1814
 1815
 1816
 1817
 1818
 1819
 1820
 1821
 1822
 1823
 1824
 1825
 1826
 1827
 1828
 1829
 1830
 1831
 1832
 1833
 1834
 1835
 1836
 1837
 1838
 1839
 1840
 1841
 1842
 1843
 1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

11. V. des ann Pinet, aliquando contrahit
tunc transiunt in detestandum, hinc inde
cuncti tunc debet in detestandum, et ab
hoc vel debitor copulati, vel alia contrahit
cuncti transiunt in detestandum, et ab

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Caps. VI. De partibus summi Imperii 312.

-pretit.

13. VII°. Multum etiam dependet tranquillitas civitatis Civiumque salus a Doctrinis quibus quisque tum circa alia tum in propriis circa Religionem imbutus est quare jus circa sacra ut et circa scholas et Academias Imperanti competere manifestum est.

14. Atque hæc sunt præcipue partes summe potestatis cetera jura vel ad hæc referri vel ex iisdem fontibus facile deduci possunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. VII. De Formis Rerumpublicarum. 315.

1. Varie sunt formae Rerumpublicarum
accidentales pro diverso maiestatis subjecto pro-
prio.

2. sunt enim vel regulares vel irregulares.
regularis forma ea est in qua summum Im-
perium penes unum subjectum est indivisum

3. Est autem Subjectum illud vel unus homo
vel senatus vel totus populus.

4. Hinc tres oriuntur formae Regulares
scilicet Monarchia Aristocratia et Democratia

5. Singula istae Rerumpublicarum formae
habent sua commoda et Incommoda in nulla
quidem expeditius administrari possunt nego-
tia. quam in Monarchia.

6. Praeterea Respublicae sunt vel sanae
vel morboe et Corruptae.

7. Morboe vel laborant vitio hominum cum
primis Imperantium vel vitio Status.

11.

Page III. De l'usage de l'écriture.

I. L'usage de l'écriture est une science qui a pour objet de rendre les idées sensibles par des signes conventionnels. Elle est nécessaire à la communication de la pensée, et elle est la base de toutes les sciences. Elle se divise en deux parties : l'écriture proprement dite, qui est l'art de former les lettres, et l'écriture au long, qui est l'art de composer les mots et les phrases. L'écriture proprement dite est une science qui a pour objet de rendre les idées sensibles par des signes conventionnels. Elle est nécessaire à la communication de la pensée, et elle est la base de toutes les sciences. Elle se divise en deux parties : l'écriture proprement dite, qui est l'art de former les lettres, et l'écriture au long, qui est l'art de composer les mots et les phrases.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Page
- 70
- 71
in
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100

Lib. II.
Cap. VII. De Formis Rerumpublicarum 314.

8 Vitia principum in Monarchia præcipua sunt, Imperitia regendi, negligentia luxuria, iniustitia. &c.

9. Vitia senatorum in Aristocratiâ sunt improborum et ineptorum hominum ambitus factiones oppressio plebis.

10. Vitia populi in Democratia sunt turbulentia ineptorum hominum suffragia, virtutis oppressio, legum temeraria mutatio. ineptorum hominum ad Regimen effectio.

11. Vitia fortius in Republica adsunt quoniam de legum fundamentalium, et institutorum, ratio genius populi non convenit, belis vel intestinis vel externis excitandis apta est, vel Cives ad Reipub. munera obeunda ineptos facit.

12 Si vero Monarchia ex Culpa Impe.

Cap. VII. De ...

...

...

...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENEVE

...

...

...

Lib. II.

Cap. VII. De formis Rerumpublicarum 315.

Imperantis vitiosa fit Tyrannis dicitur
 Paucorum regimen si vitiosum sit Oligar-
 tiam appellant. populi denique Imperi-
 um corruptum Olocratiam dicere solent
 Etque hæc de variis Rerumpublica-
 rum formis.

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. VIII De Potestate Legislatoria 316.
et de Legibus Civilibus.

1 Quoniam Principis officium est dīrigere actiones Civium, inde primo loco merito enumeratur, potestas Legem condendi.

2. Leges autem illae Civiles appellantur
3. Lex Civilis definiri debet, Lex humana ab eo qui in Civitate summo gaudet Imperio subditis sub Comminatione poenae prescripta.

4 Quemadmodum autem supra de Civili Societate diximus eam esse Societatis naturalis, veluti supplementum et perfectionem, ita etiam idem de Legibus Civilibus, legum naturalium intuitu mesurari a se perere possumus.

5. Enim vero Civilis Jurisprudentia leges naturales explicat, extendit, restringit, et ad omnes Casus accommodat.

Cap. VII. Potestas Legislatoris
et de Legibus Civilibus.

I. Quoniam Principis officium est
pro actione Civium, inde potestas
potestatem emendatam, potestatem
legislatoris.
II. Leges autem sunt Civium appellationes
III. Leges Civium debent esse humane
ad ea qui in Civitate sunt pariter
humane subditis legibus committuntur
IV. Quoniam autem autem leges debent
esse humane cum esse debent
naturalis velut suppositionem et per
rationem, ita etiam leges debent
esse humane legum rationem debent
esse humane
V. Quoniam Civis proprietas est
naturalis explicat etiam debent
esse humane legum rationem.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Pap. VIII De Potestate Legislativa n. 317.

6. Præterea legum naturalium observationi providet atque Consulit Jurisprudencia Civilis nova sicut sua sanctione eas muniendo et Corroborando.

7. Hinc igitur patet jura naturalia a Civilibus nunquam esse sejungenda illa enim principia sunt et fundamenta hæc vero sequela et Consequentia.

8. Naturali ergo nexui hæc duo inter se coherent mutuamque sibi accommodant operam.

9. Neque enim omnia legibus naturalibus definita sunt que necessario per leges naturales Civiles erant definienda.

10. Duo itaque genera legum Civilium distinguere possunt alia scilicet sunt ipse naturales leges, a jure Civili probate, alia sunt leges arbitrariae, que nimirum procedunt ex voluntate Legislatoris juxta et

Jf

11.
[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the quality of the scan.]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

[Faint handwritten text on the right edge of the page, possibly from the adjacent page or a marginal note. The text is mostly illegible.]

Lib. II.

Cap. VIII. De Potestate Legislatoria. 314.
arbitrio.

11. In Legibus Civilibus hæc duo itaque a
sedulo a se Invicem distinguenda sunt.
ea nimirum. quæ ab ipso jure naturali des-
cendunt ab iis quæ a Legislatoris arbitrio
proficiuntur.

12. Verum ut melius intelligatur quæ
usque extendi debeat Legislatoria potes-

1. Hæc vero
vel

aut Divini
aut humani

aut humani
aut humani

aut humani
aut humani

tas, observandum est hanc potestatem
circumscribi circa actiones subditorum eo
modo ut sit utilis et possibilis.

Quod si hæc

13. Hæc vero actiones vel a Legibus Divi-
nis præcipiuntur vel prohibentur, Im-
perans efficere debet ut Leges illæ in vita
Civilis observentur. Quinimmo ab omni
eorum observatione nulla obtineri
potest in vita Civilis tranquillitas aut
felicitas.

14. Imperans itaque Leges illas naturales

mutare non potest.

16. Sed vero quoad ea quae legibus Divinis non prohibentur sed arbitrio hominum relicta sunt. Imperans ea mutare potest quatenus finis Imperii Civilis id expostulat adeoque varia hominum jura restringere aut diminuire potest.

17. Ut leges civiles ea qua par est ratione vim suam exercere possint requiritur ut cognoscantur a *omnibus*

18. Hinc descendit legum promulgatio id est in vulgus publicatio siut a temp. re demum promulgationis leges in Civitate obligent.

19. Verum legibus semel promulgatis nemo subditus earum ignorantiam ad sui defensionem allegare potest.

20. Haec autem differunt leges naturales a Civilibus. quod in illas ut potè natura

Exp. VII. De Potestate. Epistolarum. 619

History from 1870-1900

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. VIII. De Potestate Legislativâ 320.

naturali ratione non ~~indigeant~~ promul-
-gatione non indigeant.

21. Promulgationis effectus est ut Lex Civilis
omnes Legislatoris subditos amplectatur et obli-
get quibus scilicet materia Legis quoad rat

22. Interdum tamen contingit ut ab obligatio-
ne illa aliquis a Legislatore solvatur quod
Dispensationem vocant.

23. Et in hoc etiam differunt Leges natura-
les a Civilibus quod in illas ut pote natu-
ra hominis essentialis natura cadat dispen-
-satio in his vero fieri.

24. Denique supra diximus Legem Ci-
vilem prescribi ab eo qui in Civitate
summo gaudet Imperio quam ob rem
vis omnis Legum Civilium in earum
auctoritate et justitia posita est.

25. Justitia Legum hic est earum cum
publica utilitate convenientia, earum
vero auctoritas consistit in potentia.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. VIII. De Potestate Legislatoria. §. 21.

illius a quo proficiuntur.

26. Leges itaque illae quae vel iustitia
carent, vel auctoritate destituuntur, vim
non habent obligandi. et inde nascitur
legitima Subditis exceptio.

27. Non tamen ex dictis colligendum esse
subditis fas, esse Injustitiae quarundam
Legum praetextu Legislatorio Imperio se
se subducere.

28. Rebellatio namque tendit ad omnimo
dam Imperii eversionem, adeoque longe
majora sunt ea mala et incommoda quae
ex Rebellionis Consequuntur quam ea
quae ex Legibus quibusdam ut et iniquis
redundant.

29. Verum si eo usque procedat Legum
iniquitas ut ediametro Legibus illis na
tura libris quae fundamenta sunt publi
- co salutis repugnent, tum demum sub
- ditis jure merito licet harum Legum

Cap. VII. De Potestate Regulatoria. 101.

Item apud profectum
28. Regis potestas per se iustitia
sunt necesse est ut iustitia per
non debet esse. Et de iustitia
Regis de iure exceptis
29. Item de iure de iustitia
iustitia per se per se iustitia
de iure de iustitia de iure de

28. Regis de iure de iustitia
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de

29. Item de iure de iustitia
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de
de iure de iustitia de iure de

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

imperium delectare.

30. Atque hinc alia nascitur Legum naturalium a Civilibus differentia cum naturales Leges ut prope a Deo ipso profuscentes natura semper et necessario iuste sunt sed vero in legibus Civilibus res aliter non nunquam se habet.

31. His ita de Legum Civilium natura expositis effectus earum est obligatio dummodo leges illae legibus Divinis et naturalibus non repugnent.

32. Quo circa queritur an subditus possit sine peccato legem aut mandatum Principis iniustum exsequi.

33. Puffendorpius distinguit utrum a subdito exigatur actio propria an vero iudicis actionis alienae executio priori Casu negat subditum salva conscientia obedire posse, bene tamen in posteriori.

Lib. II

Cap. VIII. De Potestate Legislatoria 323.

34. Verum illa distinctio vel ambigua
vel inanis et falsa nobis videtur.

35. Potius itaque distinguendum est in-
ter justitiam dubiam et evidentem.

36. Priori Casu. Si nullo peccato subdi-
tus mandato Principis parere debet
Posteriori vero si subditus mandatum exe-
quatur dubio procul se vimine se polluit

37. Quod si tamen ille quem actio illicita
a Principe precepta respiciat in eam con-
fentiat et consentire proinde tum licite ac-
tio illa patrari poterit atque hoc de
potestate Legislatoria.

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Cap. VIII. De Potestate Legislatoria. 11.

1. Quia illa potestas est omnibus
vel maxime est ad id pertinet.

2. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

3. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

4. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

5. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

6. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

7. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

8. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

9. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

10. Potestas itaque in principibus est in-
terferentibus ad id pertinet.

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

11

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Lib. II.

Cap. IX. De Jure vitæ et necis Imper
ranti in subditos competente. 324.

1. Ad partem summi Imperii pertinet etiam
jus vitæ et necis.

2. Quamvis enim præcipuus Civitatum scopus
sit ut omnium et singulorum Civium vitæ ceteraq[ue]
bona in tuto Collocentur. attamen ea trahunt
vel tempora vel Casus ut ejus quod singulis pri
vatis gratum est, et utile non possit haberi ratio.

3. Inde est quod Societatis Civilis natura necessa
riò exigat, ut aliqua summo Imperanti tribuatur
in vitam omnium potestas.

4. Jus autem illud vitæ et necis quod Imperanti
tribuimus duplici potissimum ex Causa et fine
ei Concessum est.

5. I^o scilicet ut mala quæ ab exteris Civitati
imminent tuto avertere et propulsare possit.

II° vero ut domesticæ et interiori Civitatis se
curitati provideat, coenendo subditos. cæcos
qui quæ Leges aperte violant.

B. Ex I^o Capite id potestatis summi Im.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page, is visible at the bottom of the document.

Lib. II.

Cap. IX. De Jure vite et necis Imperanti 325.

Imperanti competit ut ad defendendam civi-
tatem, et asserendam illius jura milites consen-
tere possit, adeoque vitam civium anicipiti pericu-
lo exponere.

7. Quod autem tale jus Imperanti competat
id inde est quod scilicet in hoc quivis subdito-
rum Consentire potuit imò et debuit. Hic
enim foicalitati debet cedere sui amor.

8. De cetero jus illud militum Conseribendi
non eodem modo omnes afficit subditos, quidam
enim immunitate hoc intuitu regulariter
gaudent. vel propter etatem, vel ob vite
genus, similes ve Circumstantias

9. Veniam tamen ubi in summa necessitate
versatur Respublica nec ceteri Cives defen-
dende civitati sufficiunt etiam immunes illi
pro armis et foris arma capere debent.

10. Ob eandem finem subditi tenentur
admittere Exercitia militaria neque ipsi
fas est proprio suo facto ad operas militares

Lib. II

Cap. IX De Jure vitæ et necis Imperanti. 328.

ineptos se se reddere

11. Porro ex illo Imperantis jure consequitur quod Civibus pro patria Salute sit strenue pugnandum.

12. Imo vero milites non possunt jura ducis aut Imperantis detrectare etiam si talis jubentur tueri stationem in qua vel maxime probabiliter provideant vitam sibi foream mittendam.

13. Hoc autem jura summo Imperanti ceteris concedimus, si utilitas Civitatis id ex postulet. Sed sæpe improbi Imperantes ex mera ambitione et avaritiâ bella movent miserosque subditos hosti trucidandos imprudenti Consilio obiciunt.

14. Atque de Jure Imperantis hoc respectu sufficiant.

15. Quoad jus vitæ et necis quod Imperanti in subditos Competit ob ea non delicta

Capitulum XVIII De iurisdictione et rebus imperantibus. 388

11. Item ex his imperantibus iuris imperantibus
quod dicitur per partem dicitur per partem
imperantibus.

12. Item vero iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus

13. Item vero iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus

14. Item vero iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus

15. Item vero iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus
iuris imperantibus iuris imperantibus iuris imperantibus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II

Cap. IX. De iure vitæ et necis Imperator 327.

sequentia sunt observanda.

16. Quod atrociora itaque delicta, summus Imperator per modum pœne vitam subditis adimere potest. Hoc enim exigit societatis tranquillitas et securitas.

17. In genere circa hanc materiam duo consideranda veniunt.

I^o scilicet Delictum

II° Pœna,

Hæc enim illæ præsupponunt

18. De actionibus malis seu delictis, jam supra ubi de humanarum actionum affectibus erat questio, diximus.

19. Effectus autem delicti duplex est, 1° nimirum obligatio ad damnum delicto datum reparandum ex de qua obligatione in precedentibus quoque dictum est

Deinde II° ex delicto aliqua oritur obligatio ad malum aliquod excipiendum quod malum

pena dicitur.

20. Grotius penam definit malum passio-
nis, quod infligitur ob malum actionis

21. Verum haec definitio nimis generalis est

I enim ille non exponit personam punientem

II° nec delinquentis obligationem

III nec poenarum finem

IV° nec puniendi modum

V^o nec denique poenam a damni reparatione
satis distinguit

22. Definitio vero Proprieta. sic se habet.

Pena malum est aliquod molestum quod
per modum coactionis et pro Imperio intus
tu antegressi delicti alicui imponitur

23. Verum itidem haec definitio accurata
satis non videtur, I^o enim ~~intus~~ omittit
~~tu~~ finem poenarum

II° Nullam memorat delinquentis obligationem

III° Modum puniendi non docet

IV° Denique neque a reparatione damni

18. II. 28. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

damni penam satis distinguit.

24. Nobis itaque pena sic definienda videtur. Pena est malum quod ob delictum, præterdamni reparationem delinquenti obligato, ad securitatem et utilitatem societatis, ab Imperante legitime imponitur.

25. Diximus, I^o penam esse malum, nihil autem refert, si illud vitam, si illud corpus, existimationem aut bona efficiat.

26. Dummodo tamen Imperans in puniendo regulas justitiæ et prudentiæ sequatur et tale delingat malum quod cum fine penarum congruat.

27. Dixi II° malum quod ob delictum imponitur, Ergo mala quæ quis sine delicto sentit pœne rationem non habent.

28. Dixi III° Præterdamni reparationem quod ideo a nobis adjunctum est, ut constet penam a damni reparatione esse revera distinctam.

Lib. II.

Cap. IX. De iure vite & necis Imperanti 330.

29. Diximus 4.º Delinquenti obligato. I.^o Delinquentibus dumtaxat poena venit infligenda
II.º vero quia etiam ad poenam excipiendam aliqua incumbit delinquentibus obligatio.

30. Super hac autem delinquentis ad poenam patiendam obligatione, sic censimus, Delinquens propriè ad poenam sustinendam ea tenus obligatur, ut si deprehensus, ob delictum punibile et legitime probatum, poena in debita quantitate et in iuriam imponi possit.

31. De cetero Puffendorffius super hoc delinquentis ad poenam sustinendam obligatione satis precise questionem definire non videtur.

32. Diximus V.^o Poenam imponi ad securitatem et utilitatem societatis, legitimum poenarum finis in genere est Bonum, aliquod futurum.

11. 22.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

[illegible]

33. Circa finem itaque poenarum statuendum est illum duplicem esse, unum principalem alterum subordinatum

34. Principalis poenarum finis est soli status humane securitas.

35. Subordinati vero et secundarii fines plures esse possunt, emendatio scilicet delinquentis, ejus extinctio aut enervatio, et denique aliorum omnium terrore, seu Exemplum

36. Emendatio itaque quatenus finis est poenarum, duplex est, unum vel ipsius delinquentis vel aliorum qui similiter delinquere possint

37. Prior saepe in poenis irrogandis intenditur, posterior vero semper, omnia namque regulatio potius communem quam singulorum utilitatem respiciunt.

38. Diximus denique poenas imponi ab Imperante, Ius enim puniendi soli Imperatori competit, inter pares enim quaecumque mala

100. Page IX

De la nature et des propriétés
de l'air, de son poids, de son
élasticité, de son mouvement,
de son chaleur, de son froid,
de son humidité, de son sécheresse,
de son pureté, de son impureté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,

De la nature et des propriétés
de l'eau, de son poids, de son
élasticité, de son mouvement,
de son chaleur, de son froid,
de son humidité, de son sécheresse,
de son pureté, de son impureté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,

De la nature et des propriétés
de la terre, de son poids, de son
élasticité, de son mouvement,
de son chaleur, de son froid,
de son humidité, de son sécheresse,
de son pureté, de son impureté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,

De la nature et des propriétés
du feu, de son poids, de son
élasticité, de son mouvement,
de son chaleur, de son froid,
de son humidité, de son sécheresse,
de son pureté, de son impureté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De la nature et des propriétés
de l'air, de son poids, de son
élasticité, de son mouvement,
de son chaleur, de son froid,
de son humidité, de son sécheresse,
de son pureté, de son impureté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,
de son douceur, de son âcreté,

Lib. II.

Cap. IX De iure vite & necis Imperanti BBR.
obtinere, mala sunt bellica nec promerita-
tionem habent.

39 Errare itaque videtur, Grotius cum penam
ab aequali etiam infligi posse contendit -

40 Ocepit autem Imperans facultatem
punienti ex pacto saltem facto ipsius delin-
quentis, in eventum delicti in hoc consentien-
tis

41 Hinc quod quis puniri possit id est a delin-
to quod vero ab hoc homine vel Consilio id
dependeat, a pacto procedit, quae duo probe
distinguenda sunt

42 Non tantum autem Imperans potest, sed
et debet punire, obligatur enim Deo, et Reip
quae obligatio ex utilitate Societatis aestiman-
da est.

43 Denique poena legitime irroganda sine
pravis respectibus ad legitimos fines dirigen-
da est.

Lib. II.
Cogn. IX. De iure et ratione imperatoris 1792.
et iure, mala iudicibus non potest
facere habere.

De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
ad iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
ratione imperatoris, ratione imperatoris, ratione imperatoris
ratione imperatoris, ratione imperatoris, ratione imperatoris.

De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris.

De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris.

De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris
De iure et ratione imperatoris, ratione imperatoris.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. IX. De Jure vite et necis Imperanti 333.

44. Ex iis quæ hactenus dicta sunt mani-
festo sequitur eademtaxat delicta puniri
posse et debere quæ Reipublicæ aliquod
dammum inferunt.

45. Impiis observandum est ne puniendi
cessare quoad Religionem dummodo societa-
tem humanam per se non turbet.

46. De poenarum vero genere et quantita-
te ex eorum fine pronuntiandum est
quemadmodum etiam et de delictorum gra-
vitate hæc enim omnia juxta utilitatem
publicam definienda sunt. Atque hæc de
Jure vite et necis quod imperanti poenarum
irrogandarum intuitu Competit.

W. B.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X. De Jure Summae potestatis circa 334
 Sacra.

I. Superius inter partes summae potestatis etiam enumeravimus quae circa res sacras et Religionem versatur.

2. Quoniam argumentum in se momentosissimum et inter doctores valde agitatum proavdio huius explicandum venit.

3. Quaeritur itaque an reverer aliquod circa res Divinas et Religionem Imperium Summus Imperanti Competat in Civitate. et quousque illud sit extendendum.

4. Quo circa huius I. revocandum est naturalem et Divinam Jurisprudentiam Civilis Jurisprudentiae partem et quidem partem praecipuam Constitueret, illamque huius verum esse ac genuinum fundamentum.

5. Cum autem naturalis et Divina Jurisprudentia Religionem ipsam in se Contineat sequitur Religionem Civilis Jurisprudentiae et Civilis Societatis primum esse fundamentum.

I. L'usage des lettres et de la science est la source de la sagesse et de la vertu.

2. L'usage des lettres et de la science est la source de la gloire et de l'honneur.

3. L'usage des lettres et de la science est la source de la paix et de la concorde.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

4. L'usage des lettres et de la science est la source de la justice et de l'équité.

5. L'usage des lettres et de la science est la source de la liberté et de l'indépendance.

Cap. X. De Jure Summæ potestatis circa sacra 335.

6. Dea nempe Dei hominum omnium Legislatoris, et iudicis, ultimum ~~et~~ ^{et} firmissimum funda-
mentum humana societatis vinculum jam-
autem adæquata Dei Dea Religionem seu
necessario conjunctam habet.

7. Ex quibus principiis recte colligitur, Prin-
cipis ^{refore} magnopere ~~refore~~ fovere inter Cives, Religionem
eamque omnem operam in hoc impendere
debere ut eadem floreat eique optimis legibus
prospiciat.

8. Plurimum ~~insuper~~ Principis interest ut
eam florere Religionem ab omni superstitione
ne liberam que tali bus non nitatur principi-
is que statum Civitatis evertere aut aperte
turbare possint.

9. Atque ~~hæc~~ dictis jam patet hoc respectu
circa res Divinas summum Competere Impe-
ranti iudicium

10. Quod ulterius ex eo probatur quod natu-
ra summæ potestatis, omnino requirat.

Capitulum X. De iurisdictione episcopali in ecclesia.

Episcopus in ecclesia iurisdictionem habet
omnem, sicut in regno rex. Et hoc
testatur scriptura. Et regnum eius
in ecclesia. Et regnum eius in ecclesia.

Et quia episcopus in ecclesia
regnat, ideo debet esse iustus
et sanctus. Et debet esse
sapiens et fortis.

Episcopus debet esse iustus
et sanctus. Et debet esse
sapiens et fortis. Et debet
esse misericors et benignus.

Episcopus debet esse iustus
et sanctus. Et debet esse
sapiens et fortis. Et debet
esse misericors et benignus.

Episcopus debet esse iustus
et sanctus. Et debet esse
sapiens et fortis. Et debet
esse misericors et benignus.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II

Cap. X. De Pure Summæ potestatis circumscrip- 336.

ut rerum omnium et negotiorum supremæ
administratio sit penes summum Imperan-
tem.

11. si enim aliquod Imperantis imperio exime-
retur, id aut alterius quam summe potestatis
Imperio, aut nulli Imperio humano subji-
ceretur.

12. si nulli Imperio hæc subji cerentur tum in
rebus huiusmodi omnimoda intentio duceretur con-
fusio quod neque Dei neque Religionis natu-
ra neque societatis ratio patetur.

13. si vero ea que summe potestati subda-
cerentur. alterius Imperio quis subiiciat
jam in una Republica duas efficeret summæ
potestates quod ipsius summe potestatis na-
tura minime Congruum est. imo et seum
pugnans.

14. Et enim effectus Imperii est obligatio et
interdum coactio. Si autem plures essent
diversi et summi Imperantes, provent etiam

Cap. X. De iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

et de iuribus personarum in rebus

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. X. De Jure Summæ potestatis circa fana 337.

esse Imperator aut jussa contraria, Contraria
autem jussa simul Consistere non possunt, et
veram parere obligationem

15. Humanum ergo Imperium, ad sacra mi-
nus quam profana extenditur.

16. Uno verbo tuos dumtaxat agnosimus Impe-
rantes Deum scilicet. Et Imperantem humanum

17. Dei summum est in homines omnes etiam
Principes Imperium sed post Divinum Impe-
rium Humanum Imperantia summa de Rebus
omnibus que ad humanam felicitatem faciunt
et de quibus leges ferri possunt in Civitates com-
petit potestas.

18. Vanæ quidem et diverse dantur in Civi-
tate societates que inter se diversimodè et
ordinatæ & dispositæ ultimo tamen Summa
potentati omnes subjiciuntur.

19. Neque ulla prerogativa hoc intuitu
gaudet præ cæteris Religiosa societas quippe

11
X. *De la nature et de l'usage des livres*

Les livres sont les miroirs de la sagesse et de la science. Ils nous font connaître les secrets de la nature et les actions des hommes.

Il faut donc les cultiver avec soin et les lire avec attention.

1. *Il faut d'abord choisir les livres qui sont utiles et qui nous font connaître la vérité.*

Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.

2. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

3. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

4. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

5. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

6. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

7. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

8. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

9. *Il faut ensuite les lire avec une attention particulière.*

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II

Cap. X. De Jure Summæ potestatis circa sacra 338.

cui unica dumtaxat non solum ad ceteris
omnibus adversus summum Imperantem
competit exceptio vim. exceptio Divinæ legis
20. Cavendum effigitur ne dum summum
Imperium circa res Divinas et Religionem
Imperanti vindicamus hinc ita intelligatur
quasi Principis fas sit quam velit Religionem
in Republica producere eamque quovis adhibito
medio, etiam violentia supplicio atque morte
propagare et tueri.

21. Hoc unum intellendum est, quicunque
in Religione ab hominis arbitrio pendent ea
Legislatoris et Imperantis arbitrio omnino
subjici.

22. Verum huc exceptis principis circa res
Divinas non solum ac circa profanas, Im-
perium Divino Imperio et Legibus Divinis,
tum naturalibus tum positivis omnino circum-
scribitur, adeo ut nisi jure suo Princeps ab-
uti vellet nihil omnino possit in contrarium
decernere.

174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

23
co
u
ro
2
9
u
2
p
9
p
ca
2
u
ju
2
D
I
9
II
u
r

23. Atque hinc est quod Princeps Imperium in conscientia sibi arrogare nequit. quasi credendi necesse sit aut imponere possit neque enim natura rei, neque Lex Divina hoc patitur.

24. Imo vero unicuique sentiendi quid velit relinquendum arbitrium modicum Reip. detrimento vel incommodo talia non doceat.

25. Neque tamen ideo summum circa sacra Imperium Principi denegandum est, sufficit namque quod tale circa Res Divinas habeat Princeps Imperium, qualem natura rei admittit et in hominem cadere potest.

26. His ita de naturali Jure Humani Imperii circa sacra explicatis quibus partibus jus illud maiestatis constet facile poterit intelligi.

27. Hinc. **I**° summus Imperans curare debet ut Donec Ministri in Religione Constituantur

II° summus Imperans curare debet Ecclesiam quoad mores corruptam reformare debet.

III° Quod Religionem quandam amplectendam neminem cogere potest, sed si quedam nova heresis Pinguat prohibere Doctoribus poterit ne

Cap. X De Jure summae potestatis circa sacra 340

nova dogmata dissimulant. si nimis hoc suadeat
Reip. salus et tranquillitas

28. IV.º Summus Imperans Ceremonias et ritus sacros
prescribere potest in quantum scilicet ab ipso
Deo in Religione non fuerunt definiti.

V.º Summus Imperans recte convocat Concilia
eadem dirigit ut qd preest et quibusdam illorum
decretis quoties scilicet natura Rei hoc patitur vim
obligandi civilem superaddit.

VI.º Summus Imperans etiam in eos qui sacris fon-
tionibus operiuntur jurisdictionem habet utq. sum-
mo Imperanti sunt subiecti. hoc enim requirit
natura summi Imperii et Reipublice salutis

VII.º Et summum Imperantem pertinet adminis-
tratio suprema bonorum Ecclesiasticorum
constat enim quod bona Ecclesiastica sunt bona
publica.

VIII.º Denique Constitutio fori Ecclesiastici ad
Imperantem quoque pertinet.

29. De Ceteris vero juri-bus ex allatis facile fieri
potest iudicium, Etque hoc de Jure summae
potestatis circa sacra ejusque latitudo extimit sufficiens

Capitulum de iure summi pontificis circa 140

...
...
VI. Summi pontificis potestas in rebus
...
...
VII. Summi pontificis potestas in personis
...
...
VIII. Summi pontificis potestas in iudiciis
...
...
IX. Summi pontificis potestas in legibus
...
...
X. Summi pontificis potestas in ecclesiis
...
...
XI. Summi pontificis potestas in monasteriis
...
...
XII. Summi pontificis potestas in universitatibus
...
...
XIII. Summi pontificis potestas in regibus
...
...
XIV. Summi pontificis potestas in imperatoribus
...
...
XV. Summi pontificis potestas in papa
...
...
XVI. Summi pontificis potestas in cardinibus
...
...
XVII. Summi pontificis potestas in episcopis
...
...
XVIII. Summi pontificis potestas in presbyteris
...
...
XIX. Summi pontificis potestas in diaconibus
...
...
XX. Summi pontificis potestas in clericis
...
...
XXI. Summi pontificis potestas in laicis
...
...
XXII. Summi pontificis potestas in universis
...
...
XXIII. Summi pontificis potestas in omnibus
...
...
XXIV. Summi pontificis potestas in rebus
...
...
XXV. Summi pontificis potestas in personis
...
...
XXVI. Summi pontificis potestas in iudiciis
...
...
XXVII. Summi pontificis potestas in legibus
...
...
XXVIII. Summi pontificis potestas in ecclesiis
...
...
XXIX. Summi pontificis potestas in monasteriis
...
...
XXX. Summi pontificis potestas in universitatibus
...
...
XXXI. Summi pontificis potestas in regibus
...
...
XXXII. Summi pontificis potestas in imperatoribus
...
...
XXXIII. Summi pontificis potestas in papa
...
...
XXXIV. Summi pontificis potestas in cardinibus
...
...
XXXV. Summi pontificis potestas in episcopis
...
...
XXXVI. Summi pontificis potestas in presbyteris
...
...
XXXVII. Summi pontificis potestas in diaconibus
...
...
XXXVIII. Summi pontificis potestas in clericis
...
...
XXXIX. Summi pontificis potestas in laicis
...
...
XL. Summi pontificis potestas in universis
...
...
XLI. Summi pontificis potestas in omnibus
...
...
XLII. Summi pontificis potestas in rebus
...
...
XLIII. Summi pontificis potestas in personis
...
...
XLIV. Summi pontificis potestas in iudiciis
...
...
XLV. Summi pontificis potestas in legibus
...
...
XLVI. Summi pontificis potestas in ecclesiis
...
...
XLVII. Summi pontificis potestas in monasteriis
...
...
XLVIII. Summi pontificis potestas in universitatibus
...
...
XLIX. Summi pontificis potestas in regibus
...
...
L. Summi pontificis potestas in imperatoribus

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

41

Liber II

Cap. XI. De Potestate Summi Imperii in 341.

Bona Civitate Contenta.

I. Ut quæ quantaq; sit potestas Imperantis in bona Civitate Contenta statim observandum. hanc potestatem respicere vel bona subditorum vel bonos ipsius Civitatis.

2. Potestas in bona subditorum, vel ex Domino vel ex Imperio procedit

3. Ex Domino, si nimirum civitas omnium rerum Dominium originarie habuerit, eiq; juri premissus non renuntiaverit, sed bona inter subditos ita distribuent utristi vel nisi præcariam possessionem, cum jure premissiendi alimenta habeant vel Dominium utile, civitas vero proprietatem illi batam sibi retinuerit.

4. Venerim^{talio} Civitatis Dominium regulariter negandum est, Dominium etenim privata Civili Imperio antiquior esse videntur, neque civitatis Constitutio per se exigit ut homines in eam Concedentes rerum suarum Dominio priventur.

5. Dominium itaque rerum suarum tandem

BIBLIOTHEQUE

DE GENEVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

penes subditos esse praesumendum est donec probetur Contrarium & dictis igitur manifestum patet jus Imperantis in bono privatorum non ex Dominio, sed ex Imperio Civili repeti debere.

7. Hujus autem juris tres veluti partes distingui possunt.

6. I.^o scil. Summus Imperans potest usum bonorum privatorum legibus suis dirigere, Hinc plura fluunt et I.^o quidem legibus sumptuarius subditi ad parsimoniam frugalitatem et laborem obligantur.

2.º Merito prohibet Imperans ne res eorum perantur aut inutiliter perdantur, interest enim Reipublicae ne quis rebus suis male utatur.

3.º subditis occasionem lucrandi suppeditat Imperans institutis scil. commerciis

4.º Modum et rationem acquirendi, conservandi et alienandi bona legibus determinat.

5.º Bona Reip. subtrahit prohibet ex quo Capite noxia Communia, divitias civium ad externos transferantur nec non superstitiona.

Capitulum XI. De potestate divini imperii. 242.

Quia sedes apostolica est princeps
in universis & deus in
potestate in universis in
potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in
potestate in universis in
potestate in universis in

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in

potestate in universis in
potestate in universis in

Cap. XI. De Potestate summi Imperatoris Bonae 343.

donationes merito potest prohibere Princeps.

9. summus Imperator potest ex bonis subditorum patrimonium aliquod publicum, seu vectigalia et tributa colligere.

10. Cum enim Civium vitæ et fortune per summum Imperatorem sunt Conservanda et defendenda æquum est ut Civis conficiant unde sumptus ad eum finem necessarii habeantur.

11. Injustum ^{quidem} omnino non videtur, eos qui defensione et Commodis Civitatis suæ volunt, in his tam in opere aut rei ad eandem servandam conferre

BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

12. Fateendum est itaque querelas vulgi circa tributorum erogationem sæpe iniquas esse.

13. Debet tamen summus Imperator in exigendis tributis prudenter et juste se gerere ut quantum fieri potest, cum minimo Civium incommodo tributa colligantur.

14. Presentim vero æqualiter ab omnibus et pro ratione fortunarum tributa sunt exigenda.

15. Denique Imperator tributum exactum debet

Cap. XI. De l'etat de l'homme apres la mort - 343.

Le premier point qui se presente a l'esprit est de savoir si l'ame est separée du corps apres la mort. Les philosophes ont été de deux avis. Les uns ont dit que l'ame est une substance simple, immortelle, et qu'elle survit au corps. Les autres ont dit que l'ame est une machine, et qu'elle se dissout avec le corps. Les uns ont dit que l'ame est une substance simple, immortelle, et qu'elle survit au corps. Les autres ont dit que l'ame est une machine, et qu'elle se dissout avec le corps.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

in
ps
16
- 70
in
- 100
qu
u
en
1
qu
u
20
- 10
70
40
70
1
qu
70
@

Cap. XI. De Potest. Summi Imp. in bona Civ. 344.

in Civitatis utilitatem impendere non vero ad
proprios usus adhibere

16. Si aliud jus quod in Civili Imperio summo Im-
peranti in subditorum bonis tribuendum est
in eo consistit, scil. ut quoties Reipublice ne-
cessitas id ex postulat, omnia privatorum
quorundam bona ipsi possit auferre et ad
usus publicos applicare, quod ius Dominium
eminentius solet appellari.

17. De iuris illius iustitia dubitari nequit, ~
quoties enim **BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE** tempora in quibus
urgens Reipublice necessitas existit ut quorum-
dam privatorum bona usui publico addican-
tur, tum suprema illa lex que in salute
publica consistit omnino requirit ut Summus
Imperans bona illa publicis necessitatibus
possit adhibere

18. Quod tamen ita venit intelligendum ut
quod ratam partem Dominorum cedat de
publico Erario aut ex Collatione ceterorum
Civium, quantum fieri potest respondendum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

sit iis qui bona auferuntur

19. Hujusce rei exempla haec sunt, si urbi
v. g. munimentis circumdanda sit, horti, agri,
fundi, privatorum munimentis illis poterunt
occupari

20. si etiam in obsidionibus, aedes, arbores,
privatorum aliique saepe deficiuntur vel
sunt horti bus talia involucra, obsepi vero
damno sunt

21. sed quoque si alia non adsit ratio hortem
repellendi propriam de ratione regio et quicquid
esse potest quod autem neque corrumpitur
aut comburitur. Atque haec de jure quod
summo Imperanti Competit in bonis priva-
torum.

22. Proterius quod Imperanti Competit
circa privatorum bona, aliquod etiam jus
circa bona publica vel ipsius Civitatis ei tribu-
endum est.

23. Quo circa bona publica Civitatis vel ad
fiscum pertinent vel ad Erarium.

11
Cap XI de l'histoire de la ville de Genève
1. La ville de Genève fut fondée par les Romains
2. Elle fut détruite par les Français en 1792
3. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
4. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
5. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
6. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
7. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
8. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
9. Elle fut rebâtie par les Français en 1800
10. Elle fut rebâtie par les Français en 1800

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Ca
s
qu
de
fu
ip
2
h
p
in
re
fl
2
in
-ta
ha
-br
a
2
fu
-fu
ri

Lib. 11.
Cap XI De Potest Summi Imp. in Mona Civ. 346.

24 Bona que ad Fiscum pertinent, ea sunt
que ad ipsius Imperantis sustentationem sunt
destinata, Que vero ad Erarium spectant, ea
sunt que ad Conservationem et necessitates
ipsius Civitatis impenduntur

25. Monum bonorum usufructum plenum
habet summus Imperans adeo ut de eundem
proventibus pro arbitrio queat disponere
imo si quid ex illis residuum sit id privato
regis patrimonio acceperit nisi forte Reges regni
fundamentales, aliter disponerint

26. Sed vero eorum bonorum que ad sumptus
in Conservanda Republica necessarios destina-
ta sunt nudam duntaxat administrationem
habet Princeps ea que bona non minori Re-
gione a Principe sunt tractanda quam
a tutore in bonis pupilli versandum est.

27. Præterea nec bona fiscalia nec ea que
sunt Erarii publici multo minus regnum ip-
sum aut partes ejus Princeps alienare potest
sine Consensu populi, exceptio est si Regnum

Page XI De l'Etat de l'Europe en l'année 1711.

24. L'Europe est en l'année 1711, dans un état de paix, et de tranquillité, qui n'a été interrompue que par quelques troubles particuliers, qui ont été bientôt apaisés.

25. L'Europe est en l'année 1711, dans un état de paix, et de tranquillité, qui n'a été interrompue que par quelques troubles particuliers, qui ont été bientôt apaisés.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

26. L'Europe est en l'année 1711, dans un état de paix, et de tranquillité, qui n'a été interrompue que par quelques troubles particuliers, qui ont été bientôt apaisés.

sit Patrimoniale

28 At illis autem bonis publicis hactenus recensitis distinguenda sunt res Principis Patrimoniales in quibus sit. ad exemplum ceterorum Privatorum Princeps plenum habet Dominium.

29 Denique res omnes quæ in territorio Civitatis reperiuntur quæque Dominium privatum non habent merito ad Civitatem pertinere censenda sunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure Belli et pacis quod Summo 348.
Imperanti Competit.

1. Inter partes summi Imperii Essentiales superius jus belli et pacis enumeravimus de quo jure nun tractandum est.

2. Pax est status hominum inter se neque litigantium neque litigandi animum habentium, vel quod eodem credit Pax status est mutue Societatis.

3. Bellum vero latiori sensu acceptum, est status eorum qui juri causa actus vel saltim proposito inter se litigant.

4. Verum in jure Michon et magis unitato bellum est status insignis hominum multitudinis per vim vel apertam vel obliquam propter jus aliquod Controversum certantis aut etiam omisso ad Tempus ex pacto Hostilitate proportionandi certandi retinentis.

5. Quamvis autem legibus naturalibus omnino sit consentaneum ut homines pacem inter se Volant, bellum tamen quandoque licitum est, imo et necessarium ubi scilicet aliter gentes se suam conservare aut jus suum consequi non

Propositiōe Generali.

I. Inter gentes tamē huiusmodi leges sunt
quae sunt quodammodo communes et quodammodo
sunt communes.

2. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

3. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

4. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

5. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

6. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

7. Porro istae leges communes sunt et quodammodo
sunt communes et quodammodo sunt communes
et quodammodo sunt communes.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

possunt.

6. Uno verbo quaecunque argumenta sapinus at
tulimus ad probandum Privatis licitum esse vim
adhibere, ad vitam suam aliaque bona adversus
injustum aggressorem defendenda et Conservan-
da eadem probant generalia aliamque res pati
bellum quandoque movere posse.

7. Quae vero in Contrarium afferri solent aut de
vindicta privata jure naturali illicita aut de
bellis injustis intelligenda sunt aut denique talem
admittunt sententiam quae sententiae nostrae nullo
modo repugnat

8. Ex dictis ^{facti} manifesto patet bellum vel justum
esse posse vel injustum quae prima est belli divi-
-sio

9. Bellum enim supponit lesionem adeoque jus-
tum dicitur illud quod propter justas rationes
suscipitur injustum vero illud est quod vel ob
nullas vel ob injustas rationes fit.

10. Grotius autem Causas belli distinguit in justi-
ficas et Suatorias.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XII. De Jure belli & Pacis quod summo 350.

11. Iustificae belli Causa illa dicuntur quae efficiunt ut bellum revera iustum sit, vel saltem tale esse videatur. Iustae vero Causa illae sunt, quibus gentes ad Bellum gerendum impelluntur.

12. His ita iuste belli gerendi Causa sunt in genere
I^o. ut nos nostraque servemus contra alios qui nos laedere aut perdere conantur.

II°. Ut ea quae nobis ab aliis jure perfecto debentur obtineamus ita ut huius jus imperfectum etiam in Casu necessitatis perfectum evadat. &

III°. Denique ut damnum per Injuriam nobis illatorum reparationem obtineamus, ita ut huius et intendam cautionem ab eo qui nos laedit quoad futurum extorqueamus.

13. Praeterea et hoc omnittendum non est, scilicet ad hoc ut bellum iustum omnino sit necesse est ut Causa belli iustificata sit iusta & sufficiens sed. insuper requiritur ut Causa illa iustificata cum causa iustae Coincidat.

14. Hinc manifesto sequitur multiplici ratione bellum iniustum esse posse.

15. Et I^o quidem si nec Causa iustificata nec sua

Cap. XII. De iudicio et p[ro]p[ri]etate hominum. 320.

11. Iudicium dei omnino liberum et absolutum
est, non subiectum hominum, nec hominum
iudicio subiectum. Quia iudicium dei est
absolutum, non subiectum hominum.
12. Iudicium dei est absolutum, non
subiectum hominum. Quia iudicium dei
est absolutum, non subiectum hominum.
13. Iudicium dei est absolutum, non
subiectum hominum. Quia iudicium dei
est absolutum, non subiectum hominum.
14. Iudicium dei est absolutum, non
subiectum hominum. Quia iudicium dei
est absolutum, non subiectum hominum.
15. Iudicium dei est absolutum, non
subiectum hominum. Quia iudicium dei
est absolutum, non subiectum hominum.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

suasoria adit, qualia bella recte ferina vocantur, eorumque vix ullam afferri posset exemplum.

16. II°. Deinde si suasorie dumtaxat belli gerendi cause ad sint. nulle autem iustificæ, id est, si nulla præcedente aliorum injuriâ ex merâ avaritiâ, ambitione, aut Dominandi libidine bellum ipsis inferamus.

17. Quæ bella ex parte aggressoris meræ latrocinia sunt,

18. III°. Bellum etiam iniustum esse potest si illius iustificæ quidem ad sint Cause sed talæ, quæ si accuratè examinentur reperiantur ut iniustæ,

19. IV°. denique si iustificæ quidem belli Cause ad sint, eaque justæ sed Belli gerens alias habet suasorias, quæque nullam habeant connexionem cum causis iustificis et ob quas bellum suscipiatur.

20. Et dictis sequitur bellum suscepiunt ob iniustum metum ex potentia vicini aut ex qualibet simili Cause, nec non ob denegatam Humanitatis officia iniustum esse.

Lib. II.

Cap. XII De Jure belli et pacis quod sum. Imp. 332.

21. Neque tamen confestim^{ali} iustas quis habet belli gerendi Causas ad arma deveniendum est, Verum societas primitus suggerit, tentandum esse nunc amica via res possit componi;

22. si vero causa belli dubia sit, aut si quis per errorem bellum justum putet quod Injustum est aut etiam ex utraque parte militent argumenta probabilia in omnibus hinc Casibus observanda erunt Regule, quoad Consistentia, Dubia, semperulosa, Erronea, et probabilia superius tradidimus

23. Ex iis que hactenus de Causis justis et injustis dicta sunt, deinde poterit illa momentosa questio an scil. studium tuenda ac propaganda Religionis illius quam profiteamur, quam ^{veram} ~~justam~~ reputamus justam praebeat belli movendi causam.

24. Quo circa ita distinguendum est qui ob Religionem invaditur se Religionis Causa invocant defendere prope, et arma hunc in finem adhibere existimant.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XII. De iure belli & pacis quod summo Imp. 353.

25. Quemadmodum enim in statu naturali vitam
aliaque bona adversus injustum aggressorem stant
per vim defendere, unicuique licet, ita et idem
licere adversus illos qui Religionis causa nos
aggredduntur, nullus dubito.

26. Et quae enim injuriam alteri infert, qui cum
ad opinionem quandam amplectendam, quam
a veritate alienam esse putat, vult cogere ac
ille, qui vitam bonam aut libertatem ei vult eri
pere.

BIBLIOTHÈQUE

DE GENÈVE

27. Quod autem in statu naturali homini erga
alium licet id uni summo Imperanti erga alium
uni populo Independenti adversus alium agere
licitum est.

28. Verum si de Religione ipsa vel propagan-
da vel defendenda agatur tum Religio ne utique
justum praebere possit belli inferendi titulum.

29. Neque enim Religionis in genere neque
in specie Religionis Christianae haec est in-
des, ut vi armis propagari aut possit aut debeat.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XII. De Turb. belli et pacis quod summo. 334.

30. Queri etiam solet ab bellum utrinque
justum esse possit.

31. Que questio si de iustitia causa inteli-
gatur omnino neganda est.

32. Facultas enim moralis non datur ad con-
traria Idque per ipsam rei naturam

33. Denique non modo pro nobis iuxta
sed et quandoque pro aliis armis licite capere
possumus.

34. Verum ut hoc recte fiat requiritur in
eo cui succuritur juxta belli gerendi causa
In eo autem qui auxilium alteri offert pecu-
liare aliquod vinculum adesse debet quo ad
opem alius ferendam tenendum teneatur.

35. Inter eos igitur quos possumus & debemus
defendere, I.^o loco veniunt subditi alicujus Im-
perantis. Dato etenim speciali ad hoc obli-
gatus est Imperans

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure belli & pacis quodsum. 335.

36. Proximi a subditis sunt socii et fœderati in quorum fœdere hoc comprehensum est.

37. Defensio tamen sociorum, defensionis subditorum, cedere debet, si utrisque ferri nequeat auxilium. Quando enim Imperator alicui auxilium promittit, intelligitur id facere, salva obligatione, erga proprios subditos.

38. III. **Lex** veniunt amici, quibus cum precari benevolentia coniungitur, quique ex amicitiae lege auxilium a nobis exproculant.

39. Imo vero omnes homines juxta legem humanitatis a nobis contra aliorum injurias defendendi sunt si sine magno nostro periculo hoc fieri possit.

40. Cadem enim lex natura quæ aliorum commoda promovere jubet, multo magis aliorum defensionem iungit. Atque hæc de causis belli justis vel injustis.

1411

1411. De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

De laus dei & pater noster. 333.

Cap. XII. De Jure belli et pacis quod summo 356.

41. Utrumque autem bellum sive justum sive
injustum iterum vel offensivum et vel defen-
sivum et haec est altera bellorum divisio.

42. Bellum offensivum illud est quod ab eo
geritur qui primus arma capessit hostilitatis
que primos actus edit.

43. Defensivum vero bellum geri dicitur ab eo
qui capit arma ut aggressori resistat.

44. Ex quibus definitionibus patet utrumque
bellum tam defensivum quam offensivum;
vel justum esse posse vel injustum, prout ille
qui alium aggreditur justas habet belli gerendi
causas aut fecit.

45. Enim vero si bella quaedam offensiva justa
sint de quo dubitari nequit ergo quaedam bella
defensiva injusta esse possunt.

46. Neque enim extirmandum est eum
qui ~~propter~~^{inimicus} alteri facit injuriam ex ipso
bellum offensivum iniungere, multo etenim dari
possunt injuriae quae justam causam bello
probeant, quoque tamen ipse Bellum non sunt.

Cap. XII De l'usage des livres
1711

Le premier usage des livres est de les lire
pour en tirer le profit qu'ils contiennent
et pour en faire l'usage qui leur est dû
Le second usage est de les garder
pour les transmettre à d'autres
Le troisième usage est de les vendre
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le quatrième usage est de les brûler
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le cinquième usage est de les donner
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le sixième usage est de les prêter
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le septième usage est de les louer
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le huitième usage est de les acheter
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le neuvième usage est de les vendre
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le dixième usage est de les brûler
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le onzième usage est de les donner
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le douzième usage est de les prêter
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le treizième usage est de les louer
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le quatorzième usage est de les acheter
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le quinzième usage est de les vendre
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le seizième usage est de les brûler
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le dix-septième usage est de les donner
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le dix-huitième usage est de les prêter
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le dix-neuvième usage est de les louer
pour en faire l'usage qui leur est dû
Le vingtième usage est de les acheter
pour en faire l'usage qui leur est dû

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Lib. II.
Cap. XII. De iure vite & necis quod. Imp. 357

v.g. si legatus alicuius Principis male ab alio
Principe habeatur,

47. Qui igitur talis injuria vindicandi causa
arma capit, bellum trahit offensivum, sed ta-
men ~~justum~~, Princeps vero qui injuriam lega-
to illatam reparare recusat, bellum defensivum
gerit, sed tamen Injustum.

48. Bellum itaque offensivum cum bello Injus-
to defensivum, vero cum bello justo, confen-
dendum non est;

49. III.º si ~~Bellum~~ gerentes ipsi spectentur
bellum inprivatum et publicum dividere
solent.

50. Privatum dicitur quod inter privatos
et privata auctoritate fit, publicum vero
quod inter gentes seu Principes publica
auctoritate fit. Publicum vero quod inter
gentes seu Principes publica auctoritate
fit.

51. Venum huius bellorum divisioni usus
repugnare videtur, juxta quem bellum videtur

Cap. XII. De Iure vite & necis quod sum. Imp 354.

Solum quod publicum est et summorum Imperantium proprium bellum appellatur.

52. IV. in annuati etiam a Bello quod summi Imperantes inter se gerunt distinguunt illud quod inferiores ad versus superiores movent.

53. sed vero inferiores aut justam causam habent contra superiores capessendi aut non habent.

54. si non habent rebellio potius quam bellum appellabitur.

55. si non habeant, non amplius cum superiori bellis res est, sed potius inter se reequales et in statu naturali positi censeri debent, Caput enim tam omnis Imperii ratio.

56. V. Bellum etiam in perfectum et imperfectum dividi potest.

57. Bellum perfectum appello, quod ita geritur ut pax plane abrumptatur et status hostilitatis et universalis cedendi licentia.

58. Imperfectum autem Bellum est quod a summo Imperante vel a subditis ex

24. Si non debeat exhiberi propter gravitatem
 non debet.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XII. De iure vita & necis quod s. imp. ~ 359.

Imperantis concessione ita geritur ut certi tan-
tum actus bellici usurpentur quoad cetera
vero status pacis locum habeat.

59. Illi pertinet illa belli species quam recen-
tiores Jurisconsulti dixerunt, Represalias de
quibus non nihil subiungendum.

60. Represalias sunt bellum aliquod Imperator
aut Summis Imper. Consentientibus geritur, et quo ob-
denegatam vel malitiosè protractam justi-
tiam, alterius Reipublicae Civis, aut res -
capiuntur detinentur, ut illi qui prius lesi
sunt satisfiat.

61. Ius illud represalianum Grotius repetit ex
jure quodam Gentium voluntario quod Con-
ventionibus Gentium inter se mutatur, illud
ab ipsa natura Competere negat.

62. Verum ius illud ex ipsa societatis Civili
naturae et Constitutione deducendum esse
cuius attendenti facile patebit.

63. Equidem in statu mero naturali nemo.

Lib. II

Cap. XII De Iuravitio & iuris quod sum fm. 360

et facto alterius obligatur, adeoque nemini-
bellum inferri potest nisi pro injuriis a se
procuratis.

64. sed verumtamen homines in Civitatem Contra-
bi sunt res alio modo est definienda, et pro
Debito Civitatis propriis aut ob denegatam
subdito alterius justitiam vel damnum Injuri-
ei illatum singulorum Civitatis cedentis
Civium bona imo et persone quodammodo
obligantur adeoque legitime detineri possunt
donec laesa fuerint.

65. Quinvero Civilis potestas constitutio in
præjudicium legis illius naturalis quæ dum
ni dati reparationem Injuncta fieri non pro-
tuit.

66. si igitur Imperans Civitatis propter sum-
mam qua gaudet Imperans potestatem ex-
traneo Injuriam faciat, æquum est omnino
ut singulis Civitatis cedentis Subditi ratione
damni ab Imperante dati teneantur.

Cap. XII De la mort de la reine d'Espagne. 388

Bellevue Hospital, New York City

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quod sum. Imp. 361.

67. Utque sic probari potest jus Repres-
-salium et ipsa Civitatis constitutione-
-natur^{is} derivari.

68. Ut igitur jure fiant represalia requi-
ritur I^o ut a summo Imperante aut sal-
tem ejus auctoritate exercentur sunt
enim belli species.

69. II° Neceps est ut Causa aliqua sit
III° ut sit alius momenti.

70. In Causa enim dubia aut Clara qui-
dem sed minimi momenti, aliusque Rep-
-salium inquitatis arguere et
belli opem inde forte secuturi periculum
subire velle, imprudens foret et illicitum

71. IV° requiritur ut ad represaliarum
medium, non prius deveniatur quam
si nullum aliud remedium super sit.

72. Quamobrem neceps est in primis ut
lexur Magistratus teneantur auxilium
implorare ita ut ad represalias demum

Cap. XII. De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

De iure et de iuris quibusdam.

BIBLIOTHEQUE
DE GENEVE

Lib. II.
Cap. XII De Jure vite & necis quod sit. Imp. 362.

Devenire liceat si lesus aut plane non
fuerit auditus, aut his ita prostrahatur ut
omnibus Constat magistratum ledentis nullo
justitiam lesio reddere

73. Tunc itaque licet Alterius Reip. Civem
apprehendere si nostri subditi in altera
Civitate detineantur, Bona vero si bona
fuerint prius Capta, eaq. retinere donec
nobis fuerit satisfactum

74. Interficere autem eos qui ita Capti
sunt directo non licet sed namq. repre-
salianum hoc non requirit

75. V. Represalie requirunt ut eorum
quintaxat subditorum persona aut bona
Capiantur qui veri sunt subditi et perse-
cuti non vero eorum qui Temporarii sunt
hoc est qui transiendi aut exigua mora
Causa in Civitate aliqua veniunt.

76. Ratio est quod scilicet inter hos et Civem

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Civitatem qui nos laesit novit quod modi-
nexus qui represaliarum fundamentum est.

77. Represaliarum effectus est ut homi-
nes capti aut res detentae tandiu detineantur
donec laesio fuerit satisfactum.

78. si vero satisfactio impetrari nequeat
tum qui jure represaliarum detinentur
ad instar obsidum habendi sunt.

79. Bona autem si tempus ad satisfaci-
endum expiraverit de eo adduci possunt aut
divendi iusto pretio ut inde laesio satisfiat.

80. Is autem Civis cujus bona hac ratione
capta sunt aut a Civitate sua aut ab eo
qui damno occasionem dedit merito res-
tutionem exigere potest.

81. Denique natura represaliarum et
ipsa ratio clarissime docent represalia
ultra damnum passum non esse exten-
das.

27/2

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quod sum. Imp. 364.

82. Ex dictis et hanc Consequentiam elucere
 licet, min. Summum Imperium quandoque
 propter Injurias a privatis illatas obligari
 adeoque nisi eas reparare sit paratus, simulq
 nisi ledentem punire velit, ipsi jure merito
 bellum a parte lesa possit inferri.

83. Verum tamen ut haec locum habeant
 duo omnino requiruntur.

I^o scilicet ut Summus Imperans sicut Subitum
 del. subditos suos adversus alium deliquisse et
 II° ut delictum et damnum inde proveniens
 ipso prohibere possint.

84. Cognosci autem ab Imperante legitime
 praesumuntur ea omnia quae a Civibus
 aperte et frequenter fiunt.

85. Facultas vero prohibendi semper in
 Imperante praesumitur nisi tamen ejus
 effectus manifestò probetur.

86. Exinde alia nascitur quaestio, scilicet
 quaeritur an Civitas quae reum criminis.

126. 11.
Cap. XII. De la vie & de la mort de Jésus-Christ. 267.

82. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
83. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
84. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
85. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
86. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.

87. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
88. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
89. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
90. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
91. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.

92. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
93. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
94. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
95. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.
96. De la vie et de la mort de Jésus-Christ. 267.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Criminis pœne declinanda Causa, ad se recipi
confugientem recipit, ac protegit, a gente laesa
pœnit bello pœti nisi illa vel violentem punire
vel dedere velit.

87. Puffendorfius existimat civitatem ad nocen-
tem dedendum pro, proprio non obligari nisi speci-
ale pactum hac de re fuerit initum.

88. Verum hac Puffendorffii doctrina nullorum
fundamento niti videtur magis itaque proba-
mus Grotii sententiam, cujus hæc sunt prin-
cipia

89. Et I.º quidem institutis Civitatibus id juris
summo, Imperanti Competit ut pro arbitrio
punire singulorum delicta possit, aut ea
disimulare.

90. II.º Verum tamen jus illud adeo absolu-
tum censei non debet. quoad graviora illa
delicta que ad societatem humanam ali-
quo modo pertinent. quæque persequi aliis
Civitatibus, earumq. Rectoribus juxta est.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII De Jure vitæ & cuius quodf. Imp. com. 366.

91. III°. Multoq; minus illud plenum arbitri-
um concedendum est Imperanti in delictis illis
quibus alia Civitas aut ejus Imperans peculiari-
ter laesus est, quo nomine Civitas laesa ob securi-
tatem suam jus perfectum habebit pœnae exi-
genda, quod proinde suo Imperans apud quem
nocens aufugit impedire non debet.

92. IV°. Cum vero non soleant Civitates per-
mittere ut civitas altera armata intra fines
suos pœna expetenda nomine veniat hinc
necessario sequitur quod Civitas apud quam
regit reus alteratam favore debeat, nim-
is aut nocentem punire aut eum dedere.

93. V°. Quae autem hactenus dicta sunt non
modo pertinent ad eos qui semper subdit
suerunt, ejus apud quem nunc reperiuntur
verum etiam ad eos qui post erimen commis-
sum aliquo Confugerunt in omnibus enim
eodem militant rationes.

94. VI°. Denique observandum est jus hoc
deponendi ad pœnas eos qui extra Territorium
aufugerunt prope is lapsis seculis impleriq;

Cap. XII. De iure iurisdictionis episcopalis in civitate.

De iure iurisdictionis episcopalis in civitate. Episcopus in civitate iurisdictionem habet in rebus ecclesiasticis et in personis ecclesiasticis. In rebus secularibus iurisdictionem non habet. In personis secularibus iurisdictionem non habet. In rebus ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis. In personis ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis.

De iure iurisdictionis episcopalis in civitate. Episcopus in civitate iurisdictionem habet in rebus ecclesiasticis et in personis ecclesiasticis. In rebus secularibus iurisdictionem non habet. In personis secularibus iurisdictionem non habet. In rebus ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis. In personis ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis.

De iure iurisdictionis episcopalis in civitate. Episcopus in civitate iurisdictionem habet in rebus ecclesiasticis et in personis ecclesiasticis. In rebus secularibus iurisdictionem non habet. In personis secularibus iurisdictionem non habet. In rebus ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis. In personis ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis.

De iure iurisdictionis episcopalis in civitate. Episcopus in civitate iurisdictionem habet in rebus ecclesiasticis et in personis ecclesiasticis. In rebus secularibus iurisdictionem non habet. In personis secularibus iurisdictionem non habet. In rebus ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis. In personis ecclesiasticis iurisdictionem habet in rebus et in personis.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib II.

Cap. XII. De Jure vitæ & necis quod f. imp. 367.

Europæ partibus circa eademtaxat crimina
locum habere, quæ statum publicum tangunt.
aut quæ maximè sunt atrocia.

95. Minora vero crimina mutua dissimula-
tione transmitti invaluunt nisi peculiaribus so-
licitudibus aliter tractare inter gentes conveniat.

96. His ita de natura belli ejusq. speciebus
expositis videamus nunc de iis quæ bellum
antecedere solent, et debent.

97. Et I.º quidem etiam si justa adiit belli geron-
di causa non statim arma corripienda sunt.
Bellum enim infinitam materiam cohortem
seum trahit, adeoque lex natura jubet ut
leviora damna leviores quæ injurias quædamq.
dissimulemus.

98. si vero res majoris sit momenti prius
etiam tentandum an amicitia parium dis-
ceptatione dissidium componi queat.

99. Hunc in finem arbitris negotium po-
test committi stare autem sententiæ ab
Arbitro lata teneantur partes ob pactam

1784
Cap. XII. De la nature des crimes & des délits.

Le crime est une action ou omission qui est punie par la loi. Le délit est une action ou omission qui est punie par la loi ou par l'usage.

Le crime est une action ou omission qui est punie par la loi. Le délit est une action ou omission qui est punie par la loi ou par l'usage.

Le crime est une action ou omission qui est punie par la loi. Le délit est une action ou omission qui est punie par la loi ou par l'usage.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure belli & pacis quod f. Impo 364.
inter eas initium.

ivo vel etiam si natura negotii id ferat par-
tibusque placeat per sortem litibus finis imponi
poterit.

101. Huc quoque referri possunt certamina
singularia siue Bella ut vocari solent Repre-
sentatitia, quando scilicet duo pluresve ad li-
cem finiendam annis certare parati sunt, ne-
totus populus malis Bellis implicetur. Cujus
rei insignis Exemplum olim fuit in Horatio
et Curiatio

102. Denique si spes omnis dissidium amice
componendi evanuerit pars altera alteram
adhuc semel monere debet ut sibi satisfacias
aut si nolit bellum expectet, atque hoc est
quod Indictionem belli vocant.

103. Indictio itaque Bellica non a futo-
quodam Jure Gentium sed ab ipso Jure na-
tura dependit.

104. Habet autem Indictio locum in belis
dumtaxat offensivis in quibus semper ea,

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

BIBLIOTHÈQUE

DE GENEVE

Cap. XII De Jure vite & necis quod s. imp. 369

adhibenda.

105. In defensionis vero supervacua videtur cum ibi res ipsa satis doceat invasorem constituisse armata manu jus quod se habere putat. prosequi.

106. Cum inductione tamen Confundenda non est, Belli promulgatio quae scilicet Imperans subditis significat, hunc aut illum a se pro hoste haberi et nihil nisi hostilia ab eo expectari posse.

107. Dum Imperanti Bellum Indicitur omnibus etiam ejus subditis indictum censetur quia etiam socii ejus ad federatis qui post inductionem ad partes ejus accedunt.

108. Forma denique Inductionis in eo consistit ut summo Imperanti quocumque nobis resert, nostrum Consilium et propositum innotescat, adeoque perinde est sive Indictio per legatos fiat sive per litteras.

109. Expositis his quae bellum praecedere debent ut jurtum sit, videamus jam de jure Belli gerendi ratione. Enimvero omnino neces

116. De illis vero quos hostem decipiunt ~
quorum et verba et Cuncta alia spectant
apud nonnullos dubitatum est. *ultas agendi*

117. Sed vero cum jam alibi effectum sit nemi
nem obligatum esse semper. Sequis et verbis
ita uti ut Cum mente conveniant nisi
socialitatis ratio hoc exigat et vero hostes.
non in statu sociali sed Bellici versentur sane
nullam rationem video, quare hostis non iniuri
verbis & dolo non iniuri laedi possit. quam
vis aperta. **BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE**

118. Hinc potest Intelligi quid de Jure Mura-
ginationum sentiendum sit et Certe Protagera-
ta quoniam longè minora mala fecum na-
- tura quam aperta vis et in eo etiam in bello
prestare videntur *quod f. Imp. 370*

119. Ex istis Principiis sequitur 1° quod in
bello liceat hostem interficere.

120. Non tamen in Infinitum excurrit hoc
Interficiendi licentia, sed eo usque dumtaxat

1133

Copy XII. 2. June 1850. 550.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quodf. Imp. 371.

necessarium est ut in ipso modo belli gerendi
prescripta rationis sequantur.

110. Quemadmodum itaque facultas agendi
ex fine limites suos accipit et aet Belli iuris
limites ex fine belli constitui debent.

111. Tanta ivergo in bello licet quantum finis
belli permittit.

112. sed finis hic non ex solo belli principio
estimandus est, sed etiam ex causis subnas
centibus.

113. Imo vero **BIBLIOTHÈQUE DE GENÈVE** extendenda
est ut multo in bello justè fieri debeant
quae extra istam causam justè fieri non pos
sent, alias enim nullum profecto bellum justè
et licitè geri posset.

114. Hinc Colligo quod si finis belli hoc requi
rat. tum factis tum verbis hostem & legatione
ladi et etiam deipi prope.

115. De factis quae vim apertam seu
conjugantam habent nemo sane dubitavit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quod f. imp. 372.

quousque legitimus belli finis hoc exposulat.

121. Non itaque quid faciant gentes hircensi-
derandum, sed quid facere debeant.

122. Igitur nec Infantes nec feminae nec
Captivi, nec supplices, nec qui de ipsis dedunt
regulariter interfici possunt.

123. Hinc etiam non nisi cum horrendo opere
stupra possunt feminis inferri cum ad finem
belli hoc non faciat.

124. Qui autem iuste possunt Interfici recte
Interficiuntur in Territorio proprio vel
Hostili, vel utriusque, Neutrumque autem in Terri-
torio tertio, quocum nullum negotium nobis
est propter jus quod illi in proprium suum
Territorium Competit.

125. Captivi vero & Supplices nec permo-
dum Talionis nec per modum poenae in-
terfici possunt.

126. Talio enim exercenda in eum qui de-
liquit. Poena autem non habet locum nisi

Cap. XII. De la nature et des propriétés des

plantes qui croissent dans les pays chauds.

121. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

qui croissent dans les pays froids.

122. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

qui croissent dans les pays froids.

123. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

qui croissent dans les pays froids.

124. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

qui croissent dans les pays froids.

125. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

qui croissent dans les pays froids.

126. Les plantes qui croissent dans les pays chauds

ont une nature plus chaude et plus sèche que celles

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quod sum. 355.

Iussu

inter Imperantes et subditos.

127. Veneno ~~ant~~ hostem interficere liceat non adeo expeditum videtur certe moribus quarundam gentium hoc repugnat.

128. ex Nature tamen lege permissum est hosti quovunque modo nocere, modo tamen finis belli habeatur ratio.

129. Quotidianum licet perussoribus adversus hostem uti ulterius quaeritur.

130. Grotius distinguit inter eos perussores qui fidem expressam vel tacitam violant & eos qui eam non violant.

131. Tales perussores qui hosti nullo modo sunt obligati in eum unum mittere non videtur prorsus illicitum, cum perinde sit si vi pauci siue plures hosti noceant.

132. sed vero de illis qui fidem datam per tale facinus violant sciendum est sentiendum.

133. sed vero de illis qui fidem datam per tale facinus violant sciendum est sentiendum.

Capitulum XII. De officio iudicis. §. 1.

Iudex est qui iuxta legem causas inter homines dirigit.

§. 2. Officium iudicis est triplex. Primum est cognoscere causas.

§. 3. Secundum est iudicare. Tertium est executum.

§. 4. Cognoscere causas est triplex. Primum est audire.

§. 5. Secundum est interrogare. Tertium est examinare.

§. 6. Interrogare est triplex. Primum est interrogare de factis.

§. 7. Secundum est interrogare de iure. Tertium est interrogare de equitate.

§. 8. Examinare est triplex. Primum est examinare de iure.

§. 9. Secundum est examinare de factis. Tertium est examinare de equitate.

§. 10. Executum est triplex. Primum est executum de iure.

§. 11. Secundum est executum de factis. Tertium est executum de equitate.

133. Nec enim tantum peccant qui manum
admovent et porceus omnium annuere funguntur
sed et qui eorum opera utuntur, Crimini namq.
non minus reus est ille qui ut patraretur au-
thor fuit aut suasor quam qui crimen ipsum
perpetravit.

134. Hostis est inquit quem percursor laedit,
Tunc quidem non percursoris tibi hostem ledere
fas est, non vero Civis Regem, non servo Dominum.

135. si vero intam hostium corpusq. laedere fas
sit multo magis res eorum vastare, easque eri-
pere licitum existimandum est.

136. Neque excipio res sacras aut Religiosas
quippe quae ejus sunt qui summum Imperium
habet. et saltem ob Certum usum finemq.
sacra aut Religiosa dicuntur.

137. Neque tamen in verum vastatione ul-
tra limites progrediendum est, si enim rerum
vastatio ad finem belli parumq. accelera-
dam nihil conferat merito illicita censi

Cap. XII. De la correction des pecheurs. 174

175. Les pecheurs sont corrigés par la correction
des pasteurs, qui leur font voir leur erreur
et leur donnent la grace de se corriger. C'est
pourquoy les pasteurs doivent estre sages
et misericordieux, et ne se laisser aller
à la rigueur, mais leur faire voir leur
faute avec douceur.

176. Il est bon que les pecheurs soient
corrigés par la correction des pasteurs, car
c'est par leur correction qu'ils peuvent
se corriger, et par leur correction qu'ils
peuvent estre corrigés. C'est pourquoy
les pasteurs doivent estre sages et
misericordieux, et ne se laisser aller
à la rigueur, mais leur faire voir leur
faute avec douceur.

177. Les pecheurs sont corrigés par la correction
des pasteurs, qui leur font voir leur erreur
et leur donnent la grace de se corriger. C'est
pourquoy les pasteurs doivent estre sages
et misericordieux, et ne se laisser aller
à la rigueur, mais leur faire voir leur
faute avec douceur.

178. Il est bon que les pecheurs soient
corrigés par la correction des pasteurs, car
c'est par leur correction qu'ils peuvent
se corriger, et par leur correction qu'ils
peuvent estre corrigés. C'est pourquoy
les pasteurs doivent estre sages et
misericordieux, et ne se laisser aller
à la rigueur, mais leur faire voir leur
faute avec douceur.

Cap. XII De Jure vite & necis quodfimp. 375.

debet, si quidem Injustum est omnino, nullo-
suo bono alteri nocere

138. Quamvis itaque rerum vastatio nobis nullo
modo utilis est, ratio jubet eam intermittere si
cum ratio admodum necessarium sit, Templam
statuas ædificia post victoriam corrumpere, &
denique parere naturæ leges jubent, Atque hæc de
Iusto ^{et legitimo} belli gerendi modo

139 Sequitur nunc ut de effectibus Belliis hinc
de iis que Bellum consequuntur nonnulla sub
jungamus.

140. Et 1° quidem in effectibus bellicis recte
judicandis itidem non ad mores gentium
sed ad jus ipsum naturæ respiciendum est.

141. 2^a autem belli Effectus est acquisitio
rerum.

142 Acquisitur autem iuxta jus naturale
non modo debitum primarium quod bello
causam dedit sed et debita accessoria seu occa-
sione belli subnascentia

Cap. XII De l'usage des livres & des manuscrits. 222.

158. Les livres sont les plus précieux des biens de ce monde. Ils nous instruisent, nous divertissent, nous consolent. Ils nous donnent la science, la sagesse, la piété. Ils nous font connaître les secrets de la nature, les actions des hommes, les pensées des rois. Ils nous font voir le passé, le présent, l'avenir. Ils nous font connaître les secrets de la nature, les actions des hommes, les pensées des rois. Ils nous font voir le passé, le présent, l'avenir.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Jure vitæ & neis quod sum. Imp. 336.

143. Vbi tamen vires hostium tandem fractæ sunt tantum saltem rectè auferuntur, quantum omni damno reparando et Cautioni futura requiritur.

144. Acquiruntur bello res tam mobiles quam immobiles, Sura autem non aliter possunt acquiri quam si Belligerans rem quæ objectum est juris illius aut personam in suam potestatem redigerit.

145. Acquisitio autem Bellica per actualem damno-
taxat occupationem fit et vi militaria qua in re diffat
bellica acquisitio ab iis acquisitionibus, quæ in statu
socialitatis fiunt.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

146. Tandem autem durat Bellica acquisitio quando
res præsens purgetur et factum tueri potest.

147. His enim Cessantibus potest etiam virtus
res suas recuperare nisi conventio quædam aufer-
-erit.

148. si itaque res quædam bello fuerint acquiritæ
alterius dispendendum est, fueritne bellum iustum
an iniustum.

149. si iniustum prioris Domini per alterius

Cap. XII. Debetur etiam quod sum. pag. 226.

143. De ratione vnde dicitur totum dicitur
totum factum sicut dicitur quodammodo cum
et separatum et contrarium factum separatum

144. De ratione sicut in totum dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur

145. De ratione sicut dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

146. De ratione sicut dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur

147. De ratione sicut dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur

148. De ratione sicut dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur sicut dicitur dicitur dicitur dicitur

occupationem non expirat, adeoque capta res tuenda
puto.

150. Si vero iustum fuerit bellum tum res legitime
acquiruntur et repeti nequeunt.

151. Iam acquiruntur res in bello Captae illi Im-
peranti. Cujus Auspiciis bellum geritur non autem
militibus aut subditis.

152. Denique res hostium ubique apprehendere
licet excepto tamen Territoris ejus quodcum velle
negatio nobis est.

153. Alter effectus belli est acquisitio Imperii
particularis in bello Capto.

154. Quo circa iterum ex fine belli cuncta sunt
metienda; nimirum si illi quos victor jure belli inter-
ficere poterat se se dedunt, ea lege quod servi-
re velint si victor eos non interficiat citius
inde servitus.

155. Sed cum milites cuncta publica authori-
tate agant, nihilque sibi acquirant, sequitur
quod Imperium in Captivis non ipsis Capi-

11. 11.
Cogn. XII. De la nature & des propriétés des végétaux. 377.

Les végétaux sont classés en trois ordres : les arbres, les arbustes, et les herbes.

1. Les arbres sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

2. Les arbustes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

3. Les herbes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent une seule année.

Les végétaux sont classés en trois ordres : les arbres, les arbustes, et les herbes.

1. Les arbres sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

2. Les arbustes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

3. Les herbes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent une seule année.

Les végétaux sont classés en trois ordres : les arbres, les arbustes, et les herbes.

1. Les arbres sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

2. Les arbustes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent plusieurs années.

3. Les herbes sont des végétaux qui ont une tige principale, qui se divise en branches, et qui vivent une seule année.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

-entibus sed immediate Imperanti acquiratur.

156. Ex hactenus observatis Colligo sententiam non esse directum belli effectum, sed eam unice ex consensu Captorum provenire, bellum vero ferre uti originem tantum et occasionem præbere.

157. Qui autem bellum Injustum gerunt et ne-
minem licite interficere possunt, ita ne Impe-
rium ullum in Captos sibi acquirunt.

158. Licet enim Consensus etiam expressus accedat
captus tamen eo Consensu non tenetur eo quod
capiens non habuit in eo captum interficiendi.
aut promissum ab eo acceptandi.

159. Illi qui ejusmodi captivitatem subierunt
et aufugere & bona sua secum auferre possunt,
tum durante bello tam ^{aut} ~~proprie~~ jam factū, -
nisi per pacem aliud intere sperit pactum.

160. Qui autem in bello justo capti sunt, si in
servitutem consenserint, nullo modo aufugere
aut Domino se se subtrahere possunt.

161. Tertius denique Belli effectus est acqui-
sitio Imperii Universalis et proprie se dicti

Cap. XII. De iuribus et rebus quibuslibet. 118.

118. De iuribus et rebus quibuslibet. 118.
119. De iuribus et rebus quibuslibet. 119.
120. De iuribus et rebus quibuslibet. 120.
121. De iuribus et rebus quibuslibet. 121.
122. De iuribus et rebus quibuslibet. 122.
123. De iuribus et rebus quibuslibet. 123.
124. De iuribus et rebus quibuslibet. 124.
125. De iuribus et rebus quibuslibet. 125.
126. De iuribus et rebus quibuslibet. 126.
127. De iuribus et rebus quibuslibet. 127.
128. De iuribus et rebus quibuslibet. 128.
129. De iuribus et rebus quibuslibet. 129.
130. De iuribus et rebus quibuslibet. 130.
131. De iuribus et rebus quibuslibet. 131.
132. De iuribus et rebus quibuslibet. 132.
133. De iuribus et rebus quibuslibet. 133.
134. De iuribus et rebus quibuslibet. 134.
135. De iuribus et rebus quibuslibet. 135.
136. De iuribus et rebus quibuslibet. 136.
137. De iuribus et rebus quibuslibet. 137.
138. De iuribus et rebus quibuslibet. 138.
139. De iuribus et rebus quibuslibet. 139.
140. De iuribus et rebus quibuslibet. 140.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De iure vitæ brevis quod f. imp. comp. 379

162. De qua tamen Imperii acquisitione dicendum quod de Imperio particulari dictum est scilicet Imp. acquisito dicto ex bello non fuit et si bellum ei occasionem suppeditet, sed ex Consensu devoti procedit.

163. etiam. si debitum quod bello causam dicitur tantum sit momenti ut a populo quocumque nobis res est aut ejus Imperante nullo modo nobis fieri possit et ille a nobis in eam sortem fuerit eductus ut aliam nullam sortis actionem nobis offerat necesse est in victoris Imperium consentire tenetur.

164. Neque obstat quod tunc temporis metus Consensum extorqueat namque metus ille justus est et ab eo qui justam habet causam incutitur.

165. Quae omnia firmiter observentur proinde adhibendum exempla Imperiorum bello justis acquisitionum reprehendere licebit.

166. Interim prudentia non minus quam lex natura jubet Humanitati et Clementiae in acquirendo per bellum Imperio quantum fieri

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XII. De Turbato & neis quod sunt Imp. 340

possunt relinquere locum et Imperii rigorem temperare.

167. Quin uni vitis libertatem & Imperium, si summa non obstat necessitas, concedere aut si hoc fieri nequeat oppri privilegia saltem & magistratus eis relinquere debemus.

168. Imprimis Religionis libertas, ut ipsis relinquatur ratio jubet, ne periculum ad aliam amplectendam cogantur.

169. Atque si ex dictis quodnam sit jus iuriae et quousque legi timere cogere ipsi sit finis, que de officiis belligerantium facile poterit judicari.

170. His etiam status illorum qui in media sunt inter gentes belligerentes, qui status vulgo neutralitas dicitur considerandus venit.

171. Ergo vel generalis vel specialis.

172. Generalis est cum quis non est socius alterutrius belligerantium, ut ut communia officia que gens genti debet, utrique praestare sit operatus.

Cap. XII. De l'usage des livres.

Le premier usage des livres est de les lire avec attention et de les méditer avec soin. Il faut que le lecteur se donne tout entier à son ouvrage, et qu'il ne se laisse point distraire par les pensées du monde, de la chair, ou du malin. Il faut aussi qu'il se donne la peine de les lire avec méthode, et qu'il ne se contente point de les parcourir en sursaut. Il faut qu'il se donne la peine de les lire avec patience, et qu'il ne se laisse point rebuter par les difficultés qu'il y aura. Il faut qu'il se donne la peine de les lire avec curiosité, et qu'il ne se contente point de les lire en sursaut. Il faut qu'il se donne la peine de les lire avec attention, et qu'il ne se laisse point distraire par les pensées du monde, de la chair, ou du malin. Il faut aussi qu'il se donne la peine de les lire avec méthode, et qu'il ne se contente point de les parcourir en sursaut. Il faut qu'il se donne la peine de les lire avec patience, et qu'il ne se laisse point rebuter par les difficultés qu'il y aura. Il faut qu'il se donne la peine de les lire avec curiosité, et qu'il ne se contente point de les lire en sursaut.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XII. De iure vite & necis quod f. Imp. 381.

173. Specialis vero est ubi quis pacto vel expresse vel tacite ad mediam hanc obligationem se obligavit.

174. Ratio autem aut per modum Imperii quis ad neutralitatem cogitur aut sine Imperio & solo aneto

175. Priori modo nemo nisi subditus sed solo metu etiam gentes quae inter se aequales sunt se se cogere possunt.

176. Praeterea alterius dispiciendum est unde iure an de facto sermo sit.

177. De facto **BIBLIOTHEQUE DE GENÈVE** si cogens viribus sit superior

178. si de iure quaeratur distinguendum est. oporro inter Neutralitatem generalem et. Specialem.

179. Ad generalem ab illo qui justam habet belli gerendi causam recte iure quoque quis cogi poterit hoc est ut non magis hosti fa veat quam nobis.

180. sed vero ad Specialem neutralitatem ~~se~~ regulariter nemo cogi poterit, quia ut

155-11.

Cap. XII. De l'usage des livres de l'Église.

156. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

157. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

158. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

159. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

160. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

161. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

162. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

163. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

164. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

165. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

166. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

167. Les livres de l'Église sont de deux sortes, les uns sont de l'Écriture sainte, les autres sont de l'Écriture sainte.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib 11.
Cap. XII De Jure vite & necis quod f. Impo competit. 382.

fedus vel pactum quis necum inerat aut plane
non aut saltem jure imperfecto dumtaxat obli-
gatus est.

181. Officia itaque eorum qui medici sunt huc red-
-unt scilicet officia tum absoluta tum hypothet-
-ica erga utrumque belligerantium eodem modo et
equaliter prestare debent.

182. si igitur uni officium humanitatis prestant
alteri idem denegare non debent, nisi tamen causa
diversitatis manifestata sit et alteri nullo plane
jure exigere possint.

183. Sed vero ad hoc humanitatis officium uni pres-
-tanda nemo obligatur, si videant alterum idem
officium eodem jure exigere quod est deneg-
ger magnis periculis se expositum iri.

184. Belligerantes quod adinet juxta sociali-
tatis regulas erga eos qui medici sunt se gere-
-re debent.

185. nihil ergo hostilia adversus eos mo-
-liari nec res eorum vastari permittere debent.

BIBLIOTHÈQUE

DE GÈNÈVE

Cap. XII. De Jure vite & necis quod f. Imp. 385.

186. Regente tamen necessitate summa.
 licet Carum in Territorio ejus qui in mediu
 est occupare sed ita ut cessante necessitate linabit
 non tantum reddatur, sed damnum etiam si quod
 datum est resanitur. Hec de jure neutralitatis.

187. Sequitur nunc ut de pactis bellicis nonnulla
 subjungamus ut belligerantes pacta inter se ineant
 & hoc quidem sancte servanda esse asserimus.

188. Licet enim per bellum Status socialitatis cesset.
 adeoque ad officia ex societate fluentia nemo in bello
 sit obligatus nihilominus tamen quoniam dum
 cum hoste pacisimur Status bellicus tantis per
 quoad hunc actum tollitur, fides data omnino ser-
 vanda est.

189. Cuiusmodi si fides data hosti migrare
 licet nihil aliud quam diffidentia perpetua
 perpetuumque bellum inde sequeretur.

190. Quod si metus in pactis accesserit idem
 consentendum quod in genere de pactis metu initis
 dictum est superius.

191. Item. Si tertius metum intulerit fides niti-
 lominus hosti data servanda est tertius autem
 ad damnum nobis inde emergens reparandum.
 tenetur.

192. Si vero is ipse quocum nobis res est metum
 incusserit & quidem jurtum, servanda est data
 fides.

Capitulum de rebus in possessione

186. Si quis rem in possessione habuerit et eam in aliam rem convertit, non tenetur restituere, sed tantum ad damnum restituere, si damnum exierit. Item si quis rem in possessione habuerit et eam in aliam rem convertit, non tenetur restituere, sed tantum ad damnum restituere, si damnum exierit.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

187. Si quis rem in possessione habuerit et eam in aliam rem convertit, non tenetur restituere, sed tantum ad damnum restituere, si damnum exierit. Item si quis rem in possessione habuerit et eam in aliam rem convertit, non tenetur restituere, sed tantum ad damnum restituere, si damnum exierit.

Lib. II.

Cap. XII. De iure vite & necis quod s. Imperanti. 384

193. Quin & servanda est etiam si ceteroquin belli iustam causam habeat, & ad cometus injustus dici possit & in eo quidem bellica pactiones a ceteris partis multum abeunt idq. ea de causa quod sal. alias nullus inveniri possit modus belli. finiendi que tamen ut finiantur totius humani generis maxime interest.

194. Duobus autem modis contingere potest ut quis sine perfidia crimine promissum violet.

195. I^o scil. conditionis defectus si alter non impleverit quod implevi debebat.

196. II° per Compensationem rei nostre æquivalentis que est apud alterum, sive alter ex contractu, sive ex alio capite aliquid nobis debeat.

197. Et partis que bellum faciunt pax progignitur hoc est Status Gentium que unaqueque erga alteram natura leges observat sive voluntate vivit.

198. Possunt autem soli summi Imperantes pacem facere.

199. Habent præterea ejusmodi pactiones cum alijs partis hoc commune scil. quod Imperans non potest pacis in super rebus in duas potestate non potest.

200. Quod ut rite judicetur regna Patrimonialia a regnis legitimis discernenda sunt & repetendum quoque id quod de Dominio Principis emittente dictum est superius.

201. Conditiones pacis vane enunciantur si vero circa eorum sensum aliquod dubium nascatur tum ad Regulas bonæ Interpretationis recurrere

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XII. De Jure vitæ & necis quod Imperator 383.

recurrendum est.

202. Rumpitur autem pax duobus potissimum modis I. Violando legem socialitatis ad quam nova pacatione stricti eramus.

II. Violando conditiones super quibus in pace vel expresse vel tacite conventum est.

203. Prius fit si vis bellica citra novam causam inferatur.

204. Posterius evenit quando caput pacis majoris vel minoris momenti violatur. nisi tamen poena conventioni sit adjecta

205. Ad firmamentum pacis pertinent obsides & pignora.

206. Et quidem potest sine dubio Imperator etiam Cives invitatos in obsides dare ita tamen ut si damnum aliquod exinde sentiant illud ipsis reparandum sit.

207. Interim interfici ne utique possunt obsides ab eo cui traditi sunt.

208. Ut enim neque Imperii Eminentia tanta vis est, ut directò vitæ Civi auferri possit nec ipse obres hanc in suam vitam habet potestatem ut suo Consensu facultatem sese Interficiendi.

209. Ipse vero obres aufugere nequit obligatus est enim Summo Imperanti qui eum tradidit obtemperare.

210. Existimo etiam obsidem in aliam causam retineri posse ut subditum si alia viâ Injuria illata restitutionem consequendi non suppetat.

211. Denique enim est sive hunc sive illum subditum retineamus.

212. Ceterum causa propterea quam obses traditus

Les plantes qui croissent dans les lieux humides et marécageux sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes aquatiques, et les autres de la nature des plantes terrestres. Les plantes aquatiques sont celles qui croissent dans l'eau, et les plantes terrestres sont celles qui croissent sur la terre. Les plantes aquatiques sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes maritimes, et les autres de la nature des plantes d'eau douce. Les plantes maritimes sont celles qui croissent dans la mer, et les plantes d'eau douce sont celles qui croissent dans les lacs, rivières, et autres lieux d'eau douce. Les plantes terrestres sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes de montagne, et les autres de la nature des plantes de plaine. Les plantes de montagne sont celles qui croissent dans les montagnes, et les plantes de plaine sont celles qui croissent dans les plaines. Les plantes de montagne sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes de haute montagne, et les autres de la nature des plantes de basse montagne. Les plantes de haute montagne sont celles qui croissent dans les hautes montagnes, et les plantes de basse montagne sont celles qui croissent dans les basses montagnes. Les plantes de plaine sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes de plaine sèche, et les autres de la nature des plantes de plaine humide. Les plantes de plaine sèche sont celles qui croissent dans les plaines sèches, et les plantes de plaine humide sont celles qui croissent dans les plaines humides. Les plantes de plaine sèche sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes de plaine sèche chaude, et les autres de la nature des plantes de plaine sèche froide. Les plantes de plaine sèche chaude sont celles qui croissent dans les plaines sèches chaudes, et les plantes de plaine sèche froide sont celles qui croissent dans les plaines sèches froides. Les plantes de plaine humide sont de deux sortes. Lesunes sont de la nature des plantes de plaine humide chaude, et les autres de la nature des plantes de plaine humide froide. Les plantes de plaine humide chaude sont celles qui croissent dans les plaines humides chaudes, et les plantes de plaine humide froide sont celles qui croissent dans les plaines humides froides.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XII. De Jure ita & neci quod summo imp. 386.

traditus inter spirante, ipse etiam obies liberatur
213. Sed mortuo Rege qui obsides dedit tum de-
-num liberantur, si pactum fuerit personale ~
minime vero si reale.

214. Signorum denique eadem est ac obsidum ratio nisi quod res ipsa doceat, in partibus nonnulla aliter de obsidibus quam de signonibus interpre-
tanda esse.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

216. Sunt autem Indicia Status Belligerentium, quo manente bello bellicis tamen actibus ad tempus ex conventione obtinendum est.

217. Solent in illa corpora diversitate circum-
stantiarum ~~pro~~ sporis hab. durantes nec non acuum
a quibus abstinendum est, diversimode distinguere

218. Effectus illarum est quod postquam tempus definitum expiravit nova belli Indictione non sit opus sed statim utraque pars ponit ad arma redire.

219. Obligare autem Incipiunt Inducio, ipsos
contrahentes eo tempore momento quo in con-
ventionem pactum est.

220. Subditi vero utriusque obligantur, ex quo
ad notitiam eorum per publicationem pervenire
poterunt.

221. Quod tamen ita intelligendum est ut
omnes actus bellici antequam ad subditum

Cap. XII. De Jure vite & necis quod s. Imperanti 387.

noticiam pervenerint induciae factae omni carcano effectus.

222. Illiciti ergo sunt induciarum tempore & oēs actus bellici tum in homines tum in res sive dolo sive aperto Marte exerceantur.

223. Sed vero actus qui non sunt bellici omnino liciti sunt nisi specialis obstat conventio.

224. Finiuntur denique induciae ut alia pacta sive vel dum tempus praefinitum expiravit vel actus ad quem concessae sunt absolutus est, vel denique contraria pactione aut ab altera parte eandem violatione.

225. Extra Inducias nullum est jus committendi nisi per modum privilegii aut specialis Concessionis quod jus salvi Conductus vocari solet, quo scilicet aliquis ab omni hostili actione immunitas praestatur idque vel hominibus vel rebus praestatur.

226. Denique quoad ea quae de fide minorum potentatum seu Ministrorum summi Imperantis in bello disputantur ea ex natura Mandati laudè difficulter dyjudicari possunt.

227. Qui ergo mandatam ab Imperante accepit eum demum Imperantem obligat, si ea faciat dicatque in quae mandans consentit.

228. Ita etiam Ministrorum suorum pacti summi Imperantes obligantur quando id faciunt quod officii illis demandati ratio ex parte alia.

229. Panta enim potestas Ministro semper concessa intelligitur, quanta requiritur ut munere suo rectè fungi queat.

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

282. *Stictis capensis* (L.) Berk.

...the

1890. The year was quiet and uneventful. The weather was generally good, but the crops were not so good as in previous years. The people were generally well, but there was a small epidemic of cholera in the summer.

Q. 2. *Trinectes bipinnatus* on *Actinoptera*

Two of them were taken out, and the others were left in the water.

corresponding parties out of the party's own mind.

183. *Antyphragma* *antypagum* *antypagum*

BIBLIOTHEQUE

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

...the ... of the ...

pro officio in omnibus et singulis
et in omnibus et singulis

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

Lib. II.

Cap. XII. De Jure vitae & necis quod I. Imperator. 366.

230. Imo etiam si ministri contra mandata occulta egerint, Imperantes tamen tenentur nisi enim hoc enet, pacta quaelibet irrita reddi possent.

231. Tandem de fide ~~facita~~ observandum; quod ea non tantum ex silentio, sed ex aliis signis etiam quae ex consuetudine significantur colligi possunt.

232. Hinc non minus his signis quam verbis expressis obligantur inter se Imperantes, ad pactam enim pervenire est quocumque modo consensus declaratur in odore del'aretur. Atque haec de pactis Bellicis & tota bellicis paucis modis sufficiant.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

119

Lib. II.
Cap. XIII. De Mediis acquirendi 389.
Imperium.

1 Cujuslibet Imperii legitimi acquisitionis ~
fundamentum est Subjectorum consensus.

2. Vennotamen Consensus iste non eodem semper
modo se habet atque hinc diversi Imperii acqui-
tendi modi distinguere possunt.

3. Est modus autem quo Subditorum consen-
sus elicitur, vel ultionis vel violentus, vel
mixtus, quando scil. Imperanti Imperium vi
quidam creditur novus vero Imperans liberis vo-
luntate à populo assumitur.

4. Ceterum non quævis Majestas in Republica
constituta, istis modis acquiritur sed res divini-
modi pro divinis Regimini formis.

5. Et I. quid si quævis Majestas in demo-
craticam istis illis modis præsupposita ~
Democratia non obtinetur quia ejus Subjectum
est perpetuum & inviolabile.

6. Sed vero si Regimen Aristocraticum suppo-
natur aut etiam Monarchicum tunc Democra-
tia acquiri poterit, modo ultionis si Optimates
aut monarcha populum Imperio resignent nec
non etiam mixto, si Optimatibus vel Regibus ex-
pulsis Democratia introducatur.

7. Quæ libertas Democratica legitima erit si
vis fuerit iusta, aut prior Imperans in amis-
sionem sui juris consenserit.

8. III. Majestas autem Aristocratica potest
divina ratione acquiri poterit aliquo loco ~

1. The first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

1. *Castanea vesiculosa* (L.) Pers. in *Opuntia*

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

DE GENÈVE.

18

habere modus ultionis, si v. g. optimatibus omnibus
extinctis alii in eorum locum eligantur.

9. Vel etiam modus violentus, si nim. prioribus
Optimatribus pulsio, alii per vim Imperium in
populum sibi arrogent.

10. Vel denique mixtus, si prioribus per vim e-
jectis victores ultro a populo assumantur.

11. Presupposita vero Democritia, Aristocratia-
poterit modo ultioneo acquiri, si Populus optima-
tibus Imperium deferat, vel etiam modo violento
si aliqui per vim Imperium sibi auerant non
autem modo mixto, nam idem populus non poterit
simul cogi & liberè agere.

12. Presupposito denique Regimine Monar-
chico Aristocratia etiam interdum modo ultioneo
acquiri poterit, si nim. monarcha per populi consensum
optimatibus deferat Imperium.

13. Modo etiam violento, si monarcha per
vim ejecto in populum per vim etiam aliqui-
Imperium sibi auerant.

14. Modo tamen mixto, si pulsio Imperantis
victoribus ultro a populo deferatur Imperium.

15. Verum quauquam res se ita habere possit,
attamen quæ de acquisitione & translatione
Imperii Civilis docentur potissimum ad majes-
tatem monarchicam pertinent.

16. Acquiritur ergo Imperium monarchicum
I. modo violento quædam occupationem vocare solent
quæ quædam occupatio si bellum iustum sit titu-
lus legitimus est.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XIII. De mediis acquirendi Imperium. 391

17. Quando igitur aliquis iusta belli causa sub-
nixus faciente vi armorum ac fortuna populum.
aliquem eo redigit ut ipsius deinceps Imperio sese
subjicere cogatur tum Imperium acquisitum occu-
-patione dicitur.

18. Huius autem acquisitionis legitimus titulus
est tacito populi devoti consensu potissimum deduci-
-tur.

19. Qui enim cum altero in bellum descendit quem
ipse antea leserat, quiq; legitimam satis factio-
nem prebere noluit, omnesq; suas fortunas alea
mortis exponere mavult tacite consentire videtur
in quamcunque conditionem quam eventus belli
ipsi erit assignaturus.

20. Longe itaque differt hec occupatio ab ea
quæ res que nullius sunt vel Domino carent per
solam apprehensionem nostras facimus.

21. Cum enim in quomodolibet rebus nullum ex in-
-tate jus, quominus quilibet homo eadem sibi vi-
dicare ponit id eo nullo peculiari titulo opus est
ad Dominium illarum acquirendum, sed sola
realis apprehensio cum animo rem suam facien-
-di ad id est sufficiens.

22. Sed vero cum homo homini sit æqualis a-
deoq; nullus alterius imperio sit obnoxius hinc
non solavis aut sola apprehensio ad legitimum
imperium in homines acquirendum valet.
Sed alio insuper titulo est opus iustæ sive belli
causæ consensu subditorum pactoque subsequente.

Cap. XII. De ...

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XIII. De mediis acquirendi Imperium 392.

23. Quod si injustus Invasor Democratiam opprimat Imperium ejus non nisi populi consensu potest fieri legitimum.

24. Si vero Aristocratiam vel monarchiam quis per vim injustam occupaverit, invasionis iniquitas tum demum purgatur si pristini Imperantes qui ex solio dejecti sunt fuerint extincti, vel eo nomine transegerint.

25. Interim populus injusto etiam Invasori contra antiquos Dominos parere posse videtur majoris scilicet mali evitandi gratia.

26. Denique Imperium Monarchicum acquiritur etiam modo spontaneo, seu per Electionem.

27. Haec autem Electio vel specialis est vel generalis.

28. Electio specialis illa est quae una saltem persona eligitur Generalis vero illa est quae persona quaedam cum suis posteris uno aliquando etiam cum exteris successione admittenda eligitur.

29. Ex electione speciali oriuntur regna Electiva in quibus toties repetenda est Electio, quoties subjectum proprium mutatur.

30. In monarchia jam constituta si involentem Regis deficientis Successor nondum sit Electus Rege deficiente existit Interregnum.

31. Exigitur Interregnum Status Civitatis extrordinarius, in casum deficientis Successor nondum Electus Imperantis existens & ad certum tempus dumtaxat duraturus.

32. Quaeritur quenam sit forma Civitatis tempore Interregni.

33. Respondemus distinguendum esse utrum

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XIII De Mediis acquirendi Imperium. 393.

populus in antecessum decreverit penes quos solio vacante esse debeat Reipublicæ administratio an vero habere nihil constituerit.

34. Si primus locum habeat Summa Reipublicæ auctoritas ut penes Interreges qui nihil sunt nisi Magistratus quidam extraordinarii seu ut ita dicam provisionales qui ex auctoritate universi populi actus Summi Imperii continendæ Civitatis necessarios exercent ita tamen ut obnoxii sint ad reddendam gentium rationem.

35. Si vero de Subjuncto Magistratus vicario solio vacante nihil constitutum sit forma Civitatis tunc Civitas imperfecta rectè appellatur.

36. Qui tamen status non est status Dissolutæ multitudinis, cum vel sola cohabitatio aliquam conjunctionem inest multam insuper firmitatis huic. Statui superaddat tamen et effectus communis patriæ civium bonum fortune illi loco affixæ.

37. Quo omnia lites decant ut ultro tantis per pacem inter se colant & quomotius ad plenum imperium instaurandum incumbant.

38. Verum ut dicamus quod res est longè satius videtur ad Interregni Incommoda evitanda penes quos solio vacante Summa Reipublicæ administratio esse debeat, hoc de Electione speciali in antecessum definire.

39. Aliis vero Gentibus probata est generalis electio quam successive singulati acceptant, quæ acceptandi ratio successio dicitur, ac regna inde successiva appellantur.

40. Per successionem itaque jus regni semel alicui quæsitum in posteris ejus continuatur.

Cap. XII. De Medicis acquirendis Imperiis. 27.

Medici acquirunt Imperia per tres vias. Prima est per
virtutem, secunda per opus, tertia per fortunam. Per
virtutem acquirunt Imperia quando sunt sapientes et
iusti, et quando sunt fortes et magnanimi. Per opus
acquirunt Imperia quando sunt industriales et
ambitiosi, et quando sunt magni et potentes. Per
fortunam acquirunt Imperia quando sunt felices et
prosperos, et quando sunt reges et principes.
Medici acquirunt Imperia per tres vias. Prima est
per virtutem, secunda per opus, tertia per fortunam.
Per virtutem acquirunt Imperia quando sunt sapientes
et iusti, et quando sunt fortes et magnanimi. Per
opus acquirunt Imperia quando sunt industriales et
ambitiosi, et quando sunt magni et potentes. Per
fortunam acquirunt Imperia quando sunt felices et
prosperos, et quando sunt reges et principes.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XIII. De Modis acquirendi Imperium 394.

41. Est autem illa successio constituta vel arbitrio ipsius Regis, vel arbitrio populi id est successionum ordo vel ab ipso Rege designatur vel a populo.

42. Regibus qui regna sua in patrimonio habent, jus quoque competit pro libertate super successione disponendi, eorumque voluntas non minus quam voluntas privatorum effectum sortiri debet.

43. Poterit igitur Rex in quem velit Regnum patrimoniale transferre.

44. Si vero ab intestato talis Princeps moriatur & de successione non disposuerit videndum erit quinam naturali ordine ad successionem vocetur.

45. De Regibus enim & de deprivatis presumitur ipsos bonas a se acquirita nolite pro derelicto derelinquere sed e contra ad eos devolvi quos charissimos habebant.

46. Sed vero in Regibus quae a libere populi voluntate constituta sunt, quaeque supradictis dicuntur successione ordo originarius ab ejusdem populi voluntate dependet.

47. Populus autem vel in Regem una cum Imperio jus quoque successoris constituendi confert tum per necessario succedit quem defunctus voluit, vel populus ipse super successione disposuit voluitque eam procedere vel ad modum ~~Religionis~~ ^{quorum} hereditatum quantum id ad regna applicari potest aut peculiari ratione successionem temperari.

48. Si prius fuerit factum successio hereditaria dicitur, si posterius linealis illa nuncupatur.

49. Vnumquamvis hereditaria successio in Regno constituta sit, nihilominus tamen ratio

Lib. II.

Cap. XIII. De Mediis acquirendi Imperium 395.

Civitas omnino exportulat ut in Regibus conue-
-tis et communibus succedendi legibus in quibusdam
discedatur.

50. I. quidem Regnum inter suos Successores
desideri non debet sed in unum ex illis indivi-
-sum transferendum est, hoc enim ad tuendum
Regnum et Civium concordiam plurimum facit.

51. II. Successio stare debet inter eos qui apud
Regem descendunt neque ad gradum transversum
multo minus ad affines transire debet.

52. Primum vero isti Regi ejusque portis regnum
dare voluit populus, quibus exstitis ad propulsum
redit jus d. in cap. super regni Successione statuendi

53. III. Illi soli succedere debent qui nati sunt
secundum leges Patria qua Ratione Excluduntur
filii naturales & adoptivi.

54. IV. In pari gradu maris praefertur femi-
-nis etiam natu majoribus.

55. Inter plures sexus ejusdem ejusdemque gradus
major natu ceteris praefertur.

56. V. Denique Successor non jure defuncti aut ex
ejus persona regnum habet sed illud agnoscere
debet tanquam populi non vero antecessoris benefi-
-cium.

57. Verum quoniam in eâ hereditaria succedendi
ratione inter personas longius ab authore stirpis
remotas facile contingere potest ut quae alteri
praefenda sit sepe non ita liquidum sit hinc ad
tollendas ejusmodi Con^{transversas} et inexticabi-
les lites exinde oriundas, multas apud Gentes succe-
sio linealis introducta est.

292. Op. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420.

2411. Op. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XIII. De Mediis acquirendi Imperium 396.

58 In hoc autem consistit linealis successio ut omnes qui ab autore stirpis regie descendunt veluti lineas quadam perpendiculari constituantur, quantum quilibet regno propior est prout quoque in eodem gradu, sed us deinde aetatis prerogativa est potior.

59 neque prius ad aliam lineam regnum devolvitur, quam omnes ex priori linea fuerint extin-

60. Hinc igitur non attenditur quod gradu a proximo defuncto Rege quis distet neque ad jus promotionis representationis provocatur.

61. Sed prout quisque nascitur ita lex illi perfectum jus ad regnum suo ordine habendum confert quod jus ad omnes ex se natos deinde transmittit licet ipse Regem non obtinuerit.

62. Ceterum successio in hac re duo distinguuntur species, cognatica una, altera agnatica.

63. Illa Cognatica vocatur eo quod in Regno Cognatue fuerit recepta, Ego id habet privilegium ut in eodem gradu quidem linea mares & feminis etiam nati majoribus preferantur. ita tamen ut femine non penitus excludantur, sed postponantur dumtaxat maribus in eadem linea ita ut ad ipsas sit regressus si priores aut pares ceteras mares aut ex maribus descenderint.

64. Cui Consequens est ut in illa successione filia preferatur filio & filia.

Capitulum III. De iudicio aequitatis in personis

De iudicio aequitatis in personis. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem.

De iudicio aequitatis in personis. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem.

De iudicio aequitatis in personis. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem.

De iudicio aequitatis in personis. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem. Iudicium aequitatis est illud quod non est iudicium secundum legem, sed secundum rationem.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.

Cap. XIII De mediis acquirendi Imperium 392.

66. Successio vero agnatica in eo consistit qd
femine & ab his descendentes in perpetuum
a regno excludantur.

66. Cujus rei ratio est ne per feminaceum ma-
trimonia ad exteros regnum devolvatur.

67. Vocant etiam hanc successionis speciem Fran-
cicam quod scilicet illa in regno Gallie & Francie ob-
tineat.

68. Denique potest etiam alius succedendi
modus constitui nim. ut tali ordine quisque ad
regnum vocetur prout Cuius huius stirpis regio
proximus erit.

69. Qua ratione succedent filii pro ætatis ordine
inde omnes nepotes habita ratione ætatis patrum
suorum & ætatis propriæ his vero extinctis ad pro-
nepotes et deinceps transferetur Successio. Et quo-
dam de mediis acquirendi Imperium sufficiant.

70. Et his quæ de modo acquirendi Imperium
dicta sunt facile intelligi poterit quibusnam
modis Imperium amittatur.

71. Et I. quidem morte amittitur Imperium
mors enim jura personæ coherenter extinguit.

72. II. Abdicatione Imperantis quæ quidem
fieri potest in præjudicium alteri. Unde est qd
abdicationis non præjudicet aliis.

73. III. Depositione Imperantis in certis casibus
hoc quoque casus non præjudicatur liberis nisi ob-
stat Lex quædam Imperii vel occurrat liberis tale
vitium quod eos incapaces aut indignos successio-
ne faciat.

74. IV. Tyrannide amittitur Imperium quam
admodum ea namq. ipso dux derinit Imperium

Cap. XIII. De modis capiendi possessionem. §. 1.

De laudibus et opibus carissimis
fuerunt et illi deinde in perpetuum

18. *Quercus* *alba* L. *Quercus* *alba* L. *Quercus* *alba* L.

1841

BIBLIOTHÈQUE

DE GENEVE

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, particularly along the edges. The left edge of the page shows the binding of the book.

Lib. II.

Cap. XIII. De Mediis acquirendi Imperium ~ 398.

hæc tamen non oritur ex uno aut altero facto -
humano iniurto sed ex constanti voluntate Regnum.
destruendi ac omittendi.

75. V Denique Bello etiam amittitur Imperium
quemadmodum ex antea dictis facile poterit Intel.
ligi Hæc demodis acquirendi Imperii

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

551

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XIV. De Fœderibus.

399.

I. Quoniam Status Gentium inter se nãalis
status est mutua sociabilitatis, ac pax inde est quod
ad statum illum conservandum ac perficiendum
aut ad eundem bello raptum restaurandum est
fœdera inter gentes incantur de quibus nunc pau-
cis agendum

2. Fœdera sunt pacta inter summos utriusq. Im-
perantes inita.

3. Ea vel juri natura nihil addunt vel obligatio-
nes Imperfectas vel Imperfectas reddunt vel deni-
que novas plane obligationes inter Gentes introdu-
cant

4. Posteriorum generum fœdera vel aqualia -
sunt vel inaqualia

5. Aqualia dicuntur ea in quibus aqualia u-
triusque prestantur aquali modo.

6. Inaqualia vero sunt ubi vel inaqualia onera
santum prestanta sunt vel altera pars fit dete-
rioris conditionis.

7. Deterior autem illa conditio vel conjuncta est
cum summi Imperii diminutione vel Imperium
relinquit Integrum.

8. Porro Fœdera vel in genere perpetuam se-
curitatem intendunt, vel peculiarem utilitatem
quandam spectant. qualia sunt fœdera bellica
defensiva vel offensiva, & quae commerciorum causa
incantur.

9. His ita licet fœdera inire cum omnibus quo-
rum commoda promovere vel a quibus commodum
aliquod peripere licet.

Cap. XIV. De la dévotion.

1. La dévotion est une affection particulière de l'âme vers Dieu, qui se manifeste par une suite de pratiques extérieures et intérieures. Elle est le fruit de la grâce, et le commencement de la perfection. Elle se cultive par la prière, le jeûne, l'aumône, et la contemplation. Elle est le chemin le plus sûr pour arriver à la sainteté, et à la possession de Dieu. Elle est le fondement de toute vie spirituelle, et le principe de toutes les vertus. Elle est le secret de la paix intérieure, et de la joie éternelle. Elle est le lien qui unit l'âme à Dieu, et qui le rend présent à son cœur. Elle est le plus grand des biens, et le plus précieux des trésors. Elle est le plus sûr des remèdes, et le plus efficace des secours. Elle est le plus noble des emplois, et le plus glorieux des couronnements. Elle est le plus doux des plaisirs, et le plus agréable des rafraîchissements. Elle est le plus salutaire des médicaments, et le plus précieux des antidotes. Elle est le plus efficace des remèdes, et le plus sûr des secours. Elle est le plus noble des emplois, et le plus glorieux des couronnements. Elle est le plus doux des plaisirs, et le plus agréable des rafraîchissements. Elle est le plus salutaire des médicaments, et le plus précieux des antidotes.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Lib. II.
Cap. XIV. De Fœderibus

400

10. Hinc nec diversa Religionis populi nec qui à Religionem Christianam alieni sunt excluduntur, modo ipsa Religio nullam detrimetur inde capiat

11. Dividuntur itaque denique fœdera in Realia & personalia illa nomine Reipublice, hæc nomine ipsius Imperantis inveniuntur. atque hinc est quod illa Mortuo Rege etiamnum perdurant, hæc cum persona Imperantis expirant.

12. Ad fœdera proxime accedunt sponsiones que sunt pacta a Ministris circa negotia publica sed ~~summe~~ summa potestatis mandato inita.

13. Sponsionibus illis summus Imperator non tenetur nisi postquam vel verbis vel factis illas ratas habuerit rati habere autem censetur ille commodum ex illis percipit.

14. Sponsores denique obligantur ad operam dandam ut Reipublica sponsionem approbet.

15. Ad damnum autem reparandum tenentur qui vel hoc in negotio negligentes sunt. vel plane contrarium faciunt, vel etiam facultatem paciscendi dolose præseferunt. Hæc de fœderibus.

10. Item ...
11. Item ...
12. Item ...
13. Item ...
14. Item ...
15. Item ...
16. Item ...
17. Item ...
18. Item ...
19. Item ...
20. Item ...

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

1. Alteram personarum classem in republica constituunt Cives seu subditi quorum indolem supra jam exposuimus; hic de officiis eorum dicendum est.

2. Officia Civium vel generalia sunt vel specialia.

3. Officium enim Civium eorum conditionem seu statum sequitur. Cum igitur oēs in eo conveniant qd sint subditi, hinc officium generale exoritur, cum porro diversis muneribus varioq. prius generis distinguantur, hinc existit officium speciale.

4. Proterea observandum quod officium Civium generale exoritur etiam sub se includit humanum hoc enim salvo hōes in Civitatem coeunt.

5. Officium generale Civium vel respicit Imperantem vel totam Civitatem, vel conivertit ipsos addi potest quartum, scilicet qd cultum respiciens.

6. Imperanti Civis obligatur, vel ut homo vel ut subditus ut hō ad communia socialitatis officia erga Imperantem tenetur.

7. Ut Civis debet ei reverentiam fidelitatem & obedientiam.

8. De cetero hoc etiam officium subsistit licet Imperans metus officii sui transiliat nisi hosti temp. plane animum inducat.

9. Officia erga Civitatem sunt in genere ut salutem qm oībus aliis respectibus proferant Civis vitam & opes ad eam Civitatem servandam offerant, & ejus commoda viribus omnibus promoveant.

10. Si vero utilitas publica pretextus saltem sumatur ac molestae praestations a subditis et plene dumtaxat aliorum avaritia exigantur tunc nullam ad eas faciendas obligationem subesse manifestum est.

11. Cum Coniuribus amicis & pacifice vivendum quod commune socialitatis praeceptum suadet propterea commune subjectionis vinculum efficit ut ceteris paribus haec officia potius Civi quam extraneo exhibenda sint.

12. Circa officia specialia quae ex speciali cuiusque in Republica munere et statu proficiunt sequentia observanda sunt.

I. ne quis munus aut officium ambiat ad quod se ineptam esse deprehendit.

II. ne plura munera quam quibus obsequi par sit affectus ac dignitas.

III. si iam suppetat unde eodem modo vivere possit, ne alio munere expungat.

IV. ne in muneribus obsequiis artibus praeferatur.

V. Postquam vero munus obtentum est in eo oronendo fides & industria adhibenda sunt.

14. Itaque plura sequuntur praecepta affirmativa et negativa quae vel consiliarios vel Circa sacra occupatos, vel Doctores, vel Magistrateas, Militum Duces, Milites, Legatos, rei pecuniariae praefectos respiciunt. Quae omnia facili negotio intelligi possunt. *vid. Puff.*

15. Quum fallendi artes infinitae sunt, nec enim quis muneri suo non valeat & saltem in otio & Luxu consumit aut etiam sua indulgeta.

10. Quod si quis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.
11. Cum Civis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.
12. Civis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.
13. Civis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.
14. Civis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.
15. Civis in rebus suis
damnum ex causa sua fecerit
proinde damnum alteri ex causa
sua fecerit, ad satisfactionem
eiusdem damni tenetur.

BIBLIOTHEQUE
DE GENÈVE

avaritia vel munere ad alios expilandos & opprimendos abutitur &c.

16. Illud certe manifestum est socialitatem nulla re magis quam isto munerum abusu affligi & opprimi.

17. Illis ita Civium quæ tantum officia hypothetica sunt adeoque sublato eorum statu cessant Desinit itaque speciale officium munere extincto de antegressis tamen ratio reddenda.

18. Generalia itidem officia tandiu durant quandiu Cives sunt.

19. Duplici autem modo contingere potestut Cives esse derinanti, vel I. Salva Civitate vel illa mutata aut poeunte qui casus rariore quidem est accidere tamen nonnunquam potest.

20. Salva Civitate, quibus Cives esse derinunt, I. si alio migret quod quidem sine Consensu Civitatis fieri non potest, attamen regulariter horum consensum denegare nequit.

21. Verum quemadmodum ob justas causas consensus ille denegari potest ita migrationis aliquod onus incumbere non est iniquum modo humanitatis regula observantur.

22. II. Si Civis ob delictum deponatur et e Patria ejiciatur Civitatem autem Civem nullo antegresso delicto Civitas non recte expellit.

23. III. Denique Civitate salva per vim hostilem non tantum singuli, sed et quandoque eximio subditorum pars Imperio suis finis ximuntur Nam ob necessitatem subditi hosti se se dedere fas est.

Lib. II.

Cap. XV. De officiis Civium

1204.

24. Sola tamen illa violenta occupatio
subjectionis vinculum non penitus, sed per pa-
- lem demum ista res plane definitur. hinc pa-
- ce non dum ^{cepta} ~~subiecta~~ subditi occupati contra
priorum pacem sponte nihil moliri debent.
25. Atque haec de officiis Civium sufficiant.

Finis

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.
22. Cap. XV. De officio Civium. 22.

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Compendiū Juris Naturalis & Index.

405

Proemium. usque ad.	pag.	3.
Liber Primus. Cap. I. De Actione humana		8.
De Ignorantia et errore		11.
De voluntate & libertate		16.
Cap. II. De Imputatione actionum humanarum		20.
Cap. III. De Jurisprudentiā & Lege in Genere		26.
De Jure		31.
De Jure pro Lege accepto		38.
De variis adum humanarum respectu legis
qualitatibus.		41.
De Conscientiā		43.
De variis Legis divisionibus		48.
Cap. III. De Jurisprudentiā & Lege in genere
De sancto & Legum Naturalium		53.
De Jure Gentium		59.
Cap. IV. De officio hominis erga Deum seu
De Religione naturali.		62.
De cultu Dei seu De Propositionibus Prae-
ticiis Religionis naturalis.		67.
De Impietate		74.
Cap. V. De officiis hominis erga seipsum		88.
De Cura corporis		94.
De violenta sui defensione.		104.
De Jure & favore necessitatis.		105.
Cap. VI. De officiis hominis erga alios homines
et I ^o quidem de aequalitate naturali custodia		121.
Cap. VII. De non laedendis aliis & damnum si
quod datum est reparandum.		128.

Compendium
Iuris in articulis
Index.

Lil

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Liber Primus -	Cap. VIII De Promissis humanitatis offi-	
	cii.	134
	Cap. IX De officio pacis certum in genere	132
	Cap. X. De officio sermoeinantium.	163
	Cap. XI. De Surejurando & de Surantium officio	174.
	Cap. XII. De officiis circa acquiendum rerum	
	Dominium.	179
	Pars secunda	193.
Cap. XIII	Pars. Tertia De variis acquiendi Domini modis	205.
	Cap. XIV. De Pretio.	220.
	Cap. XV. De Contractibus qui pretia rerum	
	supponunt & influentibus officiis	224.
	De Contractibus onerosis - - - - -	237.
	De modis quibus solvuntur obligationes qua-	
	& pactis oriuntur.	239.
	Cap. XVI. De Interpretatione Pars I ^a .	244
	Pars II De variis obscuritatis causis - - -	246.
	Pars III ^a De Fontibus conjecturarum quibus	
	utendum est ad obscuritatem tollendam et regu-	
	lis bonae Interpretationis inde deducendi.	270.

104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

BIBLIOTHÈQUE
 DE GENÈVE

Index.

404

Liber secundus.

Cap. I. De officiis Societate Coniugali & officiis hominum quos respicitur.	280.
Cap. II. De Patris potestate & officiis Parentum & liberorum.	289
Cap. III. De officiis Dominorum & Servorum.	292
Cap. IV. De causa impulsiva constituenda Civitatis.	299
Cap. V. De natura Civilis Imperii & indole Civitatis.	309.
Cap. VI. De Partibus summi Imperii.	313.
Cap. VII. De Formis Rerum publicarum.	318.
Cap. VIII. De Potestate Legislatoria & de Legibus Civilibus.	324
Cap. IX. De Jure vita & necis Imperanti in subditos competente.	334
Cap. X. De Jure summi Imperii circa Civitatem contentam.	341
Cap. XI. De Potestate summi Imperii in bona Civitatis contenta.	348
Cap. XII. De Jure belli & pacis quod summo Imperanti competit.	389
Cap. XIII. De Modis acquirendi Imperium.	399.
Cap. XIV. De Fœderibus.	401.
Cap. XV. De Officiis Civium.	404.
Finis Indicis Libri Secundi.	

104

Index

Cap. I. De officio...
Cap. II. De...
Cap. III. De...
Cap. IV. De...
Cap. V. De...
Cap. VI. De...
Cap. VII. De...
Cap. VIII. De...
Cap. IX. De...
Cap. X. De...
Cap. XI. De...
Cap. XII. De...
Cap. XIII. De...
Cap. XIV. De...
Cap. XV. De...
Index Index Index

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

Cours de Droit

Robert Rilliet

1731

COMPENDIUM
IURIS NATURALIS
BURLAMAQUI

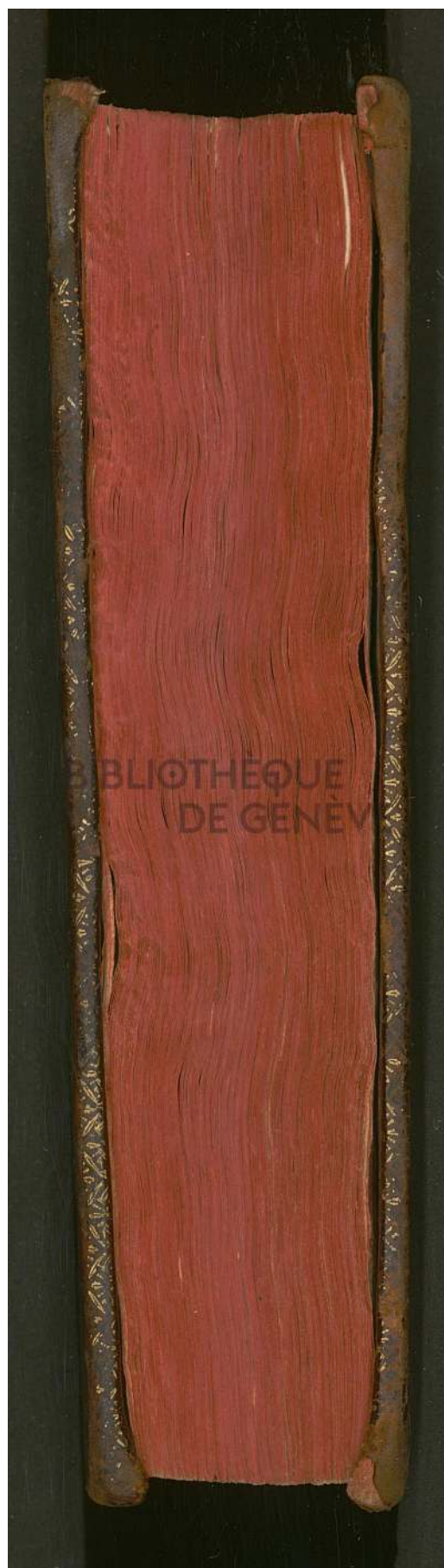
Bibliothèque
de Genève

Ms.

2841

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

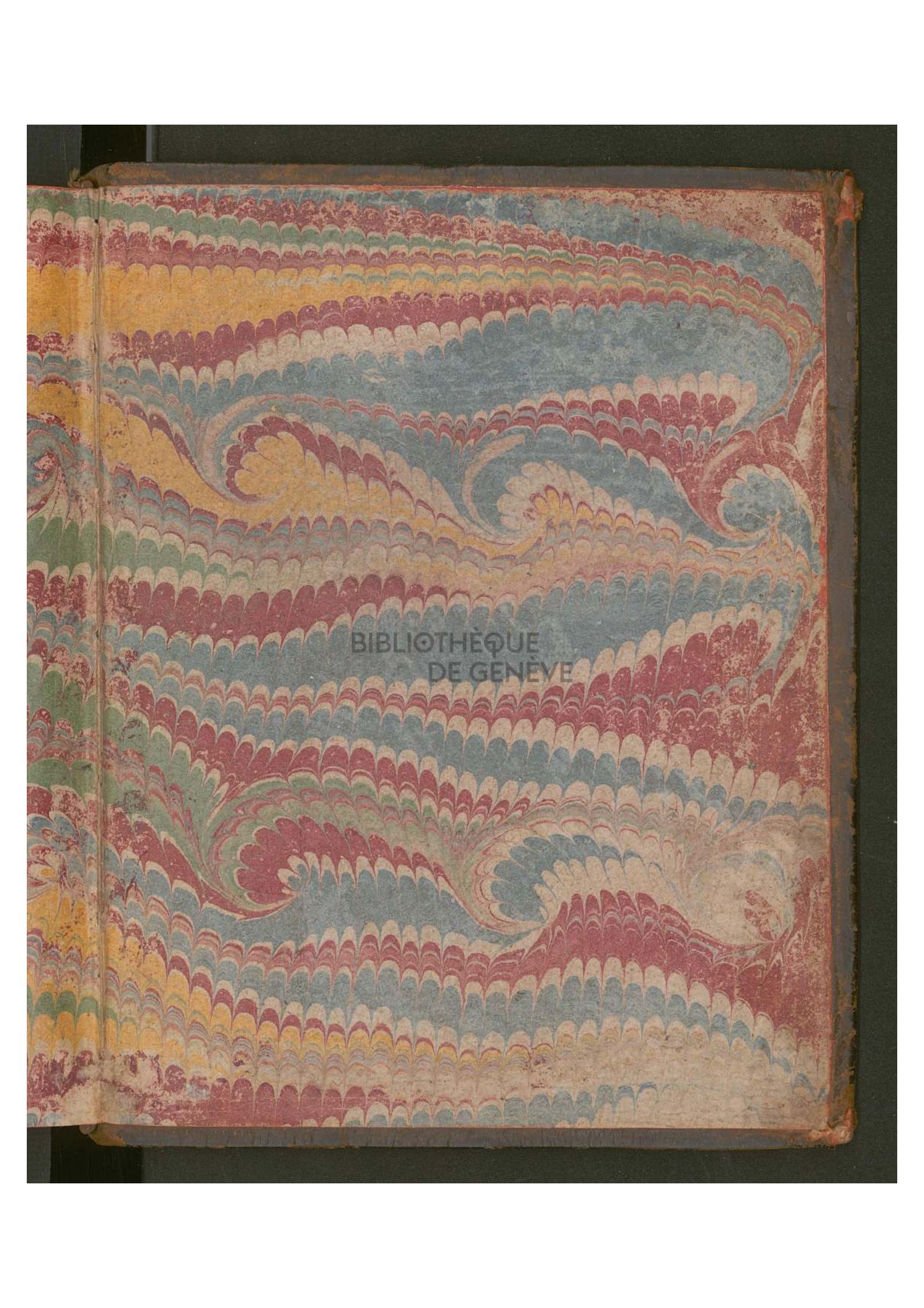
6
A
1

ex libris meis 1824

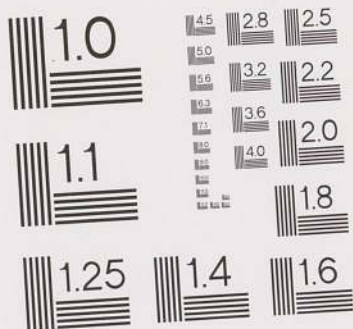

Jac. A. Galitzke

BIBLIOTHÈQUE
DE GENÈVE

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART
T-10

ISO RESOLUTION TEST CHART NO. 2

APPLIED[®]
IMAGE
Inc

1653 East Main Street
Rochester, NY 14609 USA
Voice: (585) 482-0300
Fax: (585) 288-5989
www.appliedimage.com

© 1993, 2005, APPLIED IMAGE, Inc., All Rights Reserved Rev. 1.06

